

ITALIJA / VČERAJ PONOČI PADEL METEORIT

Svetloba in bobnenje po vsej severni Italiji

Padel naj bi v Istri, blizu Poreča, in terjal smrtni žrtvi

TRST - »Da, skoraj gotovo je šlo za meteorit.« Tako meni Margherita Hack s trzaskega astronomskega observatorija glede nenadne svetlobe, ki se je pojavila na nebu prejsno noč, okrog 2. ure, na širšem področju tja od Bergama do Vidma in Pescare. Očividci so zatrjevali, da je bila svetloba rdece barve, drugi spet, da je bila modra, spremljalo pa jo je zamolklo bobnenje, ki so ga slišali celo v nekaterih stanovanjih. Zaceli so brceti telefoni pri karabinjerjih, gasilcih, v uradih civilne zaštite. Trzasko luško kapitanijo so ob 1.43 poklicali s policijske postaje v Devinu, čes da so v Koprskem zalivu opazili znak za pomoč. Nemudoma so se s čolnom podali na morje, vendar niso našli nobenega plovila v tezavah. Opozorila so prihajala iz Latisane, Lignana, iz okolice Pordenona, tako da je direktor civilne zaštite Verri opravil nekaj preiskav, vendar ni ugotovil, da bi bila poskodovana kaksna oseba ali poslopje.

Seveda se je zastavilo vprašanje, kam je meteorit treščil. Mozen odgovor je prišel iz Istre, kjer se v zadnjem času dogajajo skrivnosti vseh vrst: spomeniki padajo, ljudje umirajo, zdaj pa je celo - na vas Kosinozici pri Porecu - treščil meteorit! V torek so v zgodnjih jutranjih urah (ob 1.30) Istrani opazili intenzivno svetlo sled na nebu: tako svetlo je bilo, da bi se dalo brati časopis! Potem je spet vse zagrmila tema. Vendar pa sta v vasi Kosinozici, na hišni stevalki stiri, žrtvi tega pojava postala brata Ivan (80) in Martin (65) Dallamarna. Njuna hiša se je spremenila in rusevine in pogorisce, sosedje pa so

takoj za močno svetlobo zaslišali eksplozijo, zatem je pod streho nesrečnih bratov izbruhnil tudi požar. Takoj so poklicali gasilce iz Poreča, ki so požar do jutra že pogasili, vendar bratoma niso mogli pomagati ne oni ne njuni prvi sosedje.

Sosedje v vasi Kosinozici trdijo, da je bilo v tej usodni noči opaziti cudna znamenja: psi so tulili dolgo in, tako se jim je zdelo, tudi brez razloga, zatrjuje Sadzida Memisević. Prav tako trdi, da sta se starca skusala izvléci s pogorišča, vendar jima to ni uspelo zaradi starosti in onemoglosti!

V sosednjem mestu Visnjanu že deset let deluje astronomsko društvo, ki si je uredilo tudi svoj observatorij. Profesor Korado Korlević, predsednik društva, pa je bil pred kratkim tudi v Sibiriji, kjer je leta 1908 padel na zemljo doslej največji znani meteor.

»Izračuni, ki smo jih opravili, z našim poznavanjem meteorjev, dokazujejo, da je ta meteor priletel skozi atmosfero iz jugozahodne smeri, iz severne Italije. Prav gotovo so ga opazili opazovalci na obsežnem prostoru, premera nekaj sto kilometrov. Domnevamo, da je meteorit težak med 30 in 50 kilogrami. Ne moremo z gotovostjo reči, ali je neposredno zadel hišo ali pa je požar izzval kak njegov drobec«, je povedal profesor Korado Korlević. Njegov kolega iz sole in društva profesor Petar Radovan je sam opazil močno svetlobo okrog pol dveh zjutraj, vendar ni pomislil na meteorit, kaj sele, da bi lahko prišlo do česa taksnega, kot je bila

tragedija v neposredni bližini Visnjana. Sicer pa, dokler preiskava ne bo ugotovila vzrokov eksplozije in požara, ne bo mogoče z gotovostjo povezovati svetlobe na nebu in eksplozije v istrski vasi.

S svoje strani nam je znanstvenica Margherita Hack postregla se z nekaterimi podatki. Povedala je, da pojav ni pogost. »Meteoriti so iste narave kot meteorji, torej padajoče zvezde, vendar gre za bolj debele kozmične kamne, za ostanke oblaka prahu, kamenja in plina, iz katerega so se ustvarili planeti. Ko z nadzvočno hitrostjo pridrviyo v atmosfero, povzročijo bobnenje, ki ga je bilo slišati. Kot meteorji "razburjajo" atmosfero in povzročajo svetlobo. A medtem ko se meteorji do kraja "obračijo" v atmosferi, meteoriti delno dosežejo zemljo. To so kamni. Nekateri, večina, so iz silikatov, nekateri so železni. Gre torej za precej redke, vendar ne za izjemno redke pojave. Poprečno se vidi padec meteorita vsaka stiri, vsakih pet let.«

Kakšne velikosti in teže so?

»Različne. Veliki so zelo redki: največji doslej znani meteorit tehtal 60 ton, v prazgodovinski dobi je padel na tla sedanje Južne Afrike. To pa so izjemni primeri, večinoma so majhni kamni premera 5-10 cm.«

A predno pridejo v atmosfero?

»So kakšen meter večji, a v glavnem se "obračijo" v atmosferi.«

Je možno predvideti njihov prihod?

»Ne, ne. Gre za povsem

slučajne, redke primere.«

Pojavili so se celo nekateri, ki svetujejo neke vrste skupno obrambo na zemlji...

»Ne gre pretiravati. Ne gre za to, da bi obstajala kaksna nevarnost. Da, res je sicer, da kdaj pa kdaj kakšen tudi pade. Po znanih podatkih pa je bil v zadnjih treh stoletjih ubit le en pes, a ena oseba je bila ranjena.«

Je kaksno področje v vesolju, kjer so bolj koncentrirani?

»To so področja na elipsi, na področju zemeljske orbite in v vsem sončnem sistemu. Bolj pogosti so blizu zunanjih planetov, torej Marsa, Zemlje, Venere. So se asteroidi, ki so manjši planeti. Njihov polmer znaša kakšen kilometer, a tudi sto ali deset metrov. Meteoriti so majhni asteroidi, njihova narava pa je ista.«

Kaj jih zanese blizu zemlje?

»Krožijo blizu zemlje, a kdaj gredo tako blizu, da prodrejo v atmosfero in jo pri tem "razburjajo": vročina, ki jo povzroča trenje, "razburja" molekole atmosfere, ki pri tem oddajajo svetlobo. Torej svetlobe ne gre pripisati toliko meteoritu, kamnu, temveč atmosferi, ki jo "razburja" trenje z meteoritom.«

Tisti, ki so ga opazili predsinocinjem, je padel ali je samo poletel nad našim področjem?

»Da, padel je, vendar se ne ve natančno, kam je padel. Nekateri domnevajo, da v morje, ker so ga bolj močno zaznali v Riminiju, Bologni, na tistem področju. Torej je morda padel v Jadransko morje ali kam na podeželje v Emiliji.«

Panika...

»Je pretirana.«

ZDA / SLOVESNOST V WASHINGTONU

Clinton danes predsednik

Bill Clinton s soprago Hillary na sinočnji slavnostni večerji (Telefoto AP)

WASHINGTON - Bill Clinton bo danes točno opoldne po času Zahodne obale prevzel dolžnosti 42. predsednika Združenih držav Amerike. Svečanost bo potekala po že ustaljenem protokolu, s prisego in s kratkim nagovorom - Clinton je napovedal, da bo govoril 20 minut, spremljala jo bo parada: vojaki, indijanci, godbe in mazoretke, nato pa slovesna pojedina z brokoli, ki jih je Bush na smrt sovražil, in s piscancem, Clintonovo najbolj priljubljeno jedjo; ognjemeti, splošna zabava in vse kar

sodi k temu. Svečanost bodo seveda prenasale televizijske mreže po vsem svetu, tudi večina evropskih televizij od 18. ure dalje, nekatere, kot italijanska RAI 1, pa s posebno oddajo že ob 17. uri.

Clinton je včerajšnji dan izkoristil za zadnja simbolna dejanja. Med temi je bil najbolj občuten obisk na grobu Johna Kennedyja; Clinton je na nagrobnik položil belo vrtnico, nato je pokleknil in z nekaj minutami zbranosti počastil spomin na predsednika, po katerem se skuša zgledovati.

Sicer pa začetek Clintonovega vladanja ne bo lahek. Gospodarske težave v ZDA, zapleteni gospodarski odnosi z Evropo in z Japonsko, iskanje ravnovesja sedaj, ko ni več bipolarizma dveh vellesil, pa se Bliznji vzhod, Somalijski, Balkan in nenačadnje Irak, kjer se bo moral Clinton odločiti: poslušati zahodne zavezničke, ki necejo spopada, ali pristati na zahtevo ameriškega vojaškega aparata, ki je mnenja, da je treba Sadama uničiti. O tem pa bo Clinton razmisljal jutri; danes je njegov praznik.

SLOVENIJA / POGAJANJA

Drnovšek bo danes objavil imena ministrov svoje vlade

LDS potrlla sporazum s Krščanskimi demokrati, druge stranke pa zaenkrat nanj še niso pristale

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Po pone-deljekovem sklepu sveta krščanskih demokratov, da bodo podpisali koalicijsko pogodbo z liberalnimi demokrati se je s sporazumom sinoči soglasno strinjal tudi svet LDS. Janez Drnovšek je po seji izjavil, da namerava pogajanja končati danes, zvečer pa naj bi objavil imena kandidatov za ministre nove vlade. Le tako bi namreč lahko državni zbor o novi vladi odločal ze prihodnji teden.

Svet LDS meni, da bi bilo dobro podpisati poseben dogovor tudi z zdruzeno listo, ker bi na ta način mandatari zagotovili stabilnost vlade. V igri so tudi se demokrati in socialdemokrati, je povedal Drnovšek in poudaril, da sporazum s krščanskimi demokrati dopusca mandatarijo možnost, da sklene dogovore tudi z drugimi strankami, ce s tem ne bo odstopil od »skupnih programskih

izhodisc«.

Vendar včerajšnje dogajanje kaže, da se bo Drnovšek zelo težko sporazumel z omenjeno trojico strank. Pogajanja z zdruzeno listo se še vedno niso končala. ZL pa je javnost obvestila, da ne bo pristala na neenakopraven in podrejen položaj v vladi. Sporen je drugi clen pogodbe med LDS in SKD, ki določa, da k sporazumu ne more pristopiti nobena druga stranka brez soglasja obeh partneric. Pogodba sicer določa način in pravila določevanja LDS in SKD v vladi - ministri, na primer, ne bodo smeli v času mandata objavljati besedila na temelju javnosti nedostopnih podatkov, v tujini pa bodo lahko nastopali v strankarski funkciji samo, ce se bodo tako dogovorili z mandatarjem.

Omenjeni sporazum sicer uradno še vedno ni dostopen javnosti. De-

mokrati so na včerajšnji tiskovni konferenci tako sporočili, da vsebine pogodbe ne poznajo, da pa v vladi, v kateri bi bili LDS in SKD in priviligiranem položaju, vse druge stranke pa bi bile »drugorazredne« ne nameravajo sodelovati.

Sinoči se je sestalo tudi predsedstvo socialdemokratov, ki pa je »prekinilo odločanje« o koalicijskih povezavah. Drnovška pa pozvalo, naj jim odgovori na stiri vprašanja: katere stranke bodo sodelovale v vladni koaliciji, v kakšni obliki bodo sodelovale, kaksna je predlagana koalicijska pogodba s SDSS in kaksna je predvidena razporeditev resorjev v možni koalicijski vladi. Predsedstvo se bo sestalo, ko bo dobilo mandatarijeve odgovore. Naši viri pa pravijo, da v tej stranki še vedno niso vsi navdušeni nad sodelovanjem v Drnovškovi vladi, med njimi tudi Janez Jansa.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Srbi o Ženevi, BiH obsoja Hrvaško zaradi agresije

SARAJEVO - Vlada Bosne in Hercegovine bo razglasila Hrvaško za agresorsko državo in zahtevala posredovanje Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov, ce se v 24 urah ne bodo končali spopadi med hrvaškimi in muslimanskimi enotami. Italijanska agencija Ansa je izvedela, da sta tako sklenila bosanska vlada in predsedstvo na sestanku, na katerem pa nista sodelovala predsednik vlade Mile Akmadžić in obrambni minister Božo Račić, oba hrvaskega rodu.

Akmadžić in Račić sta zagrozila, da bodo Hrvati izstopili iz vlade BiH, ce se predsednik Alija Izetbegović o spopadih med Muslimani in Hrvati ne bo prišel pogajat v Split. Medtem so se v torek na Palah bosanski Srbi odločali o prihodnji ustavni ureditvi Bosne in Hercegovine, kot jo predvideva mirovni nactr, sprejet na ženevski konferenci. Očitno pod pritiskom iz Beograda je

vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić prepričeval člane svoje samozvane skupščine, naj se izrečejo za mirovni nactr in ženevsko delitev Bosne in Hercegovine, ces da je to zadnja možnost za mirno rešitev krize.

Na bosanske Srbe so pred začetkom skupščine na Palah pritiskali tudi iz Moskve. Namestnik zunanjega ministra Curkin je izjavil, da bi izrekanje bosanskih Srbov proti ženevskim nactrom pomenilo »grozljivo dejanje in samomor«.

Podobna opozorila sta na Pale poslala tudi ženevska pogajalca Owen in Vance, ki bosta že v sredo spet pripotovala v Zagreb in Sarajevo. Po glasovanju na Palah naj bi se ženevska pogajanja nadaljevala že v četrtek ali v petek.

Iz Karlovca pa je v torek prazen odpotoval vlak, ki naj bi na Poljsko odpeljal petsto Muslimanov, nekdanjih taborisnikov iz Manjace.

IRAK / ZAHTEVA BAGDADA

Posredovanje Vatikana?

Irak ne bo odgovarjal na ogenj

VATIKAN, MOSKVA - Zadnji ameriški napadi na Irak so razvneli debato v zavezniških vrstah, medtem ko je Irak uradno zaprosil Vatikan za posredovanje v sporu z OZN. Ameriški viri so potrdili, da je med zavezniki v teku »dialog«, kar pomeni, da se znotraj protiraskeske koalicije marsikdo sprašuje o umestnosti zadnjih napadov. Tako je ruski zunanji minister Kozirjev n. pr. menil, da se mora nadaljnja akcija OZN odvijati v okviru smernic, ki jih je zarisal varnostni svet.

Kar zadeva irasko prošnjo po posredovanju Vatikana, je Sveta stolica spet javno izrazila svoje znano stališče, ki obsoja invazijo Kuvajta, zagovarja miroljubne rešitve sporov, zaščito civilnega prebivalstva ter uokvirja irasko vprašanje v širsi bliznjevzhodni problem. Vatikan podčrta nevarnost, ki jo predstavljajo vse voj-

ne in je mnenja, da je vojna »pustolovščina brez povratka«. Vojna ne more pripeljati do pravične rešitve, je pisal papež Janez Pavel II. pred nekaj dnevi predsedniku Bushu.

Ameriška letala so tudi včeraj odvrгла nekaj bomb na iraskes postojanke, baje zato, ker so Iracani streljali, vendar najbolj zanimiva vest, ki je prišla sinoči, je odločitev Bagdada, da enostransko prekine sovražnosti in da v nobenem primeru ne odgovarja na ameriske napade. Ta enostranska prekinitev bi morala stopiti v veljavo danes.

Glasovi o nesoglasjih med zavezniki, ne samo med Mosko in Washingtonom, temveč tudi med Londonom in Washingtonom, bo najbrž prisilila Billa Clintona, da sklice takoj po svoji uradni umestitvipo svet z zavezniki, na katerem naj določijo skupno stališče do Iraka.

■ DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Prometna godlja v Trstu

Prvo torkovo zaprtje tržaškega mestnega središča od 7. do 9. ure in od 16. do 20. ure je povzročilo v jutranjih urah pravcat prometni kaos. Na nabrežjih se je promet odvijal s poljšo hitrostjo. Mestni redarji so ustavili v centru številne »zvite« avtomobiliste, ki so prekršili ukrep o zaprtju središča.

..... stran 6.....

V deželnem svetu o kraški občini

Na včerajšnji seji deželnega sveta je včeraj tekla beseda tudi načrtu za novo kraško občino. Pristojni odbornik Barnaba je sprejel delegacijo odbora, ki se zavzema za uresničitev te pobude.

..... stran 6.....

Gorica: problem zaposlovanja žensk

Problem zaposlovanja žensk, ki je v okviru splošne gospodarske krize še posebno pereč na Gorškem, je bil predmet razgovora med pokrajinsko odborico za enake možnosti med spoloma Di Dato in predsednikom Trgovinske zbornice Bevilacqua. Napovedi niso rožnate, nekaj pa je v korist zaposlovanja žensk le mogoče narediti.

..... stran 8.....

Obračun in perspektive delovanja SDGZ

Na današnji gospodarski strani objavljamo pogovor s predsednikom Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Borisom Siego in zanimiv prikaz prednosti varčevanja s hranilnimi listni, ki jih ponujajo tudi slovenski denarni zavodi. Izvoznike pa bo zanimala vest, da bodo končno lahko dobili posojila za že opravljene in še neplačane izvozne posle z bivšimi jugoslovanskimi partnerji.

..... stran 10

Smelt Olimpija premagala Hapoel

Košarkarji Smelta Olimpije so včeraj v Tel Avivu po zelo dobri igri premagali domači Hapoel z 92:89 (45:40) in si tako že skoraj zanesljivo zagotovili nastop v polfinalu evropskega pokala, za kar potrebujejo le še obe zmagi doma. Ljubljancani so dokazali, da znajo igrati in da njihovi zadnji uspehi niso bili slučajni.

..... stran 19.....

Pred Tombo tokrat Von Grünigen

Alberto Tomba letos nima sreče. Na vsaki tekmi (razen v Garmischu) se najde smučar, ki ga premaga in tako je bilo tudi na veleslalomu v švicarskem Veysonnazu. Tokrat si je Tombo »privoščil« Švicar Von Grünigen, ki doslej še ni nikoli zmagal. Tomba je bil drugi s samo 7 stotinkami zaostanka, na obeh proгах pa je naredil serijo neverjetnih napak, brez katerih bi najbrž premočno zmagal.

..... stran 19.....

Kantavtor De Gregori jutri zvečer v Trstu

Z jutrišnjem nastopom kantavtorja Francesca De Gregorija se začena niz tržaških koncertov vidnejših predstavnikov lahke glasbe. Ta zvrst oziroma prireditve za mlade so navadno v Trstu zelo slabo zastopane, zato bo ponudba tržaške občinske uprave, ki sodeluje pri organizaciji koncerta, za mlado občinstvo še posebej dobrodošla. Naslednji predstavnik avtorske glasbe, ki bo nastopil v Trstu 1. februarja, bo Francesco Guccini.

..... stran 20.....

KOMENTAR

Mit
o
instituciji

LELA B. NJATIN

Najmočnejše so tiste institucije, ki nimajo zidanih palat. Tiste, v katerih ogenj v talilnici novih idej ne pojame, ker ga vedno znova netijo iskre, ki se krešejo med klavirnim obstoječega reda stvari in tialom odpora do njega. No, ce ze ne odpora, pa vsaj odklona.

Delitev na institucionalno in neinstitucionalno kulturo je se vedno v rabi, vprašanje pa je, čemu. Največje kulturne institucije na Slovenskem se zdalec niso tako homogene kot tiste, ki jih na prvi pogled ne razpoznamo kot institucije. Etabilirane hromi razpršenost interesov, civilnim pa je jasen vsaj primarni cilj: preživeti. Vendar so tako ene kot druge institucije. Če se namreč tudi posamezni ustvarjalec ne vede kakor institucija, ce se torej ne bori za svoje priznanje, ugled in moč, bo zaman kakal na zanimanje okolja, medija ali države, da bi odkrili in prepoznali veličino in vrednost njegovega dela.

S svojo oslabeleostjo prav etabrirane institucije prispevajo k večji stopnji institucionalnosti civilnih, ker drugačnih ustvarjalnih prizadevanj niso pripravljene priznati, zato je teh prizadevanj vedno več in morajo med sabo bolj zagrizeno tekmovati. Ker je na trgu več izbire, je manjša tudi vrednost posameznega ponujenega. Nizja cena kulture pa je v interesu tistega, ki kupuje - torej ne v interesu ustvarjalcev samih, pa naj so to etabrirane ali civilne institucije. S podcenjevanjem kulturne tvornosti bodo namreč slej ko prej zivovarile oboje. Pobuda za ukinitve Ministrstva za kulturo je ze bila znamenje za kaj takega. Definirano vedno znova: kultura je celota pridobitev, izvirajočih iz človekove ustvarjalnosti na posamezni stopnji družbenega razvoja. V Sloveniji je največji kupec kulture država. Njeno dramatično spreminjanje ne more ostati brez dramatičnih posledic za kulturo.

Kultura naj bo torej institucionalna - ali ne bo.

3

razlogi za

Igor Vidmar,
kulturnikUrad za
rock'n'roll

Ali popularna in neinstitucionalna kultura znotraj slovenskega prostora zahtevata posebno obravnavo?

Mislím, da - čeprav med obema obstaja kar nekaj razlik. Druzi ju to, da sta na robu nacionalnih kulturnih korporacij. Posebno obravnavo zahtevata zato, da se ovrhne dnoti njun pomen za »očiscenje in pomlajenje« slovenskega kulturnega prostora - seveda ne v nacionalnem smislu, pač pa v smislu prevetritve tistih korporativnih, soc-kulturnih vrednot in praks, ki so dolgo obvlada-

dovale slovensko kulturo. Gre za koncept para-državne kulture, ki pomeni »kulturo za ljudstvo« po določenih prosvetiteljskih vzorcih, ki ne izhajajo iz potreb, posebej mladih, ampak iz vizije kulturne »dejavne« delovnega človeka in občana. Slo je pač za eno od oblik mentalne kontrole v prejšnjem režimu.

Kakšen naj bo po vasem mnenju odnos države do omenjene dvojnosti?

Država mora seveda opredeliti, kaj je njen interes: najprej nacionalni kulturni interes v novih razmerah samostojnosti, ko je v zahtevnejšem položaju glede na okolje, vse hujsko mednarodno konkurenco globalne, medijske, satelitske kulture, pa tudi glede na notranji položaj, ki se je prav tako spremenil v materialnem in duhovnem smislu. Takoj zatem pa mora opredeliti tudi mesto neodvisne in alternativne kulture znotraj in hkrati zunaj - v soocenju z nacionalno institucionalno kulturo. Mislím, da je v interesu države, da spodbuja kontinuirano in normalno

KULTURNE DVOJNOSTI

Naj slovensko kulturo ostro
delimo na državno
in drugačno?

TONE VRHOVNIK

Razmerja v slovenski kulturi so nedorečena. Odnos med nacionalno na eni in alternativno (»neinstitucionalno«) ter popularno kulturo na drugi strani bi lahko strnili v dve premisi: financiranje druge v primerjavi s prvo je v najidealnejših primerih manj urejeno, ob sicer premošorazmernem mednarodnem uspehu in odmevnosti. Sklepa v tradicionalno slovenskem smislu, preverjenega od kranjske advokature in Cukrarne do današnjih dni - da je najboljši lačen umetnik - na tem mestu ne gre poudarjati. Problemi, kot so enkratnost namesto repertoarnosti, »visoko tveganje«, ki ga ne krije niti stalen naslov institucije, in racionalizacija zahtev, postavljajo vprašanje, ali naj za takšne in podobne projekte skrbi država ali pa naj ta počaka na njihov učinek in jih »podrži« sele potem?

nastajanje in reprodukcijo in promocijo te kulture. Ne hipertrofija - za katero seveda ni velike nevarnosti - ali poddržavljanje tega področja, kot se je dogajalo včasih v prikriti obliki kulturnih skupnosti. Interes »kulturne države« je močna institucionalna kultura, ki bo redefinirala svoje vrednote in bo predvsem notranje, ne pa zgolj institucionalno, ritualno močna. Prav tako močna pa mora biti tudi alternativna kultura kot stalen izziv tej okostenelosti, ritualizaciji, kar sterilnosti institucionalne kulture. Seveda gre pri tem tudi za generacijske izmenjave, ki se dogajajo srazmerno počasi.

Vasa rešitev je torej Urad za rock'n'roll in alternativno kulturo?

To je metafora za novo obravnavo celotnega kul-

turnega prostora in se posebej njegovega roba. Gre za to, da se vzpostavi »dialektična napetost« med robom in centrom, institucionalnim na eni in alternativno, množično oziroma medijsko kulturo na drugi strani. Prej je slo večinoma zgolj za sožitje z nekaj neproduktivnimi, spontanimi konflikti. Z eno besedo: kvaliteta institucionalizacija roba, ki temu omogoča, da se reproducira, hkrati pa v svojih najkakovostnejših in najustvarjalnejših oblikah prehaja v center. Doslej je bila ta zveza defektna.

Sergij Pelhan,
zupan Nove Gorice
Temeljna je
ustvarjalnost

Ali popularna in neinstitucionalna kultura znotraj slovenskega prostora zahtevata po-

sebno obravnavo?

V razpravah o kulturi je dandanes vse težje postavljati ostre ločnice med neinstitucionalno in institucionalno kulturo. Posebej to velja za živo ustvarjalno in poustvarjalno kulturo. Proces sodelovanja in skupnega ustvarjanja je v današnji kulturi cedalje več. V njih sodelujejo kulturni delavci, ki delajo v institucijah in tisti, ki so na tako imenovani svobodi. Poglejmo le pisatelje, ki praviloma ustvarjajo kot posamezniki zunaj institucij, bralci pa do njihovih stvaritev težko pridemo brez institucij (založb, knjigarn, knjižnic). Podobno lahko trdimo za nastajanje gledaliških, glasbenih, plesnih in drugih oblik žive kulture.

Če vprašanje vsebuje tudi področja kulture,

ki so bila doslej zunaj uradne kulturne politike, kot je npr. ustvarjanje na področju domače, zabavne, jazzovske glasbe in podobnega, potem menim, da bi nacionalna kulturna politika tovrstno kulturno dejavnost morala vsebovati in opredeliti svoje razmerje do nje.

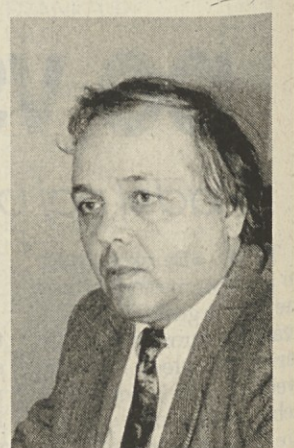
Kakšen naj bo po vasem mnenju odnos države do omenjene dvojnosti?

Največji problem današnje kulturne politike je, da se nima izoblikovanega odnosa do kulture v celoti. Država je z lahkoto odpravila prejšnji samoupravi sistem v kulturi, novega modela pa v tem času ni znala (hotela) vzpostaviti. Zato je nujno, da ne samo teoretično, z opredelitvijo kulturne politike, temveč tudi pravno in materialno določi svoj odnos do kulture. V tem kontekstu pa mora država opredeliti vse oblike kulturnih dejavnosti (institucionalno, neinstitucionalno, ljubiteljsko ipd.) in jim zagotoviti možnosti za lasten razvoj.

Kako v tem zapletenem položaju spodbuditi ustvarjalnost?

3

razlogi proti

Eden osnovnih problemov kulturne politike pa je vsekakor odnos države do kulturne ustvarjalnosti (umetnosti). Preprican sem, da je država toliko bolj konservativna kolikor bolj podarja npr. le kulturno dediščino in se ukvarja pretežno le s preteklostjo.

Če resnično zeli ustvarjati možnosti za razvoj, za izhod iz krize, mora to početi na vseh področjih. Sproscati in omogočiti mora ustvarjalnost tako v gospodarstvu kot v solstvu in kulturi. Zato mora dati država znotraj politike in zakonodaje poseben poudarek ustvarjalnim procesom v kulturi.

POGLED

Podalpski klub Slovenija 1993

TONE KRASOVEC

Ta dni sem ze drugič v zadnjih nekaj mesecih dobil letalsko pošto iz daljne Venezuele. Prizadevni funkcionar World Management Councila in poznavalec gospodarstva, gospod Alberto Kryeger iz Caracasa, nadaljuje svoje zavzemanje za pripravo studije o gospodarskih družbah v 21. stoletju. Lansko jesen je skušal po svetu pri kolegih zbrati nekaj mnenj o umestnosti take studije, ki naj bi bila izdelana po pokroviteljstvom Rimskega kluba; zdaj, drugič, pa ze tiplje, kako naj bi delo organizirali, financirali itd. Napisal sem mu svoje skromno bodrilno mnenje, zase pa pridržal grenak priokus ob misli, da ob vizionarskih hotenjih Rimskega kluba, v malem »podalpskem klubu Slovenija 93« parlament ze leto dni ne zmoro toliko odgo-

vornosti, da bi sprejel za gospodarstvo življenjsko pomemben zakon o gospodarskih družbah.

Gre za primer, ko se človek ne vpraša samo, ali razmisliamo mi in svet na dveh različnih ravneh, temveč se vpraša, ali živimo v dveh svetovih. Kako to, da strankarske interese se vedno uravnava nace-lo, kako potolci nasprotinika in ne, kako s sodelovanjem na oblasti kaj premakniti naprej. To, ne pa ekonomski nepismenost, je vzrok, da se je kljub strahoviti gospodarski krizi v bivšem parlamentu kopicila nesprejeta, življenjsko nujna gospodarska zakonodaja. Tu so korenine razlogov, da v tretjem letu po prvih svobodnih volitvah Slovenija nima oblikovane dolgoročne razvojne strategije in vizije svoje prihodnosti. To cvetje zla celo onemo-

goti začetek dolgoročnega pomembnih povsem pragmatičnih potez, kot je dinamična gradnja cestnega omrežja, ki ni vprašljiva v nobeni izmed možnih variant razvojne strategije. Povsod je namreč važnejše, kakšne politične barve je predlagatelj gospodarske poteze (za katero vsi vedo, da je nujna), kot pa presoja, ali bo ukrep primerno učinkovit in glede na nase možnosti izvedljiv. Upam si zapisati, da prevladujejo nizka čustva, sicer ne bi zasencila patriotizma, zavzemanja za koristi domovine in naroda, z ustrežno mero odgovornosti seveda.

Odrivanje tako nujne zakonodaje na počivališča strankarskih tirov, v času tako globoke gospodarske krize, omenjam kot ponazoritev neodgovornosti politike, ker se (vsaj po sprejetju zakona o lastni-

njenju) ni več mogoče izgovarjati na razlike v ideoloških pogledih. Gospodarske družbe, vrednostni papirji, ureditev borze, davkarije, računovodstva itd. moramo imeti v zakonodaji urejeno tako brezpogojno kot potni list (vsaj za zdaj se), če se želimo vključiti v kakšno koli integracijsko obliko v Evropi in normalno sodelovati v mednarodnih institucijah. Tu gre za zakonodajo zahodne civilizacije in njenih tržnih ekonomij; ti prepisi nimajo rdeče, črne, roza, zelene ali kake druge barve. Navajanje ideološko obarvanih zadržkov do njih je le skodoželjnost do nasprotnika in nizko strankarsko politikanstvo. Gospodarstvu je v krizi vsak dan dragocen, strankarska pripriljivost pa do zdaj ni spoznala, da je tako tudi v Sloveniji. Tako smo vsaj ze leto

dni časa poslali rakom zvižgat.

Upajmo, da bo v zadnjih dneh roka za sestavljanje vlade in v začetku obdobju dela državnega zbora ter državnega sveta, le prevladalo spoznanje o nujni prevladi ekonomskih zadev nad ideološko raznobarvnimi dresi v našem podalpskem klubu, ki želi tekrovati v evropskih ligah. Sredi prejšnjega desetletja, ko je Francoze ze popadal nacionalni zanos ob prvih pripravah na proslavljanje 200-letnice revolucije, jim je njihov veliki zgodovinar Fernand Braudel tik pred svojo smrtjo hladno zabrusil: »Enotnosti Francije nista uresnici niti Jeanne d'Arc, niti revolucija. Uresnici sta jo gradnja francoskih železnic in razširjenje ljudske sole«. Mogoče se lahko tudi iz tuje zgodovine kaj naučimo.

PREDLOG

Ne zapostavljajmo držav
Arabskega polotoka

MARCEL KOPROL

Amari (Foto: Marcel Koprol)

Vse novonastale svetovne države so se v prvih letih svojega obstoja znsale pred podobno, na prvi pogled dokaj zapleteno odločitvijo, kako, s kom in kdaj navezati meddržavne stike, da bodo politične in gospodarske potrebe njenih državljanov primerno in v celoti zadovoljene. Slovenija, ki vstopa v drugo leto svoje mednarodne uveljavitve, je do danes sicer uspela narediti nekaj pogumnih korakov, s katerimi je na hitro in v zadovoljivi meri pokrila najbolj nujne države in območja. Ob tem pa je na načrtovanem diplomatskem zemljevidu sveta vseeno ostalo nekaj nepotrebnih belih lis, kjer naša država ni bila prisotna.

Če pogledamo, kako slovenska država načrtuje svojo diplomatsko prisotnost na Srednjem Vzhodu, opazimo, da so države Arabskega polotoka popolnoma zapostavljene, cesar si po svoji gospodarski in politični veljavi ter povezanosti z mednarodnimi tokovi ne zaslužijo. Res je, da namerava Slovenija odpreti svoje diplomatsko-konzularna predstavništva v kateri od držav na Arabskem polotoku.

Na tem področju je kar nekaj zanimivih držav, kjer bi Slovenija lahko odprla svoja predstavništva. Lahko bi se, recimo, poskusili tesneje povezati s Savdsko Arabijo, kot so to storili naši južni sosedi. Če pa zaradi svoje preroškega konzervativizma ne bi bila talce pri tem vodila misel, da je treba načrtovano mrežo oživiti s čim manjšimi stroški, vendar

pa zaradi počasnejšega pristopa na sicer zelo lukrativna tržišča, do cesar bi prihajalo zaradi nase nepriznanosti, izgube predstavljajo mnogokratni stroški, potrebnega za odprtje vsaj se enega diplomatsko-konzularna predstavništva v kateri od držav na Arabskem polotoku.

po pridružitvi protiraski koaliciji in odkritem približevanju amerišim stališčem postala bolj pomembna. Sirija je izjemno zanimiva tudi zato, ker z vsako novo rundo bliznjevzhodnih mirovnih pogajanj trdneje prevzema vlogo zaščitnice arabskih interesov. Ob tem pa postaja država vedno bolj zanimiva tudi kot gospodarski partner, saj je vlada po padcu dolgoletnega zavezniškega Sovjetske Zveze uvedla precej stimulativnih gospodarskih ukrepov, ki domačim, predvsem zasebnim podjetjem omogočajo svobodnejši uvoz. To pa je v teh časih se posebno zanimivo za slovensko gospodarstvo, ki z veliko muko isče nova tržišča.

Prav zato slovenska diplomacija ne sme načrtovati svoje prisotnosti le v medijsko bolj privlačnih državah ali področjih, kajti brez agresivnega pristopa je nemogoče pričakovati, da nas bodo ljudje bolje in hitreje spoznavali.

Arabi, ki so v sprejemanju novotarij, s tem pa tudi novih držav, izredno zadržani, potrebujejo čas, da se odločijo za tesnejše gospodarsko in politično sodelovanje. Zato regija, ki razpolaga z večino svetovnih zalog surove nafte in kjer se kljub svetovni gospodarski recesiji pospešeno investira, ne sme ostati belala lisa v našem odpiranju ter prodoru v svet. Pri tem tudi ne smemo pozabiti, da smo zelo hitro navezali stike z Izraelom, medtem ko smo sodelovanje z njegovimi sosedi prepuščali času. Tak odnos lahko pri Arabcih v regiji pusti slab vtis, kajti za njih je nase sodelovanje z Egiptom ali vodstvom Arabske lige, ki ima svoj sedež v Kairu, neustrezno uravnotežena reakcija, saj je v njihovih očeh Egipt zaradi podpisanega miru z Izraelom bolj zastopnik ameriških kot pa arabskih interesov.

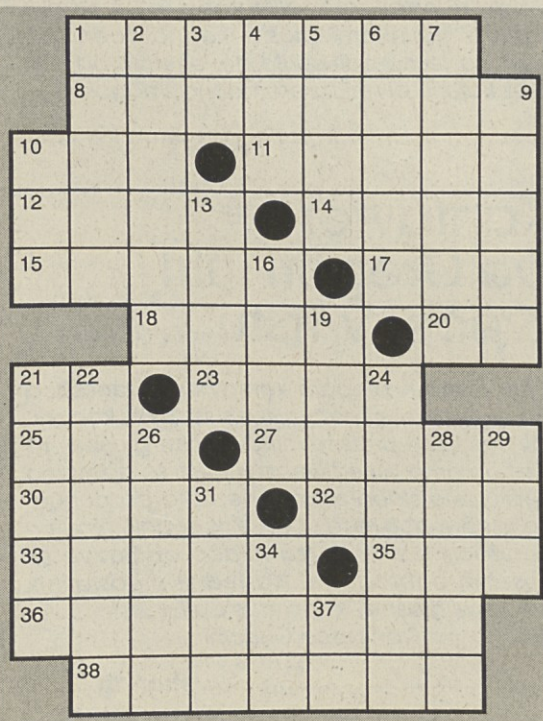
Vedeti moramo, da so časi Naserja, ki je med Arabci užival velik ugled, že davno minili. Na tem področju je prišlo do novih realnosti, ki se jim mora Slovenija prilagoditi in se povezati s tistimi državami, ki v njem tudi kaj veljajo.

Vodoravno:

1. nemški pesnik in pisatelj, ki je umrl na današnji dan leta 1813 (Christoph Martin, »Oberon«), 8. dolg, ki ga mora upnik ob zapadlosti iskati pri dolžniku, 10. Romulov brat, 11. delavska ali obrtniška zadruga v carski Rusiji (iz crk TARLE), 12. trmasta žival, 14. madzarska porinska mera (iz crk PARA), 15. starorimski hišni bog, 17. zrak (gr.), 18. grški mitološki junak, sin tebanskega kralja Laja, Ojdis, 20. zacetnici slovenskega humorističnega pisatelja Murnika, 21. latinski predlog, 23. latinsko ime za janez, 25. crka ruske abzu-ke, 27. francoski fizik in astronom (-Dominique Francois), 30. vtikac, 32. kroglasto oblikovan kruh, hlebec, 33. eno od imen ameriskega pesnika Poeja, 35. film Aleksandra Petroviča, 36. belgijsko klerofasistično gibanje pred drugo svetovno vojno, 38. italijanski filmski režiser, rojen na današnji dan leta 1920 (Federico, »Sladko življenje«).

Navpično:

1. nemški formalni sociolog (Leopold von), 2. Antigoina sestra, 3. zacetnici ze umrlega slovenskega politika in književnika Kristana, 4. vulkan na Havajih (Mauna), 5. neugoden občutek pred napadom božjosti, 6. reka in istoimensko mesto na Slovaškem (iz crk TIRAN), 7. največja reka v Ukrajini, 9. sirena, ki označuje nevarnost, 10. oborožena tatvina, 13. staroslovanska boginja lepote, ljubezni in zetve, 16. ime ameriske pevke Turner, 19. pobarvano jajce ob veliki noči, 21. vrsta mešane solate, 22. ime nemškega kosarkarja Schrampla, ki nastopa v NBA ligi, 24. avstrijski pisatelj, avtor »bambija« (Felix), 26. avstrijski pesnik (Rainer maria, iz crk LIKER), 28. italijanski filmski režiser (Pietro, »Gospo in gospodje«), 29. pas pri kimonu, 31. nekdanji radijski napovedovalec (Rado), 34. afriška reka, najdaljša na svetu, 37. zacetnici primka in imena slovenskega pisatelja Zormana. Simon Bizjak

V naslovu: Matija Lorenz;
levo: Tomaž Lorenz; desno: Primož Lorenz; (Foto: Trio)

Kako morete igrati skupaj, ko ste pa bratje?

MIRJAM ŽGAVEC

Trio Lorenz po petintridesetih letih umetniškega delovanja

Rada bi slisala tri zgozbe o treh bratih. Vsak izmed vas naj poskusa prikazati sobrata-glasbenika tako, da se spomni določene situacije, ki je bila tipična zanj.

Primož: Katerega boš izbral?

Tomaž: To je pa zelo težko vprašanje, moram reči. Moram malce premisliti. Potreboval bi več kot eno minuto na metronom.

Primož: Saj, vprašanje je zelo zanimivo. O sebi je laze govoriti, si bolj pripravljen, da boš govoril o sebi.

Matija: Tega me ni se nikdar nihče vprašal.

Primož, pianist, srednji brat, kritični optimist, predavatelj na ljubljanski Akademiji za glasbo, ustanovitelj Društva za oziavljanje kulturne podobe starega mestnega jedra, človek hitrih reakcij, galanten, temnega, nekoliko zastrtega videza, ki je prišel na zmenek zadnji in prvi organiziral prostor.

Tomaž, violinist, najmlajši brat, predavatelj na Srednji glasbeni soli, pobudnik dveh antologij (slovenske violinske glasbe in slovenske glasbe za klavirski trio), živahen in discipliniran, zdravo rustikalen, ki je prišel prvi

in samoiniciativno prinesel propagandno gradivo.

Matija, čelist, najstarejši brat, ki ga klicajo Matic, predavatelj na Srednji glasbeni soli, ki mirno čaka na svoj trenutek in besedo, odmaknjeno prisoten, urejen, bolj kot ne zadržan, ki je prišel drugi in takoj izrazil željo, naj ne potvarjam njihovih izjav.

Dobro, prihranimo zgodbe za konec pogovora.

Prizorisce: Primoževa predavalnica na akademiji, topel in nekoliko zadušljiv prostor z velikimi zaprtimi okni, v kotu je klavir. Ker je petek zvečer, ni v stavbi slisati nobenih zvokov, nič kaj akademjsko. Tudi Trio Lorenz ni akademski. Če je včasih resno akademski, pri odgovoru tega ni cutiti.

Po vašem vztrajanju na slovenski odrih soec, ste svojega sestava gospodar, vendar pa ste vseeno vezani na nekatere glasbene ustanove. Koliko se lahko kot reproduktivci uresničujete prek njih?

Tomaž: Nedvomno so nam institucije, kot so Cankarjev dom, Festival Ljubljana in RTV Slovenija, v marsicem pomagale.

Glavni problem pa je, da Slovenija poleg nekate-

rih plemen v Afriki edina se nima koncertne agencije za promocijo slovenske kulture. Poleg tega se mi zdi zadnji dve leti cela stvar na najnižji možni točki. Saj se pojavljajo neki agenti, razne mini agencije, za katere ne ves, ali so

za strpce ali za sanson ali za Trio Lorenz. Nekateri se hočejo seveda bolj resno ukvarjati s tem področjem, ampak večina se jih ne zaveda, da je to kravo profesionalno delo, s katerim ni mogoče obogatiti, tako kot večina pravi, v letu, dveh, ampak moras obvladovati najprej nase področje, potem pa menedžerstvo in se vse drugo.

V preteklosti ste odigrali veliko vlogo s svojimi mladinskimi koncerti po Sloveniji. Te vase dejavnosti je bilo precej, mar ne? (Primož, Matija, Tomaž drug čez drugega, zelo zagreto):

Ogromno. Tega je bilo zelo veliko. Dosti je bilo mladinskih koncertov...

Primož: Vse to je v glavnem organizirala Glasbena mladina, ki jo je treba pohvaliti.

Tomaž: Seveda, poslanstvo Glasbene mladije je dragoceno, samo stvar se je obrnila v negativno smer v tistem trenutku, ko je Kulturna skupnost ozioroma zdajšnje ministrstvo nehala financirati koncerte za osnovne šole.

Se pravi, da sprememba vladavine, ce smem tako reči, zaenkrat ni naredila kvalitnega koraka v tej smeri.

Matija: Ne vem, koliko ta sprememba sploh lahko vpliva...

Tomaž (ga prehitijo): Jaz bi tudi rekel isto. Uradna politika se vedno macehovsko obnaša do tega; takratna garnitura in ta garnitura in naslednja, vse je približno enako.

Trio Lorenz je začel nastopati leta 1954. Njihovi repertoarji vsebujejo razli-

čna dela različnih stilov in vedno igrajo programe na koncertih na pamet, brez not. Dobili so različne nagrade in priznanja za svoje umetniške dosežke, koncertirali so skoraj v vseh evropskih državah, v Aziji, Afriki, v obeh Amerikah, kjer so predstavljali dela slovenskih ustvarjalcev. Snemali so za domače in tuje radijske in televizijske hiše, posneli nekaj plošč in kaset.

Ce ne bi bilo vasega sestava, bi slovenski skladatelji napisali znatno manj skladb. Ali imate kakšen pregled, koliko novih del ste krstili v teh letih?

Primož: (razmislija) Ne vem natančno. (Pogleda na uro.)

Tomaž: Stiriindvajset.

Ker ste neposredni akterji lepega kosa zgodovine tega stoletja, bi vas vprašala, ce morda vpadate interes skladateljev, s cim je to pogojeno?

Tomaž: To je vezano na ansamble, ker skladatelji radi pišejo za izvedbe, ne pa za predale. Posebno z veseljem pa pišejo, ce vedo natančno, kaksne so izvajalske sposobnosti, kakšen je način igranja. Ogromno teh del smo igrali v tujini, tudi takrat, ko so nam rekli, da je publika prevec konservativna, da bi poslušala sodobno glasbo. Pa smo vseeno vključili v program kaksno kratko skladbo nasega sodobnika in ker je publika dobro odreagirala, so nas organizatorji spet povabili. Ce publik, ki nacelno odklanja sodobno glasbo, ponudis nekaj efektnega, muzikalnega, je to nedvomno dobra poteza.

Trio Lorenz je na svojem poslednjem koncertu v sklopu antologije za klavirski trio v četrtek odigral avantgardna dela sedemdesetih let, skladbe Božica, Petriča, Stuhca, Stibila in Lebica.

Na večeršnjem koncertu niste imeli ravno veliko obiskovalcev. Kaj je narobe, zakaj tako malo zanimanja?

Tomaž: Človek je danes zelo utrujen. Recimo, po celodnevem naporu pride zvečer poslušat glabo, ki zahteva njegovo sodelovanje. Tega pa poslušalec pogosto ne zmore. On se rad zlekne in reče: »Oh, kako je to lepo, oh, kako je to fino.« Medtem ko mu Lebic tega ne dovoli, Lebic zahteva res aktivno poslušanje.

Kaksno je aktivno poslušanje sodobne glasbe?

Matija: To glasbo lahko poslušajo samo kot glasbo, ki ima vzdušje, atmosfero. Seveda pa je težko dostopna in ce je ne poslušas zavzeto, ti tudi ne more biti vsec.

Sam poskusam poslušati cim vec, posebej skladbe, ki jih se nikoli nisem slisal. Ker se mi zdi skoda, da bi zamudil veliko dobrih skladb v tem življenju. Ko bom umrl, ne bom imel vec možnosti poslušati, zato zdaj izkoristim vsak trenutek.

Tomaž: (energično) Velikokrat smo imeli zelo strastno debato v zvezi s tem, kako mi kot profesionalci poslušamo glasbo in kako nam nase poznavilstvo ovira poslušanje, zato imajo pogosto ljubitelji prednost.

Primož: Vsako stvar je treba preizkusiti, jaz sem tudi pri hrani tak. S po-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

slušanjem sodobne glasbe

je pa tako. Spomnil sem se mojstra Leskovica, ki je otrokom na mladinskem koncertu nekoc dejal, da je to tako kot s cigareto. Na zacetku nikomur ne diši, celo slabosti povzroca, potem pa ljudje postaja-

nejo odvisni. Primerjava je sicer malo banalna, ampak ogromno pove.

Zdaj se pa opravičujem, ker moram domov, kmalu se vrnem.

Primož Lorenz vstane in odide.

Matija: Poslušalec se mora najprej vzgojiti in kultivirati in se sele potem odločati za glasbo, ki mu je vsec. Dokler pa poslušalec nima nobenega nivoja, pa zanj tudi koncertna dvorana ni odprta.

Tomaž: Ko smo nekoc igrali v cudoviti italijanski katedrali, so nas opozorili, da ne smemo izvajati sodobne glasbe, ker župnik takoj izgubi živce, ce kaj taksnega slisi. Mislili smo, da nas bo župnik po koncertu prišel nadreti, ker smo v klasično-romantično sestavljen program uvrstili tudi Ramovsa. Ampak župnik je prišel in dejal: »Ja tisti vas Ramovs, to je bilo pa kolosalno, pa veste, kakšen občutek sem imel? Tako kot da je izza oltarja zlezal hudic.

(smeji)

In za konec izpostavim to, kar naj bi povedali na zacetku, tri zgodbe namrec. Kaj bi lahko povedali, da bi zadeli bistvo vasega glasbeniskega znacaja?

Matija: Nekdo me je nekoc vprašal: »Kako morate igrati skupaj, ko ste pa bratje?«

Primož: Kaj pa, ce bi to izpustili?

Prepicana sem, da se je vsak izmed vas ze necesa spomnil.

Primož o Matiji: Ko sva se kot otroka igrala nogomet na travi, sva igrala do tri, vodil sem 2:0, on pa je začel tako igrati, da sem padel na tla, angleška igra - ostra igra, to je bil njegov argument. Ko sem ležal na tleh, je postavil zogo pred moj gol, trikrat brčnil v prazen gol in potem vpil po dvoriscu: »Premagal sem te 3:2.«

Tomaž o Primožu: Ko je Primožu na Srednji glasbeni soli upadel delovni elan, sva bila z Matijo zelo nesrečna in sva ga hotela vzpodbuditi, da bi več vezbal. Sele ko sva z vsemi predlogi propadla, sva rekla: »Placava ti za vsako uro, ko boš vadil.« Primož je odgovoril: Ja, to je pa treba razmisliti, samo pod enim pogojem se pogovarjam, da tega ne bo nihče izvedel.

Matija: Nekdo me je nekoc vprašal: »Kako morate igrati skupaj, ko ste pa bratje?«

Primož: Kaj pa, ce bi to izpustili?

Prepicana sem, da se je vsak izmed vas ze necesa spomnil.

Primož o Matiji: Ko sva se kot otroka igrala nogomet na travi, sva igrala do tri, vodil sem 2:0, on pa je začel tako igrati, da sem padel na tla, angleška igra - ostra igra, to je bil njegov argument. Ko sem ležal na tleh, je postavil zogo pred moj gol, trikrat brčnil v prazen gol in potem vpil po dvoriscu: »Premagal sem te 3:2.«

Tomaž o Primožu: Ko je Primožu na Srednji glasbeni soli upadel delovni elan, sva bila z Matijo zelo nesrečna in sva ga hotela vzpodbuditi, da bi več vezbal. Sele ko sva z vsemi predlogi propadla, sva rekla: »Placava ti za vsako uro, ko boš vadil.« Primož je odgovoril: Ja, to je pa treba razmisliti, samo pod enim pogojem se pogovarjam, da tega ne bo nihče izvedel.

Matija: Nekdo me je nekoc vprašal: »Kako morate igrati skupaj, ko ste pa bratje?«

Primož: Kaj pa, ce bi to izpustili?

Prepicana sem, da se je vsak izmed vas ze necesa spomnil.

Primož o Matiji: Ko sva se kot otroka igrala nogomet na travi, sva igrala do tri, vodil sem 2:0, on pa je začel tako igrati, da sem padel na tla, angleška igra - ostra igra, to je bil njegov argument. Ko sem ležal na tleh, je postavil zogo pred moj gol, trikrat brčnil v prazen gol in potem vpil po dvoriscu: »Premagal sem te 3:2.«

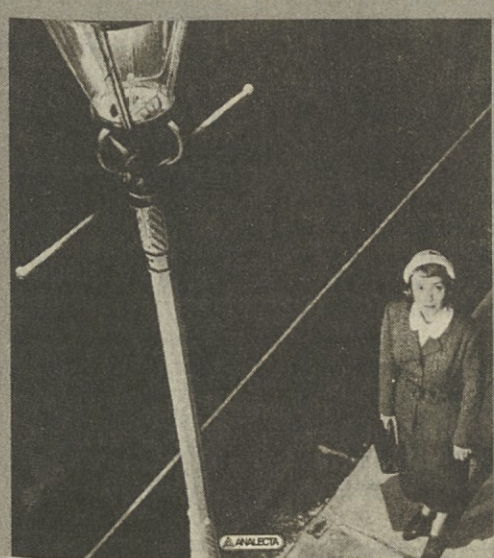
Tomaž o Primožu: Ko je Primožu na Srednji glasbeni soli upadel delovni elan, sva bila z Matijo zelo nesrečna in sva ga hotela vzpodbuditi, da bi več vezbal. Sele ko sva z vsemi predlogi propadla, sva rekla: »Placava ti za vsako uro, ko boš vadil.« Primož je odgovoril: Ja, to je pa treba razmisliti, samo pod enim pogojem se pogovarjam, da tega ne bo nihče izvedel.

Matija: Nekdo me je nekoc vprašal: »Kako morate igrati skupaj, ko ste pa bratje?«

Primož: Kaj pa, ce bi to izpustili?

Prepicana sem, da se je vsak izmed vas ze necesa spomnil.

FREDERIC JAMESON MODERNIZEM

Frederic Jameson: Postmodernizem Problemi - Razprave, Ljubljana 1992

Postmodernizem kot odsev duha casa, vpetega v ohlapne sponne postindustrijske družbe, je predvsem po zaslugi mlajše generacije slovenskih intelektualcev tudi po teoretični plati že kar nekaj casa navzoč v slovenski »globlje razmislijujoci« kulturi in družbi.

Zadovoljivo je predstavljen tudi tistim, ki iz taksnih ali druga-

cnih razlogov ne segajo po izvirmih besedilih vodilnih svetovnih teoretikov tega fenomena.

Ameriški marksist Frederic Jameson je zagotovo eden od njih. Čeprav gre za misleca, ki je v svojem afirmativnem postmodernem teoretičnem diskurzu očitno zavezan in obremenjen s tipično modernistično ideologijo (postmodernizem briše meje med elitno in

množično kulturo; »vsako stališče o postmodernizmu v kulturi je politično stališče o naravi multinacionalnega kapitalizma danes«), pa smo z zbirko njegovih besedil smo dobili se en kamencek, ki naj bi pripomogel k rekonstrukciji zapletenega postmodernističnega mozaičnega koncepta, ki z dopuscanjem navzočnosti in obstoja različnosti ustvarja goro težko pre-

glednega in tudi zato težko umljivega ustvarjanja.

Jameson izhaja iz predpostavke, da postmoderna strategija, temelječa na mimikriji, patišu (*pasticcio*) in kompilaciji, zgolj instrumentalno obnavlja preteklo kulturo v njeni preživelosti, s čimer znova oživlja le njeno masko.

Z eklektično strastjo do preteklih kulturnih modelov in ob prime-

ralni analizi tipičnih produktov modernistične in postmodernistične kulture dokazuje gospodstvo blagovnega fetišizma, ki zavлада tudi v umetnosti, in heterogenost brez norme, ki postane vladajoča logika kulture.

»Kanibalizem slogov iz preteklosti« je zanj le imitacija mrtvih stilov, torej Jameson ne dojema (zaradi vpetosti v ostaline preživetih miselnih vzorcev, kajpak) bistvenega elementa postmoderne umetnosti, to je zaves-

tnega, osmišljenega izstopa iz zgodovinskih eshatologij oziroma reafirmacije ze videnega (slisanega, doživetega), vendar ne na mehanicistični, pač pa na re-interpretativni, drugačni, na novo vzpostavljeni ravni.

Ta raven je nujno subjektivna, vendar v okviru spoštovanja določenih normativnih omejitev.

Ne gre več torej za kolektivno rušenje »od zunaj«, pač pa za »kanonizirano« različnost »od znotraj«. In prav

zato bi Jamesovo tezo o »heterogenosti brez norme« le težka sprejeli.

Toda upošteva preseganje uniformnosti duha, je knjigo Frederica Jamesona vredno vzeti v roke, čeprav (ali prav zato, ker) smo bili »opozorjeni«, da gre za prvo marksistično knjigo pri nas po decembrskih volitvah.

Konec koncev vendarle pripadamo generaciji, ki ji »ni treba ubiti svojih očetov, da bi sama svobodno zazivala.«

KLOBUK DOL! / KNJIGA

Postmoderni marksist

SIMON BIZJAK

NOVICE

Miglio (Liga) odstopil iz odbora za ustavne reforme

RIM - Novega premiera bo izvolil italijanski parlament, kandidiral pa ga bo predsednik republike. Predsednik vlade bo nato imenoval ministre, vlada pa bo padla samo s konstruktivno nezaupnico, se pravi če bo že določena nova vlada, preden se odslovi staro. Tak mehanizem je včeraj nakazal odbor za reformo oblike vlade, ki deluje v okviru dvodomne parlamentarne komisije za ustavno reformo.

Toda predlog ne zadovoljuje poročevalca, senatorja Severne lige Gianfranca Miglia, ki je včeraj razburjen zapustil sejo odbora in s pismom predsedniku komisije De Miti odstopil. Po Migliovi oceni bo vlada, kakršno nakazuje odbor, »sibka oblast«, medtem ko bi država potrebovala močno izvršno oblast.

Sicer pa je Miglio glede bližnje prihodnosti italijanske politične scene pesimisti. Tudi če bi dvodomni komisiji uspelo izoblikovati predlog volilne reforme, je parlament ne bo izglasoval, ker se bodo parlamentarci vkopali v obrambo proporcionalnega sistema, ki edini vsem jamci izvolitve. Treba bo iti na referendum, na katerem bo po Migliu zmagal Da. Predsednik republike bo zato moral razpustiti senat in oklicati nove volitve, po katerih bo v palaci Madama povsem različna večina kot v poslanski zbornici. »Prva republika bo doživela svojo institucionalno paralizo.« Kaj pa potem? Miglio ne pove. Poudarja le, da njegove napovedi niso sad pesimizma pač pa le napoved tega, kar se bo najverjetneje zgodilo.

Iz dvodomne komisije za ustavne reforme pa je včeraj odstopil tudi misovski vsedržavni tajnik Gianfranco Fini. Svoj odstop je utemeljil z dejstvom, da odbor nicesar ne odloča in da se bo njegova stranka zato raje angažirala na referendumih.

Plaši: odkrili povezave med mafijo in politiko

LOCRI (Reggio Calabria) - Karabinjerji so v pretekli noči v tem kraju aretirali nekaj oseb v okviru akcije proti osumljenecem sodelovanja z mafijskimi organizacijama Barbaro in Perre in tako zaključila raziskavo o domnevnih povezavah med upravitelji iz Platija in 'ndrangheto, ki se je začela pred dvema letoma. Po besedah poročevalcev naj bi celotna akcija razkrila tesne povezave med 'ndrangheto ter političnimi predstavniki in podjetniki iz Platija. Dejstvo, da so varnostni organi izvršili samo nekatere od dvajsetih nalogov o varnostnem priporu - kot ugotavljajo v sodnih krogih - daje slutiti, da je 15 predstavnikov mafijskih organizacij predčasno izvedelo, kaj se pripravlja v njihovem odnosu.

Med osebami, ki so se izognile aretaciji, naj bi bil tudi bivši demokristjanski zupan Platija Natale Marando, ki je bil v prejšnjih dneh izvoljen za občinskega svetovalec. Raziskave naj bi ugotovile, da so mafijske organizacije v prvi osebi upravljale občino in si neposredno prisvojile sirše predele občinskega teritorija. Povezovalni člen med Obcino in temi organizacijami naj bi bil gradbeni podjetnik Alfredo Mediatz iz Ardoreja, katerega podjetje si je zagotovilo skoraj vsa javna dela, ne da bi za to izpolnjevalo vse zakonske pogoje. V okviru celotne preiskave je vpletenih 108 oseb, za 85 od teh pa je javni tožilec zahteval redstrikivne ukrepe.

RIM / ZAPOSLOVANJE

V nevarnosti 700 tisoč mest*CENSIS: Brezposelnost na pohodu*

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Alarmni zvonec brni vse bolj zaskrbljujoče: leto 1993 bi lahko bilo za zaposlitev resno leto. Se pred dobrim mesecem se je govorilo o 200 do 250 tisoč delovnih mestih, sedaj pa je v nevarnosti že okoli 700 tisoč delovnih mest.

Tako trdi Vsedržavni študijski center za socialne naloge Censis v svojem poročilu, ki je bilo predstavljeno včeraj v Rimu. Položaj je po oceni študijskega središča »se posebej zaskrbljujoč, ker postopno odpadajo tradicionalni družbeni 'blazilniki', terciarna dejavnost ne absorbira več odvečne delovne sile, funkcionalnost pogodb za zaposlanje k delu je zelo skromna in delodajalci se jih poslužujejo vse manj.« In tudi proces privatizacije državnih podjetij bi lahko postal »potencialni vir nove odvečne delovne sile«.

In na problem zaposlitve je včeraj spet opozoril tudi predsednik vlade Giuliano Amato. Po premierovem mnenju je treba posvetiti vprašanju zaposlitve vsaj tolikšno pozornost kot problemu ustavnih reform, saj »delavec, ki bi bil ob službo, ne bo mogel nahraniti svojih otrok ne z unimominalnim ne s plurinominalnim«.

In prav vladi ter njeni neorganizirani vmemi pri izdajanju odlokov na področju dela in zaposlitve je včeraj nekoliko privla usesa zbornica komisija za delo. Po oceni te komisije je primerno, da vlada strne v maksidolok vse ukrepe, ki so bili sprejeti na področju dela, da bo lahko parlament delal na osnovi organskega besedila in ne včasih protislovnih odlokov. Iz tega odloka bi bili trenutno izvzeti nekateri predlogi (sklad za zaposlitve, ukrepi za uvajanje k delu, vstopna plača za mlade, začasno zaposlovanje), ki niso tako nujni in zahtevajo večjo poglabitev.

Vprašanju dela bo v sredini februarja posvetila konferenca delav in

minalnimi volilnim sistemom.

Problem delovnih mest je Amato nadel s predsedniki deželni vlad na konferenci dezele-država. V tem okviru so se dogovorili, da bodo ustanovili nekaj komisij, ki naj bi do 9. februarja oblikovale predloge in rešitve, da bi lahko zasciti delovnih mest in oblikovanju novih priložnosti dela namenili okoli 50 tisoč milijard lir, ki so že nakazane, a jih zaradi birokratskih zapletlajuc se ni mogoce potrositi.

In prav vladi ter njeni neorganizirani vmemi pri izdajanju odlokov na področju dela in zaposlitve je včeraj nekoliko privla usesa zbornica komisija za delo. Po oceni te komisije je primerno, da vlada strne v maksidolok vse ukrepe, ki so bili sprejeti na področju dela, da bo lahko parlament delal na osnovi organskega besedila in ne včasih protislovnih odlokov. Iz tega odloka bi bili trenutno izvzeti nekateri predlogi (sklad za zaposlitve, ukrepi za uvajanje k delu, vstopna plača za mlade, začasno zaposlovanje), ki niso tako nujni in zahtevajo večjo poglabitev.

Vprašanju dela bo v sredini februarja posvetila konferenca delav in

delavcev Demokratična stranka levice. Pobudo so včeraj predstavili na tiskovni konferenci tajnik Achille Occhetto in člani tajništva Gavino Angius, Flavio Mussi in Livia Turco. Vsi so ostro kritizirali vladno politiko in jo označili kot odraz politike osemdesetih let neenake porazdelitve dobrin.

Milanska konferenca bo po napovedi pobudnikov prispevala k oblikovanju dobrega dela programa, ki ga bo DSL ponudila kot osnovo za novo »vlado preokreta«. Ta del pa naj bi slonel na zaustavitvi odpustov, na ukrepih v korist srednjim in malim podjetjem, ki so jih varčevalni ukrepi in visoka cena denarja močno prizadeli. Poleg tega DSL predlaga izredne naložbe v državno industrijo, več kreditov za izvoz, nizežanje brezposelnosti mladih z deli za zascito okolja in kulturnih dobrin. DSL se zavzema za nizežanje obrestne mere, ce je treba tudi z blokiranjem cen in večji davčni priliv z odpravo davčne utaje in z obdavčitvijo finančne rente in premoženja.

Kot pripravo na konferenco bo DSL organizirala vrsto manifestacij v dezelnem merilu, ne izključuje pa tudi vsedržavne pobude.

Vprašanju dela bo v sredini februarja posvetila konferenca delav in

Prva seja komisije za Osimo

RIM - Pogajanja med Italijo in Slovenijo ter med Italijo in Hrasko o osimskih sporazumih se se niso začela, ceprav se vse tri države (na pogovorih med premiera Amatom in Sarinicom, kar zadeva Hrasko, ter zunanji ministroma Colombom in Ruplom, kar zadeva Slovenijo) poudarile pripravljenost, da jih začnejo cimprej.

V okviru teh priprave se je včeraj v Rimu sestala komisija, ki bo vodila pogajanja in ji predseduje ambasador Sergio Berlinguer. Na seji so predvsem govorili o programu dela in o usklajevanju tematik, ki jih bo komisija nacela s slovenskimi in s hraskimi sogovorniki.

Kaze tudi, da so se kot uvod v svoje delo člani dogovorili, da bodo imeli serijo sećanj v Furlaniji-julijski krajini, da s krajevnimi dejavniki izmenjajo mnenje o problemih. Ta srečanja sodijo v okvir obvez italijanske vlade, da bo o poteku pogajanj obveščala in pritegnila k sodelovanju deželo in druge krajevne dejavnike. (VT)

RIM / MED DSL IN SKP

Polemike na levici o nezaupnici vladi*Po mnenju Occhetta naj bi nezaupnica SKP, mreže in MSI dejansko krepila Amata*

RIM - Kdo hoce res vreci italijansko vlado in njenega predsednika Giuliana Amata? Ob tem vprašanju se je včeraj vnel oster spor med Demokratično stranko levice in Stranko komunistične prenov. Povod za prepri, ki je zlasti v izjavah tajnika DSL Achilleja Occhetta dosegel ne navadno oster ton, je bilo dejstvo, da so SKP, Mreža in MSI predložile v senatu zahteve po nezaupnici vladi, ki so bile formalno sicer locene, besedilo pa je bilo popolnoma isto. Tri opozicijske stranke so se odločile za takto potezo, da bi zbrale stevilo podpisov, ki ga predvideva senatni pravilnik in dosegle, da se o nezaupnici vladi razpravlja v teh dneh.

O vprašanju, ali je tak postopek veljaven, bo razpravljala danes dopolne komisija za pravilnik, ki bo nato poročala nacelnikom skupin, da lahko odločijo, kdaj bo razprava o nezaupnici. Toda vse kaze, da bo sestevanje podpisov sprejeto in da bo senat se ta teden razpravljaj, ali Giuliano Amato in njegova vlada se zaslužita zaupanje parlamenta.

Poteza SKP je razkacila tajnika nacelnika senatorske skupine DSL Giuseppeja Chiaranteja in tajnika Achilleja Occhetta, ki sta v njej brala le

poskus polena pod noge akcij Demokratične stranke levice in njeni napovedani resoluciji o nezaupnici vladi. »S svojo nezaupnico,« je poudaril Occhetto, »nismo imeli nobenega propagandnega cilja, pač pa smo hoteli združiti levičarske opozicijske sile in preveriti, ali je naloge, ki je obcutno v nekaterih strankah vecine, tolikšno, da bi lahko zrusili Amatovo vlado in oblikovali novo vlado z novo politiko.« Nezaupnica je bila po Occhetovih besedah orodje, ki je sodilo v okvir naporov za oblikovanje »vlade, ki bi pomenila dejanski preokret v italijanski politični sceni in bi bila sposobna upravljati sedanjo težavno prehodno fazo.« DSL je cakala s svojim sicer javno napovedanim predlogom tudi na sestanek socialistične nacionalne skupščine, da bi vedela, kakšna stališča bodo dozorela v tej stranki. Socialistična notranja opozicija je s Formico že ocenila Occhetov predlog kot zanimiv, ce je seveda s svojo potezo tajnik DSL mislil na neke vrste postopek o konstruktivni nezaupnici. In podobno je bilo tudi stališče socialdemokratskega tajnika Vizzinija.

K razlagi pa je tajnik DSL dodal še ostro ob-

tozbo. Poteza SKP in MSI je po njegovem »le poskus, da se zavre krizo vladne koalicije«. Kot dokaz je navedel dejstvo, da sta se tako podtajnik v predsedstvu vlade Fabio Fabbri in nacelnik senatorske skupine Gennaro Acquaviva zavzela, da bi do razprave o nezaupnici prislo cimprej. Pri tem je predlog o nezaupnici SKP in MSI, ki »objektivno krepilo vlado« vzporejal s stališci zveze industrijev Confindustria, ki javno brani Amata.

Nacelnik senatorske skupine SKP Lucio Libertini je na to odgovoril, da je njegova stranka predložila resolucijo, da bi »naredila konec z vsakim slepomisenjem«. Zavrnil je kot smesne obtozbe, da SKP podpira vlado, vendar pa priznal, da imata SKP in DSL drugacna cilja in različni strategiji: oboji se zavzemajo za padec Amatove vlade, pravi Libertini, toda DSL se zeli nato v novi vladi pridruziti KD in PSI, medtem ko SKP vztraja v opoziciji.

Kot poskus krepitve Amatove vlade je potezo MSI in SKP ocenil tudi nacelnik senatorske skupine Severne lige Francesco Speroni, ki je v odgovor sporazumno z voditeljem stranke Umberto Bossijem umaknil ligin predlog nezaupnice. (VT)

TARANTO / PRIHAJALO NAJ BI IZ VZHODNIH DRŽAV

Na zaplenjeni ladji v Tarantu odkrili veliko količino orožja

Preiskovalci pregledujejo enega od zabojev z raketami, ki so ga našli na ladji Dolphins 1 (telefoto AP)

TARANTO - Tovorna ladja "Dolphins 1", ki so jo predvčerašnjim v Otrantskem zalivu ustave letalske in pomorske sile NATO, je prevažala precejšnjo količino orožja, med katerim tudi rakete za havbice. Ladja je bila na tem, da zaplove v Jadransko morje s tovorom, ki je bil po vsej verjetnosti namenjen bivši Jugoslaviji. Nadzorni organi so ladjo z zastavo St. Vincenta začeli pregledovati včeraj zjutraj v tarantskem pristanišču, kamor so jo preusmerili. Namestnik državnega pravdnika na tarantskem sodišču Vincenzo Petrocelli je ladjo zaplenil. Posadko sestavlja 26 oseb (20 Turkov in 6 Poljakov), poveljuje pa ji turški

državljan Yalcin Ferhatoglu, ki je novinarjem povedal, da ni bil seznanjen z vsebino tovara.

V ladji so agenti odkrili 59 kontejnerjev; prve so odprli včeraj in v njih odkrili strelivo, ki je bilo sicer prekrito z zakliji, v katerih so bile shranjene najosnovnejše potrebščine, kakor zito, riž in obutve. Ko bodo kontejnerje raztovorili, jih bodo odpravili v vojaško skladišče, kjer jih bodo mornarski in vojaški strokovnjaki podrobno pregledali.

Tovorna ladjo so izvidniška letala lokalizirala 17. t.m. v okviru akcije "Maritime guard". Komandant ladje je najprej izjavil, da prevažata na Reko oblačila in zdravila; po ponovnih zahte-

vah pristojnih organov pa je priznal, da prevažata blago, ki ga sankcije OZN sicer prepovedujejo.

Na ladji je bilo vsega skupaj 59 kontejnerjev, od katerih so jih včeraj dopoldne odprli le 12; v njih so, kot rečeno, odkrili precejšnjo količino orožja; v enem so našli več kot 200 vojaških predmetov; po mnenju strokovnjakov državne policije naj bi slo za material vzhodne izdelave: rakete zemlja-zemlja z zelo velikim dometom ter 107-milimetrske topne izstrelke. Popolnejši inventar zaplenjenega orožja bodo vojaški strokovnjaki lahko naredili, ko bodo odprli vse kontejnerje.

Namestnik državnega

pravdnika Petrocelli je na osnovi doslej zbranih elementov ugotovil, da je tovorna ladja konec lanskega decembra odplula iz pakistanskega pristanišča Karaci. Preiskovalci pa ne izključujejo možnosti, da bi strelivo lahko natovorili med postankom v turškem pristanišču Carigrad. Sodnik je tudi odredil, da morajo kapetan in posadka ostati na ladji, dokler ne bodo razčistili njihovega položaja. V njihovem odnosu niso zaenkrat sprejeli restriktivnih ukrepov. Komandant in nekateri člani posadke so Petrocelliju potrdili, da niso bili seznanjeni z vsebino blaga, ki je bilo vskladščeno v kontejnerjih.

BENETKE / SREDOZEMSKI DIALOG

Tristransko sodelovanje med Italijo Slovenijo in Hrasko za zaščito Jadrana

BENETKE - Konec minulega tedna, kot smo že poročali, je v Benetkah zaključila z delom Mednarodna konferenca "Sredozemski dialog", ki jo je organiziralo kulturno združenje "Europa Koinè".

Na naravovarstvenem delu konference, katere mu so prisostvovali predstavniki Italije, Hrvaske in Slovenije, je bil predstavljen skupni koncept razvoja in varstva okolja jadranske regije. Omenjeni koncept, ki je del siršega projekta "STOA", bo posredovan v obravnavo tudi Evro-

pskemu parlamentu. Izhajajoc iz njega pa bo potrebna tudi takojšnja izdelava master plana sanacije Jadrana. Narejena naj bi bila po isti metodologiji za vse tri države. Kot koordinator je bila s strani italijanske vlade predlagana mešana družba Palomar, ki naj bi delovala na območju vseh treh držav.

Konferenca se je kot slovenski predstavnik udeležil tudi namestnik ministra za varstvo okolja in urejanje prostora mag. Mitja Bricelj.

»Na konferenci smo jasno povedali, da smo

kljub majhnemu delu jadranske obale, ki spada pod nas državni teritorij, zainteresirani za čimbolj celovit nadzor na tem območju. V zadnjih dveh letih smo z Italijo že uspešno izpeljali nekatere skupne projekte: sanacijo reke Reke ter rudnika Rajbelj ob Soci. Pripravljen pa je tudi za projekt skupnega financiranja vodenogospodarskih osnov reke Soce ter sanacijski projekti za kraski del, ki jih bomo izvajali prav tako skupaj z Italijo,« je ob vrnitvi povedal mag. Bricelj.

PO ZGLEDU ASSISIJA / POBUDA VERSKIH SKUPIN

Tudi na Tržaškem skupna molitev za mir in strpnost v nesrečni Bosni

TRST - Osem dni po zelo uspelem srečanju verskih skupnosti v Assisiju, ki se ga je, kot znano, udeležil tudi papež Janez Pavel II, so se tudi razne tržaskeske verske skupine mobilizirale za mir v Bosni in Hercegovini. To človečansko pobudo so doslej podprli katolici, grški in srbski pravoslavci, adventisti, zidje, valdežani in nekateri pripadniki protestantskih skupin. Prva molitev za mir in za bratstvo v nesrečni Bosni je bila na sporedu sinoči v metodistični cerkvi.

Osrjedna slovesnost bo na sporedu drevi ob 18. uri v trzaski baziliki Sv. Silvestra. Uvodno misel bo podal trzaski škof Lorenzo Bellomi, razmisljanja in skupne molitve pa se bodo udeležili tudi predstavniki

drugih veroizpovedi. Pobuda sodi v teden molitve za enotnost kristjanov, ki je po prireditvi v Assisiju v teku po vsej državi.

V Trstu je prišlo v peteklosti do številnih skupnih pobud in do sodelovanja med raznimi veroizpovedmi. Pred kratkim so predstavniki vseh verskih skupin podpisali skupno solidarnostno izjavo krajevni židovski skupnosti, ki je bila tudi na Tržaškem zrtev nekaterih rastičnih izpadov in pojavov rasne nestrpnosti. Zelo pomembno in hvalevredno pa je, da ta enotnost prihaja prav tako do izraza v zvezi z vojnimi tragedijami na tleh nekdanje Jugoslavije in se posebno v Bosni in Hercegovini.

Izpolniti obrazce za pokojnine INPS

TRST - Italijanski nosilec zavarovanja INPS pošilja v teh dneh posebne obrazce RED TM/91 EST upokojencem, ki bivajo v Sloveniji in na Hraskem. Ti imetniki italijanske pokojnine, ki so jo pridobili na podlagi konvencije (večina je uveljavila služenje vojaškega roka) so dolžni v 60 dneh izpolniti formular in navesti svoje dohodke v letih 1991 in 1992. Seveda pridejo tu v poštev dejanske vsi dohodki, ki jih je bil upokojenec deležen tako v Italiji (vključno s pokojnino INPS) kot v Sloveniji oz. na Hraskem ali kakih drugi državi. Zbrati treba torej točne podatke o vnovčeni pokojnini. Za pojasnila in pomoč se interesenti lahko obrnejo na Patronat.

V Italiji INPS priznava dopolnilni delež minimalne pokojnine tistemu bivsemu zavarovancu, katerega dohodki ne presegajo določene meje, ki se spreminja iz leta v leto. Periodičnega preverjanja dohodkov so bili do 1. februarja 1991 izjemoma oproščeni upokojenci, ki bivajo izven italijanske države, sedaj pa so vsi dolžni javiti te podatke, ki bodo lahko vplivali na odmero pokojnine.

Banca Agricola Gorizia Kmečka banka Gorica

GORICA
22. januarja 1993

POSVET

**ZAVAROVANJE
IN KREDITIRANJE
GOSPODARSKIH
TOKOV
MED ITALIJO
IN VZHODNO
EVROPO**

od 9.00^h do 13.30^h
**Konferenčna dvorana
Sejemskega razstavišča**

Posege so zagotovili predstavniki
Zakladnega ministrstva, Rim; SACE, Rim;
Mediocredito Centrale, Rim,
Mediocredito del F.V.G., Videm,
Slovenske Izvozne Družbe, Ljubljana

Organizacijsko tajništvo:

Tel. 0481/387-404, 536-602, 040/6700-409

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

DEŽELNI SVET / AKTUALNO VPRAŠANJE

Kmalu tudi v deželi zakoni o "glasnosti"

Predsednik Gonano za pospešitev vseh postopkov

TRST - Predsednik deželnega sveta Nemo Gonano je na včerajšnji skupščinski seji poročal o raziskavi o izvajanju javnih del v Furlaniji-Juljski krajini, ki jo je izdelala posebna strokovna komisija. Pobudo zanjo je dal prav predsednik Gonano, ki je hotel preveriti pravilnost raznih postopkov za javna dela, ki so drugod pod državi ne samo predmet političnih polemik, a tudi sodnih preiskav.

Iz predsednikovega poročila izhaja, da je deželna in državna zakonodaja na tem področju se precej neopolna in da bi morali nove zakonske predpise prilagoditi direktivam Evropske skupnosti. V nasi deželi niso doslej pristojna sodna telesa odkrila večjih skandalov v zvezi z javnimi deli, dežela pa vseeno nujno potrebuje nove zakone, ki bodo zavarovali javne koristi pred osebnimi. Gonano je zato pozval skupščino, naj v kratkem odobri zakonodajo o tako imenovani "glasnosti" in istocasno nova pravila za licitacije in za odajanje v zakup vseh javnih del.

Za to bo morala deželna vlada prilagoditi svoje upravno in birokratsko kolesje novim zahtevam, ki prihajajo

Nemo Gonano na včerajšnji deželni seji (foto Ferrari)

posebno s strani javnega mnenja in torej občanov, ki upravičeno zahtevajo, da se vsa javna dela izvajajo ob belem dnevu. Dežela bo morala na tem področju okrepiti vsestransko nadzorsvo nad krajevnimi upravami (pokrajinskimi, občinami in drugimi ustanovami), kjer večkrat prihaja do nepravilnosti pri odajanju in kasnejšem izvajanju javnih del.

Strokovna komisija je svoje obsirno poročilo oblikovala na osnovi av-

dicij in srečanj, ki jih je imela z različnimi zainteresiranimi dejavniki. Na predlog svetovalcev cavalla (Zelena lista), Cecovinija (Lista za Trst) in Lepreja (PSI) bo Gonano poročilo deželni svet obravnaval v prvi polovici prihodnjega meseca. Nekateri upajo, da bo skupščina se pred iztekem zakonodajne dobe odobrila nove zakone o "glasnosti", za katere obstaja politična volja vseh strank, ki so zastopane v zakonodajnem telesu.

Jevnikar v upravi Sklada

TRST - Deželni svetovalec stranke Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je od včeraj novi član upravnega odbora Sklada za Trst. Prevzel je mesto Bojana Brezigarja, ki je pred nekaj tedni odstopil z mesta deželnega poslanca in torej tudi z uprave te ustanove. Jevnikarja so izvolili na včerajšnji seji deželnega sveta.

V upravnem odboru Sklada za Trst, ki mu predseduje demokristjan Adalberto Donaggio, sedita že slovenska deželna svetovalec Milos Budin in Dario Tersar. V njem pa so tudi tukajšnji prefekt, tržaski zupan in predsednik pokrajinske uprave. To krajevno ustanovo, ki je brez političnega vodstva, trenutno zastopa izredni vladni komisar Mario Marroso.

RIM / PO DECEMBRSKEM RAZBITJU

Presežen spor država - dežele

Včerajšnjega zasedanja Konference se je udeležil tudi predsednik vlade Amato

RIM - Spor med državo in deželami je bil vsaj za zdaj - rešen. Na včerajšnje zasedanje tako imenovane Konference država - dežele, prvo po razbitju, do katerega je prišlo na decembrskem sestanku, je prišel sam predsednik vlade Giuliano Amato v spremstvu kar starih ministrov (Cristoforija, Baruccija, Reviglia in Merlonija), da bi prepricali deželne sogovornike, da jim Rim ne namerava odjedati sredstva in pristojnosti, ampak prav nasprotno. Kot je znano, je bila prisotnost ministrskega predsednika eden od pogojev, ki so ga predstavniki dežel postavili za obnovo dialoga z vlado, ki so ga prekinili v zvezi s klestenjem na zdravstvenem področju. Očitno je Amatu uspelo prepričati sogovornike, saj se je Konference država - dežele po predsednikovih pojasnilih in prigovarjanjih nadaljevala z obravnavo številnih tako nacenih kot konkretnih točk na dnevnem redu.

Dejansko je slo za dogovarjanje o konkretnih ciljih emergencne politike na gospodarsko-produktivnem področju, ki naj pospeši zaposlovanje. Govor je bil v prvi vrsti o javnih delih in o odloku o zaposlovanju, ki ga v teh dneh obrav-

Predsednik deželne vlade odv. Vincio Turello

nava parlament. Kot je povedal predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine odv. Vincio Turello, je Amato zagotovil, da bo vlada pospešila procedure za tiste projekte, za katere je bilo že predvideno finančno kritje. Glede javnih del prideta v nasi deželi v postev podvojitve pontabeljske železnice in potenciranje železniskega vozla v Cervinjano. Kar se tice zaposlovanja - ustrezní dekret je pripravila skupina izvedencev predsedstva vlade pod koordinacijo Gianfranca Borghinija -

pa je interes Furlanije-Juljske krajine, kot je povedal Turello, da se v krizna območja vključijo Trst (glede na krize v skedenjski železarni, Arzenalu sv. Marka in Tovarni velikih motorjev), Gorica in furlanska nizina (kjer je položaj posebno zaskrbljujoč v kemijski industriji Chimica del Friuli in Torviscosi).

Kot so se dogovorili na včerajšnjem zasedanju Konference država - dežele, bo vsaka dežela določila prioritete na raznih sektorjih (javna dela, prevozi, solsko gradbeništvo, industrija), ki jih bo nato pregledala delovna skupina, za katero je Amato obljubil, da jo bo takoj aktiviral.

Predsednik odbora Furlanije-Juljske krajine Turello ni skrival zadovoljstva nad rezultati včerajšnjega zasedanja in prepričanja, da bo sodelovanje med vlado in deželnimi upravami steklo na pozitiven način. Treba pa je poudariti Turello - najbolj ustreza pot pa je decentralizacija. Prav decentralizacija - je dodal - je pot, na katero je FJK stopila ob obnovi potpota, ki je pomenila pozitiven zgled, kako je mogoče učinkovito delati, ko se pristojnosti od države prenesejo na deželo in od te na krajevne uprave.

NOVICE

Zakon o parkih čimprej predložiti

TRST - Svetovalska komisija deželnega sveta, ki proučuje vprašanja o varstvu okolja (predseduje ji socialist Enrico Bulfone) je včeraj pozvala deželni odbor, da bi čimprej predložil zakonski osnutek o parkih tudi zato, ker tako določa državni zakon iz leta 1991. Komisija je obenem pozvala deželni odbor, da pripravi pravilnik o vplivu na okolje. Oziroma komisije pa je pripravi enotno besedilo zakona, ki bo določal pravila za zaščito naravne dediščine in za obnovo področja in drevesja na nižinskih in gričevnatih predelih. Za rešitev tega vprašanja so bili predloženi trije predlogi: prvega je predložila KD (svetovalec Bomben), drugega Federacija Zelenih (Wehrenfennig, Rossi, Cavallo), tretjega pa PSI (Bulfone).

Dežela pozorna na nevarnost plazov

TRST - Deželna uprava si že dalj časa prizadeva, da bi celotno deželno skupnost obvarovala pred nevarnostmi, ki jih lahko prinašajo plazovi. Tudi v sodelovanju s Korosko in s Slovenijo je bilo namreč mogoče ugotoviti nadzorno delo na vsem gorskem področju in sicer s stalno monitorozo količine snežnih padavin in kakovostjo snežne odeje. Tako je odbor za parke Adino Casilino strnil ukrepe deželne uprave in jih posredoval predstavnikom posebnih služb iz Slovenije in Koroske. Gre za ukrepe, ki skušajo zagotoviti varnost vsem tistim, ki se v zimski sezoni podajajo v visokogorje.

Srečanje s strokovnjaki Slovenije in Koroske, ki sestavljajo meddeželno delovno skupino (koordinira jo deželni direktor Giuseppe Kravina) je na sporedu vsako leto na začetku in ob izteku zimске sezone, služi pa, da se dolgoletno sodelovanje se ugotovi. Na tem področju je namreč velikega pomena izmenjava informacij, ker tehnično osebe na tej osnovi lahko izboljšajo svoje službe. Ob tej priložnosti so bili slovenski in koroski strokovnjaki seznanjeni z novo kartografijo o nevarnostih morebitnih plazov, ki jo dokončuje deželna uprava; zaenkrat je Dežela s tega vidika klasificirala 15 občin v višinskih predelih, v kratkem pa bo poskrbela se za preostalih 15. V kratkem bo monitoraza zaobjela celotno gorato področje, ki se razteza na teritorijo 50 občin.

PLI: sporazum z Demokratično unijo

VIDEM - Ob navzočnosti vsedravnega tajnika Renata Altissima bodo danes podpisali volilni oziroma politični sporazum med liberalno stranko in Demokratično unijo. To gibanje, ki ga vodi deželni odbornik Dario Barnaba, sestavljajo nekdanji republikanci, ki so zapustili PRI v polemiki s tajnikom Giorgiom La Malfo. Očitno so mu, da je preveč opozicijski in da je prekinil sodelovanje s socialisti in s krščanskimi demokrati. Za deželne volitve se bodo liberalci najbrž uradno povezali z Listo za Trst.

Na Deželi spet zahteva po odstopu Craxija

TRST - Deželna svetovalska skupina PSI je včeraj znova javno zahtevala globoke spremembe pri vodenju stranke in torej spet odstop vsedravnega tajnika Bettina Craxija. Prvi njen poziv je naletel na gluha ušesa. V sporočilu, ki ga je podpisal nacelnik skupine Lucio Cinti piše, da mora zamenjava tajnika odpreti pot globoki prenovitvi stranke in novim odnosom z javnim mnenjem. Cinti, ki je pred kratkim zamenjal Daria Tersarja (slednji je bil izvoljen za odbornika), se je zavzel za pospešeno delo deželnega sveta. Med drugim si bodo socialisti prizadevali, da bo tudi v nasi deželi stvarnost priložnost do globokih institucionalnih reform, veliko pozornost pa bodo svetovalci PSI posvetili reviziji deželnega zdravstvenega načrta.

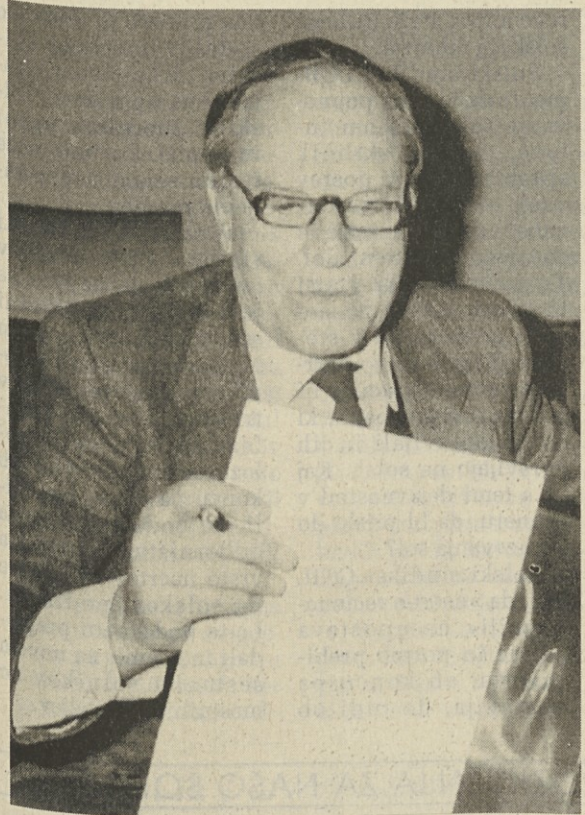
Kako bo potekala slavnostna seja deželnega sveta?

TRST - Nacelnik skupine KD Dominici je včeraj formalno vprašal predsednika odbora Turella, kako bo potekala slavnostna seja deželnega sveta ob 30-letnici statuta. Zasedanja se bo med drugim udeležil tudi ministrski predsednik Amato. Dominici ugotavlja, da osebno se ni dobil vabila za to prireditev, ki je po njegovem zelo pomembna, saj predstavlja ta obletnica zelo važen mejnik za vso deželno skupnost. Slavnostna deželna seja bo prihodnjo soboto, 30. januarja. Amato bo ob tej priložnosti obiskal tudi Videm.

RIM / BIVŠI POSLANEC KPI

Umrli politik, pesnik in umetnostni kritik Antonello Trombadori

Znani njegovi soneti v rimskem narečju

Antonello Trombadori na arhivski sliki (telefoto AP)

RIM - Pri starosti 76 let je včeraj v neki rimski kliniki umrl Antonello Trombadori, pesnik, umetnostni kritik in politik. Kot zastopnik KPI je bil dolgo let poslanec in občinski svetovalec v Rimu ter sploh aktiven v politiki, vendar - kot »absolutni laik«, kot je sam pravil o sebi - vselej kritičen do stališč svoje stranke in levece nasploh. Med drugim je bil ze od nekdanj zagovornik korenite prenovne KPI, vendar kasneje ni vstopil v DSL. Zelo znan je bil Trombadori tudi kot pesnik, saj je izdal več zbirk poezij, se najbolj znani so bili njegovi soneti v rim-

skem narečju, v katerih je oponasal Bellija in z zaostrenim humorjem kritiziral razne negativne pojave v sodobni družbi. Sploh pa je bil Trombadori mnenja, da morata biti kulturna in politična angaziranost v sozvočju.

Njegova smrt je odjeknila v italijanskih političnih in kulturnih krogih, tajnik DSL Occhetto pa je poslal sozavno brzojavko družini. Zalna svečanost ob Trombadorijevi smrti bo danes v Kapitolu - sedežu rimske Občine - kjer je bil pokojnik 14 let občinski svetovalec. Pokopali pa ga bodo v Sulmoni v družinski grobnici.

Slovinci v PSI: v petek kongres

TRST - V Prosvetnem domu na Opcinah se bodo v petek ob 19.30 zbrali na 2. deželni kongresu slovenski socialisti iz Furlanije-Juljske krajine. Pod geslom »Vloga slovenskih socialistov znotraj deželne PSI, v sami narodnostni skupnosti in v odnosu do Slovenije« bodo razčlenili vrsto vprašanj, ki zanimajo slovensko strankino komponento.

Kongres, ki po starih letih sledi ustanovni skupščini Slovenske deželne komisije, ki je bila v goriskem Kulturnem domu, želi pomeniti trenutek sirše in poglobljene razprave o zdajšnjem političnem položaju v nasi deželi, o težavah, s katerimi se srečuje socialistična stranka ter o vrsti odprtih vprašanj, ki v prvi vrsti zanimajo slovensko narodnostno skupnost v Italiji. Deželni kongres bo zato izrazil delovnega značaja v želji, da se na njem izkristalizirajo stališča tudi kar zadeva bližje volitve. S tem v zvezi bodo na kongresu predstavili tudi dokument, ki naj bi pomenil osnovo za nadaljnje delo slovenskih socialistov znotraj deželne strankine stvarnosti.

GORICA / POSVET KMEČKE BANKE IN TRŽAŠKE KREDITNE BANKE

Zavarovanje in kreditiranje izvoznih tokov proti Vzhodu

Predavali bodo izvedenci Mediocredita in družbe SACE

MARKO WALTRITSCH

GORICA - V italijanskih poslovnih krogih je vse več zanimanja za trgovanje in sploh za poslovne stike z državami Vzhodne Evrope. Zaradi zapletene zakonodaje v posameznih državah, kot tudi zaradi tega, ker je ponekod tveganje večje kot drugod, so se posebno koristna in dobrodošla pojasnila predstavnikov tistih ustanov, ki omogočajo kreditiranje in zavarovanje izvoza. Poslovneži iz severovzhodne Italije, pa tudi iz Milana in se posebej iz Trsta in Gorice polnijo dvorane, v katerih strokovnjaki - tako italijanski kot tisti iz vzhodnoevropskih držav, med njimi tudi Slovinci - poročajo o novih potezah na področju trgovinske menjave in investiranja v industrijske in druge dejavnosti. Takšnih posvetov je vedno več, se zlasti v Furlaniji-Juljski krajini in

Venetu. Italijanske podjetnike zanimajo predvsem pred kratkim sprejeti slovenski zakon o privatizaciji, katerega izvajanje bo sicer postopno. V pričakovanju, kako se bo ta zakon izvajal, pa se posebno trgovce zanima, kako je z menjavo blaga in z izvozom.

Dve slovenski banki in Italiji, Kmečka banka v Gorici in Tržaska kreditna banka v Trstu, ki opravljata veliko poslov v mednarodni trgovini, danes se zlasti, a ne izključno s Slovenijo, prirejata posvet z naslovom »Zavarovanje in kreditiranje gospodarskih tokov med Italijo in vzhodnoevropskimi državami«. Posvet bo v petek, 22. januarja v kongresni dvorani na Sejmšču v Gorici, kjer se bo začel ob 9. uri, zaključil pa predvidoma okrog 13.30.

Po uvodnih besedah predsednika goriske Kmečke banke Ksa-

verija Lebana, predsednika tamkajšnje Trgovinske zbornice Enza Bevilacqua in direktorja Tržaske kreditne banke Vita Svetine, bodo s poročili sodelovali: Adalberto Rubino, direktor urada za mednarodno kreditiranje pri zakladnem ministru v Rimu, Maria Villa iz urada za mednarodno poslovanje pri družbi za izvozno zavarovanje SACE v Rimu, Guido Furlanetto iz urada za mednarodno poslovanje pri deželnem zavodu Mediocredito v Vidmu, funkcionar zunanjetrgovinskega urada pri osrednjem zavodu Mediocredito Centrale v Rimu in Zlatko Mursec, direktor Slovenske izvozne družbe iz Ljubljane. Priveditelja seveda pričakujeta, da se bo se zlasti zaradi ugleda predavateljev posveta udeležilo precej tistih, ki jih ta vprašanja pobliže zadevajo in zanimajo.

TRST / SREČANJE DELEGACIJ SSK IN SLOVENSKE KOMONENTE DSL

Kako najbolj učinkovito zagotoviti zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti v deželni svet

TRST - Pred kratkim sta se v Trstu srečali deželni delegaciji Slovenske skupnosti in Slovenske komponente Demokratične stranke levice, v katerih so bili za SSK deželni tajnik Ivo Jevnikar, deželni predsednik Rafko Dolhar in tržaski pokrajinski tajnik Martin Breclj, za slovensko komisijo DSL pa predsednik Milos Budin, deželni svetovalec Ivan Bratina in tržaska občinska svetovalka Anamarija Kalc.

Slovenska skupnost je predstavila svoj predlog o skupni slovenski nad-

strankarski listi za junjske deželne volitve, kar je bila glavna tema pogovora. V konstruktivnem razgovoru, kot beremo v skupnem poročilu s sestanka, so zastopniki DSL poudarili, da predlog sicer ni v skladu s tradicijo DSL, vendar so obenem poudarili, da sprico novega deželnega volilnega zakona in sprico izredno sprejemljivega političnega položaja ni še možno sprejemati dokončnih stališč o prihodnjih deželnih volitvah. Po mnenju DSL bi se eventualno vsekakor splacalo

raje razmisljati o slovenski listi, ki bi se povezala s kako vsedravnno stranko, ki pozitivno nastopa v korist manjšine in ki seveda zagotavlja dosego kvocienta. Predstavniki DSL so izrazili prepričanje, da se Slovincem ne izplača ločitev od italijanskih oziroma skupnih demokratičnih sil, ker bi jih s tem razbremenili skrbi in angaziranosti v korist manjšine in sožitja. Poleg tega so pri DSL mnenja, da bi bila slovenska lista brez povezave vnaprej zapisana neuspehu. Po mnenju SSK pa bi

imel skupni samostojni slovenski nastop resnične možnosti uspeha, poleg tega pa velik politični pomen tudi v podkrepitev zahteve po zajednem zastopstvu slovenske manjšine v vseh izvoljenih zakonodajnih in upravnih telesih. Predstavljali bi lahko najboljše rešitev do trenutka, ko bo zajedmeno zastopstvo doseženo.

Zastopstvi sta razpravljali tudi o nekaterih pobudah, ki naj bi jih manjšina izvedla v bližnjem obdobju, ter o njenih notranji organiziranosti.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-786897
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec visina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT. beseda; osmrtine, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT. - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT. plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Tržaški Piccolo danes v kioskih

Piccolo bo danes znova redno v kioskih. Tiskarji so namreč za en teden "zamrzili" že napovedane protestne stavke proti načrtovanemu odpuščanju delavcev. Odložitve stavke je sad včerajšnjega sestanka med lastništvom časopisa in sindikati, ki ga je sklical deželni odbornik za industrijo Saro.

Deželni predstavnik je ponudil svoje posredovanje pri tem zapletenem sindikalnem sporu. Obe strani sta to sprejeli, vodsvo podjetja OTE pa je za sedaj prekinilo sporne izpopolnjevalne tečaje za tiskarsko osebje. Sindikati so v zamenu prekinili stavko. Pogajanja na deželnem odborništvu naj bi trajala do prihodnjega torka, ko naj bi podpisali nove sindikalne sporazume.

Na hitri cesti pregrade proti hrupu

Tržaska občina je v teh dneh odredila gradnjo pregrad proti hrupu na dveh odsekih hitre ceste, ki so v neposredni bližini stanovanjskih gradenj. Prvo pregrado v dolžini 1.300 metrov bodo postavili na odseku hitre ceste pri Krmenki, Domju in Lakotiču, drugo v dolžini enega kilometra pa pri Alturi in Rovtahu. Pregrade bodo različno visoke in bodo odgovarjale dolocilom novega zakona za boj proti hrupu. Na viaduktih bodo namestili prozorne pregrade, druge pa temne. Dela bodo stala skupno 5 milijard lir, zaključili pa naj bi jih letos poleti.

Obvestilo slovenskim šolnikom

Deželni solski urad obvešča, da je bil v Uradnem listu 8. januarja objavljen razpis natečaja za vstop v stalež vodilnega osebja poklicnih zavodov za trgovske dejavnosti s slovenskim učnim jezikom. Zainteresirani naj vložijo prošnje Deželnemu solskemu uradu FJK (Trg sv. Antona Novega 6) v roku 30 dni od objave razpisa.

Žensko rešili iz mrzlega morskega objema

Včeraj malo po 13. uri je osebje trzaskе luške kapitanije opazilo v morju v bližini Sacchette žensko, ki je malo prej padla v vodo in se je zacela ze utapljati.

Na kraj so takoj poklicali rešilni coln, že pred njegovim prihodom pa so žensko potegnili iz morja na pomol, kjer so ji takoj nudili prvo pomoč, nakar so jo z rešilcem prepeljali v glavno bolnišnico. Tu so ugotovili njeno istovetnost. Gre za 44-letno slovensko državljanko Marijo Ferko.

NOVA OBČINA NA KRASU / RAZPRAVA V DEŽELNEM SVETU

Za kraško občino nujen referendum LpT grozi z "odcepitvijo" Devina...

Odbornik Dario Barnaba sprejel predstavnike pobudnikov nove uprave

Za ustanovitev kraske občine je nujno potreben ne samo posebni deželni zakon, ampak tudi posvetovalni ljudski referendum med vsemi volilci območja, kjer naj bi nastala nova samostojna uprava. Odbornik za javne uprave Dario Barnaba je na včerajšnji seji deželnega sveta podrobno obrazložil postopek za ustanovitev nove občine, zatem pa je sprejel se delegacijo odbora, ki po kraskih vaseh (med Križem in Bazovico) zbira podpise za novo upravno enoto.

Barnaba je uvodoma povedal, da Dežela spodbuja združevanje že obstoječih občin in ne ustanavljanja novih. Glede Krasa bo ukrepala v duhu obstoječih zakonov in posebno reforme javnih uprav (zakon št. 142), ki daje možnost državljanom (nova občina mora imeti najmanj deset tisoč prebivalcev), da se odcepijo iz ene občine in ustanovijo novo. Odločilno besedo o tem ima deželni svet, ki mora sklepati, ali na osnovi zakonskega osnutka enega ali več svetovalcev, ali pa na osnovi predloga deželnega odbora. V vsakem primeru bo potreben posvetovalni referendum, na katerem, kot rečeno, sodelujejo le zainteresirani občani. V tem primeru le Krasevci, ne pa vsi tržaski občani.

Izid ljudskega referenduma ne obvezuje deželne vlade oziroma deželne skupščine, pomeni pa nedvomno zelo važno usmeritev, ki jo mora zakonodajno telo hoče

nočas upoštevati. Pobudniki nove občine lahko pritiskajo na zakonodajalce z ljudsko petico in tako v bistvu sami sprožijo birokratski in politični postopek za oblikovanje nove uprave. Postopek je, kot vidimo, precej dolg in zapleten, važna odločitev pa zahteva tudi primerno upravno preverjanje.

Barnaba je ta stališča kasneje ponovil tudi Karlu Grgiču in Pavlu Miliču, članoma odbora, ki po kraskih vaseh zbira podpise za novo občino. Potrdil je, da namerava uprava strogo spoštovati vse zakone, z zadevo pa se bo seveda ukvarjala nova deželna skupščina, ki bo izvoljena 13. junija.

Ni pa izključeno, da bo kdo izmed svetovalcev že v tej zakonodajni dobi predložil zakonski predlog za ustanovitev nove kraske občine.

Pobudo za poseg odbornika za krajevne uprave je dal listarski predstavnik Gianfranco Gambassini, ki kot znano, vidi vsepovsod slovensko oziroma slovensko nevarnost.

Lista za Trst vidi tudi v pobudi za ustanovitev nove kraske uprave poskus slovenske manjšine, da se postopno polasti Trsta. »Mesto bi bilo v primeru ustanovitve nove uprave popolnoma obkroženo od Slovencev, ki bi tako postavili etnično mejo kar pri Obelisku«, je v svoji interpelaciji napisal Gambassini, ki pa je pozabil poveda-

ti, ali bo za vstop v novo "etnično državo" potreben potni list ali pa bo dovolj osebna izkaznica. Barnaba ni nasedel na Gambassinijevo politično provokacijo, saj se v svojem razčlenjenem odgovoru naslanjal le na zakone in ne na neutemeljene strahove melonarjev in drugih nacionalističnih sil. Listarski svetovalec seveda na koncu ni bil na noben način zadovoljen z odbornikovim "birokratskim" odgovorom in je ježno pristavil, da bo Lista v primeru ustanovitve kraske občine dala politično pobudo za upravno odcepitev "italijanskega" Devina od

"slovenske" Nabrežine. Milos Budin (DSL) ga je pri tem glasno opomnil, da mora nova občina v vsakem primeru imeti deset tisoč prebivalcev, Devina pa jih se nima...

»Gambassini je na popolnoma napačni poti, saj je doslej petico za krasko občino v povprečju podpisalo več občanov italijanske narodnosti, ki so, podobno kot Slovenci, naveličani samostojnega zadržanja Občine Trst, ki popolnoma zanemara Kras«, nam je po seji deželnega sveta dejal Grgič. Predstavnik odbora si večje zanimanje Italijanov kot Slovencev za to pobudo razlaga z dejstvom, »da

so občani italijanske narodnosti manj obremenjeni od tega vprašanja, medtem ko so Slovenci prevečkrat zal pod vplivom političnih ali boljše receno strankarskih prepričanj glede te problematike, ki - ponavljam - ni narodnostne narave«. Kraski koordinacijski odbor, nam je ob koncu se povedal predstavnik odbora, bo trezno in resno nadaljeval po zacrtani poti. Akcija zbiranja podpisov (doslej so jih zbrali več kot dva tisoč) se nadaljuje po vseh vaseh, odbor se tudi v prihodnosti ne bo spušal v politične polemike in strankarske spore, ki so po njegovem mnenju jalovi in popolnoma nepotrebni.

Z leve: predstavnika odbora za krasko občino Grgič in Milič pri Barnabi (f. Ferrari)

PROMET / NEUSPEH OBČINSKEGA UKREPA ZA BOJ PROTI ONESNAŽENJU ZRAKA

Na nabrežju prava prometna godlja ob prvem »torkovem« zaprtju mesta

Mestni redarji nastavili »zvitem« avtomobilistomasedo v ulicah zaprtih za promet

MARIAN KEMPERLE

raja zbrisala z zupanova obraza tisti prehitri nasmese. Kljub napovedi zaprtja središča v obeh conah (A in B, vmes je promet potekal po Ul. Carducci) ob 7. do 9. ure, so se Tržacani tudi tokrat - kot ob prejšnjih omejitvah - množično poslužili osebnih avtomobilov. Poziv, naj se odločijo za javni avtobusni prevoz, ze spet ni zalegal.

Ob zaprtju ulic v Terezijanskem naselju se je dejansko ves promet stekel na Nabrežje, ki je

kmalu klecnilo. Promet se je sprva upocasnili, nakar celo ustavil. Za pot od bazena Bianchi do zelezniske postaje je bilo potrebno »voziti« cele pol ure.

Mnogi avtomobilisti so v takih »norih« pogojih poiskali zasilno rešitev, ki pa se je izkazala za »samomorilsko«. Ob prejšnjih zaprtjih mestnega središča so mestni redarji ogradili dostop v »prepo-vedano cono« s premicnimi kovinskimi ograjami, ob katerih so tudi sami

pazili, da ne bi prislo do kršitve omejitvenih ukrepov. Včeraj so spet postavili premične ograje, niso pa jih nadzorovali. Stevilni avtomobilisti so izkoristili njihovo odsotnost in so - ograji navkljub - zapeljali v prepo-vedano cono z upanjem, da bodo po bližnjih obli prometni zastoj. Njihova »prepovedana« voznja pa je bila kratkotrajna: v notranjih ulicah je kar mrgolelo mestnih redarjev, ki so kot na tekocem traku ustavljali

»zvite« avtomobiliste. Voznjo je lahko nadaljeval le tisti, ki se je peljal v avtomobilu s katalizatorjem, z vozilom na takoiimenovani »ekološki dizlov pogon«, ali pa je imel pooblastilo za voznjo v mestnem središču. Vsi drugi so morali pri prici ustaviti vozilo in placati globo. Avta niso smeli premakniti vse do 9. ure, ko se je iztekel omejitveni ukrep. Prav to cakanje je razjarilo mnoge avtomobiliste, ki so redarjem očitali, da so jim »postaviliasedo«. Poveljnik mestnih redarjev Giuliano Pastrovicchio je na te očitke odgovoril, da so bili vozniki dobro obveščeni o ukrepu, in da bi ga morali spoštovati, pa čeprav ob ograjah ni bilo mestnih redarjev.

Tržaska občina je včeraj sporočila, da bodo začeli danes z razdeljevanjem takoiimenovanih »rumenih nalepk«, to je dovoljen za voznjo v prepo-vedani coni. Razdeljevali jih bodo na sedežih redarjev v Ul. Locchi 28, v Ul. Giulia 2, na Stari istrski cesti 43 in na Proskeški cesti 28 na Opčinah od 9. do 12. in od 15. do 17. ure ob ponedeljku do petka ter ob sobotah od 9. do 12. ure.

Na poveljstvu mestnih redarjev pri Palaci Costanzi bodo razdeljevali nalepke vsak dan od 9. do 12. ure.

Tudi včeraj gost promet v mestnem središču (foto Ferrari)

SMOG / PRIVILEGIRATI JAVNE PREVOZE

Zeleni: mestno središče je treba zapreti prometu

Federacija Zelenih je včeraj sklicala tiskovno konferenco, na kateri sta predsednik Sergio Franco in glasniki Sergio Zucchi spregovorila o emergencnem stanju v mestnem prometu ter o problemih federacije, ki v luči novih razmer potrebuje novega zagona kljub uspehom, ki jih je dosegla v tem zadnjem času. Glede emergencnega stanja v mestnem prometu je bilo na tiskovni konferenci predvsem poudarjeno, da se sicer ze leto in pol razpravlja o tem na vseh ravneh, medtem ko občinska uprava se nima jasnega stališča. Zeleni predvsem obtožujejo, da se to problematika skuša reševati ločeno, medtem ko je očitno, da pogojuje vsakdanje življenje vsakogar. Zato se bodo zavzemali za zaprtje mestnega jedra in da bi pristojni organi okrepili javne prevoze. Od mestnih oblasti tudi zahtevajo, da sprejmejo dokončne ukrepe, ki naj bodo tudi resnično učinkoviti, sicer je povsem nesmiselno »pritiskski« na avtomobiliste z

nesprejemljivimi in v zadnjih trenutkih sprejetimi zaporami mestnih ulic. Ob vsem tem poudarjajo, da mestno središče ni v stanju, da bi »preneslo« vse večje število avtomobilov (vsako leto jih namreč vknjizijo okrog 11 tisoč), zaradi česar ga je treba zapreti. V tem pricajanju bodo Zeleni ponovno stopili na ulice (v Ul. delle Torri, v cetrtek, petek in soboto) in govorili z ljudmi, ki jih bodo skušali prepričati, da je zapora prometa neobhodno potrebna. To bodo storili, ker so v dosedanjih pobudah naleteli na velik odziv prebivalstva, ki je zelo občutljivo za to problematiko. Poleg tega bodo zbirali tudi finančna sredstva, ki bodo služila za njihovo nadaljnjo dejavnost.

Svetovalska skupina Zelenih v deželnem svetu pa je izdala tiskovno sporočilo, v katerem sprašujejo za razloge, zaradi katerih ni Dežela storila nicesar glede onesnaženja zraka, čeprav to predvideva državni normativ.

ŠOLSTVO / SKRBNIKOV PREDLOG BURI DUHOVE

Tudi italijanski šolniki proti »načrtu o racionalizaciji« šol

Šolski sindikat CGIL nasprotuje tako zasnovanemu planu

»Načrt o racionalizaciji« solskega omrežja na Trzaskem, ki ga je izdelal tržaški solski skrbnik, ne buri le duhov slovenskih solnikov, pac pa posteno skrbi tudi njihove italijanske kolege. Pretekli teden smo ze poročali o temeljni »smernici« predloga, to je združevanju didaktičnih ravnateljstev in ravnateljstev nižjih in višjih srednjih sol. Za slovensko solo predvideva združitev svetoivanskega in sentjakobskega ravnateljstva v skupno mestno didaktično ravnateljstvo ter združitev sol Cankar-Erjavac in Kosovel-Levstik. Takoj po objavi predloga smo zapisali, da je združevanje slovenskih sol »po italijanskem kopitu« (to

je le ob upoštevanju stvilok o krčenju števila razredov in števila vpisanih) nesprejemljivo, saj ne upošteva specifičnosti slovenskih sol v zamejstvu.

Včeraj se je o »načrtu« zelo negativno izrekel tudi solski sindikat CGIL. V svojem tiskovnem sporočilu ugotavlja, da temelji načrt trzaskega solskega skrbnika o združevanju sol in ravnateljstev izključno na številčni računici, ki jo predložitelj utemeljuje z demografskim padcem in z zmanjšanjem števila razredov, ki je le-temu sledil. Po mnenju solnikov CGIL je solski skrbnik pri tem spretno izkoristil možnosti, ki mu jih nudijo veljavni predpisi o »u-

rejevanju« italijanskega solskega omrežja.

Solski sindikat CGIL meni, da je tako pojmovanje sole zelo omejujoče. Solski skrbnik sploh ni vzel v postev vseh tistih, ki soustvarjajo solsko omrežje in so njegov sestavni del. To pa so solniki, starsi in solarij. Le-teh ni mogoče zreducirati v številke. Prav tako v »načrtu o racionalizaciji« ni govora o dejavnostih, ki so jih opravljali in jih opravljajo na solah. Kaj bo s temi dejavnostmi v primeru, da bi prislo do združevanja sol?

Solski sindikat CGIL trdi, da »načrt o racionalizaciji« ne upošteva pravic in potreb prebivalstva, ob koncu pa ugotavlja, da tudi ob

tem primeru ni prislo do sodelovanja med solskim skrbništvom, krajevnimi upravami, solskimi zbornimi organi in solniki, kar tudi mece temno senco nad »vsiljeni« predlog.

V casu, ko je solski sindikat CGIL poslal v javnost svoje stališče, se je odvijalo na Obcini srečanje med trzaskim zupanom, solskim skrbnikom in ravnatelji sol v trzaski občini. Udeleženci so ocenili položaj solstva v občini, ob koncu pa so se domenili, da bodo posamezna odborništa pripravila vrsto načrtov za posege na solskem področju. Le-te bodo nato pregledali in ocenili na novem sestanku solnikov in mestnih upraviteljev.

ŠOLSTVO / POMEMBNA PREIZKUŠNJA ZA NAŠO ŠOLO

V teku predpisovanja v šole in vrtce

Predpisovanja bodo potekala na sedežih šol in otroških vrtcev do konca meseca

Slovensko solo caka tudi ob letošnjem januarju težka preizkušnja, ki je menda še pomembnejša in zahtevnejša od predlaganega združevanja slovenskih sol in didaktičnih ravnateljstev. Gre namreč za predpisovanje v otroške vrtce in v šole.

Kot ze vrsto let potekajo tudi letos predpisovanja v januarju, starsi otrok pa jih bodo morali potrditi ob koncu solskega leta tja do julija. Italijansko solsko ministvo se je odločilo za januarske predpise, da bi solska skrbništva in

ravnateljstva dobila pravocasnopodatke o številu vpisanih in o številu razredov v naslednjem solskem letu. S tem naj bi v casu poskrbela za razmestitev solnikov v staležu in suplentov, da bi se tako izognili zamudam ob začetku solskega leta.

Za slovensko solo predstavljajo vpisi v šole in v otroške vrtce vedno zelo pomemben trenutek v njihovem življenju. Od vpisov je namreč v prvi vrsti odvisen njihov obstoj, število vpisanih mnogokrat vpliva tudi na kakovostno stopnjo

solskih dejavnosti (to se dogaja predvsem ob primerih združevanja razredov zaradi premajhnega števila otrok v enem razredu).

Vpisovanja so se začela ob obnovitvi pouka po bozičnih in novoletnih počitnicah, nadaljevala pa se bodo vse do konca januarja. Starsi lahko vpišejo svoje otroke v šolo oziroma v otroški vrtce na sedežih posameznih sol in vrtcev. Po mnogih solah in vrtcih so takoj po obnovitvi pouka razobesili lepake, ki opozarjajo starše na vpisovanje, in jih vabijo,

naj vpišejo svoje otroke v slovensko solo!

Ob tem ne bo odvec zapisati, kako pomembni so ti vpisi ne le za našo solo, pac pa za vso našo narodnostno skupnost. Sola predstavlja zanj rezervoar, daje ji kisik. Otroci, ki prestopi prag slovenskega otroškega vrtca in nato slovenske šole, postane član te skupnosti, v drugacnem primeru je zelo verjetno, da bo splaval v italijansko večinsko morje. Zato naj ponovimo geslo, ki je v preteklih letih spremljalo vpisovanja: slovenski otrok v slovensko solo!

RAZDELJEVANJE / VČERAJ PRIČETEK

Tudi letos dolge vrste za bencinske bone

Upravičenci prejmejo bone za 450 litrov bencina

V dolgih vrstah za bencinske bone (foto Krizmančič).

Vabila Trgovinske zbornice, naj upravičenci ne navalijo že v prvih dneh na občinske izpostave, za katerih so včeraj začeli z razdeljevanjem bencinskih bonov, očitno niso kdovekak zalegal, tako da so se kot ponavadi nabrale dolge vrste.

S to prvo tranšo (z razdeljevanjem bodo končali šele 26. februarja) upravičenci prejmejo bone za 450 litrov bencina, bodisi za prvi kot morebitni drugi družinski avtomobil v posesti. Koliko bodo prejeli junija ob drugi tranši, zaenkrat ni znano (pravijo, da precej manj).

Zasebni upravičenci bone lahko dvignejo v občinskih izpostavah Ob-

cine Trst oz. na zupanstvih okoljskih občin. V trzaskih občinskih izpostavah in v tehničnem uradu Občine Milje bo razdeljevanje potekalo popoldne, na zupanstvih okoljskih občin pa popoldne. Urniki so naslednji:

Trzasko občinske izpostave

- do 5. februarja vsak dan od ponedeljka do vključno petka med 15. in 20. uro,

- v obdobju med 8. in 26. februarjem od ponedeljka do vključno petka od 16. do 20. ure, z izjemo občinskih izpostav za Vzhodni in Zahodni Kras, kjer bo razdeljevanje le se ob torkih, čer-

trkih in petkih, in za Sv. Ivan, kjer bo ob torkih, sredo in petkih med 16. in 20. uro.

Ker morajo občinske izpostave eno popoldne v tednu nameniti tudi za svoje redno anagrafsko delo, tistega popoldneva bonov ne bodo razdeljevale. Ob ponedeljkih popoldne jih ne bodo razdeljevali v izpostavah za Zahodni Kras in za Sv. Vid-Staro mesto, ob torkih za Rojan-Greto-Bar-kovlje in za Staro mitnico, ob sredo za Vzhodni Kras, Valmauro-Naselje sv. Sergija in Kolonjo-Skorkljo, ob četrtkih pa v izpostavah za Sv. Ivan in za Sv. Jakob.

Okoliške občine

bodo imele enak urnik za vse obdobje razdeljevanja bonov, in sicer:

- Devin Nabrezina in Dolina (na zupanstvu) od ponedeljka do vključno sobote med 9. in 13. uro;

- Repentabor (na zupanstvu) ob torkih in petkih med 10. in 13. uro;

- Zgonik (na zupanstvu) ob torkih, sredo in petkih med 9. in 13. uro;

- Milje (tehnični urad v Ul. Roma 22) od ponedeljka do vključno petka med 15. in 19. uro.

Podjetja, ustanove in javne ustanove se bodo morale za bone obrniti na trzaski avtomobilski klub ACI v Ul. Cumano 2 od ponedeljka do vključno petka od 15.30 do 19.30.

Ob dvigu morajo upravičenci predstaviti originalno prometno dovoljenje »libretto di circolazione« ali nadomestni list (»foglio di via sostitutivo«), ki ga izda Civiltà motorizacija, in veljaven osebni dokument lastnika vozila. Bone je mogoče dvigniti tudi s pooblastilom, in sicer tako, da upravičenec poveri dvig tretji osebi, kateri mora poleg prometnega dovoljenja za vozilo in svojega osebnega dovoljenja predati tudi na navaden papir izpisano pooblastilo za dvig. Ta oseba mora ob prevzemu bonov pokazati tudi lastni veljaven osebni dokument.

TRST / OBČINSKI NAČRT

Bagerji začeli z deli za novo parkirišče

Problemi za stanovalce

Pred sodno palačo je pred nekaj dnevi gradbeno podjetje Cividin na osnovi dogovora z grupama Svei in Italimpa (Fiat) začelo z deli za veliko podzemno parkirišče. Za prvi odsek načrtovanih del ima že na razpolago 14 milijard lir. Dela bodo gotovo trajala zelo dolgo, trenutno se ni jasno, koliko bo v celoti stalo to parkirišče pod trome pred sodiščem in pod gornjim delom Foro Ulpiano. V začetku so načrtovali veliko podzemno parkirišče od Trga Oberdan, potem pa so projekt zlasti zaradi visokih stroškov - krepko redimenzionirali.

V novem podzemnem parkirišču bo prostora za približno stotino avtomobilov. Se ni znano, kdo ga bo upravljal in če bodo parkirne prostore tudi prodajali. S tem velikim načrtom je Občina Trst končno začela izvajati plan o parkiriščih na osnovi tako imenovanega državnega »zakona Tognoli«, ki ga mora strogo in dosledno spoštovati, če hoče dobiti od države vso obljubljeno finančno pomoč.

Gradnja novega parkirišča je še dodatno povečala veliko prometno zmedo okrog sodišča in sosednjih ulic Fabio Severo in Coroneo. Zaradi tega so razsili po vsem trgu območje tako imenovanih zavarovanih (na placilo) parkirišč, kar je precej razburilo tamkajšnje stanovalce, ki trenutno nimajo kje parkirati svojih vozil.

zračni tlak 1029,6 mb pada, brezvetrje, vlaga 90-odstotna, nebo pooblačeno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 8,9 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI. RODILI SO SE: Emanuele Urbani, Federico Capogna, Piero Svaghi, Andrea Maurgeri, Erik Ancona.

UMRLI SO: 87-letna Giuseppeina Kriscak, 55-letna Vanda Baldi, 55-letni Francesco Esghetta, 54-letni Armando Pokorny, 71-Sergio Pagnut, 95-letna Maria Susani, 68-letni Vinicio Miccu, 84-letna Ida Fontanot, 95-letni Alberto Calabresi, 71-letna Libera Bonifacio, 83-letna Eugenia Stradella, 78-letna Laura Tommasini, 75-letna Lidia Pastori, 86-letna Maria Iellusic.

LEKARNE

Od ponedeljka, 18. do nedelje, 24. januarja 1993 Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Largo Sonnino 4 (tel. 726835), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 (Milje) (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Largo Sonnino 4, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg S. Giovanni 5, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznana od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIPREDITVE

SD PRIMORJE - KULTURNI DOM PROSEK - V nedeljo, 24. t. m., ob 17. uri ZABAVNO-GLASBENI PO-POLDAN Z MIX ORKESTROM, pevci, humoristi in carodejem. Vabljeni!

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST prireja jutri, 21. januarja, v Gregorčevi dvorani v Ul. sv. Franciska 20 z začetkom ob 20.30 znanstveno predavanje MEDICINSKO-ALPINISTIČNA ODPRAVA V HIMALAJO. Izsledke zdravniških raziskav na človeku v visokih legah bodo v videofilmu in diapozitivih prikazali udeleženci odprave dr. BORUT SPACAL, dr. RAKO DOLHAR in dr. DANI ZERJAL. Vabljeni!

SKL TABOR - OPČINE - Prosvetni dom - V nedeljo, 24. t. m., ob 16.30: vendarle spet na pohodu: OCIO CHE RIVA FOIA E UCIA - Tatjana Turko in Ingrid Verk v trzaskem dialektu. Vabljeni!

KD PRIMORSKO vabi na slikarsko razstavo ENNIA TEDESCHIA v nedeljo, 24. t. m., ob 18. uri v Srenjski hiši v Mackoljah. Predstavlja ga bo Sergij Cesar, sodeloval bo ženska pevka skupina Stu ledi.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB - Ul. Donizetti 3 - vabi v soboto, 23. t. m., na ogled filma JFK (igra Kevin Costner). Kratak uvod o Kennedyjevi dobi bo podala prof. Licinija Roth Pahor. Zacetek ob 18.30.

OBVESTILA

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - KROZEK KRAS vabi vse člane in simpatizerje na PRAZNIK VCLANJEVANJA v petek, 22. januarja, ob 20. uri v

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

KD LONJER - KATINARA PRIMORSKI DNEVNIK in SKGZ vabijo prebivalce Lonjerja, Podlonjerja in Katinare na

pogovor o Primorskem Dnevniku ki bo jutri, 21. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora

KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik **BOJAN BREZIGAR**. Vabljeni!

Ljudski dom v Trebčah. Pri-sotni bosta rajonski svetovalki Luisa Lia in Tatjana Malalan.

ZADRUGA LONJER - KATINARA sklicuje REDNI OBČNI ZBOR v soboto, 23. januarja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Lonjerju.

GOETHE INSTITUT sporoča, da se bodo v kratkem priceli hitri tečaji nemščine za začetnike in ostale. Za informacije telefonirajte na št. 635763-64 - Ul. Coroneo 15.

IZLETI

SKD CEROVILJE MAVHINJE priredi v nedeljo, 7. februarja, smučarski izlet na Monte Elmo (Sesto Val Pusteria). Cena izleta je 22.000 lir, odhod je predviden ob 6. uri iz Sisljana - center. Vabljeni vsi smučarji in ljubitelji snega. (Za informacije tel. na št. 299798 od 20. do 22. ure.)

ŠOLSKE VESTI

UCITELJI OS K. SIROK obveščajo, da bo informativni sestanek za predpis v 1. razred jutri, 21. januarja, ob 16.15 v solskih prostorih.

UCITELJI COS FRAN VENTURINI iz Boljunca obveščajo, da bo informativni sestanek za predpis v 1. razred jutri, 21. januarja, ob 16.15 v solskih prostorih. Vabljeni.

ČESTITKA

ROZI CESAR - najpridnejši telovadkinji tretje mladosti, ob njeni osemdesetletnici, prisočno čestitajo njene sotelevadkinje!

MALI OGLASI

GOSPA nemškega materinega jezika nudi lekcijske za vse stopnje znanja po zmer-nih cenah. Tel. na št. 772155.

ISCEN delo kot gospodinj-ska pomočnica v Trstu ali okoli, tudi večkrat tedensko. Tel. na št. 003866/81498.

MLADA gospa s prakso v prodaji oblačil sprejme službo, urnik in plača po dogovoru. Tel. na št. 828251 ob uri obedov.

NUJNO isčemo soferja. Tel. na št. 212298 v popoldanskem urah.

GOSTILNA na Krasu nujno isče 18 - 30-letno izkušeno natakarico za stalno zaposlitev. Tel. (0481) 78250.

ZDRAVNIK kupi v središču Trsta prostore, primerne za ambulanto. Tel. na št. 225530 v večernih urah.

PRODAM preurejeno hišo na Krasu. Tel. v večernih urah na št. 220200.

PRODAM opel kadett 1300, letnik 82, v odličnem stanju po ugodni ceni. Tel. ob uri obedov (0481) 882240.

PRODAJAM akacije kole in drva za kurjavo. Tel. v večernih urah na št. (0481) 78125.

LJUBITELJU zivali podarim mesec dni starega mladica mešanil staršev, crne barve, nizke rasti. Tel. na št. (040) 232223 do 14. uri.

PRISPEVKI

V spomin na Pepija Lukaca in Feliceja Biekarja darujeta družini Miklavc-Conti 50.000 lir za Ludoteko - Skedenj.

V spomin na Pepija Lukaca daruje Jole Germani 30.000 lir za KD I. Grbec.

V spomin na gospo Ivanko Hrovatin daruje Valerija Bole 30.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na gospo Ivanko Hrovatin daruje karla Malalan 30.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na Luckino mamo darujeta Marta in Giorgio 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V počastitev spomina Ivanke Hrovatin darujeta Lidija in Nada Kapun 50.000 lir za Knjižnico P. Tomazic in tovariši.

Nameste cvetja na grob Ivanke Hrovatin roj. Wilhelm daruje Silvana

Malalan 30.000 lir za Knjižnico P. Tomazic in tovariši.

Nameste cvetja na grob Feliceja Biekarja darujeta Ema in Vittorio Možina 20.000 lir za KD I. Grbec.

V spomin na Feliceja Biekarja daruje Mira Suman 20.000 lir za KD I. Grbec - Skedenj.

V spomin na Josipino Junc daruje družina Vecchiet 30.000 lir za SPDT.

V spomin Vladimiria Pertota daruje ženska telovadna skupina 165.000 lir za SPDT.

V spomin na Marinkinega očeta Vladimiria Pertota darujejo družine Abram, Bolcina, Suhadolc, Milic in Krmeč. 75.000 lir za SPDT.

V spomin na Stankino mamo darujeta Silvana in Vojo Slavec 30.000 lir za Knjižnico P. Tomazic in tovariši.

V počastitev spomina gospe Ivanke Hrovatin daruje Minka Pahor 30.000 lir za Knjižnico P. Tomazic in tovariši.

V spomin na Feliceja Biekarja daruje Minka Pahor 20.000 lir za KD I. Grbec.

V spomin na Josipa Coljo daruje družina Cappelli 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Nameste cvetja na grob Marije Rupel vd. Husu daruje Lidija Milic 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

Nameste cvetja na grob g. Ivanke Hrovatin darujeta Zmaga in Pavla 40.000 lir za Knjižnico P. Tomazic in tovariši.

V počastitev spomina gospe Ivanke Wilhelm-Hrovatin daruje Marta Furlan 50.000 lir za Knjižnico Pinko Tomazic in tovariši.

V spomin na Ivanko Wilhelm-Hrovatin darujeta Vlasta in Araldo Ukmar 50.000 lir za Skupnost družina Općine.

V spomin na Maksa Morelja daruje družina Gaspersic 50.000 lir za dvojezično solo v Spetru.

Ob 1. obletnici smrti Antona Gaspersica daruje družina 50.000 lir za Sklad O. Berce in 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Nameste cvetja na grob pok. name Stanke Hrovatin daruje družina Aleksija Pertota 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV / PREDAVANJE SALEZIJANCA IVANA FLORJANCA

Zanimiv prikaz začetkov in razvoja gregorijanskega liturgičnega petja

Florjanc, velik strokovnjak na tem področju, je poslušalcem postregel s kopico izčrpnih podatkov, obenem pa zapel nekaj najznačilnejših pesmi iz te liturgije

HELENA JOVANOVIC

Redno srečanje v Društvu slovenskih izobražencev je bilo v ponedeljek posvečeno zgodovini gregorijanskega petja. Predaval je duhovnik Ivan Florjanc, salezijanec iz Slovenije, ki je na tem področju pravi strokovnjak, saj je v Rimu obiskoval tudi solo za gregorijansko petje. Gost DSI pa ni samo podal več zanimivih podatkov o začetkih in razvoju te liturgije, temveč je tudi zapel nekaj najznanejših pesmi iz različnih obdobij.

Gregorijanska liturgija je dobila ime po mogotčem papežu Gregorju Velikemu (590-604), ker se je v tem obdobju cerk-

veno petje uredilo po skoraj stoletnem obdobju improvizacij, je med drugim povedal Ivan Florjanc. V prvem obdobju je bila krščanska cerkev zelo povezana s hebrejsko tradicijo, tudi kar zadeva glasbo. To je opazno tudi pri gregorijanskem petju. V času papeža Gregorja Velikega vsekakor ni obstajala samo ena liturgija, ampak jih je bilo več, saj je bil tedaj Rim pravi konglomerat različnih ras in kultur. Zasluga za to, da se je gregorijansko petje razširilo, pa gre Karolingom, predvsem Pipinu Malemu in Karlu Velikemu, ki je hotel uvesti v svo-

jem kraljestvu to liturgijo, čeprav tega ni storil iz ljubezni do glasbe, ampak predvsem iz političnih razlogov.

V tem obdobju so se mirno razvijali napreji tudi ostali navepi, kot na primer starorimsko, beneventansko, ambrozijansko in tudi oglejsko petje, o katerem pa zal vemo zelo malo, ker o njem ni zapisov. V 13. stoletju se je pojavila polifonija, ki je za osnovo vzel gregorijansko petje, cistercijska reforma pa je slednjemu dala hud udarec, saj je hotela uvesti takšno cerkveno glasbo, ki bi bila dostopna vsem vernikom.

Ivan Florjanc na večeru DSI (foto Ferrari)

PISMO UREDNIŠTVU

Kakšno je pravo ime predela nad Ključem?

Spoustovano uredništvo!

Odsek trbiške ceste, ki se vzpenja od Ključa do vrha pri Padricah, spada - po mojem mnenju - pod tisto območje, ki se je nekoli in bi se lahko se danes, imenovalo Hudo leto. Tako vsaj je pisalo v Edinosti št. 9, z dne 1. februarja 1888, kot je Primorski dnevnik povzel 13.8.1987. Seveda je takrat slo za odsek ceste, ki iz Ključa vodi na Padrice in ki jo sedaj Italijani imenujejo Strada per Fiume, vendar le-ta teče nad današnjo 202, tako da mislim, da gre za

isto območje.

Da ime ni iz trte izvito, nam priča tudi grof Girolami Agapito, ki, čeprav napačno, piše v svoji knjigi iz leta 1823-30, da teče stara pot za Italijo in Nemčijo čez vas »Cotoletto« preden pride na Padrice, kar je tudi časopis Edinost popravil.

Mislím torej, da se lahko se poslužujemo tega imena, ki tako izrazito označuje neprijetnost te zoprne lege, potrebno pa bi bilo, da bi kaksen izvedenec potrdil moje mnenje.

Alfred Svagelj

REVIEJE / ZA PRAZNIKE DVOJNA ŠTEVILKA

Škrat v praznjem

Ob nedavnih praznikih je izšla novembrska in decembrska številka mesečnika Škrat, ki ga izdaja Sklad Mitja Cuk. Glasilo si krepko utrjuje korenine med bralstvom, ki ga tako zaradi svoje vsebinske pestrosti in zanimivosti kot zaradi privlačne oblikovne zasnovne vse raje vzame v roke. Zadnja številka je sicer pretežno ubrana na praznično razpoloženje decembrskih dni in veliko piše o Miklavžu, Božicu in nekdanjih ter sedanjih navadah teh praznikov, ki razveseljujejo staro in

mlado, ohranja pa običajno zasnovno obravnavanje tem, ki zadevajo vprašanja vzgoje in cloveške solidarnosti.

V tokratni dvojni številki velja posebej opozoriti na zanimiva etnoloska prispevka. Prvega o miklavževanju je prispevala ljubljanska etnologinja Tanja Tomazič, drugega, o beneških »deveticah božičnih« pa zamejska etnologinja in ravnateljica dvojezične sole v Spetru Ziva Gruđen. O božicu razmislija z misticnega vidika duhovnik Milan Nemec. Zanimiva je rubrika

dr. Viljema Šcuke, ki se tokrat loteva bioloških ritmov in njihove skrivnostne moci. S področja solske vzgoje prinaša ta številka drugi del clanka Lucke Susic, ki razglablja o otrokovem udeleževanju na dramskem področju in o svojih izkusnjah. Likovno plat obravnava Jasna Merku, ki se tematsko navezuje na božični čas in govori o okrasih iz slanege testa. Glasilo prinaša nato vrsto zanimivosti, pesmic, igrice in drugih zabavnih in poučnih rubrik.

ZAHVALA

Svojci

Kristine Babuder se zahvaljujejo vsem, ki so z njimi socustvovali.

Borst, 20. 1. 1993

20.1.1989 20.1.1993 Ob četrti obletnici smrti

Vladimira Abrama se ga z ljubeznijo spominja

zena Nada, sinova Ladi in Zmago

Nabrezina, 20. 1. 1993

NOVICE

Previden odgovor Vatikana na zahtevo iz Gorice po odprtju tamkajšnjih arhivov

Na nedavnem mittelevropskem srečanju na temo Krcscansko tkivo Srednje Evrope so v Gorici zbrani zgodovinarji javno opozorili na potrebo po odprtju vatikanskih arhivov. Na problem je opozoril prof. Gabriel Adriani, cerkveni zgodovinar in docent zgodovine na univerzi v Bonnu. Njegov predlog je postal resolucija, ki jo je podpisalo okrog trideset raziskovalcev in cerkvenih dostojanstvenikov, med njimi goriski škof Bommarco, beograjski Perko ter ljubljanski Sustar, slednji tudi kot podpredsednik evropske skofovske konference. Predsednik Instituta za mittelevropska kulturna srečanja Martina, ki je poziv posredoval vatikanskemu državnemu tajniku kard. Angelu Sodanu, je včeraj prejel odgovor slednjega, ki sicer izkazuje pozornost za predlog in napoveduje, da ga bodo pristojni organi vzeli v pretes, vendar pravi, da stvar ne bo ne hitra ne enostavna. Zaenkrat ostaja v veljavi norma, da so v vatikanskem arhivu dostopni dokumenti do leta 1922, leta smrti Benedikta XV., medtem ko so v Gorici zbrani strokovnjaki želeli, naj bi odprli arhive tudi za čas papeževanja Pija XI. tj. do leta 1939.

Do 30. januarja rok za vpis v občinske otroške vrtce

Goriško županstvo obvešča, da do 30. januarja sprejemajo predpise v občinske otroške vrtce za solsko leto 1993/94. Za otroke, ki se prvič vpisujejo v otroški vrtci, je treba predložiti rojstni list, potrdilo o cepljenju in družinski list. Starsi otrok, ki že obiskujejo občinske otroške vrtce v tem solskem letu, lahko vpis za prihodnje leto potrdijo kar vrgojatelj v ustanovi, ki jo obiskujejo otroci. Občinski urad, kjer stari poskrbijo za vpis, je odprt ob delavnikih od 9. do 12. ure (tel. 383222).

SGZ vabi člane k udeležbi na petkovem posvetu

Slovensko gospodarsko združenje v Gorici vabi člane naj se udeležijo posveta, ki ga Kmečka banka prireja v petek, 22. t.m., v konferenčni dvorani sejmškega razstavišča Expomego. Posvet na temo Zavarovanje in kreditiranje gospodarskih tokov med Italijo in vzhodno Evropo bo zaradi obravnavane tematike se posebej zanimiv za zunanjetrogovinska podjetja. Posvet se bo začel ob 9. uri.

Skupščina Pro Senectute

V konferenčni dvorani Expomego bo danes ob 15.30 občni zbor združenja Pro Senectute. Ocenili bodo delovanje v korist ostarelih občanov, obnovili vodstvo in predstavili program dejavnosti v tem letu.

ZAPOSLOVANJE / SREČANJE DI DATO - BEVILACQUA

Težo ekonomske krize občutijo zlasti ženske

Med iskalci prve zaposlitve je največ deklet

MARKO MARINCIC

Kriza v podjetju Filatura di Gorizia v Podgorici, kjer je proizvodnja že od začetka prejšnjega tedna ustavljena, delavci posameznih izmen (ki zaradi nelikvidnosti podjetja že tri mesece ne prejema plač) pa trajno zasedajo na neprekinjeni skupščini, je ne le odraz splošnih težav goriškega gospodarstva temveč tudi specifičnih problemov, ki jih doživlja zlasti ženska delovna sila.

Stanje za delavke pa ni rožnato niti v drugih zlasti tekstilnih tovarnah, kjer je navadno prav ženska delovna sila najbolj ogrožena v času recesije in množičnih odpustov. O teh problemih kot tudi o možnih ukrepih v korist zaposlovanja žensk je bil govor na srečanju med predsednikom Trgovinske zbornice Bevilacqua in pokrajinsko odborico za enake možnosti med spoloma Mario Rosario Di Dato. Odbornica, ki je v okviru svojega resorja pristojna tudi za gospodarsko načrtovanje, je predsednika zbornice seznanila s prizadevanji pokrajinske uprave, da bi v največji možni meri spodbujala zaposlovanje in poklicno uveljavljanje žensk. Ne gre le za zapo-

Skupina delavk podjetja v krizi Filatura di Gorizia (foto Studio Reportage)

slovanje v podrejenem delovnem razmerju, temveč tudi za upravičeno željo žensk po uveljavljanju v podjetniških dejavnostih.

Odbornica Di Dato je pri tem ugotovila, da je stopnja zaposlenosti žensk na Goriškem večja kot v vslednjem povprečju, ceravno se ne dosega evropskih meril. Po drugi strani pa je želja žensk in deklet po zaposlitvi v veliki meri se neuresničena. To prihaja do izraza ob prebiranju seznamov brezposelnih, iz katerih je razvidno, da prevladujejo med iskalci prve zaposlitve prav dekleta. Te ugotovitve je potrdila tudi nedavna

raziskava med dijakinjami dveh goriskih sol, ki je pokazala, da kar 95 odstotkov vseh intervjuvank zeli delati.

Se jim bodo želje uresničile? Sodec po ugotovitvah predsednika Trgovinske zbornice, bo to kratkoročno dokaj težko. Bevilacqua je namreč za skrbljen ne le zaradi sedanja krize, temveč tudi zaradi perspektiv, ki vsaj do konca leta 1993 niso rožnate. Medtem ko je bil doslej kljub vsem težavam saldo med vzpostavljanjem novih oz. prekinitvami delovnih razmerij pozitiven, so izglede za naprej slabi in tvegamo izgubo v skupnem številu delovnih

mest. Zenske kot nasploh vsi iskalci zaposlitve se bodo torej morale prilagoditi razmeram. To pomeni manj zanašanja na trajno in relativno varno podrejeno delovno razmerje in več domiselnosti pri iskanju uveljavitve v neodvisnih poklicih. Pri tem je odbornica Di Dato pozvala zbornico, naj primerno podpre poklicno uveljavljanje žensk. Priloznost za to bo za letošnji sejem Espomego, primerno pozornost pa gre posvetiti tudi ukrepom Evropske skupnosti, med temi zlasti ti, paketu NOW za spodbujanje zaposlovanja žensk.

SOLE / NA POBUDO DRUŠTVA LIPIZER

Glasbene učne ure v slovenskih šolah

Godalni trio je nastopil v šoli O. Župančič, v prihodnjih dneh pa bo obiskal še druge

MARKO MARINCIC

Kulturno in glasbeno združenje Rodolfo Lipizer iz Gorice je tudi v tekočem solskem letu ponovilo ponudbo glasbenih učnih ur v obliki pravih koncertov v malem, ki se odvijajo po osnovnih šolah na Goriškem. Cilj te dejavnosti je približati klasično glasbo učencem in morda prispevati k odkrivanju novih talentov. Ne nazadnje, poudarjajo pri društvu Lipizer, gre tudi za zanimivo poklicno perspektivo, saj v mnogih orkestrih občutijo pomanjkanje violinistov. Glasbena srečanja imajo kot cilj tudi zbiranje statističnih podatkov, ki naj bi deželi nudili pregled stanja za učinkovitejšo ukrepanje v prid glasbene vzgoje v šolah.

Prva srečanja v tem solskem letu so bila že sredi decembra, te dni pa so zajela tudi slovenske osnovne sole. Godalni trio društva Lipizer v sestavi Elia Vigolo (violina in viola), Davide Prelaz (viola) in Monica Lepre (violoncelo) je v ponedeljek obiskal osnovno solo Oton Zupancic v Ul. Brolo v Gorici. Učencem so predstavili razne odlomke iz skladb velikih klasikov kot so Boccherini, Bach, Schubert in

Z glasbene ure v Ul. Brolo (foto Studio Reportage)

drugi, vmes pa so izvajali povedali marsikaj zanimivega o glasbi in goslarski obrti, ki je se posebej zanimala učenec.

V prihodnjih tednih bo po raznih slovenskih osnovnih šolah se vrsta takih koncertov. V ponedeljek, 25. januarja, bo trio društva Lipizer ob 8.30 nastopil v osnovni

šoli Josip Abram v Pevmli in ob 10.30 v soli Alojz Gradnik v Steverjanu. 8. februarja ob 8.30 bo glasbeno srečanje v Dobredu za tamkajšnje solo Prežihov Voranc in za osnovno solo z Vrha, ob 10.30 pa bo nastop v Sovodnjah za učenec sole Peter Butkovic - Domen.

GORICA / NORMALIZACIJA ODNOSOV PSI-KD

Po začetni ostrini že večja umirjenost PSI

Zahtevajo pa prilagoditev programa

Po ostrih tonih, ki so nekaj tednov označevali odnose med PSI in KD, je zdaj nastopil čas zmernosti in realističnega razmišljanja. Tako je razumeti zaključke ponedeljkove razprave v mestnem odboru PSI, ki so se mu ob tej priložnosti pridružili tudi člani koordinacijskega odbora ter občinski svetovalec.

Na srečanju so vzeli na znanje izjave, ki jih je na dvostranskem sestanku dala delegacija KD. Slednja je zagotovila, da ni nikoli jemala v postev možnosti sprememb v sestavi koalicije. Pozitivno so na aktivno socialistične stranke ocenili tudi izjave občinskega tajnika KD Maurizioja Tripanija.

V nadaljevanju razprave pa so pozornost name-

nili programski usmeritvi in delovanju občinske uprave. PSI meni, tako izhaja iz poročila za tisk, da je nujno preveriti in posodobiti dosedanja program koalicijske. Prednost je treba dati reševanju gospodarske problematike in z njo povezane socialne problematike.

Drugo pomembno vprašanje, okrog katerega je treba hitro poiskati soglasje, je opredelitev nove vloge Gorice ob upoštevanju velikanskih sprememb v politični in gospodarski geografiji sosednjega in sirskega območja.

Socialisti pojasnjujejo tudi svoje stališče do vprašanja, ki ga je pred dnevi izpostavil občinski tajnik KD Tripani, to je

glede generacijske in kakovostne zamenjave v občinskem odboru. Cilja ni mogoče doseči samo z nekakšnim zunanjim, fasadnim posegom, torej z zamenjavo oseb, ampak in predvsem z odločno spremembo v načinu dela, s preureditvijo vseh uradov in služb, s poveritvijo večje odgovornosti in ustreznim nagrajevanjem pa tudi s strukturalno preobrazbo občinskega podjetja.

Socialisti napovedujejo takojšen začetek kroga posvetovanj in srečanj z drugimi političnimi silami v občinskem svetu o stvarnih vprašanjih. Je smatrati nekajtedensko krizo za premočeno? Vsakšen odgovor bi bil prenačilen.

GLEDALIŠČE

Nastop SSG z igro Cesarjeva nova oblčila

Stalno slovensko gledališče iz Trsta bo v petek, 22. januarja, gostovalo v Gorici z mladinsko predstavo Cesarjeva nova oblčila po znani pravljici Hansa Christiana Andersena. Igro v režiji Vladimirja Jurca bodo uprizorili na odru Katoliškega doma v drevoledu XX. septembra. Predstavi bosta dve: ob 10. uri bo za učenec slovenskih osnovnih sol, ob 11.45 pa za dijake nižje srednje sole. Prireditelj nastopov je SSG s sodelovanjem upravnega odbora Kulturnega doma iz Gorice.

TATVINE / USPEŠNA AKCIJA POLICIJE

V priporu trije Romi, ki so jih prijeli po kraji

Policisti zasegli tudi ukradeno zlatnino

VLADO KLEMSE

Na letecem oddelku goriške kvesture so bili včeraj dobesni del dneva zaposleni z ugotavljanjem istovetnosti treh oseb, ki so jih v ponedeljek popoldne aretirali v bližini ljudskega vrta in ki so v priporu v Gorici in Vidmu. Gre namreč za dva mlajša moska, od katerih je eden menda mladoleten in mlajšo žensko. Prijeli so jih kmalu zatem, ko so v stanovanju Paola Montene na Korzu Verdi 100 ukradli za kakih šest milijonov lir dragocenoosti. Do aretacije je prišlo tako hitro, da roparji niso uspeli prikriti plena, ki ga je policija seveda zasegla. Poleg dragocenoosti (glej sliko) so policisti zasegli tudi vlomilsko orodje, dva velika izvijača. Ni izključeno, da je skupina v Gorici zagrešila tudi vrsto vlomov in tatvin v prejšnjih dneh in tednih, posebej pa v vladu v soboto. Po do zdaj razpoložljivih podatkih, naj bi slo za Rome doma v okolici Beograda, ki pa seza držejoje v romskem naselju pri Codroipu. Dva sta v priporu v Gorici, zenska pa v Vidmu.

Policijski organi so včeraj popoldne skusali ugotoviti točne podatke o istovetnosti oseb, ki so v priporu, vendar dokončnih ugotovitev se ni. Prav zaradi dvomov o istovetnosti in starosti priprtih, ni bilo mogoče objaviti njihovih fotografij in drugih podatkov. Preiskava se nadaljuje.

Medtem smo izvedeli za podrobnosti o tatvini oziroma nepravem ropu ter o okoliščinah aretacije.

Tatvino v stanovanju Paola Montene v šestem nadstropju palače Goriške hranilnice sta izvedla dekle in eden od dveh mlajših moskih. Drugi je čakal v avtomobilu, crnem golfu, v bližini ljudskega vrta. Zgleda da je bilo vse zelo preprosto: vrata v stanovanje sta našla priprta, kajti Montena je bil tčas na podstrešju z delavci, v stanovanju pa je bila žena, ki je gledala televizijo. "Obiskovalca" sta se neopazno zmuzni-

la v spalnico, kjer sta našla zlatnino. Zaplet naj bi povzročila gospodinja, ki je odšla iz stanovanja in za sabo zaprla vrata. Ko se je Paolo Montena kmalu zatem vrnil v stanovanje je na hodniku presenetil dvojico. Nemogoče ju je bilo zadržati, kajti fant ga je močno sunil z glavo v prsa in s tem pridobil možnost za beg. S tem si je seveda tudi prislužil težjo obtožnico. Iz stanovanja je zbežalo tudi dekle. Montena je po telefonu obvestil policijo. Hiter poseg je bil uspešen, saj so tatova in pomagaca v golfu prijeli v ulici Cadorna.

* ČESTITKE

Danes praznuje DUSAN LUTMAN rojstni dan. Se veliko sreče in zadovoljstva v življenju mu želijo Sonja, Denis, Adrijana in Gregor, ki mu pošiljajo koš poljubckov.

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKE UPOKOJENCEV priredi v soboto, 20. februarja, pustovanje v restavraciji Pri skofu (Al Vescovo) v Podbošesu, v Beneski Sloveniji. Vesela zabava in skupna večerja. Prijave na seždu in pri poverjenikih do 3. februarja.

OBVESTILA

MESTNI ODBOR VZPI-ANPI vabi člane na sejo, ki bo jutri, 21. t.m., ob 16. uri na seždu CGIL, Ul. 24. maja 1. Govor bo o dejavnosti združenja in včlanjevanju za leto 1993.

ODBOR KD SOVODNJE obvešča člane in prijatelje, da je vsako sredo odprt javnosti urad domačega Kulturnega doma. Sprejemajo predloge in priporočila o delovanju. Urad je odprt od 18.30 do 19.30.

OBČINA GORICA

obvešča

da so na oglasni deski razobešeni razglaš za privatno prodajo zarubljenih dobrin.

Ponudbe je treba poslati na nekolikovnem papirju, podpisane in v zaprti pisemski ovojnici na naslov:

»UFFICIO PROTOCOLLO DEL COMUNE«
do 12. ure dne 6. februarja 1993

Na ovojnicu s ponudbo je treba pripisati:
»NON APRIRE - Offerta beni pignorati - Pratica n. «.

KONCERTI

OBCINSKO GLEDALIŠČE V TRZICU: Danes ob 20.30 koncert Sotakovic String Quarteta.

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Al lupo, al lupo«. Igrajo Carlo Verdone, Francesca Neri in Sergio Rubini.

CORSO 17.00-19.30-22.00 »Codice d'onore«. T. Cruise in J. Nicholson.

VERDI 17.15-22.00 »Guardia del corpo«. Kevin Costner.

TRZIC EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri: 17.30-22.00 »Camera con servizio orale«. Preveden mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI D' UDINE - Trg sv. Franciska 4 - tel. 530124. DEZURNA LEKARNA V TRZICU ALLA SALUTE - Ul. Cosulich - tel. 711315.

POGREBI

Danes, 9.30 Maria Figelj vdova Cerchiarri iz splosne bolnišnice v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče, 13.00 Luigi Simonetti krsto pripeljejo iz Milana v Locnik, 13.15 Cornelio Skubin iz splosne bolnišnice v Dolenje, 13.15 Camilla Suerz iz splosne bolnišnice v Slovrenc.

Ob boleci izgubi drage mame, izrekajo iskreno sozalice gospe Alenki Rakuscek

ravnateljica, ucno in neucno osebe srednje sole Ivan Trinko

CONI / SLOVESNOST V PETEK

Priznanja posameznikom in društvom za športne zasluge

Goriški pokrajinski odbor CONI-ja bo v petek priredil slovesnost, na kateri bodo podelili priznanja nekaterim športnim društvom in športnim delavcem. Iz seznama, ki nam ga je posredoval CONI, smo razbrali, da je med nagrajenci tudi precej slovenskih društev in njihovih odbornikov.

Posebna priznanja za uspešno delovanje v letu 1991 bodo prejela naslednja slovenska društva: SZ Mladost iz Dobredu, SD Sovodnje, KSD Vipava s Peci, SZ Soca iz Sovodenj in SZ Olympia iz Gorice.

Za dolgoletno delo v društvu in za zasluge na športnem področju bosta priznanje prejela Marjan Tomsic in Lucijan Fajt iz Sovodenj. Posebno priznanje z zvezdo za zasluge na športnem področju pa bo prejel prof. Martin Kranner, ki je aktivno prisoten v sportu že več kot 40 let.

Nagrade prejeli tudi znani goriski športni novinarji: Bruno Pizzul, Roberto Collini, Fulvio Carbrini, Maurizio Calligaris in Massimo Vosca. Slovesnost bo v sejni dvorani pokrajinskega sveta ob 18.45. (V.P.)

RAZSTAV / SPOROČILO OTROK

Mir je dragocenost, ki jo je treba skrbno varovati

Goriška pokrajinska uprava vabi v soboto, 23. t.m., na odprte zanimive in aktualne razstave na temo "Mir je dragocenost". Odprli jo bodo v prostorih pokrajinskega muzeja na gradu, na ogled pa bo do 6. februarja. Razstavo so pripravili učenci dveh osnovnih sol: osnovne sole s celodnevni poukom iz Zagraja ter učenci 5. b razreda sole E. Frinta iz Gorice. Na ogled so risbe, pisni sestavki, pesmice na temo miru, solidarnosti in prijateljstva. Učenci osnovne sole v Zagraju

so pred časom izdelali skupinsko raziskavo na temo miru in sožitja. Dela so se lotili z vno, zato rezultati niso izostali. Podobno raziskavo so opravili na goriški osnovni soli v ulici Codelli. Tako se je nabralo dovolj gradiva za lepo in predvsem tematsko aktualno razstavo, ki se uokvirja v sklop pobud, s katerimi namerava Pokrajina dati nov zagon muzejem ter jih povezati s solsko dejavnostjo. Sobotna slovesnost ob odprtju razstave bo ob 10.30, sporoča odborništvo za solstvo.

Izvišča in plen, ki ga je zasegla policija

V slogi je moč

Od 3, 5 milijona mark obveznic, kolikor naj bi jih v celoti namenila ajdovska občina za vlaganje v komunalno infrastrukturo je bilo lani prodanih za skoraj 1,1 milijona mark, po nacrtnu naj bi jih 1,3 milijone. Denar, ki ga je občina tako zbrala mimo proračuna, bodo porabili za komunalne objekte. Nekatere med njimi že gradijo. Prednostni red vlaganj je določila občinska skupščina in obsega asfaltiranje cest, med njimi na Nanos in na Ravne, kanalizacijo in druge objekte. Nekateri nacrtni so pogojevali z republiškimi sredstvi.

Prodaja obveznic z 9-odstotno obrestno mero teče v enotah novogoriške Komercialne banke v vsej severnoprimerški regiji. Obveznice so prenosljive. Zanje velja moratorij za izplačilo glavnice dve leti, rok odplačila je 7 let. Nominirane so v nemških markah po srednjem tečaju na dan dopetja. V februarju zapade v izplačilo prvi kupon za plačilo ugodnih obresti. (AL)

TOLMIN / ŠOLSTVO MALO DRUGAČE

Delavka in pol preveč

Statistika je priznana zelo čudna s podatki o ljudeh

MIRAN MIHELIC

V zvezi z novo solsko zakonodajo je v letu 1992 Ministrstvo za solstvo in sport prevzelo nase zagotavljanje denarja za plače zaposlenih v osnovnem solstvu. Skladno s tem so stekle tudi priprave za sistematizacijo delovnih mest v solah, s čimer naj bi vsaj za obvezni osnovnosolski program v Sloveniji dosegli poenotenje minimalnih kadrovskih pogojev. Novembra lani je ministrstvo sprejelo sistematizacijo delovnih mest za osnovne sole v občini Tolmin. Sistematizacije ne prinašajo pomembnejših pretresov v dosedanjih kadrovskih zasedbah, kar kaže na to, da so bile sole že doslej pri zaposlovanju dokaj racionalne. Nedvomno so jih v to silili že prejšnji normativi in standardi bive občinske izobraževalne skupnosti Tolmin.

Po pregledih potrjenih sistematizacij ugotavljajo, da so v nekaterih primerih dane celo ugodnejše kadrovske možnosti. Je pa tudi nekaj problemov, saj s sistematizacijo niso priznani vsi doslej zaposleni svetovalni delavci. Teh je bilo v vsej občini doslej šest. S sistematizacijo pa je priznanih le 5, 5 tovrstnih delavcev. Sistematizacija tudi ne priznava enega administra-

tivnega delavca v osnovni soli Podbrdo.

Vso to problematiko so konec lanskega leta obravnavali skupaj s predstavniki Sekretariata za občo upravo in družbene dejavnosti ravnatelj na občinskem aktivu. Toda sprejeto je bilo stališče, da je upravičeno na občinskem nivoju iskati rešitve le za kadrovske rešitve, ki so za osnovno solo skupnega pomena. Po tem kriteriju pa je možno tako obravnavati le logopedsko službo. Po vsem tem nastopata v osnovnem solstvu občine Tolmin kot presežek ena socialna delavka in en administrativni delavec.

Predloga osnovne sole Tolmin, da bi v prihodnje socialno delavko finansirali iz občinskega proračuna, izvršni svet občine Tolmin ni sprejel, ker to ni kader skupnega pomena. Ravnatelj osnovne sole Franceta BevkaTolmin Maks Jan pravi, da sicer razmere razume, toda glede na to, da se bo socialno stanje se nekaj časa v družbi poslabševalo, bodo potrebe po socialni službi še vedno in nadalje bolj narasle.

Solniki so pred stavko oziroma pred celo vrsto stavk. Tudi takšne nedorečenosti pomikajo jeziček k njenemu začetku!

NOVA GORICA / VARUHI (OBČINSKEGA) REDA

Poleg policajev so tudi občinski redarji

Novogoriškemu zgledu sledijo tudi druge občine

VALTER PREGELJ

Nadzorna služba pri občinskem sekretariatu za komunalno, cestno in stanovanjsko gospodarstvo je začela z delom lanskega julija in izvaja pooblastila iz devetnajstih odlokov, ki urejajo zadeve družbenega pomena. Največ opravka imata uslužbenca (vodja in nadzornik) na področju javnega reda in miru, cestnega prometa in pri skrbi za zunanjo podobo mesta.

Kakor ugotavlja vodja službe Alojz Ravhekar, je problem parkiranja v mestu bolj izraz malomarnosti in lenobe ljudi kot pa pomanjkanja parkirnih površin. Tako je enomesečno spremljanje zasedenosti večjih parkirnih površin (npr. "HIT-ovo" ali ob koncu Kidričeve ulice) pokazalo, da so leta čez dan samo do polovice zasedena. »Vozniki raje parkirajo po pločnikih, na zelenicah, ob uvozih k javnim objektom in sploh čim bliže kraju, kamor so namenjeni,« pravi Ravhekar in dodaja, da »smo glede tega sprejeli odločitev o cimprenjski vzpostavitvi reda na točkah, kot so pločnik na ulici Tolminskih puntarjev, pespot med trgovino Centromerur in zgradbo sodišča ter na uvozu iz

Tale zapuščena, razpadajoča katrea bo našla počitek na odpadu. Kdo plača?

Cankarjeve v ulico I. Regenta. » Po občinskem odloku o ureditvi cestnega prometa sta uslužbenca dolžna kršitelje obvestiti o prekršku in jih kaznovati z 2.500 tolarji. Tako je v postopku od lanskega septembra okrog 350 kršiteljev, medtem ko jih je dosedaj le stiriideset plačalo kazen brez posiljanja placilnega naloga.

V zadnjem času postajajo vse večji problem tudi zapuščena vozila, ki jim lastniki bodisi zaradi

starosti ali finančnih težav ne podaljšujejo registracije. Vsako neveljavno registrirano vozilo se po zakonu šteje za zapuščeno in nadzorna služba lahko ukrepa, kar pomeni, da vozilo umakne z javne površine na stroške lastnika, če ta ni takoj znan, oziroma odredi znanemu lastniku plačilo mandatne kazni. V mestnem območju Nove Gorice so doslej zabeležili blizu 160 zapuščenih vozil.

K nič kaj privlačni po-

dobi mesta pripomorejo se divja odlagaliska odpadkov, ki so po mnenju nadzorne službe v najmanj enem primeru prisotna v vsaki krajevni skupnosti in kot taka bolj problem vodstva in krajanov samih. S sedanjim odlokom o takšah in po- stavitvi tridesetih novih plakatnih tabel pa je na širšem mestnem območju strožje urejeno tudi plakatiranje.

Delo obeh redarjev zahteva veliko potrpljenja in dostojanstva.

IDRIJSKA OBZORJA / ZGODOVINA IN SODOBNOST

Pet stoletij živosrebrnega rudnika in Idrije v knjigi

S publikacijo se končujejo praznovanja ob 500-letnici

ROPMAN BRIC

projektom - Idrijska obzorja naj bi izšla prihodnji mesec - ki ga pripravljajo v sodelovanju z Gorenjskim tiskom, sofinancira ga ministrstvo za kulturo in skupščina občine, muzej postopno obnavlja tudi najpomembnejše objekte in v prenovljenih grajskih prostorih pripravlja obsežno predstavitev ter stalno zgodovinsko razstavo o rudniku in nase najstarejšem rudarskem mestu. Neposredno pa je razstava povezana s temeljito prenovo idrijskega gradu Gowerkenegg, s katero so začeli leta 1988, zaključili pa naj bi jo v letu 1995 in ji namenili celotno prvo nadstropje, z nekaj manj kot 800 kvadratnimi metri površine. Prvi del razstave, v kateri se nahaja bogata geološka zbirka je že dokončan,

drugi in tretji del pa bo zaključen v letosnjem letu. V nadaljevanju naj bi popolnoma uredili tudi pritličje gradu in grajsko dvorišče z izjemno akustiko, kjer so že lani priredili nekaj koncertov. Ceprav idrijski grad s starim mestnim jedrom tvori nedeljivo celoto, ki ji zlasti v zadnjih letih posvečajo izjemno skrb in ga postopno revitalizirajo, pa pomembni kulturnozgodovinski objekti in spomeniki zaznamujejo tudi ostale predele mesta in njegovo okolico.

»V mestu in njegovi neposredni okolici se je ohranilo toliko kulturnozgodovinskih spomenikov, kot na tako majhnem koščku ozemlja morda nikjer druge na Slovenskem,« pravi ravnatelj muzeja prof. Samo Bevk. »Ce nastejem le

V idrijskem muzeju

nekaj najpomembnejših so tu se najstarejši ohranjeni vhod v rudnik, Antonijev rov, cerkva Svete Trojice, kjer naj bi legendarni skafar odkril živo srebro, območje jaska Franciske z edino ohranjeno rudarsko hišo v ozadju, Idrijska kamst - največja se ohranjena vodna crpalka na vodni pogon, s kolesom, ki ima premer več kot 13 metrov, kompleks rudniške topilnice in ne nazadnje stiri se ohranjene vodne pregrade - takojmenovane "klavze" - na Idrijci, Belci in v Kanomliji.

S knjižnim projektom Idrijska obzorja, ki je posvečen vsem rudarjem v politisocletni zgodovini rudnika in prvih zapisih o njegovem nastanku tako idrijski mestni muzej obeležuje zadnje jubilejno leto ob praznovanju 500-letnice rudnika in mesta Idrije. S to publikacijo bo izpolnjen ves nacrt obeleževanja.

Piran: mina v ribiški mreži

Piranski ribič Igor Leban je včeraj pri kocarjenju severno od Punte potegnil na suho 150 kilogramov težko mino iz druge svetovne vojne. Pirotehnik Miran Kos, ki je prevzel to neuzitno "ribo", je povedal, da gre za takojmenovano jezevkovo z električnim vžigalnim sistemom Vžigalnike je morskava voda unicila, eksplozivno polnjenje pa je še vedno nevarno. Morje pred Piranom skriva se precej takšnih "presenečenj" in tudi tokratni "ulov" ni bil prvi te vrste. Mino so seveda unicili. (BV)

ILIRSKA BISTRICA / FILATELIJA

Svet na znamkah

DRAGICA PROSEN

Primorsko numizmatično društvo s sedežem v Ilirski Bistrici bo svoje novoletno numizmatično srečanje, ki bo v nedeljo, 24. januarja, v hotelu Turist v Ilirski Bistrici, posvetilo 20-letnici obstoja. V ta namen so izdali tudi "15. numizmatični list", ki predstavlja njihovo delo v preteklem letu.

Sicer se člani društva srečujejo na rednih mesečnih sestankih vsako četrto nedeljo. Tudi v prihodnje bodo organizirali razna predavanja in razstave. Želijo si tudi trdnješe povezave društev v slovenskem prostoru, strokovnih institucij in društvenega pokrovi-

telja (Splosne banke Koper - Ilirska Bistrica).

Aktivni so mladi filatelisti na OS Dragotin Kette, ki jih vodi Vojko Celigoj. V preteklem letu se je na sestankih dvakrat mesečno zbralo tudi po 50 mladih navdušencev. Sosolcem so predstavili tematske zbirke znamk: Vesolje na znamkah (Marjan Krebelj); Božične in novoletne znamke (Rok Jenko); Macke (Roni Jenko) in Olimpijske znamke (Kristina Abram), Kristina Abram je pripravila tudi obsežno razstavo znamk na temo Ptice na znamkah in jo razstavila na 2. državnem tekmovanju ptic v Ilirski Bistrici.

SEŽANA / ČEBELARSTVO

Muha daj kruha...

OLGA KNEZ STOJKOVIC

Cebelarstvo v Sežani je eno izmed najbolj delavnih. Pred kratkim so na občnem zboru ocenili katastrofalne posledice lanske letine. Spomladanski dez in veter sta onemogočila cebeljo pase, poleti pa je suša povzročila močno zmanjšanje cebeljih družin. To je imelo za posledico, da več cebelarjev ni nabralo medu niti za prezivetje cebel, ampak so morali hrano celo dodajati. Druge vzroke lahko iščemo v slabih pasnih razmerjih, ki so vplivala na zdravstveno stanje cebel.

O problemih sezanskih in sploh kraških cebelarjev je povedal nekaj več predsednik sezanskega društva Ivan Atešek. »V sezanski občini cutimo posledice zaradi slabe letine v več smislih. Dobro je, da smo lani pridobili strokovno delavko. Veterinarski zavod Primorske iz Sežane je pridobil strokovnjakinjo za zdravstveno varstvo cebel. To bo imelo za posledico razširitev cebelarstva, kar ugodno vpliva na vso kmetijsko

dejavnost, saj cebele boljše oprasujejo sadno drevje, ki zato bolje in več rodi, to pa pomeni bistveno večji pridelek tako v sadjarstvu kot v celotnem kmetijstvu.«

Sicer pa so se sezanski cebelarji udeleževali raznih posvetov. Eden takih je bil tudi v Gorici. Tam so se cebelarji iz Slovenije, Italije, Češke, Avstrije in Madžarske zavezali za zaščito avtohtonih sort medu, kot imajo to urejeno drugod po svetu. To ne bo le zascitilo pridelovanja medu ampak bo olajšalo tudi njegovo prodajo.

NOVICE

Pobuda za nastanek zbora

NOVA GORICA - Ideja o ustanovitvi reprezentativnega pevskega zbora v tem mestu tli že dolgo. Morda se bo vendarle iz tokratne pobude rodilo kaj bolj otipljivega. "Zbudili" so se namreč stari vodopivci (nekdanji člani Primorskega akademškega zbora Vinko Vodopivec) in povabili vse nekdanje pevce tega zbora z Goriškega, naj se vclanijo v odlični moski zbor Provov, ki ga vodi prof. Tanja Kustrin. Možnosti, da bi z novimi pevci zmoget ta postati tak reprezentativen pevski sestav z domicilom v novogoriškem kulturnem domu, so privlačne. Organizatorji vabijo torej vse stare vodopivce, naj se udeležijo informativnega srečanja v kulturnem domu v Prvaci- ni v petek, 22. januarja ob 20. uri. (VC)

Še ene črna gradnja manj

PIRAN - Na pobojcu Nozeda je v minulih desetih letih zrasla skupina desetih pocitniških hišic. Seveda vse brez dovoljenja, saj je to področje zascitenegega kmetijskega zemljišca, ob tem pa nekatere se v kricece nemogocem slogu - alpska kocica pac ne sodi v primorske kraje. Dve od teh sta bili na podlagi odločbe urbanističnega inspektorja odstranjeni tekem lanskega leta. Tretja, s hišno številko (!) Seca 24 c, naj bi vcaraj padla pod udarce izurjene ekipe za rusenje, ki jo je tja pripeljal inspektor Boris Kocevar. Izkazalo pa se je, da ekipa ni potrebna, saj se je rusenje že pred njihovim prihodom lotil lastnik sam, ugotovil je pac, da ga bo to se najmanj stalo. Inspektor Kocevar je povedal, da so v teku postopki za odstranitev se ostalih sedmih vikendov. Seveda v nekaterih primerih, ko se prizadeti lastniki pritožijo, pretece nekaj vec casa do pravnomocnosti odločbe. Vsekakor pa bodo kmalu prišli vsi na vrsto. (VB)

Mladi likovniki na Sviščakah

ILIRSKA BISTRICA - Letošnji, že peti likovni ex tempore bo potekal v petek, 22. januarja na Sviščakah (dosedanji so potekali na Sviščakah, Masunu, Gomancih in na Premu). Udeležili se ga bodo po stiri učenici in njihovi likovni mentorji iz vseh bistriških osnovnih sol, begunskega centra, reških osnovnih sol Dolac in Viskovo, Matuljev, Opatije in Osnovne sole Anton Ukmar iz Kopra. Udeleženci bodo z različnimi likovnimi tematikami poskusali upodobiti motive iz zimske narave. Najboljši izdelki bodo nagrajeni in razstavljeni. Letošnji ex tempore je posvečen 100-letnici slovenskega planinstva ter mesecu kulture na Bistricem, pokrovitelj priveditve je podjetje Grafika. (DP)

Pobuda o združevanju strank

NOVA GORICA - Vodstvi Narodno demokratiške stranke SGS in občinskega odbora Slovenskih krcarskih demokratov sta se na skupnem srečanju odločili za sodelovanje. Prišli sta do ugotovitve, da je smiselno nadaljevati pogovore za cimprenjsko združenje strank. Obenem sta se obrnili na vodstvi strank na državnem nivoju in jih zadolžili, naj izdelata takšno obliko notranjega delovanja združenih strank, ki bo ustrezala vsem, pridruženim v novo skupno stranko. Ceprav je željo po medsebojnem izražila tudi podružnica Slovenske ljudske stranke (SLS) za Goriška Brda, njihovih predstavnikov ni bilo. (VC)

Tisoč priključkov več

AJDOVSCINA - Z odkupom obveznic novogoriškega PTT podjetja je ajdovska občina omogočila plačilo avansa za naročilo nove centrale v občinskem središču. Ta bo dobavljena v maju, v sredini leta pa naj bi začeli graditi priključke tam, kjer sicer mreža ne obstaja. Nova centrala naj bi omogočila okoli tisoč dodatnih priključkov. Za normalno pokritje občine pa je potrebna lokacija za radiorelejni digitalni prenosni sistem, ki bo omogočil 480 namesto dosedanjih 120 povezav. To bo povečalo povezave ajdovske centrale in glavne centrale v Novi Gorici, kar predstavlja hrbtno razvoja ajdovske telefonije. V občini je posebej kritično stanje med občinskim središčem in Novo Gorico, Vipavo in Dobravljami. (AL)

Coroninijev dvorec čaka

TOLMIN - Pisano zgodovino je doživljal v zadnje pol stoletja dvorec plemiske družine Coroninijev. V njem je takoj po vojni bil doma tolminski muzej, sodišče, zemljiška knjiga in katastrski urad, tu so si nalivali učenosti generacije tolminskih učiteljskincov. Dandanasnji ga oblegajo avtomobili. (na sliki) Pisali smo že o želji in nameri Tolmincev, da ga obnovijo, polepsajo in mu dajo nekaj nove - predvsem kulturne - vsebine. (Foto: R. Bric)

V zavodih 40-urni delavnik

TOLMIN - Z zakonom o delovnih razmerjih in kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije je izvršni svet občine Tolmin dal soglasje k 40-urnemu delovnemu tedniku za sledece zavode: Dom upokoencev Podbrdo, Vzgojno varstvena organizacija Ilke Devetak Bignami, Center za socialno delo in Zdravstveni dom Tolmin. Vsi ti zavodi bodo urniki uredili tako, da ne bo skrajševal casa in da zaradi tega tudi ne bo dodatnega zaposlovanja. Razumljivo je, da bodo morali delavci v teh zavodih opraviti isto delo kot prej. (MM)

To je prva fotografija o Idrijci. Leta 1870 jo je naredil podobar Josip Stravs iz Cerkne-

NOVICE

Indeksi fizičnega obsega
industrijske proizvodnje (december 1992)

	XII 92 Ø 91	XII 92 X 92	XII 92 XII 91	I - XII 92 I - XII 91
Industrija in rudarstvo	81.2	93.3	99.0	86.8
Sredstva za delo	98.1	135.1	96.7	80.0
Reprodukcijski material	76.6	86.5	94.0	89.4
Blago za porabo	78.8	90.3	96.6	83.6

Vir: Zavod RS za statistiko

Sporazum o prosti
svetovni trgovini

BRUSELJ - Evropska komisija si prizadeva po hitrem postopku priti do globalnega sporazuma znotraj GATT, še preden se izteče mandat ZDA, je v torek povedal sir Leon Brittan, ki je pri ES zadolžen za zunanje trgovinske odnose.

Hiter postopek, po katerem naj bi ameriški Kongres sprejel ali zavrnil celoten paket, je nujen, ker drugačija mara poteče mandat ZDA, čeprav v trgovinskih krogih zatrjujejo, da bo Bill Clinton ta rok vsekakor podaljšal.

Komite za trgovinska pogajanja, ki je vodilna skupina v urugvajski GATT, se je v torek sestel v Zenevi in razpravljati o osnutku sporazuma o sproščanju svetovne trgovine. (Reuter)

Vse globlja nemška
gospodarska recesija

BONN - Položaj nemškega gospodarstva se bo v letu 1993 izboljšal, ce bodo javni izdatki nižji in ce bodo sindikati sprejeli nižje povečanje plac, kot ga predvidevajo, je v torek izjavila nemška vlada.

Gospodarsko ministrstvo v tem letu ne pričakuje nobene rasti tega največjega evropskega gospodarstva, ki je v preteklem letu zaradi splosne recesije in visokih obrestnih mer doseglo svoj najslabši rezultat. (Reuter)

Misija MDS v Bolgariji

SOFIJA - Britanski uradniki so optimistično pričarani, da se bodo dogovorili tudi za peti in zadnji obrok stand-by, ki so ga lani sklenili z MDS.

»Preprčan sem, da bo po končanem obisku misije MDS v tem tednu prispel tudi sporazum o petem obroku,« je povedal guverner bolgarske narodne banke Todor Valcev.

V Sofiji se nahaja skupina izvedencev MDS, katere naloga je pregledati rezultate bolgarskega gospodarstva v letu 1992 in natančno opredeliti pogoje za zadnji obrok 42 milijonov ameriških dolarjev iz sporazuma, sklenjenega leta 1992, ki poteče v marcu 1993. (Reuter)

Union iz
Buzeta
še kar
stavka

V Unionovi pivovarni v Buzetu že drugi dan stavka kakih sto nezadovoljnih delavcev. Od vodstva pivovarne zahtevajo, da njihove plače izenaci s plačami zaposlenih v matičnem podjetju v Ljubljani, zahtevajo pa tudi možnost odkupa stanovanj; in jasno perspektivo podjetja. Včeraj so se nezadovoljni delavci pogovarjali s predstavnikom Uniona iz Ljubljane. Delavce pri stavkovnih zahtevah podpira tudi predsednik buzeskega HDZ. Predsednik stavkovnega odbora Ivica Mladenec je povedal, da bodo pri svojih zahtevah vztrajali. Zahtevali bodo tudi izplačilo delnic podjetja ter kolektivno in individualne pogodbe z vodstvom podjetja. Predstavnik Uniona iz Buzeta Bogo Kočar je namreč delavcem povedal, da vodstvo matičnega podjetja Union ne namerava ugoditi njihovim zahtevam. Zaposleni v buzeskem Unionu so napovedali referendum o odcepitvi od matičnega podjetja. (U.M.)

ZAKONI PRED PARLAMENTOM

Podjetja
in Sklad

Boljši obeti za upnike?

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Kot smo v našem casopisu že napovedali, bo prihodnji ponedeljek državni zbor obravnaval vrsto zakonov s področja gospodarstva. Poslanci imajo med drugim na dnevnem redu tudi predlog zakona o poravnavanju odloženih davkov in prispevkov za podjetja, ki so družbeni kapital prenesla na republiški sklad za razvoj. Takih podjetij je v Sloveniji 101. Sklad za razvoj je ugotovil, da bi morali pri pogajanjih z upniki rešiti vprašanje poravnavanja zapadlih davkov in prispevkov za republiški proračun, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavod za zdravstveno zavarovanje. Zakon predvideva poravnavanje teh obveznosti po stanju na dan 30. novembra 1992, in sicer v 48 enakih mesečnih obrokih, začnši s 26. decembrom 1995. Obveznosti se preračunajo v ekuje po srednjem tečaju Banke Slovenije, poravnajo pa v tolarjih, prav tako po srednjem tečaju BS ob zapadlosti. Poravnati jih je mogoče tudi z republiški vrednostnimi papirji, prevzemajo pa jih lahko tudi v postopkih lastniškega preoblikovanja teh podjetij. V primeru, da je nad temi podjetji uveden

postopek stečaja ali likvidacije, zapadejo obveznosti takoj.

Na dnevnem redu je tudi predlog zakona o varstvu terjatev v postopkih preoblikovanja podjetij in drugih pravnih oseb. Zakon omogoča upnikom, ki so oskodovalni, ker niso mogli izterjati svojih dospelih terjatev zaradi preoblikovanja dolžnikov (tudi ustanavljanje by pass podjetij in podobno), uveljavljanje neporavnanih terjatev tudi do podjetij, ki so nastala s prenosom kapitala ali s prenosom poslovanja dolžnika. Prav pomanjkanje takih določil v obstoječi zakonodaji, ki terjajo prehod obveznosti na »nove« osebe v celoti, je povzročilo oskodovalne upnikov in motnje v njihovem poslovanju. Na eni od nedavnih skupinskih obravnav tega predloga zakona je Igor Omerza povedal, da je do takšnih razsežnosti tovrstne kraje lahko prislo zato, ker ustanoviteljem ob registraciji by pass podjetij ni bilo treba predložiti delitvene bilance, kot to zdaj predvideva eden od amandmajev k zakonu. Zal pa zakon ne predvideva nobenih sankcij za tiste, ki so se z dosedanjimi pravnimi prazninami že okoristili.

SLOVENIJA / POMURSKO GOSPODARSTVO

Stečaji so pravi socialni
in gospodarski pretres

Avtorica knjige o deagrarizaciji Pomurja Etelka Korpič ocenjuje, da je v kmetijstvu še 9000 prikrito brezposelnih

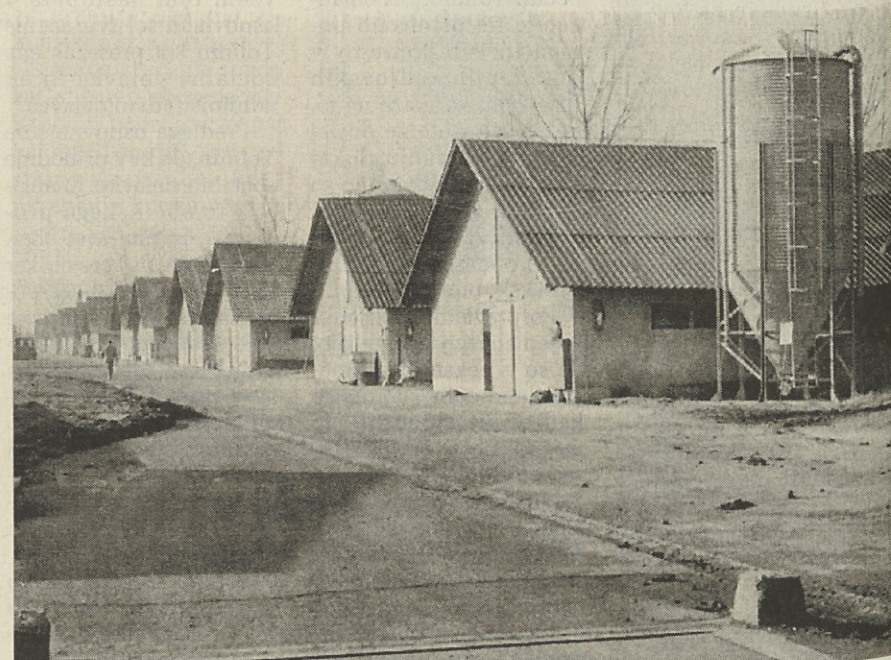
Od direktorice družbenega knjigovodstva v Murski Soboti smo izvedeli, da je bil prvi stečaj kakšnega podjetja v Murski Soboti prijavljen oktobra leta 1989. Od takrat pa do danes je bilo podanih 41 prijav za uvedbo stečaja. V 19 družbenih in 5 zasebnih podjetjih je bil stečaj že uveden. Pet prijav je bilo zamrznenih, v enem primeru je bil postopek ustavljen, v 16 primerih pa stečaj še ni uveden. 8. januarja 1993 je imelo 51 pravnih oseb 5 dni blokiranje ziro računa, nad 60 dni oziroma s presledki 75 dni v zadnjih treh mesecih pa 36 pravnih oseb. Devetnajst podjetij, v katerih ni zaposlenih, jih je že prijavljenih za stečaj, 17 podjetij, v katerih je zaposlenih 2635 delavcev, pa ima pogoje za stečaj. Slednje je za Pomurje, v katerem je že zdaj 8290 brezposelnih, 7337 delavcev pa dela v tujini, pravi socialni in gospodarski pretres. Se posebej zato, ker je, kot ocenjuje dr. Etelka Korpič, ki je tudi avtorica knjige o deagrarizaciji Pomurja, v kmetijstvu se 9000 prikrito brezposelnih, ki živijo na robu preživetja. Na zatop pomurskega gospodarstva najbolj očitno kaže podatek, da se investicijska proizvodnja (naložbe) znižuje. Pomursko gospodarstvo je leta 1986 v investicijska podjetja vložil

BORIS HEGEDÜS

109 milijonov nemških mark, v letu 1992 pa le še 32 milijonov. V letu 1987 so se naložbe zmanjšale za 1, 2 odstotka, v letu 1988 za 2, 6, v letu 1989 za 2, v letu 1990 za 3 in lani za 4, 6 odstotka.

Izvozni rezultati pomurskega gospodarstva pa bi bili seveda veliko boljši, če se ne bi med podjetji, ki so zasla v težave, znašla Mesna industrija Pomurka, ki izvaja na vsa svetovna tržišča. Včasih je veliko izvažalo tudi peru-tinsko podjetje Agromer-

kur, ki je poleg Mesne industrije, Vitrine Ljutomer, Kerala in Opekarnice (slednji podjetji sta iz Lendave) pred kratkim podpisalo pogodbo s skladom za razvoj Republike Slovenije. Sklad je za posamezna podjetja že razpisal prodajo, drugi, predvsem MI Pomurka, ki ima največjo klavnico in mesno predelovalno industrijo ter 1200 zaposlenih, pa pričakuje, da bi državni zbor v najkrajšem času sprejel zakonske in podzakonske predpise in druge ukrepe,

V težavah je tudi pomurska mesna industrija (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

SDGZ / POGOVOR S PREDSEDNIKOM BORISOM SIEGO

VARČEVANJE / PONUDBA SLOVENSКИH DENARNIH ZAVODOV

Po lanskem kritičnem letu moramo
letos vsaj ustaviti nazadovanje

V splošni krizi tržaškega gospodarstva so naša podjetja še bolj izpostavljena

ELIO FORNAZARIC

Pravkar minulo leto 1992 je bilo za trzasko gospodarstvo najbolj kritično v zadnjih nekaj desetletjih. Kljub nekaterim pozitivnim znakom, ki prihajajo z onstran Atlantika, se bo obdobje suhih krav pri nas nadaljevalo, letos pa bomo lahko zadovoljni že, ce bomo ohranili sedanje pozicije in ce ne bomo se nazadovali. Boris Siega, predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja - organizacije, ki steje okrog tisoč proizvodnih enot s področij bancništva, srednje in male industrije, obrti in gostinstva - ima prav gotovo tehtne razloge za tako negativno oceno sedanjega položaja trzaskga gospodarstva, saj mu prav razčlenjenost organizacije omogoča, da sproti zaznava pulz posameznih komponent krajavne ekonomije.

Zaskrbljenost je se toliko večja, poudarja Siega, ker Trst še dalj časa nima politično-upravno-gospodarskega vodstva, ki bi znalo nakazati pravi izhod iz krize, moč krajevnih dejavnikov v deželnem in državnem merilu pa vse bolj peša.

Prednost, ki jo ima naše zemljepisno območje, ker se nahaja na samem stičišču z vzhodnim svetom, zaenkrat se ne priha do pravega izaza, upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da bo tim. normalizacija na Vzhodu se zelo dolge procese, ce izvzamemo sosednjo Slovenijo. Novi gospodarski premiki v smeri proti Vzhodu bodo po vsem sodeč zaznavni se le čez nekaj let, zato bo

tudi iz tega vidika leto 1993 težavno leto.

Odločno se je spremeni se en značilen trzaski trend: medtem ko se je prej dogajalo, da je stevilo novonastalih podjetij v glavnem in praviloma kompenziralo stevilo tistih, ki so iz tega ali onega razloga prenehala poslovati, pa lanski obracun izkazuje odločen negativni izid. Seveda so bile razsežnosti tega pojava od kategorije do kategorije dokaj različne, največji deficit pa je nedvomno utrpela trgovina na drobno. Na drugem mestu je zunanjetrgovinski sektor, kjer se še posebej čutijo težave, ki jih je povzročil razpad nekdanjega enotnega jugoslovanskega trga.

Kar velja za trzasko gospodarstvo v celoti, velja seveda tudi - in morda v še večji meri - za naše manjšinsko gospodarstvo, v okviru katerega je bil osip poslov na tej relaciji za marsikoga naravnost usoden. Prizadeta so zlasti tista mala podjetja, ki niso bila sposobna pravočasno reagirati na nov položaj oziroma mu niso znala prilagoditi svoje poslovne strategije. Naše združenje - pripoveduje njegov predsednik - je sprožilo nekaj pobud v oporo domačim podjetnikom in pri tem zabeležilo tudi določene uspehe, zal pa vsi prizadejati niso razpolagali s potrebnimi kadri oziroma strukturami in s prav tako nepogresljivo prilagodljivostjo. Med take

pobude sodi na primer skupna predstavitev 30 naših podjetij v Minsku.

Trgovina na drobno, ki hudo pogrsega zlasti nekaj številne kupce iz bivše Jugoslavije, se povrh tudi pri nas spoprijema z vse izrazitejšim pojavom velike distribucije, ki nezadržno izpodriva male trgovce, med katerimi smo bili Slovenci vedno močno zastopani. Kriza pa ne prizanaša niti industrijskim, obrtnim in gostinskim dejavnostim. Skratka, ni je kategorije, ki ne bi bila lani zasla večjo ali manjšo krizo.

SDGZ si vztrajno prizadeva - zagotavlja Siega - da bi kljubovalo novim izzivom krajevnega in sirsega tržišča. Cetudi nam novi normativi močno otežujejo delo, so naše storitve (s tim. servisom se pri nas ukvarja okrog 40 ljudi) vedno na visini. Nudimo jih nam, pa tudi številnim italijanskim podjetjem, in to v Trstu, na Opcinah in v Nabrezini. Letos bomo odprli se podružnico v Dolini, in sicer v okviru nove obrtne cone. V ta namen tudi usposabljam potrebne dodatne kadre.

S sodelovanjem s sodnimi italijanskimi organizacijami in s pristojnimi institucijami smo na splošno zadovoljni, saj nas praviloma cenijo in upoštevajo. Seveda tudi na tem področju ne gre brez težav, glavna pa ostaja ta, da je SDGZ še vedno pastorka v nekatere pomembnih telesih,

kot na primer v vodstvenih organih trzaskga Trgovinske zbornice. Močno spodbudno pa je sodelovanje našega združenja z Gospodarsko in obrtno zbornico Slovenije in s pristojnimi resorji slovenske vlade.

O vseh problemih, ki nas tarejo - napoveduje Siega - bomo razpravljali na obcnem zboru združenja, ki bo letos spomlad. Obravnavali bomo tudi nekatera organizacijska vprašanja, kot na primer zamisel o ustanovitvi nove sekcije za proste poklice, predvsem pa nove programske usmeritve, problem tesnejših stikov s posameznimi občinami in s Krasko gorsko skupnostjo, možnost uresničitve skupne obrtne cone za občini Repentabor in Zgonik, probleme okrog zakona o bodoči ureditvi Krasa, ki so ga nam nenaklonjene politične sile zamrzile, vprašanje »minimum tax« in nenazadnje se vrsto problemov, povezanih z gospodarsko politiko vlade, ki je kot vse kaže obsojena zgolj na to, da bo v večji ali manjši meri krpala javni primanjkljaj, ne da bi ponovno zagnala gospodarsko kolesje.

Problemov torej ne manjka, glavno pa je - je zaključil nas sogovornik - da ohranimo to, kar imamo in da nam leto 1993 ne prinese dodatnega nazadovanja. Letošnje leto bo namreč neke vrste »leto resnice« in preprčan sem, da se bodo tisti, ki so preživeli leto 1992, tako ali drugače znašli tudi v prihodnje.

Boris Siega

Danes zapade
rok za plačilo
četrtga
prispevka INPS

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvesča tiste člane, ki se niso izpolnili te obveznosti, da danes, 20. t.m., zapade rok za plačilo zadnjega (četrtga) obroka fiksnih prispevkov INPS za leto 1992. Obveznost velja za vse samostojne dejavnosti, in torej za obrtnike, trgovce in gostince. Plačilo lahko opravijo s polnoznaki zavoda INPS, ki jim jih je bil le-ta že dostavil na njihov naslov.

Kljub pritisku davčnega vijaka, se potrebe italijanske države po novih finančnih sredstvih ne zmanjšujejo. Država se naprej ostaja velik porabnik prihrankov italijanskih družin in je tako največji konkurent domačim podjetjem in bancnemu sistemu. Na to konkurenco, ki ima korenine v neučinkovitosti, ce ze ne v pravem razsulu državnega aparata, so banke prisiljene odgovarjati z novimi proizvodi in storitvami, med katerimi imajo posebno mesto bančna hranilna pisma ali blagajniški zapisi, kot jih imenujejo v Sloveniji.

Prednosti hranilnih pisem je kar nekaj, mednje pa nedvomno sodijo višje obrestne mere. Banca d'Italia namreč bančnim zavodom priznava višjo donosnost na obvezne depozite, to ugodnost pa banke prenasajo na varčevalce. Zato so obresti na hranilna pisma vedno višje od obresti na tekočih računih in na hranilnih knjižicah.

Posebna prednost hranilnih pisem pa je ta, da jih lahko banke se vedno izdajajo tudi na prinosnika, ne glede na vsoto, in torej tudi za vsote, ki presegajo 20 milijonov lir. Varčevalec ima tako možnost, da pismo odnese domov, ali pa ga prepusti v hrambo banki. Nekatere banke opravljajo to storitev brezplačno, kar velja tudi za slovenske denarne zavode v Italiji. Ker gre za vrednostni papir na prinosnika, navadno na dokumentu ni imena, zato ga lahko imetnik po potrebi prenese na drugo osebo, ta pa

lahko ob zapadlosti brez težav vnovči kapital in dozorelo obresti hranilnega pisma.

Pisma imajo pred hranilnimi knjižicami prednost tudi glede davčnega odtegljaja. Le-ta je namreč nižji za pisma, katerih zapadlost presega 12 mesecev. Država pobere 30 odstotkov dozorelih obresti pri vseh tekočih računih, hranilnih knjižicah in hranilnih pismih, izdanih za obdobje, ki je krajše od enega leta. Davčni odtegljaj za hranilna pisma s trajanjem od 12 do 18 mesecev znasa 25 odstotkov, za daljša obdobja pa se zniža na 12,50 odstotka. Razlike pri obdavčitvi so se posebej dobrodošle v sedanjem obdobju, ko ni pričakovati podrazitev

denarja in torej višjih obrestnih mer. Teh davkov seveda ne plačujejo nerezidentni klienti.

Pri nekoliko daljšem roku varčevanja, npr. za dve leti, se varčevalcu splaca izbrati hranilna pisma s šestmesečnim izplačilom obresti. S tem se poveča prožnost njegove investicije, ali s strokovnim angleškim izrazom »duration«. Preprosto pomeni, da se zmanjša povezanost z nihanjem obrestnih mer in ker se te ob šestmesečnih izplačilih obresti bistveno ne razlikujejo, je tudi sama donosnost višja.

Po lanskem razvrednotenju lire se je pri varčevalcih povečalo zanimanje za hranilna pisma v valuti, predvsem v markah in dolarjih. Z

nakupom le-teh lahko varčevalec razčleni svoje investicije in povrh upa v dodaten zaslužek ob morebitni devalvaciji lire glede na izbrano valuto.

Tudi Trzaska kreditna banka izdaja hranilna pisma v markah in dolarjih. Glede na razmere na finančnem tržišču ponuja zelo ugodne obrestne mere: pri markah (od 10.000 DEM naprej) znasajo na 6 mesecev 8 odstotkov, na eno leto pa 7,50 odstotka, pri dolarjih pa na 6 mesecev 3 odstotke, na eno leto pa 3,50 odstotka. Pri tem največjem slovenskem denarnem zavodu v Italiji so se tudi odločili, da bodo za vsa hranilna pisma v valuti s trajanjem 12 ali več mesecev placevali obresti vsakih šest mesecev. (-OK)

SDGZ / OBVESTILO ZA IZVOZNIKE

Mediocreredito odobril olajšano posojilo
za neplačane posle z bivšo Jugoslavijo

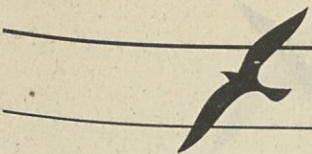
Zunanjetrgovinska sekcija SDGZ obvesča člane, da je zavod Mediocreredito Centrale končno izdal izvajalne smernice za dodelitev 30 milijard lir olajšanih posojil za italijanska podjetja, ki terjajo neporavnane dolge od poslovnih partnerjev iz bivše Jugoslavije. Blazilni ukrep, predviden z zakonom št. 17/1992, je namenjen industrijskim, trgovskim in obrtnim podjetjem na račun se neplačanih izvoznih operacij, ki so jih opravila na tržišču nekdanje Jugoslavije do 23.1.1992. Posamezno podjetje lahko dobi največ 6 milijard lir kredita in do 2

milijardi za vsako transakcijo. Finansiranje je največ petletno s šestmesečnimi doplačilnimi obroki, obrestna mera pa se zaračuna glede na povprečne mere, 50% za šestmesečne BOT in 50% za obveznice premičinskih zavodov.

Glede na obrestne mere in na pogoj o bančnih jamstvih posojilo za naše operaterje ni pretirano zanimivo, a je ukrep vseno koristen. Podjetje, ki bo zaprosilo za posojilo Mediocreredito, bo namreč imelo avtomatično dokazilo o neizterjanosti kreditih, kar mu bo koristilo za morebitno davčno razbremenitev.

Prvošnji je treba priložiti dokaj zajetno dokumentacijo: bilanco podjetja iz zadnjih dveh let, pogodbo, fakture, carinske dokumente, listine o operaciji in opravljenem izvozu, dokazilo o neporavnanih plačilih, izjavo, da izvoz ni bil zavarovan, navedbo bančnih jamstev, »protinafijsko« listino in dokazilo o vpisu v trgovinsko zbornico.

Glede na to, da bo Mediocreredito prošnje obravnaval po vrstnem redu sprejema, svetujemo operaterjem, naj jih pošljejo čimprej. Podrobne informacije dobijo pri TKB, Knečki banki in Gorici in Hranilnici na Opcinah. (dd)

MENJALNIŠKI TEČAJI

19. januar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica	61,38	62,48	8,68	8,84	6,35	6,77
A Banka	62,00	62,50	8,70	8,83	6,45	6,78
Avtohisa Ljubljana*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,52	6,80
Azur*						
Banka Vipa Nova Gorica	61,87	62,64	8,65	8,81	6,53	6,70
Bela vrtnica	61,70	62,80	8,70	8,89	6,60	6,80
Bobr Fuzine	61,90	62,50	8,70	8,88	6,55	6,90
Bobr Trzin	61,90	62,40	8,70	8,88	6,55	6,90
BTC terminal Sezana	61,85	62,50	8,70	8,85	6,40	6,74
BTC d.d. Ljubljana	61,70	62,85	8,71	8,90	6,50	6,85
Brdar d.o.o. Koper	61,65	62,30	8,66	8,80	6,45	6,75
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,40	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,65	8,85	6,40	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,80	8,60	8,80	6,40	6,70
Creditanstalt - Nova banka	61,50	62,40	8,75	8,90	6,20	6,80
Dom na trgu	62,15	62,49	8,76	8,84	6,45	6,75
Dom Kafe	62,00	62,30	8,77	8,87	6,64	6,75
Emona Globtour	61,35	62,50	8,68	8,93	6,25	6,83
Eros Ljubljana*	62,10	62,50	8,77	8,90	6,60	6,75
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,10	62,60	8,79	8,90	6,60	6,70
Euroservis Sezana	61,95	62,30	8,70	8,80	6,56	6,65
Eurofurs International*	61,80	62,70	8,70	8,90	6,70	6,90
Firadas Idrija	61,95	62,80	8,70	8,90	6,40	6,70
Golfturist	61,80	62,65	8,70	8,90	6,30	6,90
Hida*	62,15	62,30	8,79	8,83	6,65	6,80
Hipotekarna banka Koper*	61,60	62,50	8,65	8,88	6,40	6,75
Hram Rozice Mengeš	62,10	62,35	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	62,00	62,70	8,72	8,90	6,35	6,82
Ilirika Ilirska Bistrica	61,30	62,40	8,55	8,73	6,33	6,67
Ilirika Slovenj Gradec	61,80	62,55	8,72	8,84	6,30	6,68
Ilirika Postojna	61,77	62,34	8,68	8,76	6,47	6,69
Ilirika Sezana	61,96	62,29	8,72	8,79	6,57	6,66
Invest Skofja Loka	61,70	62,70	8,73	8,90	6,47	6,85
Italdesign Nova Gorica*	61,75	62,45	8,72	8,83	6,57	6,72
Klub Slovenijales	62,10	62,70	8,70	8,90	6,60	6,90
Komercialna banka Triglav	61,61	62,60	8,70	8,90	6,41	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Holidays*	62,00	62,50	8,75	8,90	6,30	6,80
Libertas Koper	61,70	62,20	8,68	8,80	6,50	6,70
Ljubljanska banka d.d.	61,35	62,85	8,67	8,93	6,50	6,84
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,70	8,90	6,50	6,85
LB Komercialna banka N. G.	61,06	62,55	8,57	8,96	6,32	6,72
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,45	62,85	8,70	8,90	6,40	6,97
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,80	6,40	6,80
LB Splošna banka Koper*	61,10	62,45	8,55	8,74	6,37	6,73
MA - VIR	62,00	62,60	8,70	8,88	6,40	6,85
Media*	62,00	62,50	8,75	8,85	6,60	6,85
Mercator Turist	61,80	62,50	8,68	8,85	6,45	6,85
Niprom II Ljubljana *	62,00	62,40	8,73	8,88	6,50	6,90
Otok Bled	61,70	62,42	8,70	8,80	6,50	6,72
Petroj*	62,00	62,40	8,60	8,85	6,40	6,80
Poštna banka Slovenije*	61,30	62,45	8,40	8,84	6,10	6,69
Probanka Maribor	61,55	62,80	8,70	8,90	6,60	6,80
Publikum Ljubljana	62,10	62,29	8,75	8,85	6,35	6,75
Publikum Celje	62,05	62,39	8,75	8,85	6,50	6,79
Publikum Dobova	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,10	62,30	8,77	8,83	6,30	6,99
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,00	62,38	8,71	8,82	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,80	62,70	8,70	8,80	6,30	6,75
Publikum Piran	61,50	62,30	8,57	8,75	6,36	6,62
Publikum Ptuj	61,70	62,60	8,73	8,85	6,30	6,70
Publikum Sevnica	61,90	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,10	62,30	8,77	8,84	6,30	6,85
Publikum Sentjur pri Celju	62,05	62,39	8,70	8,82	6,45	6,89
Publikum Trebnje	61,72	62,68	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,00	62,39	8,73	8,82	6,55	6,79
Publikum Zalec	62,05	62,39	8,73	8,84	6,50	6,79
Roja	62,00	62,50	8,78	8,88	6,50	6,80
Shalaby Koper	61,70	62,30	8,60	8,80	6,48	6,72
Simotisk*	61,80	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,01	62,08	8,81	8,82	6,52	6,71
Slovenijaturist	62,12	62,50	8,76	8,85	6,57	6,72
Slovenska investicijska banka*	62,00	62,85	8,75	8,95	6,40	6,85
Sl.hranilnica in posojilnica	62,00	62,60	8,78	8,88	6,40	6,75
SZKB d.d. Ljubljana	62,00	62,70	8,72	8,90	6,35	6,82
Sonce	62,00	62,60	8,72	8,90	6,50	6,84
Štajerska banka obrti in podj.	61,90	62,60	8,75	8,90	6,60	6,90
Tartarus Postojna	61,53	62,37	8,63	8,75	6,41	6,65
Tentours Domžale	62,00	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Tori*	62,00	62,50	8,75	8,88	6,45	6,75
Tourist Service	61,50	62,30	8,60	8,75	6,35	6,70
Upimo	62,00	62,25	8,75	8,85	6,55	6,75
Wilfan	62,12	62,50	8,77	8,87	6,60	6,80

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo; **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

IŠČEMO NOVE SODELAVCE

Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:

HIDA TRADE FINANCE, Kozeljova 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 13 z dne 19. januarja — Tečaji veljajo od 20. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	66,5166	66,7168	66,9170
Avstrija	040	šiling	100	868,8978	871,5123	874,1268
Belgija	056	frank	100	296,8250	297,7182	298,6114
Kanada	124	dolar	1	77,3726	77,6054	77,8382
Danska	208	krona	100	1587,1214	1591,8971	1596,6728
Finska	246	marka	100	1816,3417	1821,8071	1827,2725
Francija	250	frank	100	1807,1729	1812,6107	1818,0485
Nemčija	280	marka	100	6112,5415	6130,9343	6149,3271
Grčija	300	drahma	100	—	45,9330	46,0708
Irski	372	funt	1	—	162,6537	163,1417
Italija	380	lira	100	6,6535	6,6735	6,6935
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	11,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,6990	78,9358	79,1726
Nizozemska	528	gulden	100	5436,4944	5452,8530	5469,2116
Norveška	578	krona	100	1445,3104	1449,6594	1454,0084
Portugalska	620	escudo	100	67,7881	67,9921	68,1961
Švedska	752	krona	100	1361,8743	1365,9722	1370,0701
Švica	756	frank	100	6662,6702	6682,7184	6702,7666
Velika Britanija	826	funt sterling	1	152,5690	153,0281	153,4872
ZDA	840	dolar	1	98,8765	99,1740	99,4715
Evropska Skupnost	955	ECU	1	120,0503	120,4115	120,7727
Španija	995	peseta	100	86,2480	86,5075	86,7670

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. JANUARJA 1993

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	592.552	606.152	1.198.704
54	61,3093	118,5104%	121,2305%	119,8704%	100.000	59.255	60.615	119.870

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

19. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	7,00	15,00
Bela vrtnica	8,00	12,00
Burin Moste	8,00	12,00
Eros Ljubljana	9,00	12,00
Hida*	8,00	11,50
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Ilirika Ilirska Bistrica	9,00	13,00
Ilirika Sezana	9,00	13,00
Invest Skofja Loka	7,00	13,00
SKB banka d. d.**	8,00	12,00
Sonce	10,00	13,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo; **,

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

19. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1460,00	1505,00
nemška marka	910,00	930,00
francoski frank	268,00	276,00
holandski gulden	807,00	831,00
belgijski frank	44,00	45,40
funt sterling	2265,00	2335,00
irski sterling	2400,00	2475,00
danska krona	234,50	241,50
grška drachma	6,30	7,25
kanadski dolar	1143,50	1185,00
japonski jen	11,30	12,10
švicarski frank	988,00	1020,00
avstrijski šiling	129,00	133,00
norveška krona	214,00	221,50
švedska krona	202,00	209,00
portugalski escudo	9,30	10,40
španska peseta	12,25	13,15
avstralski dolar	985,00	1020,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

19. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00
Italija	Tržaska kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

19. JANUAR 1993	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6543,1249	6562,8133	6582,5817
Francija	frank	100	13585,5430	13626,4220	13667,3020
Nemčija	marka	100	46029,4430	46167,9470	46306,4510
Italija	lira	100	49,7503	49,9000	50,0497
Švica	frank	100	50353,4220	50504,9360	50656,4510
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	7

NOVICE

Rdeči Kmeri izpustili pripadnike sil ZN

PHNOM PENH - Čeprav so še v ponedeljek predstavniki OZN poročali, da so pogajanja za izpustitev talcev v slepi ulici, so Rdeči Kmeri v torek zjutraj končno izpustili štiri pripadnike sil OZN, ki so jih ujeli v nedeljo v notranjosti Kam-bodže, je sporočil predstavnik OZN v Phnom Penhu. Britanskega častnika in podčastnika, cil-skega poročnika in kamboskega prevajalca so kamboski uporniki zajeli 25 kilometrov zahodno od Kompong Thoma. Pripadniki Rdečih Kmerov so ponovno poudarili, da ne bodo sposto-vali mirovnega načrta pod pokroviteljstvom ZN in da ne bodo dovolili vstopa mirovnih sil na ozemlje, ki ga nadzorujejo, ce za to ne bodo dobili posebnega dovoljenja. (Reuter)

Spremembe v nemški vladi

BONN - Nemški kancler Helmut Kohl je po odstopu ministra za gospodarstvo Juergena Mölle-mana na njegovo mesto imenoval bančnega strokovnjaka Günterja Rexrodta, ki prihaja iz vrst stranke Svobodnih demokratov. Njegova izvolitev javnosti ni presenetila. Novi minister za posto in telekomunikacije pa je postal Wolfgang Böttsch, ki se bo moral lotiti reforme sistema postnih zvez. Böttsch je zamenjal Christiana Schwartza-Schillinga, ki je odstopil zaradi nezadovoljstva z nemsko politiko pri reševanju krize v Bosni in Hercegovini. Naloge ministra za kmetijstvo bo po novem opravljal Jochen Borchert, član Krščansko-demokratske unije, novi minister za raziskave in tehnologijo pa je postal Matthias Wissmann. (Reuter)

Prvi ameriški vojaki zapustili Somalijo

MOGADIS - Predstavnik ZN v Somaliji Ismet Katani je sporočil, da bodo sile ZN najverjetneje ze v dveh tednih prevzele poveljstvo nad somalskimi vojskimi silami. Pripadnikom sil ZN in ZDA bosta do prevzema nadzora nad območji, ki jih nadzorujejo ameriške enote, poveljevali dve poveljstvi. V Somaliji je trenutno približno 25.000 vojakov mirovnih sil. Prve enote ameriške so v torek ze odsle domov. Zaradi vojne v Somaliji in neurejenih razmer je samo lani umrlo 350.000 ljudi, smrt pa zaradi pomanjkanja hrane grozi se dvema milijonoma prebivalcev te revne afriške države. (Reuter)

Ponovno incidenti na zasedenih ozemljih

JERUZALEM - Na zasedenih arabskih ozemljih v Izraelu ni miru. Od četrta prejšnji teden je izraelska vojska ubila ze 13 Palestincev, med njimi pet fantov, mlajših od 15 let. V torek zjutraj pa je na zahodnem bregu spet prišlo do dveh incidentov. Vojski viri so sporočili, da so na bencinski crpalki v Beit Sahourju v blizini Bet-lehema Palestinci ranili izraelskega vojaka. V Gazi pa so pripadniki izraelskih varnostnih sil iz avtomobila streljali na demonstrante, ki so vojake obmetavali s kamenjem in pri tem ubili 12-letnega Palestinca Liwa Bakrona. Pregnani Palestinci, ki se ze 35. dan na nikogar-snjem ozemlju med Libanomom in Izraelom bo-jujejo z mrazom in pomanjkanjem hrane, so v torek zagrozili, da bodo ne glede na žrtve prebe-zali v Zemrayo, ki leži na varnostnem območju na jugu Libana. (Reuter)

Zasedanje alternativnih Združenih narodov

HAAG - Na Nizozemskem poteka tretje zaseda-nje generalne skupščine organizacije narodov in ljudstev, ki niso zastopani v Združenih narodih - UNPO. Skupščino so začeli z optimističnim sloganom »alternativni Združeni narodi«. Zase-danja se udeležuje več kot 60 delegacij, kar je dvakrat več kot lani. Uradno je v UNPO 22 stal-nih članic, ki niso v ZN, na tokratnem zaseda-nju pa se jih bo pridružilo se 50. Razpravljali bo-do o pravicah do samoodločbe, človekovih pravi-cah, nenasilju, reševanju konfliktov, vodilni vlogi žensk in odnosom, posebno pozornost pa bodo namenili varstvu okolja. (STA)

ZDA / NOVI PREDSEDNIK NAJMOČNEJŠE DRŽAVE SVETA

Usodna privlačnost med predsedniki in poslovnosti

Clintonu ne bodo dovolili uživati brezskrbnih medenih tednov

BARBARA KRAMZAR

ga dolga izzvali najbolj srdite besedne spopade med zagovorniki in nasprotniki, naj bi omilil ali prestavil.

Vse zato, ker ameriške korporacije delujejo po načelu, da takoj za davki najbolj uspešno rusijo gospodarstvo prav vlade.

V zadnjih dveh letih re-cije so same zategnile pas, odpuscale odvečno delovno silo in zmanjšale investicije. Ameriško gos-podarstvo, ki je skupaj s kanadskim in britanskim prvo zacutilo krizo, tako z 2, 4 odstotki rasti v letu 1992 počasi okreva, med-

tem ko evropske države najhujši casi sele čakajo, predvsem z revno sestrično poročeno Nemčijo. Najboljši dokaz, da Evro-pa in Japonska ne bosta proti breznu krize za se-boj spet potegnili tudi Amerike, pa vidijo stro-kovnjaki v selitvi kapitala

Predsednik Bill Clinton in podpredsednik Al Gore (Foto: Fah)

iz državnih obveznic v donosnejše, a tudi bolj tvegane investicije.

Se več, za približno tretjino podcenjeni dolar naj bi v letu 1993 pridobil vrednost in bo po Reuterjevi anketi med 30 vodilnimi evropskimi ekonomisti spet zavladal finančnim tgom. Vendar samo, ce bo Clinton pustil gospodarstvo pri miru, dodajajo tisti, ki opozarja-jo, da sta bila med naju-spesnejšimi ameriskimi predsedniki tega stoletja sovražnika visokih dav-kov in vladne potrošnje Kennedy in Reagan. Car-terja in Busha, ki sta gos-podarstvo prevec obre-menjevala, pa so Ameri-cani izvolili samo enkrat.

Taka filozofija se izide, ce ameriško gospodarstvo preboleva le glavobol, in ne globoke strukturalne krize. Tisti, ki opozarja-jo na katastrofalno pomanj-kljivo izobrazbo med mladino, ki ne obiskuje zasebnih visokih sol, in na se bolj pomanjkljivo zdravstveno oskrbo Ame-ricanov kljub astronom-sko visokim vsotam, ki jih za to namenja drža-va in Američani sami, pa zahtevajo vladno vmeša-vanje v temelje ameriške ureditve. Najbrz bo resni-ca, kot ponavadi, neke vmes. Novi predsednik pa bo moral ugotoviti, kje je meja, ki je Kennedyja in Reagana locila od Car-terja in Busha.

RUSIJA - UKRAJINA / NOVE VEZI

Dogovor o vrnitvi dolga

Rusija bo vračala dolgove drugih držav nekdanje SZ

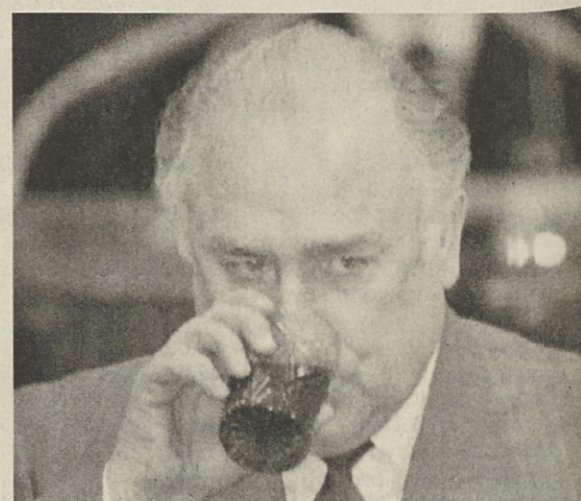
KIJEV - Ruski in ukra-jinski premier Viktor Cer-nomirdin in Leonid Kuc-ma sta podpisala spora-zum, s katerim sta njuni državi ustanovili »mali OPEC«, ki bi urejal proiz-vodnjo in distribucijo nafte na območju skupnosti neodvisnih držav.

Prvi sestanek »nove or-ganizacije« naj bi bil ze prihodnji mesec, udeleži-li pa naj bi se ga tudi predstavniki Belorusije in Kazahstana.

Državi sta se dogovori-li tudi za vračanje približno osemdeset milijard dolarjev dolga nekdanje SZ. Od tega je Ukrajina prevzela odgovornost za vrnitev 16, 4 odstotka omenjenega dolga, kar naj bi po izračunih tam-kajsnjih bančnikov znaša-lo približno 11, 4 milijar-

de dolarjev. Rusija je z drugimi državami nek-danje SZ sklenila tako imenovani nicelni dogo-vor o vračanju dolga, po katerem bo sama prevzela odplačevanje njihovega dela dolgov, one pa se bo-do odrekle terjatvam do Rusije.

Do konca marca naj bi se obe strani dogovorili tudi za delitvev premo-zenja nekdanje skupne države, kot so veleposla-ništva, rezerve zlata in di-amantov in tovarne, ki jih je nekdanja SZ gradila v tujini. Državi bosta vrača-li vsaka svoj del dolga, s cimer pa niso prevec za-dovoljni zahodni kredi-torji, ki vztrajajo pri za-h-tevi, da morajo nasledni-ce SZ prevzeti skupno odgovornost za vračanje dolga. (Reuter, STA)

Ruski premier Černomirdin (Telefoto: AP)

BRUSELJ - TOKIO

Evropska dvanajsterica se spogleduje z Japonsko

DRAGO BUVAČ / BRUSELJ

teoriji. Po prevladi ideo-logije trgovinskega libe-ralizma v 80. letih, je vse močnejša tendenca »upravljanje trgovine«. V poenostavljeni interpre-taciji skušajo z njo tudi teoretično osmisliti pre-dnosti zunanjetrgovin-skih omejitev, državnih subvencij za zaščito tra-dicionalnih industrijskih področij oziroma spo-dubujanje razvoja novih, propulzivnih usmeritev:

racunalnikov, elektroni-ke, informatike.

Doslej se je zaradi to-vrstnega trgovinskega protekcionizma največ-krat zasnala na zatozni klopi - upravičeno ali ne - prav Japonska. Zdaj novi »upravljalci s sveto-vno trgovino« zasedajo vse bolj vidna mesta v državnih in gos-podarskih ustanovah v Washingtonu in Bruslju, kjer so vsaj doslej nace-

no zagovarjali »liberali-zem svetovne trgovine«.

Velika neznanka v vsem tem je prihod ame-riškega predsednika Billa Clintona v Washington.

Ker je ze po svoji tradi-cionalni usmeritvi demok-rat, bo nedvomno bolj naklonjen državnemu protekcionizmu v gos-podarstvu - zlasti se, ker je napovedal zaščito in po-večanje števila delovnih mest v ZDA. Pri tem je

pritegnil se največ pozor-nosti njegov izbor nove predsednice Sveta eko-nomskih svetnikov - Lau-re D'Andrea Tyson. Tysonova je ugledna in sposobna in potemtakem tudi »nevarna« zagovor-nica svojih teorij o zaščiti in subvencijah za ameri-sko industrijsko področje. S svojega svetovalskega položaja bo nedvomno močno vplivala na Clin-tonovo politiko, po vsej verjetnosti z močnim protekcionističnim pred-znakom.

V podobno smer pro-tekcionizma so naravnana tudi kadrovske preme-stitve na sedežu ES v Bruslju.

Nobena skrivnost ni, da je bil predsednik Komisije Jacques Delors kot socialist in kristjan zme-raj nagnjen h gos-podarskemu intervencionizmu. Vendar pa so mu sedeli nasproti močni liberalno tržno usmerjeni komisarji. Posebej vpliven je bil sir Leon Brittan, zadolžen za politiko konkurence. V Evropski skupnosti se je zameril marsikomu, ki si je želel ustvariti mono-pole, prav tako pa tudi z napadom na državne subvencije velikih podjetij. Brittan je s tega polo-zaja odsel na se odgovor-nejše mesto podpredsed-nika komisije, kjer je za-dolžen za zunanjetrgo-vinske odnose. Ključno področje politike konku-rence pa je prevzel Belgi-jec Karel Van Miert, ki pa je vseeno bolj naklonjen »državnim intervencijam tam, kjer so učinkovite«, vključno s subvencijami.

Ce sta se Washington in Bruselj zavarovala z »ekipami«, potem je to

zagotovo tudi znamenje njenih priprav na spopad »industrijskih politik« za zaščito prioritarnih pod-rocij, kar bo potem neizo-gibno vodilo v zunanjet-govinski protekcionizem in v prihodnje trgovinske vojne.

V taksem položaju je za Bruselj najpomembnejše, da svojih gospodarskih odnosov z Japonsko ne utemeljuje več na ideo-logiji liberalizma, temveč na meddržavnih dogovo-rih. Eden med njimi se zdaj ze uresničuje. Japo-nska se je zavezala, da bo do leta 1999 »prostovolj-no omejevala« izvoz svo-jih avtomobilov na tržišče dvanajsterice za približno 11 odstotkov, dokler se glavni proizvajalci, zlasti v Italiji, Franciji in Spani-ji ne bodo prilagodili nje-ni konkurenci.

Sklenjen je tudi dogo-vor o bolj sproščnem uvozu usnja in čevljev iz Evropske skupnosti na Japo-nsko. Ce pa bi vendarle prislo do trgovinske vojne med Brusljem in Wa-shingtonom, recimo okoli agrarnega protekcioniz-ma, pa bi ES lahko raču-nala na odpiranje novega tržišča za svoje kmetijstvo na Japonskem, v zameno za to, pa bi ponudila prednost japonski elektro-niki in računalnikom.

V igri pa je se nekaj: japo-nška neposredna vlaganja v države ES so zras-la ze na 150 milijard ameriških dolarjev (ko-nec leta 1991). In ker za-radi »obnove združene Nemčije« celotna Evro-pska skupnost trpi zaradi pomanjkanja kapitala, bi bili japonski finančni vis-ki se kako dobrodošli za njeno ozivljanje.

DELITEV BIH / HSO IN VOJSKA BIH

Hrvati hitijo prevzeti oblast v vseh »svojih« provincah

Bosanski borci se ne morejo sprijazniti z delitvijo Bosne, zato je pričakovati, da bo prišlo do novih spopadov med HSO in vojsko BiH

ERVIN HLADNIK-MILHARCIC/MOSTAR

razumejo kot izključno hrvaška ozemlja. Dali so nam čas do dvajsetega januarja, da preidemo pod njihovo poveljstvo, ker nas bodo po tem datumu obravnavali kot paravojsko enoto, ki mora zapustiti njihovo ozemlje. Nekako so pozabili, da so pripadniki vojske BiH prav tako doma iz Mostarja, Nevesinja, Citluka in Belega polja kot Hrvati in da branijo svojo domovino tako kot oni. Njihova in naša domovina leži na istem ozemlju.

Begunci iz vzhodne Bosne (Foto FaH)

MOSTAR - Arif Pasalić, komandant certnega korpusa vojske BiH s sedezem v Mostarju, je bil pred vojno podpolkovnik letalstva v JLA. Skupaj z enotami Hrvatskega obrambnega sveta (HOS) je pomagal braniti Mostar pred enotami, ki jim je včasih sam poveljeval. Ko so se Srbi pred ofenzivo muslimanskih in hrvaških enot umaknili za hribe proti Nevesinju, pa so se začeli spori okoli tega, kdo bo vladal mestu, v katerem je večinsko prebivalstvo muslimansko, leži pa na področju, kjer prevladujejo Hrvati. V zgornjem toku reke Neretve so se hrvaške in muslimanske enote zaradi podobnih trenj že spopadle. Pasalić se nedaleč od starega turškega mostu pripravlja na spopad z nekdanjimi hrvaškimi zavezniki, ki so za njim enkrat že razpisali tiralo. V stabu, ki ima sekež v kleti stanovanjskega bloka, ponavljajo, da so jih Srbi presenčevali, na Hrato pa so pripravljeni.

Kaj je vzrok za zdajšnjo napetost med enotami vojske BiH in enotami Hrvatskega obrambnega sveta?

Glavni vzrok so ultimativne zahteve z njihove strani, da se enote vojske BiH pred koncem zenevske konference postavijo pod poveljstvo HOS. Osmo in deseto provinco zenevskega zemljevida

Zakaj mislite, da HOS tako hiti z uveljavljanjem zenevskega zemljevida?

Ker se jim zdi, da zdaj lahko Herceg-Bosno zao-krožijo kot svojo etnično državo v Bosni in računajo, da se bo prej ali slej združila s hrvaško državo. Vanceov in Ovnov zemljevid bi radi uporabili kot alibi, se preden bi ga sprejeli vsi pogajalci in se preden bodo določeni pravni modusi njegove uresničitve.

Kaj mislite ukreniti?

Ce bo treba, se bomo z

vsemi sredstvi uprli konceptu enonacionalne države, ker samo v dolini Neretve živi stodvajset tisoč Muslimanov. Tudman je doktoriral iz hrvaške banovine in hrvaške province so zdaj izrisane natančno po mejah hrvaške banovine. Srbske province pa se prekrivajo z mejami velike Srbije. Muslimanom so pustili ravno toliko ozemlja, da lahko udobno skočijo v Neretvo. HOS bomo poskusili prepričati, da enonacionalna država ni do-

bra ideja in da so naši skupni sovražniki se vedno četniki. HOS je s svojo organizacijo in opremo veliko prispevala k zastavljanju četniških ofenziv; tega ne more nihče zanikati. Z razvojem dogodkov pa dobivajo popolnoma drugačen značaj. V mnogih policijskih postajah visijo slike Anteje Pavelice, meni kot poveljniku bosanske vojske pa odkrito govorijo, da nisem Musliman, ampak Hrvat muslimanske vere. Z nastankom državne tvorbe, ki zanika obstoj Muslimanov, se seveda ne moremo strinjati.

V kakšni zvezi je po vašem HOS s hrvaško državo?

Mislím, da Mate Boban ne stori nič pomembnega brez poprejšnjega dogovora s Tudmanom. HOS in hrvaška vlada sta tesno povezana.

Kolikšna je možnost, da sedanje napetosti preidejo v vsesplošen spopad od Mostarja do Travnika?

Ce v HOS prevladajo skrajnostne sile, je možnost spopada velika, saj so nas odrezali od sveta. Hvalijo se, da so nas obozili, vendar so nam več orožja odvzeli kot dali. Ce bo HOS s tem nadaljeval, lahko razdelimo tudi sovraštvo do Hrvatov. Ko pa bo sovraštvo preraslo v energijo, naše meje ne bodo niti na Drini niti na Jadranu.

MAKEDONIJA / O SPREJEMU

Razprava odložena

Prevladale grške zahteve

MARJAN KOS/SKOPIJE

SKOPJE - Sodec po poročilih, ki jih posredujejo makedonska sredstva javnega obveščanja, Makedonija nima sreče z zahtevami za sprejem med članice Združenih narodov. Kot navaja makedonski radio, te teme niso uvrstili na dnevni red zasedanja Varnostnega sveta OZN.

Predsednik Varnostnega sveta v januarju japonski veleposlanik Joshio Hatano je namrec med zasedanjem makedonsko priznanje postavil na politično raven in opozoril na občutljivost tega vprašanja.

To se je zgodilo kljub temu, da so uradnim makedonskim predstavnikom v pogovorih s predstavniki Združenih narodov zagotavljali, da ni nobenih ovir za to, da makedonske zahteve za sprejem v svetovno organizacijo Varnostni svet ne bi obravnavali, češ da ta nekdanja jugoslovanska republika izpolnjuje vse pogoje ustanovne listine OZN, ki je temeljni pogoj za vstop v svetovno organizacijo.

Od petnajstih članic Varnostnega sveta jih je kar devet glasovalo proti razpravi o Makedoniji. Po besedah vodje makedonske delegacije Denka Maleskega je Francija, ki je

ena od petih stalnih članic VS, zahtevala, da o makedonskem priznanju razpravljajo sele, ko bodo našli rešitev za grsko-makedonski spor o imenu Makedonija.

Konec koncev se je ponovno izkazalo, da o grska politika in njene zahteve pomembnejše od Makedonije in samih nace svetovne javnosti. Makedonski predstavniki so se tokrat odločili, da bodo sli do konca, vendar s svojimi zahtevami kljub vsemu niso prodrli. Kot kaže, v svetovni organizaciji nihce ni hotel imeti madeza na svoji vesti, zato so vse skupaj preložili na boljše case. V Skopju ob tem opozarjajo, da je posledica nepriznavanja Makedonije lahko razsiretev spopadov tudi na njeno ozemlje.

Po vsem sodec, je predsedujoči VS svetovno organizacijo resil pred soocenjem s tem občutljivim problemom in morebitnim precedensom.

Lahko bi se namrec zgodilo, da bi bila Makedonija prva država, ki bi ji OZN zavmil zahtevo za sprejem v članstvo. Po dosedanjih praksi so članice VS OZN pred sprejemom novih članic o tem morale vedno doseči konsenz.

NOVICE

Februarja zamenjava mirovnih enot v Makedoniji

ZAGREB - Kot poročajo viri ZN v Zagrebu, naj bi 800 norveških, finskih in danskih vojakov, ki naj bi zamenjali kanadske pripadnike varnostnih sil ZN v Makedoniji, prispelo do srede februarja. Njihovi častniki bodo pripotovali prihodnji teden, velik del opreme pa je že v Makedoniji, je povedala Shannon Boyd, predstavnica za javnost Unproforja. Skopje je prejšnji teden obiskal poveljnik Unproforja Satis Nambiar. (STA, Reuter)

Pogajanja o nasledstvu

BRUSELJ - Ta teden potekajo v Bruslju pogajanja o nasledstvu nekdanje SFRJ, ki se jih udeležuje tudi slovenska delegacija pod vodstvom dr. Mirana Mejaka. V slovenski delegaciji so se dr. Mirjam Skrk, Andrej Rant, Marija Oblak-Carni, dr. Lojze Ude, dr. Borut Bohte in drugi. Delo poteka v dveh skupinah, ki obravnavata pravna vprašanja in vprašanja delitve lastnine. Po se neuradnih podatkih je vrednost skupne lastnine republik nekdanje Jugoslavije ocenjena na približno 90 milijard dolarjev, od tega slaba tretjina v denarju in zlatih rezervah, ki so deponirane v več bankah po svetu, del kot nepremičnine nekdanje države v tujini (veleposlaništva in podobno), del pa se nanasa na vojaško opremo. (STA, Reuter)

Sestanek o beguncih iz BiH

LJUBLJANA - Ministrstvo za informiranje je sporočilo, da bo v Ljubljani potoval celodnevni sestanek skupine strokovnjakov iz držav podpisnic deklaracije, sprejete na mednarodnem sestanku o pomoči tčasnim beguncem iz BiH. Sestanek mednarodne delovne skupine, ki ga organizira vladni urad za priseljevanje in begunce, bo odprl podpredsednik slovenske vlade Joze Pucnik. Poleg jugoslovskih bodo na njem sodelovali tudi strokovnjaki iz Republike Hrvaške, BiH, Madzarske, Avstrije, Makedonije ter nekaterih mednarodnih organizacij, predvsem UNHCR in IOM.

Odpravnik poslov ZDA pri Kučanu

LJUBLJANA - Odpravnik poslov veleposlanstva ZDA v Republiki Sloveniji Allan Wendt je v torek obiskal predsednika predsedstva Milana Kucana, so sporočili z ministrstva za zunanje zadeve. O vsebini pogovorov ne poročajo. V sredo pa bo predsedniku Kucanu slovesno predal poverljivo pismo novi veleposlanik Republike Argentine in Sloveniji Jorge A. Taina. (STA, Reuter)

Končana mednarodna konferenca o Jadranu

BENETKE - V petek je v Benetkah končala delo mednarodna konferenca Sredozemski dialog, ki jo je organiziralo kulturno združenje Europa Koine. Na naravovarstvenem delu konference, ki so se ga udeležili predstavniki Italije, Hrvaške in Slovenije, so predstavili skupni koncept razvoja in varstva. Konferenca se je kot slovenski predstavnik udeležil namesnik ministra za varstvo okolja in urejanje prostora mag. Mitja Brčić. Pogovor je tekel tudi o delu obale, ki je del slovenskega državnega ozemlja. (STA)

Oblasti Srebrenice prosijo Galija za pomoč

SARAJEVO - Oblasti Srebrenice, ki jo že nekaj mesecev oblegajo Srbi, so generalnega sekretarja OZN Butrosa Galija zaprosile, naj na vzhodno Bosno nemudoma pošlje mirovne sile ZN, da zaustavijo napade srbskih enot. Galija so v pismu opozorili na velike izgube med civilnim prebivalstvom. V zadnjih 24 urah naj bi umrlo 108 ljudi, med njimi 62 otrok. Združeni narodi zaradi nenehnih bojov v Srebrenico že od začetka decembra ne morejo poslati pomoči. Oblasti BiH so srbsko stran v zadnjih dneh obtožile zaradi kršitev prepovedi preletov nad ozemljem BiH, ki so najbolj pogoste prav nad Srebrenico. (STA, Reuter)

Povabilo na nujen sestanek v Split

SPLIT - Predsednik bosanske vlade Akmadžić in vodja bosanskih Hrvatov Boban sta bosanskega predsednika Izetbegovića povabila na nujen sestanek v Split, da bi razčistili nesporazume, zaradi katerih je v minulih dneh prišlo do krvavih spopadov med pripadniki HOS in vojske BiH pri Gornjem Vakufu. Na vse bolj zaostrene odnose in nevarnost novih spopadov med Hrvati in Bosnjaki sta v pogovoru s člani odbora za zunanjo politiko hrvaškega sabora, ki jih je vodil Zarko Domljan, v Zagrebu opozorila tudi predsednik bosanske skupščine Lazović in akademik Filipović. (STA, Reuter)

HRVAŠKA / OPOZICIJA IN OBLAST

Izdajalci hrvaškega naroda in farizeji predsednika Tudmana

Ugledni hrvaški znanstveniki nasprotujejo uradni politiki

RAMIZ MEHULIĆ / ZAGREB

zbor tistih, ki hočejo, da se Hrvaška znova vključi v »nekašne jugoslovanske okvire.«

Ni prvíc, da so bili neodvisni intelektualci na Hrvaskem proglaseni za izdajalce in sovražnike in da so jim pripisali protihrvaške namene in stališca. Spomnimo se samo medijskega krizanja hrvaških novinarov Slavenke Drakulić, Vesne Kesic, Dubravke Ugrešić, Rade Iveković in Jelene Lovric.

Tudi hrvaške stranke v opoziciji torej ne zagovarjajo več ideje o enotni BiH ali vsaj ne v tolikšni meri, kot so to počele se pred nekaj meseci. Izjema je Hrvaska stranka prava in Dobroslav Paraga, vodja HOS, ki odkrito in v celoti podpira politiko Alija Izetbegovića ter za-

trjuje, da hrvaška stran izdaja zaveznike »Muslimane« in uresničuje načrt razdelitve Bosne med Tudmanom in Milosevićem po dogovoru pred dvema letoma. Paraga trdi, da je edina prihodnost BiH v oboroženem boju do končne osvoboditve, medtem ko na drugi strani novopečeni hrvaški diplomat Miomir Zuzul izjavlja, da hrvaška stran nasprotuje ukinitvi embarga za uvoz orožja v BiH. To neverjetno izjavo so svetovni mediji obravnavali kot senzacijsko, na hrvaskem pa je sla skoraj neopazeno mimo.

Po vsem sodec, sta se hrvaški in srbski vodja zares dogovorila o razdelitvi BiH. Kaj bo pri tem z Muslimani, jima je kaj malo mar. Orožja pa Bo-

sancem ne dajo zaradi se najmanj dveh razlogov. Eden od teh je, da Vojska BiH v svojih vrstah združuje vse bosansko-hercegovaške narodnosti, kar nikakor ni v prid tezi o »nujnosti nacionalnih vojsk v nacionalnih kantoni«, drugi razlog pa so interesi tistih, skozi roke katerih prehaja orožje, ki kljub embargu, vendarle po malem priteka v BiH.

Tudi besednjak hrvaške in srbske strani o borcih Vojske BiH se skoraj ne razlikuje. Srbi jih že dolgo, Hrvatje pa vse pogosteje imenujejo mudzhahide, fundamentaliste in ekstremiste.

V taksem položaju pa je povsem jasno, da tisti hrvaški intelektualci, ki ne podpirajo politike delitve BiH, tudi ne morejo biti kaj drugega kot »farizeji, jugonostalgiki in kvazizgodovinarji«.

Hrvaški predsednik Tudman (Foto: FaH)

SARAJEVO / VSAKDANJIK

»Moj očka že ne bo streljal name«

Ostrostrelci so za vsak zadetek dobili po petsto mark plačila

VESNA ANDRÉ

SARAJEVO - Ti ga ne vidis, on pa te vidi. Ko hodiš po cesti, mogoče na delo, točis vodo ali pijes čaj v svojem stanovanju. Njegovo oko se skriva za optičnim sistemom s križcem na sredi. Njegovi mozgani odločajo o tem, ali bo prst pritisnil na petelina ali ne. Njegova naloga je ubijati poihem. Ostrostrelci je.

Na začetku vojne so bili po vsem mestu, v nebotičnikih in stanovanjskih poslopijih. Streljali so iz svojih stanovanj na sosedo, mimooidce, otroke in za vsak zadetek dobili petsto mark. Tako je nastala tudi zgodba o deklici, ki se je igrala s prijatelji na dvoriscu in po tistem, ko so jo odrasli opozorili, naj se skrije, ker strelja ostrostrelce, rekla: »Ne bojte se, očka že ne bo streljal name.« Hišnim strojnicam je od nekad odpusčeno. Njihovi lastniki so bodisi pobegnili ali so kaznovani. Se vedno pa delujejo tisti s sovražnega področja. Sarajevska fronta je namrec nekaj posebnega. Razmejitvena črta poteka ponekod skozi stanovanjska naselja ali pa je to reka, ki teče skozi mesto, medtem ko so višinske strateske točke prebivalcem tega mesta nenaklonjene. Prav zato tukaj, tudi kadar ne padajo granate, umirajo. Se sreča, da so znana skrivališča, iz katerih streljajo. Zato so nevarna križišča in prehodni zavarovani z mestnimi kontejnerji in starimi kamioni. A nikoli se ne ve. Sodobna optika ima možnost, da očesu približa tudi kilometre oddaljen cilj, domet izstrelka pa je odvi-

sen od orožja. Okoliški hribi torej skrivajo nevarnosti. Kot v vseh drugih poklicih so tudi med ostrostrelci profesionalci in amaterji. Tudi profesionalci se delijo na viteze in na tiste, ki streljajo na vse, kar se premika. Vitezi streljajo samo na vojake. Civilisti so zanje nečastna tarča. Tisti drugi pa ne izbirajo.

Po Sarajevu krozi jo zgodbe, da so med njimi najbolj krvoločne Romunke, ki jih vodi en sam motiv: denar. Vsak ponedeljek dobivajo devizno plačo, nam je povedal oficir Unproforja, če pa izplačilo zamuja, zapustijo svoje položaje. Profesionalce vodi zanesljivost. Ne streljajo na premikajoče se tarče, po dveh, treh izstrelkih spremeni položaj in zelo teško jih je odkriti. Amaterji streljajo na vse, kar se premika. To počno brez premisleka in raven njihovega zadetka je nizka. Lahko jih je odkriti in tudi odstraniti.

Pogosto se na dveh različnih straneh skozi puško cev prepoznajo dvocerajsnji prijatelji, na primer strelski reprezentanti. Ostrostrelci z obeh strani igrajo poseben mentalni sport: po križcu spremljajo zrtev, včasih po cele minute, razum in srce pa medtem odločata: da ali ne. Včasih se zgodi, da od svoje namere odstopijo. Tedaj se Sarajevčani opogumijo in malo svobodneje hodijo po nevarnih conah, to pomeni, da ne tečejo, čeprav je treba računati na to, da ima marsikdo infrardece merke, ki jih ne motita ne megla ne mrak. Ampak v glavnem je bolj dobrodošel meglen kot sončen dan. Sarajevčani vse to vedo, a se naprej hodijo po ulicah. Saj jim drugega tudi ne preostane. Mogoče jim vlija pogum tudi upanje, da bodo tistemu, ki jih opazuje, vseč in da bodo svojo potencialno zrtev radi gledali tudi naslednji dan.

Vojska proti svojemu narodu

Predsednik tako imenovane Republike srbske Radovan Karadžić spet trdi, da Sarajevčani obstreljujejo sami sebe. Po tej logiki bi predsednik BiH Alija Izetbegović lahko trdil, da so pobiti civilisti v Bajini Basti žrtve obstreljevanja srbske vojske. Hrvatski predsednik Franjo Tudman je proti odpravi embarga za uvoz orožja v Bosno in Hercegovino. Najbrž se boji, da bo bosanska vojska se naprej obstreljevala svoje državljane. Predsednik Hrvatske stranke prava Dobroslav Paraga pa napoveduje, da bo njegov HOS nadaljeval boje za celovito Bosno in Hercegovino, seveda proti Hrvaskemu obrambnemu zboru. Vojna v BiH torej prihaja v obdobje, v katerem se vsaka vojska bojuje proti svojemu narodu - v njegovo korist. Ali vam je zdaj jasno, zakaj mednarodni skupnosti ne bo treba vojaško poseči? Če se vam poročilo zdi noro, na obsojajte voditeljev - tega je kriv avtor prispevka.

Aleksander Mlac

NOVICE

Država in sindikati
v letu petelina

Lev Kreft in Jožica Puhar (Foto: TRIO)

LJUBLJANA - Sinoci je v sklopu večernih razgovorov z naslovom Srečanje prve vrste Lev Kreft gostil ministro za delo Jožico Puhar in Dušana Semolico, predsednika ZSSS. Jožica Puhar je opozorila na razdrobljenost slovenskih sindikatov, kar jim krni njihovo pogajalsko pozicijo. Dušan Semolico pa je poudaril, da mora vlada upoštevati mnenje sindikatov, medsebojni odnos pa naj bi bil videti kot nekakšen ljubezenski trikotnik med vlado, delodajalci in delavci. Do socialnega partnerstva naj pride čimprej, saj v prihodnosti lahko pričakujemo, da bo brez dela ostalo od 20 do 30 odstotkov delavcev. (M. G.)

Stavka zdravnikov v Šempetru

NOVA GORICA - Stavkovni odbor sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije FIDES je za pojutrisnjem napovedal enodnevno stavko zdravnikov v Splosni bolnici dr. Franca Derganca v Šempetru pri Novi Gorici. Zahteve sindikata za izplačilo poračuna plac pred iztekom lanskega leta oziroma za ureditev placila po kolektivni pogodbi so zdravniki izrazili že decembra lani z opozorilno stavko, niso pa bile uresničene. Predlog z zahtevo po popolnem spoštovanju kolektivne pogodbe v tarifnem delu in nagrajevanju pogojev dela podpirata tudi sindikat delavcev pri virih ionizirajočega sevanja in »modro-beli« sindikat. (K. N.)

Obrtniki za ureditev statusa
zasebnih prevoznikov

LJUBLJANA - Pri Obrtni zbornici Slovenije ob trenutno se trajajoči stavki Slavnikovih soferjev protestirajo proti cestni zaporu na Crnem Kalu, saj je po njihovem mnenju to skrajno sredstvo za uresničitev stavkovnih ciljev. V svojem sporočilu za javnost so zapisali, da se ne želijo postavljati po robu delavcem, ki za svoje pošteno delo se niso dobili placila, vendar pa jih skrbijo zasebni prevozniki, ki so jih tudi prizadeli cestna zapora in grožnje stavkajočih. »Razmere v prevoznistvu so zelo kritične, saj zasebni avto-prevozniki se nikoli prej niso bili tako eksistenco ogroženi.« Eden osrednjih problemov je nedvomno njihov neurejen status v primerjavi z ostalimi prevozniki, ki jih država s svojim ravnanjem postavlja v nadrejen položaj.

Minister za delo naj ne bo
določen po ključu

LJUBLJANA - Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) je predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovsku poslal javni protest, v katerem pravi, da bi se moral Drnovsek pred imenovanjem omenjenega ministra posvetovati z reprezentativnimi sindikati. Po mnenju SKEI minister za delo, socialno in družino ne more postati nekdo samo zato, ker pripada določenim stranki. (STA)

Obrtniki so se kolektivno
zdravstveno zavarovali

KOPER - Sklad za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov Slovenije, ki združuje 20 tisoč rednih članov in tri tisoč upokojenih, je včeraj z zavarovalno družbo Adriatic, d.d., podpisal pogodbo o kolektivnem in prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Po tej pogodbi bodo imeli obrtniki, ki so sklenili zavarovanje do konca lanskega leta, 31-odstotni popust, tisti, ki se bodo zavarovali v letošnjem letu, pa 18-odstotnega. Krvodajalcem zavarovalnica priznava dodatnih pet odstotkov popusta. (K. N.)

USTAVNI SODNIKI / PLAČE

Enako kot za poslance

Državni zbor naj bi o plačah ustavnih sodnikov odločal 25. januarja

Na dnevnem redu se je državnega zbora, ki bo 25. januarja, bo, kot smo že poročali, tudi predlog zakona o plačah sodnikov ustavnega sodišča. Pripravo tega zakona so zahtevali poslanci zbora v razpravi o spremembah zakona o delavcih in funkcionarjih v državnih organih. Doslej je namreč sistem določanja plac državnih funkcionarjev enotno urejal zakon o funkcionarjih v državnih organih (tj. v predsedstvu, skupščini, vladi, ustavnem sodišču in

pravosodnih organih), s spremembo tega zakona pa so iz novega sistema zagotavljanja plac za najvišje državne funkcije izpadli funkcionarji ustavnega sodišča. In celo več: v bistvu so jih degradirali, kot piše tudi v obrazložitvi predloga novega zakona, na raven pravic državnih sekretarjev, predstojnikov organov v sestavi ministrstev in predstojnikov vladnih služb ter jih postavili v neenakopraven položaj v primerjavi z vrhom izvršilne in zakonodajne veje oblasti.

Predlog novega zakona torej odpravlja to anomalijo. Predlagatelji so v njem zapisali, naj bi se tudi za predsednika ustavnega sodišča, sodnike in sekretarja tega sodišča smiselno uporabljale določbe zakona o poslancih. To pomeni, da bi predsednik sodišča poslednji imel enako plačo kot predsednik državnega zbora, sodniki ustavnega sodišča kot podpredsedniki državnega zbora, sekretar ustavnega sodišča pa kot generalni sekretar državnega zbora. (I. M.)

Pogajanja o novi vladni koaliciji se vendarle končujejo - kljub velikim težavam in novim zapletom. Janez Drnovsek je v ponedeljek popoldan združen listi, socialdemokratom in demokratom poslal ponudbo o sodelovanju v prihodnji vladi, v kateri je poleg programskega dela (to je že znan in objavljen osnutek pogodbe, dopolnjen s pripombami združenih listi, socialdemokratov in krščanskih demokratov) se razdelitev resorjev, ki jih mandat ponuja omenjenim strankam in si jih se nista razdelili LDS in SKD (torej ministrstva za delo, okolje, zdravstvo, kulturo in obrambo).

Včeraj so na omenjeno ponudbo najprej javno odgovorili demokrati. Povedali so, da predsedstvo stranke ne podpira vstopa v takšno koalicijo, da pa bo zadnje besedo imel glavni odbor DS, ki se bo sestel v petek. Demokrati pravijo, da gre očitno za koalicijo med krščanskimi demokrati in LDS, saj nobena druga stranka ni seznanjena z vsebino pogodbe, ki sta jo sestavili. LDS in SKD sta tako »prvorazredni« vladni stranki, vse druge pa neaksnji »drugorazredni« priveski. Dimitrij Rupel je program, ki jim ga ponuja Drnovsek, ocenil kot presenetljivo slab, na zunanjepolitičnem področju pa »na ravni prvega razreda osnovne so-le«. »LDS nam je ponujala združitev«, pravi Rupel, »zdaj pa se je očitno združila s krščanskimi demokrati. Druge stranke pa naj bi se prilplazile k njim po kolenih.«

Ceprav naši viri trdijo, da bi pod določenimi pogoji tudi demokrati privolili v sodelovanje v vladi (resda ne v vlogi zunanjega ministra in ministra za promet in zveze), DS pravi, da bodo v prihodnjem mandatu očitno v opoziciji. Seveda pa ima ta stranka samo šest (zanesljivih pet) glasov v parlamentu. »Ključ« prihodnje vlade je združena lista, ki se že dva dneva brez prekinitve pogaja z Janezom Drnovskom. Javno so včeraj povedali le, da »ne bodo pristali na neenakopraven položaj nekakega pridruženega člana« in da jih tisti, ki jim to ponujajo »potiskajo v opozicijo«. Dokončno odločitev bo združena lista sprejela danes.

Pogajanja so, kot smo neuradno izvedeli, silno težka in nepredvidljiva. Združena lista se namreč počuti prevarano iz vrste razlogov, najbolj pa zato, ker jim je Drnovsek obljubil, da bodo »enakopravna članica«

vlade. V teden dni stari »interni informaciji o rezultatih pogajanj z Drnovskom«, ki so jo dobili na mizo poslanci ZL pred glasovanjem o mandatarju, je med drugimi zapisano, da si Drnovsek prizadeva za ve-

liko koalicijo in da bo ZL njen »enakopravni sestavni del«. Pripadla da ji bodo »najmanj tri ministrska mesta«, z njo pa bo mandatar »sklenil poseben koalicijski sporazum«.

V pogodbi med kr-

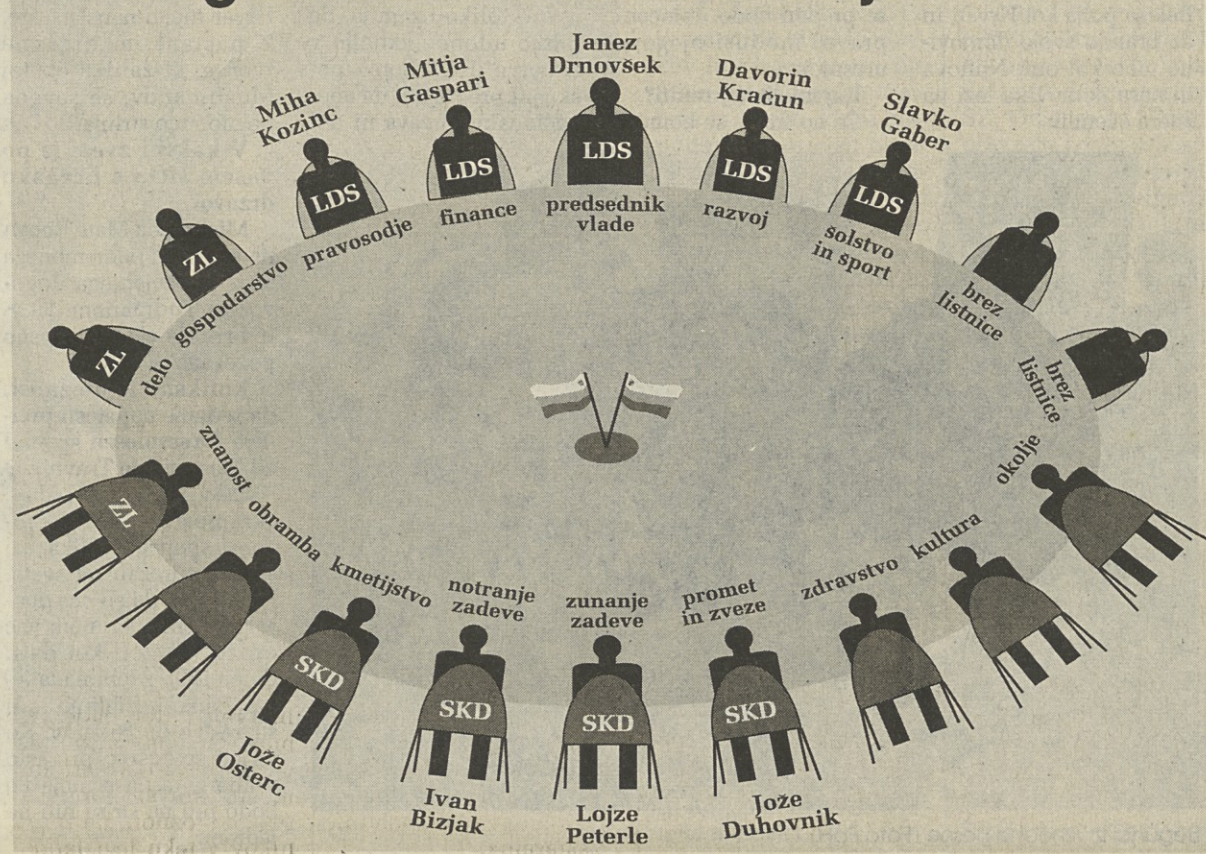
ščanskimi demokrati in liberalnimi demokrati pa je v drugem členu zapisano: »K sporazumu lahko ob soglasju podpisnic pristopijo se druge stranke.« To z drugimi besedami pomeni, da ZL ne more postati »sopodpi-

snica«. Nekoliko bolj spodbuden je naslednji odstavek: »Mandatar lahko k sodelovanju v vladi povabi tudi ministre iz drugih strank« (tu je svet krščanskih demokratov sprejel drugačno formulacijo, »ki ne pripadajo koalicijskim partnerjem«), »s katerimi lahko po potrebi sklene

tudi poseben dogovor.« To spet pomeni, da mandatar lahko sklene dogovore tudi z drugimi strankami (ministri), vendar te (če bo obveljala dopolnitev SKD) ne bodo članice koalicije.

Ceprav je torej pogodba napisana tako, da lahko na eni strani zadovolji tako »trdo« frakcijo pri krščanskih demokrati kot mandatarjevo željo po veliki koaliciji (oziroma ločenem sporazumu), so izidi pogajanj z združeno listo se vedno silno negotovi. Po naših informacijah je prišlo včeraj popoldne do hudega spora med Drnovskom in pogajalci ZL in celo do prekinitve pogajanj, kljub temu so se ta čez dobro uro (vendar v drugačni sestavi - ZL je zastopal Rado Bohinc in ne Ciril Ribicic) nadaljevala. Združena lista je postavila stiri zahteve: enakopraven položaj, stiri ministrska mesta, najmanj enega predstavnika političnega vrha stranke (Bekes, Kocijancic) in programsko usklajevanje. Po naših informacijah je Janez Drnovsek nameraval, čeprav dogovorja z ZL se ni sklenil, zvečer na seji sveta LDS objaviti imena ministrov v novi vladi. Imena bo, kot je napovedal, objavil danes, pogajanja z ZL pa naj bi končal do 12. ure.

Predlog zasedbe vladnih resorjev

KAJ DELA STARA VLADA?

Po telefonu sprejema
odloke, sklepe ...

Od volitev do včeraj je opravila sedem sej

MAJDA VUKELIČ

Ce se sprasujete, kaj v tem času po volitvah in intenzivnih koalicijskih pogajanjih počne »stara« Drnovskova vlada, vam lahko odgovorimo, da se od 23. decembra lani 27-clanska vladna ekipa ni več dobila na Gregorčevci 27, kjer so ponavadi potekale njene seje. To sicer ne pomeni, da niso nič delali, saj smo od službe za pripravo sej vlade dobili informacijo, da so v tem času opravili sedem sej, od katerih je bila prva oziroma 38. naslednji dan po volitvah, zadnja (44.) pa v torek. Slo je za korespondenčne seje, ki so vse imele oznake »zelo nujno«. Korespondenčna seja

pomeni, da člani vlade dobijo gradiva za točke dnevnega reda po pošti in da morajo po telefonu pristojnemu ministru oziroma predlagatelju - in to zelo hitro - sporočiti svoje pripombe in dopolnitve, drugače se steje, da se s predloženim gradivom strinjajo.

Sicer ustava vladi ne dovoljuje, da bi v času »medvladja« počela kaj usodnega, saj ji daje le možnost, da do izvolitve novega predsednika vlade oziroma imenovanja novih ministrov, opravlja le tekoče posle. Na vprašanje, kaj so tekoči posli, doslej nismo dobili povsem enakih odgovorov. V vsakem prime-

ru pa so bili tolmaci te ustavne diktacije soglasni v tem, da vlada v tem času ne more v proceduro predložiti katerega od novih zakonov. Pregled sedmih korespondenčnih sej pokaže, da je vlada v tem času imela na dnevnem redu šestindeset raznih informacij, ki jih je predlagatelj predložil v obliki predlogov, odločb, izjav in podobno, pri čemer je seveda težko potegniti ločnico med tem, ali je slo res povsod samo za »tekoče zadeve«, ali prinasajo sprejete odločitve tudi kakšne druge posledice. Med drugim je zavrnila predlog za zaposlitev novih delavcev v obrambnem ministrstvu in predlog sklepa glede porabe razpoložljivih sredstev za izplačilo plac v obliki poračuna ali dodatne delovne uspešnosti.

Iz predloga dnevnega reda tretje seje državne zbora - na njem je 22 točk, od tega ima ena točka deset podtočk - pa je razvidno, da nadaljnje zavlačevanje z imenovanjem vlade v nobenem primeru ni pametno, saj vendarle vse zadeve, predvsem gospodarske, čakajo na to, da se jih kdo loti. Če so se poslanci zdaj dogovorili, da so oni predlagatelji tistih zakonov, ki jih je v postopek dala že prejšnja vlada in ki jih je treba čimprej sprejeti, tega pac ne morejo početi v nedogled, posebej pri novih zakonih, saj je to v prvi vrsti naloga vlade.

SNS / RAZHAJANJA

Predsedstvo je
Jelinčič sam...

Marjan Stanič pojasnjuje, zakaj so ga izključili iz poslanske skupine

IVANKA MIHELČIČ

»Vse kaže, da bom v državnem zboru deloval kot neodvisni poslanec. S to opredelitvijo se ne strinjam popolnoma, saj bom zavezan svojim volilcem, programskim usmeritvam SNS in predvolilnim obljubam.« To je med drugim dejal Marjan Stanič, poslanec Slovenske nacionalne stranke, ki od minulega tedna ni več v poslanski skupini SNS. Izključili so ga, ker je glasoval proti mandatarstvu Janeza Drnovskega oziroma v nasprotju z dogovorom znotraj poslanske skupine.

Do včeraj Stanič ni želel dajati nikakršnih izjav, zdaj pa pojasnjuje, da se mu ni zdelo pametno, kot zdaj pravi, podpirati mandatarja brez znane vladne koalicije, spraveval pa se je tudi, zakaj bi opozicija nasprotno (v kateri SNS zagotovo je) podpirala pozicijo. Nasprotoval pa je tudi za-

radi programskih razlik med LDS in SNS. Stanič pravi, da se naprej visoko ceni in spoštuje Zmaga Jelinčiča in da razhajanja ne jemlje kot spor na osebni ravni. Ob tem vendarle poudarja, da Jelinčič vodi v poslanski skupini politiko diktature, saj sta si s Polonom Dobrajčevom uzurpirala tudi vse parlamentarne komisije, s tem pa tudi dostop do podatkov. Očitke, da je kršil statut SNS v členu, ki pravi, da mora poslanec zastopati direktive predsedstva, pa zavrača, čes da SNS sploh nima predsedstva. Oziroma da je predsedstvo Jelinčič sam. Stanič temu nasprotuje, misli tudi, da bodo kmalu to sprevredeli se drugi poslanci v njihovi poslanski skupini. Pri vsem tem ne razmišlja, da bi zamenjal stranko. Drobljenje SNS se mu ne zdi modro.

In kaj na vse to pravi Zmaga Jelinčič? Predvsem to, da Staniču, kot pravi, ni povsem jasno, kaj politika sploh je. Po vrsti zavrača vse očitke o uzurpiranju oblasti (»Stranka ima predsedstvo; v časinskih komisijah zbora so člani SNS, z Dobrajčevom pa sva v dveh rednih komisijah; za Drnovska smo glasovali, ker je bila to edina rešitev za Slovenijo, saj je za njegovo rušenje stal perfiden nacrt podaljševanja sedanjega agonije, ki bi nas pripeljala do gospodarskega in socialnega kolapsa...«). Dodaja tudi, da je SNS prišla v parlament delat in ne vladat, ter da vsak, ki razmišlja drugače, lahko mirno zapusti njihovo stranko.

Marjan Stanič (Foto:TRIO)

Ker nove vlade še ni, stara ureja zadeve po telefonu (Foto: J. Suhadolnik/ TRIO)

AVSTRIJA / ZASTOJ V DIALOGU MED MANJŠINAMI

Gradiščanski Hrvati proti etnični zbornici

HKD odpovedalo sestanek s centrom manjšin

ZELEZNO - Razprava o ustanovitvi tako imenovanih etničnih zbornic za narodnostne manjšine v Avstriji, kot jih predlagata Narodni svet koroskih Slovencev (NSKS) in predsednik Informacijskega centra avstrijskih manjšin (CAN) na Dunaju, bivši parlamentarec Zelenih Karel Smole, je najmanj za gradišanske Hrvate končna!

Hrvaško kulturno društvo, ki je kot edina

IVAN LUKAN

velika narodnostna organizacija pokazalo se neko, čeprav zadržano pripravljenost za razgovor o zbornici (druge hrvaske organizacije so model se prej odklonili - op. ured.), je zdaj sporočilo svoj dokončen »ne«. Nadalje je predsednika HKD Zlatka Gieler pismeno odpovedala sestanek med Hrvaškim kulturnim društvom in Centrom

avstrijskih narodnosti, ki naj bi bil včeraj na Dunaju. Predsednica HKD v pismu poudarja, da je predsedstvo organizacije na sestanku 12. januarja letos »soglasno in definitivno« sklenilo, da model etnične zbornice za gradišanske Hrvate ni izvedljiv, ter da bi taka zbornica imela »katastrofalne posledice« za hrvaško na-

rodnostno skupnost na Gradiščanskem. Gielerjev v svojem pismu Centru avstrijskih manjšin tudi piše, da bi zbornica delila gradišanske Hrvate na dva dela, kar pa je v popolnem nasprotju s prizadevanji Hrvatov na Gradiščanskem in na Dunaju. »Politična realnost nadalje dovoljuje sklep, da bi v primeru ustanovitve narodnostne zbornice, politične stranke dolocale narodnostno politiko in tudi razdelitev finančnih sredstev«, zaključuje predsednica HKD svoje pismo.

Kot smo poročali, je ce v preteklih dneh prislo do večjih napestosti med gradiščanskimi Hrvati in Smollem oz. Centrom za manjšine. Tako je Hrvaški akademski klub (HAK) Smollemu odrekal vsako kompetenco, da bi le-ta v razgovorih z zveznimi ministri zastopal interese gradiščanskih Hrvatov. Glede modela zbornice za narodnostne skupnosti pa je vodstvo HAK odločno zavrnilo izjave govornika centra, Huberta Milka, ki je označil informacijo, da so se merodajne organizacije in društva gradiščanskih Hrvatov izrekli proti modelu, za »netočno in zastarelo«.

be o podelitvi avstrijskega državljanstva, ter da se skrajša desetletna cakalna doba. Vrh tega pa bi morale oblasti tuje, ki so izpolnili ta pogoj, opozoriti na to možnost, poudarja Enotna lista in meni, da je nerazumljivo, da ljudje, ki so prebivali dalj časa v Avstriji in ki želijo ostati tu, ne bi deležni osnovnih obcanskih in človekovih pravic.

nati samo na tem, kako ravna z manjšinami, temveč tudi, kako ravna s tujci.

Referendum je dalje zlorabljanje demokratičnega instrumenta proti tujcem ter močno škoduje demokratični kulturi, predvsem kulturi človečnosti v Avstriji, je zapisano v izjavi Enotne liste.

V tej zvezi zahteva EL, da naj pristojni na novo premislijo določ-

REFERENDUM / IZJAVA ENOTNE LISTE

Referendum je zloraba demokratičnega sredstva

Predlog za skrajšanje dobe za pridobitev državljanstva

CELOVEC - Za predsedstvo Enotne liste, narodnostne stranke koroskih Slovencev, je samoumevno, da člani, sodelavci in volivci Enotne liste referenduma Haiderjeve svobodnjaške stranke ne bodo podprli.

V izjavi za tisk je poudarjeno, da je referendum usmerjen proti ljudem in da demokratične zrelosti neke dezele ni možno spoz-

AVSTRIJA / REAKCIJE NA POBUDO ZA REFERENDUM O TUJCIH

Konflikt med Haiderjem in Zvezo industrijcev

IGOR SCHELLANDER, IVAN LUKAN

DUNAJ/RIM/CELOVEC - Voditelj avstrijskih svobodnjakov, Jörgu Haiderju vse bolj grozi politična izolacija od zunaj, postal pa je sporen tudi znotraj stranke.

Nemski svobodnjaki so zaradi Haiderjevih napadov na vodstvo FDP pretekli konec tedna na zasedanju Liberalne internacionale v Rimu dosegli sklep, da se sprozi postopek za izključitev Haiderjeve FPÖ, vendar bo pred tem Avstrijo se obiskala posebna komisija, da bi se na licu mesta informirala o politiki avstrijskih svobodnjakov.

Toda Haiderju se očitno podirajo stebri tudi v Avstriji sami in celo ze znotraj svoje stranke. Tako se zaradi Haiderjevega samovoljnega odločanja v političnih vprašanjih vse pogostje pojavljajo cedalje vidnejši znaki nezadovoljstva. Vodstvi dezel-

nih organizacij vplivne in gospodarsko močne Zveze industrijcev na Salzburškem in na Tirolskem sta sporočili, da do nadaljnjega ne bosta več prenakazovali dunajski centrali strankarskih dohodkov iz članarin in darov, ker Haider "presamovoljno utrjuje politične smerne FPÖ proti avstrijski priključitvi k Evropski skupnosti ter s tem odbija članstvo in simpatizantke stranke".

V konfliktu je Haiderju zdaj tudi s predstavniki Zveze industrijcev. Ne samo, da nasprotujejo njegovemu referendumu proti tujcem s protiargumentom, čes industrija in gospodarstvo potrebuje tuje delovne sile - zdaj interesno zastopstvo industrije resno razmislija o tem, ali naj bi Haiderjevo stranko sploh se podpirali s strankarskimi da-

rovi. Industrijalec Maculan, lastnik vodilnega avstrijskega gradbenega imperija, je po avstrijskem radiu dejal, da FPÖ zaradi svoje trenutne politike ne zasluži več denarne podpore s strani industrije.

KOROŠKA / SLOVENSKI SOCIALDEMOKRATI

»Izziv, ki ga sprejememo«

Enotna lista: Integracijski model je popolnoma propadel

IVAN LUKAN

CELOVEC - Tako Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov kot tudi narodnostna stranka koroskih Slovencev, Enotna lista, sta včeraj zavzeli stališče do kandidatne liste koroske SPÖ za deželnozborske volitve 1994 oz. mestu slovenske kandidatke Ani Blatnikove. Kot smo poročali, je predsedstvo koroskih socialdemokratov soglasno sklenilo listo, na kateri najdemo slovensko kandidatko, 35-letno učiteljico Ano Blatnik, sele za 24. mestu.

Predsednik DS slovenskih socialdemokratov Tomaž Ogris je v izjavi za Republiko dejal, da o odločitvi stranke

»niti ne razočaran, niti ne navdušen«. Osebnostno da je tak razvoj pričakoval, ni pa nikakršnega vzroka, da bi člani Delovne skupnosti sedaj vrgli puško v koruzo. »Obratno. Sklep stranke je za nas izziv, ki ga tudi sprejememo«, je poudaril Ogris. Zaenkrat negativno odločitev pa je v toliko relativiral, da je 24. mesto »objektivno gledano vseeno atraktivno mesto, ker se dopušča realne možnosti, da Blatnikov v teku legislatur-

ne periode vstopa v deželni parlament«. To seveda s predpostavko, da bo SPÖ na volitvah dosegla načrtovanih 17 mandatov ter da bodo nekateri poslanci oz. poslanske predcasno oddali svoj poslanski mandat. Na vprašanje, ali je s tem integracijski model, ki ga je v zadnjih mesecih in tednih javnosti ponujala prav socialdemokratska stranka, propadel, pa je Ogris menil, da to ni mogoče trditi, »ker je uveljavitev integracijskega modela zadeva zakonodaje, ne pa same politične stranke«.

Nasprotnega mnenja je predsednik Enotne liste, Andrej Wakounig. V izjavi za tisk dejal, da je integracijski model SPÖ »popolnoma propadel«, izjavo predsednika SPÖ Petra Ambrozija, ki je uvrstitev Blatnikove označil kot signal slovenski narodnostni skupnosti, pa je komentiral kot »čisti cinizem«.

»Ce Ambrozij misli, da se slovenske narodnostne skupnosti lahko loti kot osla, kateremu je samo treba pred nos obesiti peso, da mu pridno sledi, se je popolnoma zmotil«, je dobesedno dejal Andrej Wakounig. Hkrati pa je

napovedal, da bo Enotna lista vztrajno zasledovala linijo samostojnega zastopstva v koroskem deželnem zborovanju in javnosti prikazala, da so socialdemokrati tisti, ki so dejansko preprečili narodnostni mandat.

Se h kandidatni listi sami: glavni kandidat je predsednik stranke in namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozij, sledijo pa deželni svetnik Herbert Schiller in dezelna svetnica Karin Achatz, predsednik sindikata Adam Unterrieder, Alfred Kollmann, dobrovoljski zupan Josef Pfeifer, Max Koschitz, Dietmar Wedenig, predsednica socialdemokratskih žena Melitta Trunk, predsednica koroskega deželnega zbora Susanne Kövari, Dietmar Koncilia, »strankin upornik« Franz Grossmann, dezelni tajnik SPÖ Reinhart Rohr, George Kerschbaumer, Dietger Wissounig, Hans Ferlitsch, predsednik socialdemokratske mladine Peter Kaiser ter Peter Haderlapp iz Zelenih Kaple. SPÖ ima trenutno v dezelnem zboru 17 poslank in poslancev (od 36), v dezelni vladi pa s stirimi člani absolutno večino.

NOVICE

Turizem naj podpira avstrijske kmete

DUNAJ - Minister za kmetijstvo Franz Fischler (ÖVP) se je v nedeljo kljub skepsi kmetov opredelil za pristop Avstrije k ES, pri tem pa je tudi optimističen glede razvoja nadaljnje razvoja kmetijstva. Predpogoj za to pa nja bi bile po besedah ministra, dodatne podpore za avstrijske kmete, ki naj bi prisle tako iz sredstev ES (zagotovitev odvzema proizvodov, udeležba pri subvenciji gorskih kmetov in podpora za zapostavljene regije) kot tudi iz dohodkov turistične industrije, ki posredno profitira od kmeta - vzdrževalca kulturne pokrajine. Fischler v pogajanjih ne misli popuščati ter si iz blagajne ES pričakuje "nekaj milijard, saj gre za popolnoma novo situacijo. Fischler: »Do zdaj se ni bilo interesenta za pristop, ki bi imel kar 80-odstotni delež gorskih kmetov.« (I.S.)

Je bil Paracelzus ženskega spola?

CELOVEC/DUNAJ - Iz genetskih in morfoloških vidikov je bil Teofrastus Bombastus Hohenheimski, pred 500 leti rojeni slavni zdravnik, alhivist in filozof Paracelz, ženskega spola. Do tega zaključka sta s pomočjo najmodernejših preiskovalnih metod prisla dunajska antropologa prof. Szilvassy in dr. Kritscher. Po njihnih ugotovitvah je Paracelz imel adrenogenitalni sindrom, obolenje oziroma defekt encimov, ki povzroča prehitro zaključek rasti okostja. Tako je mogoče razložiti Paracelzovo pritlikavost in zensko izoblikovano medenico. Ze za casa Paracelza in po njegovi smrti so skušali njegovo negativno držo do žensk in njegove telesne posebnosti razlagati z evnuštvom. (I.S.)

Koroška Delavska zbornica za zmanjšanje števila tujih delavcev

CELOVEC - Predsednik Delavske zbornice za koroško Josef Quantschnig se je - navzlic močno narasle brezposelnosti na Koroskem (v decembru nad 12 odstotkov!) - pridružil zahtevi avstrijskega ministra za socialne zadeve Hesouna, ki je zahteval redukcijo kontingenta za tuje delavce od trenutno 10 na 8 odstotkov. Quantschnig v izjavi za tisk poudarja, da je ukrep potreben, ker je vse več starejših delojemalcev, ki postanejo brezposelni, ker jih podjetja nadomeščajo s tujimi delavcem, katerim pa izplačajo izredno nizke pence.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Rožek	* Šmihelj/Pliberk
* Beljak	* Hodiše	* Selo pri Škocijanu	* Št. Ilj
* Bekštanj	* Kotmara vas		* Št. Primož
* Bilčovs	* Labot	* Svatne	* Struga
* Bistrica ob Zilji	* Loče	* Šteben	* Tinje
* Brnca	* Ločilo	* Šentilj	* Velikovec
* Borovlje	* Miklavčevo	* Šentjakob	* Vernberk
* Čajna	* Področca	* Škocijan	* Vrba
* Galicija	* Podgorje	* Šmarjeta v Rožu	* Železna Kapla
* Globasnica	* Psinja vas	* Šmohor	* Žrelec
* Goselna vas	* Podklošter		

AVSTRIJA / ŠKANDAL

100.000 šilingov mesečno in doklada za brezposelnost

DUNAJ - "Divja" parlamentarna poslanka Gabrielle Traxler, ki je zaradi konflikta s klubskim vodstvom lani v decembru zapustila socialdemokratsko parlamentarno frakcijo, poleg svojega dohodka kot poslanka v avstrijskem parlamentu (približno 180.000 šilingov mesečno) prejema se najvišjo socialno podporo za brezposelne. To je razkril dunajski dnevnik "Kurier".

Medtem ko je Traxlerjeva v prvi reakciji še zagovarjala to nera-

zumljivo okoliščino z argumentom, čes "od samega parlamentarnega dohodka ne bi mogla živeti", je afera prerasla v vročo notranjopolitično razpravo o izkoriščanju socialnega sistema.

Predstavniki vseh strank so kritizirali skandalozno postopanje "divje" poslance, ki je poleg njene dohodka kot parlamentarka ter brezposelne doklade v višini 12.000 šilingov mesečno, se dobila odpravnino v višini 850.000 šilingov. (I.S.)

Gostovanje gledališke skupine iz Moskve

CELOVEC - Na povabilo multikulturnega društva UNIKUM bodo od 28. januarja do 30. januarja v gledališču pod Krizno goro v Celovcu gostovali tri eksperimentalne gledališke skupine iz Moskve. Gostovali bodo s prispevki sodobnega glasbenega teatra.

PRIREDITVE

Danes, sreda, 20. januarja 1993
CELOVEC
Modestov dom: ob 18.00 - Strokovno predavanje dr. Marjana Wakouniga o novem sistemu obdavčevanja dohodkov iz kapitalnega premoženja od 1.1.1993 dalje.
Jutri, četrtek, 21. januarja 1993
BELJAK
Mestna hiša, Paracelzova dvorana: ob 19.30 - Podliska diskusija »Referendum o tujcih - da ali ne« s predstavniki vseh v koroškem deželnem zboru zastopanih strank, katoliške in protestantske cerkve ter platforme »SOS-soclovek«.

Petek, 22. januarja 1993
CELOVEC
Slovenski dom: ob 19.00 - Podljetev 14. Tischlerjeve nagrade NSKS in KKZ ekonomskemu in metnemu svetniku Fricu Kumru.
DUNAJ
Klub slovenskih študentov, 7., Mondschoeingasse 11: ob 20.00 - Podliska diskusija na temo »Kdor molči, soglasja«; Ali obstaja razlika med Haiderjevo ljudsko zahtevno o tujcih in politiko koalicijskih strank.

ZDA / DANES SLOVESNA PRISEGA 42. AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA

Bill Clinton je prvi predsednik, ki je mlajši od Beatlesov

Razpet med željami Američanom in pričakovanjem sveta

WASHINGTON - Ognjemeti, ples, glasba, kratka praznovanje za 30 milijonov dolarjev. Mnogo, vendar tretjino manj od cene tistih 46 raket tomahawk, ki jih je Bush pred dvema dnevi usmeril na Irak. To je pač ameriška dimenzija, dimenzija velikih dogodkov, ki so ve-

liki tudi zato, ker jih postavljajo na desetine milijonov.

Tako je tudi z zadnjimi urami Clintonovih priprav na prevzem oblasti. Odhod z avtobusom iz Arkansasa v Washington, obisk Arlingtona, poklon padlim, srečanje z gosti. Tudi takimi, ki jih je njegov

CRISTIANO DEL RICCIO, ANSA

predhodnik Bush pustil na robu družbe: na primer Charles Rachal, bojno ime Q Bone, tri leta zapora zaradi umora prekupčevalca z mamili, sedaj angaziran pri socialni službi. Pa tudi njegov nekdanji nasprot-

nik, ko sta kraljevala v podzemlju v Los Angelesu, Leon Gullette. In se Michele Quercio, ki mu AIDS ne dopusca več dolgega življenja, Danny Kronenfeld, ki se ukvarja z newjorskimi klatezi in Peter Madonia,

pek iz Bronx. Večerja s 50 takimi povabljenici je hotela biti dokaz, da Clinton namenja veliko pozornost tistemu delu Amerike, ki jo je 12 let ignorirala republikanska uprava, obenem pa tudi demagoška poteza novega predsednika, dokaz o spoštovanju obljube, da se bo zanimal predvsem za dogajanja v domovini in da hladna vojna, Irak, Panama, Somalijska in Bliznji vzhod ne bodo monopolizirali misli predsednika in njegovega kabineta. Dokaz ameriški javnosti, da se vprašanje vrnitve upanja ne postavlja samo v Somaliji, ampak da je treba vrniti upanje tudi številnim Američanom, za katere je Amerika zemljepisni pojem in domovina, ne pa tudi sinonim blagostanja ali celo izobilja.

Sicer pa je Clinton prav v teh dneh uvidel, kako težko je najti ravnesje, ko gre za odnose med notranjo in zunanjo politiko, med tem, kar Američani želijo od njega in tem, kar pričakuje od novega predsednika svetovna javnost. Ravnesje med »raco« o Sadamu Huseinu, ki so ji je, kot je komentiral New York Times lahko privoščil samo »se neustolice predsednik« in potrebno odločnostjo ameriške politike, ko »mora sedaj,

ko je predsednik, nekati prosto govoriti«. Pomembno opozorilo, a ne edino, saj Clintonu grozi, da se bodo njegovi »medeni meseci« končali se preden se bodo resnično začeli. Ko se je z avtobusom vozil proti Washingtonu je Clinton naletel na vrsto kritik: »13 odvetnikov v vladi. So to novi obrazi?« je kritika, ki je namenjena predvsem Clintonovi zeni, Hillary, odvetnici, ki je mozu svetovala pri izbiri ministrov. Pa to ni edini ocitek. Drugi se nanasajo na zadržanje do Haitija, spet tretji na to, da je zatajil predvolilne obljube o nizjih davkih.

Vendar pa prevladuje prepričanje, da bo Clinton prinesel nov veter v Belo Hiso. Bill Clinton je namreč prvi ameriški predsednik, ki je mlajši od Beatlesov. Je tudi prvi, ki je protestiral proti ameriskemu posegu v Vietnamu in ni nasprotoval uživanju Marijuane. Verjame v disciplino, a je nepoboljšljiv zamudnik. Je populist, ko izbere avtobus za potovanje v Washington, a je snob, ker ne pošilja hčere v državno solo. Skratka, pripominjajo poznavalci življenja in javnega mnenja, Clinton je Amerika, zato ga je Amerika izbrala.

Billa Clintona je ob prihodu v Washington sprejela častna straža v zgodovinskih uniformah: protokolarna obveznost, ki se ji bo moral predsednik privaditi (Telefoto AP)

Mnogo glasbe in mnogo zvezdnikov: tako potekajo praznovanja ob ustoličenju Billa Clintona za 42. ameriškega predsednika. Na sliki s Clintonovo družino Steeve Wontera, Michaela Jacksona in Diana Ross (Telefoto AP)

NOVICE

Clinton bo boljši od Busha

NEW YORK - Napadi, ki jih je proti Clintonu v zadnjih dneh sprožil ameriški tisk, niso nacele popularnosti novoizvoljenega predsednika. Po raziskavi javnega mnenja, ki sta jo izvedla televizijska mreža ABC in dnevnik Washington post je namreč 68 odstotkov Američanov zadovoljnih z dejavnostjo novega predsednika v tem prehodnem obdobju. To pomeni, da uživa Clinton podporo 12 odstotkov volivcev več kot takoj po novembarskih volitvah. Na vprašanje, ali bo Clinton boljši predsednik od Busha je 55 odstotkov anketirancev odgovorilo pritrdilno, samo 12 odstotkov pa jih meni, da Busha ne bo dosegal. (Ansa)

Prvi protesti na »črni« univerzi

WASHINGTON - Na prve negativne reakcije je Clinton naletel na Howard University, washingtonski univerzi, ki jo obiskujejo pretežno črnci. Studenti so mu očitali, da ne spoštuje svojih obljub, predvsem v zvezi z znižanjem davkov za srednji sloj prebivalstva, pa tudi zaradi njegovega zadržanja do Haitija. (Ansa)

Haiti lahko čaka

WASHINGTON - Razočaranje v vrstah delegacije Haitija, ki je prišla v Washington na ustoličenje Clintona. Srečanja z novoizvoljenim predsednikom namreč ne bo. Bivši haitijski predsednik Joseph Nerette, ki vodi delegacijo, je dejal, da je bil povabljen na danesšnjo svečanost in je bil prepričan, da bo lahko ob tej priložnosti srečal Clintona in se z njim pogovarjal o politiki ZDA do Haitija. (Ansa)

Izbrali so Armanija

RIM - Zadovoljstvo med italijanskimi modnimi kreatorji, ker so jih številne osebnosti, ki se udeležujejo slovesnosti ob prisegi novega ameriškega predsednika, izbrala za to priložnost prav oblačila italijanskih kreatorjev. Se najbolj izstopa kreator Carlo Armani: njegove obleke so med drugimi izbrali Annette Benning, Faye Dunaway, Kim Basinger in Melanie Griffith. (Ansa)

GATT: Dunklu se mudi

GENEVA - Brez takojšnjih političnih odločitev bo dosegla sporazuma zelo težka. Če želimo doseci uspeh, se moramo dogovoriti sedaj. Tako je dejal generalni direktor GATTa Arthur Dunkel na zasedanju, ki se ga je udeležilo 108 predstavnikov prav tolikih držav. Dunkel se namreč boji, da bi se Clinton spremenil smernice dogovora Uruguay round in da bi želel vanj vključiti tudi nekatere postavke za zaščito okolja ali za večjo pozornost socialnim vprašanjem. Dunkla so predstavniki ES podprli, vendar se vsi zavežajo, da bo treba sedaj počakati na Clintona in njegove odločitve. (Ansa)

Dvesto let Bele hiše

JOHN CLEVELAND/WASHINGTON

Bela hiša je stara že več kot 200 let. Tako je zgledala konec dvajsetih let tega stoletja, pred zadnjimi spremembami, ki jih je vanjo vnesel Harry Truman

WASHINGTON - Bill Clinton bo 40. prebivalec Bele hiše (prvi je bil drugi ameriški predsednik John Adams). Impozantna stavba na stevilki 1600 Pennsylvania avenue je stara 200 let, saj so temeljni kamen položili 17. oktobra 1792, nacrt zanj je izdelal irski arhitekt James Hobban, ki je za nagrado prejel 500 dolarjev, imel pa je nalogo, da zgradi drugi Versailles ob obalah Potomaca. V nacrtu so vidne nekatere Palladiove prvine, ki jih je sugeriral Thomas Jefferson, takrat veleposlanik v Parizu in kasneje 3. ameriški predsednik. Adams se je vselil v rezidenco ameriških predsednikov leta 1800, saj je Washington raje obratoval na svojem domu v Virginii. Prvotna zgradba je bila vse prej kot udobna. Gospa Adamsova je tožila, da je tako mrzla in vlažna, da je treba sušiti perilo v salonu.

Vec let je trajalo, da se je Bela hiša spremenila v udobno stanovanjsko poslopje. Leta 1834 so vgradili tekočo vodo, leta 1848 plinsko razsvetljavo, 1853. toplo vodo, 4 leta kasneje ogrevanje, leta 1881 dvigalo, deset let kasneje pa električno razsvetljavo. Do

leta 1850 so kuhali kar na vrtu. Medtem so Anglezi poslopje leta 1814 zazgali, po obnovitvi pa so ga Američani pobarvali v belo barvo, od tu tudi ime White house. Zadnja večja dela je ukazal naradeiti Harry Truman v prvih letih po 2. svetovni vojni. V Beli hiši je kar 100 sob, 40 hodnikov, 20 kopalnic s kopalno kadijo, telovadnica, soba za biljard (opremiti jo je dal Nixon), bazen (v njem je plaval predvsem Roosevelt), igrišče za golf (spomin na Eisenhowerja, ki je za to, da bi zgradili igrišče ukazal ugonobiti številne krte, ki so imeli svoje luknje v prejšnjem parku), medtem ko na Kennedyja spominja »situation room«, soba, v kateri se sestaja krizni stab. Tu je se kinematografska dvorana, protijedrski zaklonilnik, garaža za številne blindirane avte, s katerimi razpolaga predsednik ZDA in pristajališče za helikoptere.

Za gradbene posege veljajo zelo stroga pravila: tako je na primer strogo prepovedano kar koli spremeniti v Lincolnovi sobi, ki je ostala tako kot je bila takrat ko je predsednik v njej umrl. Pravijo, da se njegov duh se sprehaja tod...

WASHINGTON / NA PREDVEČER CLINTONOVE UMESTITVE V BELI HIŠI

Štiristo tisoč gledalcev na slavnostnem koncertu

Strogi varnostni ukrepi za tribuno, kjer so bili VIP

WASHINGTON - Tudi Bob Dylan, ziva legenda ameriške popevke, je zapel za Clintona. Glas mu sicer že nekoliko pesa in niti zajeten sal ga ni obranil pred ledeno washingtonsko temperaturo. Kljub temu pa so ga Bill Clinton in 400 tisoč oseb na travniku, ki leži med spomeniki in kon-

gresom, nagradili s toplim aplavzom. Avtor »Blowing in the wind« pa je bil le eden od številnih zvezd, ki so se zbrale v Washingtonu pred umestitvijo Billa Clintona za predsednika ZDA. Ob prvem večeru, ki ga je novi sef bele hiše preživel v zvezni prestolnici je Quincy Jones

organiziral mega-koncert, na katerega so bili vabljeni prav vsi. Aretha Franklin, oblecena v Valentinov nerc, je zapela »Respect«, Diana Ross se je bolj patriotično spustila v »God bless America«, glavni junak večera pa je bil nedvomno Michael Jackson, ki je sicer pu-

stil, da ga občinstvo caka kakih 20 minut, potem pa je privlekel Billa, Hillary pa tudi mlado Chelsea na oder, kjer so vsi skupaj zapeli »We are the world«.

»Tukaj smo kot umetniki, da zagotovimo svojo podporo novemu predsedniku tudi kot državljan.« je dejal Harry Belafonte, ki je z pel za Kennedyja in za Johnsona.

Filmski igralec Jack Nicholson, ki je po kratkotrajni simpatiji za Rossa Perota skočil na Clintonov voz, je izrazil prepričanje, da je novi predsednik sposoben človek, z lastnimi idejami, ki pa jih mora se uveljaviti.

Za ta izreden večer so organizirali tudi izredne varnostne ukrepe, vsaj kar zadeva dostop za tribuno, kjer so bili vsi VIP: Mickey Kantor, ki je organiziral Clintonovo volilno kampanjo in je glavni svetovalec novega predsednika na trgovskem področju, je pozabil vabilo in skušal priti do tribune. Ko ga po nekaj poskusih niso pustili mimo, je pobesnel: »Vi ne veste, kdo sem!« je zarjul ledenomrzlemu varnostniku, ki mu je preprečeval dostop do smetane washingtonske družbe. Vendar vse za stonj, stvar se je resila le s posegom dveh bodočih Clintonovih ministrov, Rona Browna, bodočega ministra za trgovino in Donne Shalala, bodoče ministrice za zdravstvo, ki sta že bila na tribuni in sta jamčila za svojega kolego.

V Washingtonu bo Clinton zamenjal Busha komaj danes, v Londonu, v muzeju voščenic figur, pa ga je zamenjal že v prejšnjih dneh (Telefoto AP)

Z G O D B A 7

Univerzalna
matrica kot
mikavna vaba

BOJAN RAUTER KOSIC

Ko je ze skoraj kazalo, da bodo morali v prid ohranitve zivega sveta na eksperimentalnem planetu uniciti svoje nepopravljive poskusne zajcke, so Zerci zaigrali se na poslednjo možnost: racunajoc na dojemljivost in lucidnost najinteligentnejših umov so nameravali obsipati Eksperimentalce s tako imenovano Univerzalno matrico, v kateri je bila vsebovana končna forma njihovega vrhunskega, dejstvom adekvatnega, celostnega znanja...

Univerzalna matrica naj bi delovala kot nekakšna vaba, kot oddaljena luc, v kateri naj bi ljudje odprtega duha ugledali možnost pospešenega razvoja svojega znanja; spogledujoc se z njo naj bi priceli kritično pretresati svoje stare pojme in teorije ter jih z izkustvenim in tremezrim intelektualnim delom pospešeno čistiti in nadomeščati z novimi, pravilnejšimi in celovitejšimi - vse dokler se ne bi, privlačeveni z magnetno močjo Univerzalne matrice, z njo docela »poenotili«. Tedaj naj bi s pomočjo tega svojega znanja odgovorili na svoja konkretna vprašanja, kajpak tudi tista najbolj pereca, nakar bi se lotili konkretnega reševanja nakopičenih globalnih problemov; skratka, Eksperimentalci naj bi s pomočjo tega znanja sami rešili svoj planet pred propadom ter odstranili posledice dotedanjega pogubnega načina življenja.

Zerci so se zavedali, da bo ta proces silno počasen in dolgotrajen, dopuščali so možnost, da se bo zavlekel v stoletja. Zato so na pobocju neke planine, odprte k deželi, ki so jo izbrali kot najprimernejšo za obskvanje z Univerzalno matrico, zgradili močan oddajnik ter bivalne prostore za nekaj tehnikov, znanstvenikov in vodjo projekta. Matična ladja je zapustila orbito eksperimentalnega planeta in se odpravila na nove naloge. Z njihovih strani je bila namreč postavitev oddajnika zadnji resilni poskus, ki so ga mogli storiti za ublaziitev posledic svojega nepremišljenega eksperimenta. Seveda pa planeta niso nameravali prepustiti usodi oziroma svoji malostevilni ekipi. Vrniti so se kanili v vsakem trenutku, ko bi se pokazala potreba, recimo v trenutku, ko bi napaden način življenja Eksperimentalcev postal tako drastičen, da bi zagrozil z uničenjem planeta oziroma življenja na njem: tedaj bi Zerci intervenirali z vso potrebno ostrino, tudi na račun izginotja enkrat ze skoraj odpisanih - poskusnih zajčkov. A so se vendarle raje nadejali blazje rešitve.

Od trenutka, ko so Zerci zapustili orbito, je na eksperimentalnem planetu preteklo že lepo stevilo let. Univerzalno matrico, ki se širi daleč cez določeno področje, je v tem času zaznalo veliko odprtih in naprednih umov. a večina od njih žal z njjo ni imela kaj pametnega početi. To so bili namreč Eksperimentalci, ki so se sicer zavedali kaosa v svoji mentalni sferi, a so ga obravnavali kot nekakšnega parazita in so ga zato s posebnimi tehnikami skušali cimbolj odriniti iz svoje zavesti. Ko se je torej v stanju njihove odprtosti in zozenega uma pojavila podoba Univerzalne matrice, v njej niso videli idealne podobe znanja, do katere bi morali prignati svojo miselno sfero, pač pa odraz nekakšne kozmične, božanske modrosti, ustrezajoče čistemu stanju njihovega uma. Ko so se torej znova vrnili v stanje običajnega vsakdana, so se lahko Univerzalne matrice kvečjemu spominjali ter jo opisovali svojim začudenim bližnjim; niso pa je mogli in znali vključiti v svoj vsakdan, kajti zaradi razdalje in prepričanja, da gre za neko povsem drugačno sfero, niso mogli videti njene povezave s svojimi običajnimi izkustvi in s svojim običajnim znanjem.

Zal je tudi pri racionalnejših umih bolj slabo kazalo. Le-ti so bili namreč vse preveč usmerjeni na zgolj eno ozko področje stvarnosti, večinoma iz povsem pragmatičnih razlogov. Za razvoj znanja v smeri Univerzalne matrice pa bi moral posamezen um zajeti celotno področje svojega izkustva, tak »zunanjega« kot »notranjega«. Bilo je sicer precej znanstvenikov, ki so Univerzalno matrico zaznavali v svojih sanjah in intuitivnih prebliskih ter s pomočjo njenega vpliva dognali marsikakšno novo rešitev ali teorijo. Misleci, ki so težili k celostni in sistematično urejeni podobi sveta in sebe, pa so zaradi pomanjkanja konkretnih izkustev prav tako zatajili. Bolj kot za preurejevanje njihove miselne sfere po nareku stvarnosti jim je namreč slo za njen notranji red iz nekakšnih estetskih razlogov, ne glede na to, koliko se dobljeni zaključki ujemajo z realnostjo.

Skratka, večina umov na Eksperimentalnem planetu je se naprej ustvarjala nove predmete in umske konstrukte, s katerimi so Eksperimentalci množično potlačevali notranje vzroke svojih prenapetosti. A kljub temu so se vsake toliko časa njihove napetosti nakopile do stopnje nevzdržnosti ter se skušale kanalizirati v uničevanju namišljenih sovražnikov, domnevnih krivcev njihovih tegob. In zaradi množične proizvodnje in potrošnje je planet postajal vse bolj izropan, onesnažen in prenaseljen, tako da so se prebivalci že kmalu znsali pred odlotilno in nadvse usodno dilemo: ce bodo na star način živeli se naprej, si bodo unicili elementarne pogoje za obstanek; ce se bodo odrekli kratkotrajnim pomirjevalom v prid obstoja, ceprav nekoliko skromnejšega, pa bodo postali znova preveč napeti in nemirni in ker bo ta nemir zajel prav vse, bo prišlo do množičnega medsebojnega klanja. In res, klanja se je pricel udeleževati ze lep del prebivalcev planeta, preostali del pa se je nanj intenzivno pripravljval...

Zerci, ki so ostali na planetu in opazovali dogajanje, pa so skoraj zagotovo vedeli, da bo drugače; odkrili so namreč, da sta dve bitji, ki sta se prav pogosto zaznavali Univerzalno matrico, v njej ugledali izziv za spopad s kaosom svojega zemeljskega znanja ter idealno možnost za njegovo pospešeno izpopolnjevanje...

KEMIJA / SISTEM S KURJAVO NA SONČNO ENERGIJO

Preobrazba sončne
energije v kemično

MARIJAN ERJAVEC

Fosilnih goriv bo slej ko prej zmanjkalo in treba bo zanje najti nadomestek. Nuja je tem huja zaradi ogljikovega dioksida, ki ga kurjenje premoga in nafte nenehno povzroca in povečuje dobro znani ucinek tople grede z vsemi njenimi posledicami. Potrebna je nova oblika obnovljive, obilne in okolju prijazne energije. Danes poznamo eno samo: sonce.

Sončna energija je ze na prvi pogled idealna. Sonce nam s svojimi zarki dobavi vsako leto 3,9 milijona milijard joulov, kar ustreza 22 milijonom ton pokurjene nafte. Clovestvo porabi letno le 350 milijard joulov, ki bi jih dobili, ce bi zajeli sončno energijo le na 0,1 odstotka zemeljske površine in to le z 10-odstotnim izkoristkom. Ceprav se to slisi kot huda poenostavitev, pa natančnejša analiza potrjuje, da bi lahko »poželi« 450 milijard joulov, ce bi izrabili le del obsežnih pušcav, kamor pade največ sončnih zarkov.

Pojavita pa se dve težavi. Sončne energije je v preobilju na področjih, ki so daleč od središča njene največje porabe, njen dotok pa močno niha. Povedano drugače to pomeni, da je treba razviti metode, s katerimi bomo zajemali sonce v velikem obsegu in ga pretvarjali v obliko, ki jo lahko shranimo in pošiljamo v oddaljene kraje. Takšnih metod, ki bi bile obenem se gospodarne in uporabne, danes se ni, največ zato, ker s tovrstnimi raziskavami povsod ravnavajo mačehovsko. Mednarodna agencija za energijo daje na primer več kot polovico svojih sredstev za razvoj jedrske energije, za sončno pa namenja manj kot 4 odstotke.

Tudi te malostevilne raziskave se v glavnem ukvarjajo s fotovoltaično ali termalno proizvodnjo električne energije. Pri fotovoltaičnem postopku trdni kovertorji pretvarjajo svetlobo naravnost v elektriko, kar zene naprave na večini satelitov. Pri termalnem postopku pa sončni zarki segrevajo vodo, njena para spet zene turbine in električne generatorje. Eno takšnih naprav so postavili Izraelci v Kaliforniji in daje 400 megawattov elektrike.

Ceprav clovestvo porabi kar tretjino energije v obliki elektrike, ta v

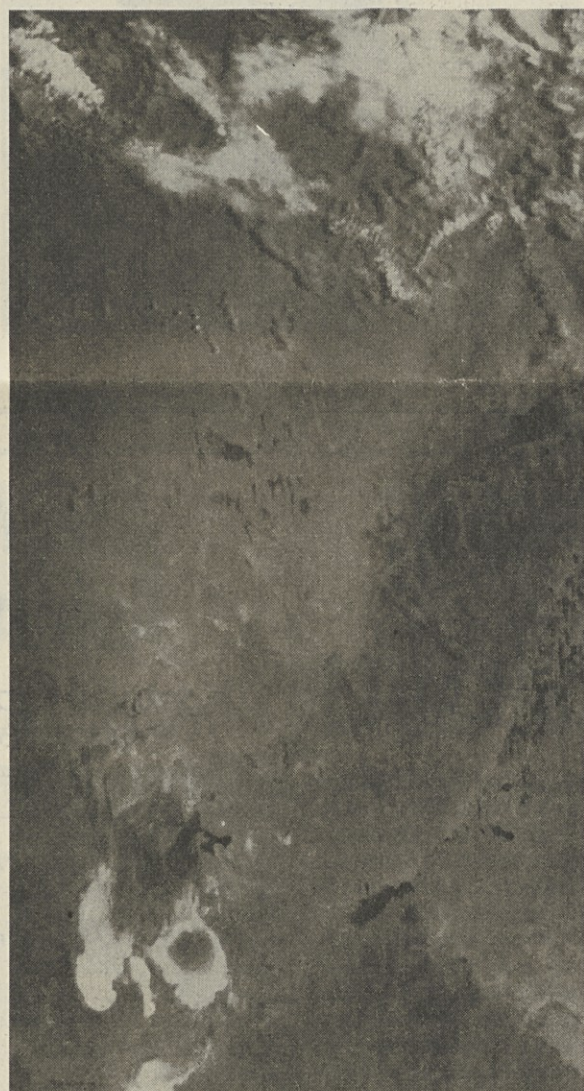
povezavi s sončno energijo ni najboljši odgovor. Shranjevanje je ni mogoče, njen transport na večje daljave pa je povezan s precejšnjimi težavami. Eno od poti, ki bi te težave obsle, je preobrazba sončne energije v kemično (ki bi jo v plinasti, tekoci ali trdni obliki shranili ali po ceveh pošiljali tja, kjer jo potrebujejo kot topoloto) ali pa kar neposredno v električno energijo. Proizvodnja kemičnih goriv s pomočjo sončne energije bi lahko vsaj omejila krize z gorivi in z okoljem.

Precej truda je bilo vloženega v pridobivanje vodika z elektrolizo vode. Lahko ga je shranjevali in prevajali drugam. Zgori v vodo brez ostankov, ki bi onesnaževali okolje. Ves postopek pa bi bil okolju pri-

izkoristka hidrolize. Oboje skusajo zadnja leta povecati, vendar doslej se niso presegli (skupno) 8 odstotkov.

Seveda so tudi hidroelektrarne v nekem smislu podobne naprave, saj ne izrabljajo fosilnih goriv. Na Norveskem in v Kanadi, kjer je dovolj vodne energije, jo v rešnici izrabljajo za elektrolitsko proizvodnjo vodika, vendar ta ne končna kot gorivo, ampak ga v tovarnah porabijo za proizvodnjo amonijaka.

Majhen izkoristek pri proizvodnji vodika skusajo popraviti tako, da namesto elektrolize vode izkorišcajo razne kemične reakcije, ki nastanejo pri povišani temperaturi in na koncu dajejo vodik. Vmesni člen pri večini reakcij je zveplo dioksid in nekatere

Posnetek s sonde Galileo: avstralska puščava.

jazen le, ce bi elektriko proizvedli iz sonca, vode ali vetra. Tako deluje v Arabiji projekt Hysolar, ki s fotovoltaičnimi celicami zmogljivosti 350 kilowattov proizvaja vodik.

Izkoristek takšne naprave je odvisen od učinkovitosti fotovoltaičnega procesa in od

med njimi so tudi elektrolitske narave, vendar stecejo pri bistveno nižji napetosti, kakršna je potrebna za razkroj vode.

Teoretično se voda razkroji v vodik in kisik sama po sebi, ce jo segrejemo na kakšnih 2.000 stopinj C, kar s sončno energijo ni težko doseči. Problem pa je v

tem, da med ohlajanjem zmes plinov zgori nazaj v vodo in bi bilo treba oba plina ločevati ze med nastajanjem. To pa je zapletena reč in še vedno predmet raziskav.

Vecino vodika, ki ga danes porabi industrija, proizvajajo iz raznih ogljikovodikov (premog, zemeljski plin, nafta), pri čemer potrebno toplo toploto dobijo iz fosilnih goriv. V tej zvezi takšni postopki torej niso zanimivi, slika pa bi se spremenila, ce bi za gorivo uporabili biomaso, kot splošno imenujejo rastlinski zdrob. Ce tako biomaso ogrejemo - lahko tudi s sončno energijo - na kakšnih 800 stopinj C, se ob odsotnosti zraka razkroja in daje gorečo zmes vodika in ogljikovega monoksida. Kalorična vrednost te zmesi je sicer nizka, vendar zadostuje za kurjenje parnoelektričnih agregatov. Ker sistem vraca v ozracje le tisti ogljikov dioksid, ki so ga rastline pred kratkim nacrpale iz zraka in s fotosintezo spremenile v ogljikovodike, zadošca vsem zahtevam varstva okolja.

Za obravnavo takega sistema je se pomembnejše, da je sestavo plina, ki ga daje biomasa, mogoče uravnati tako, da sta vodik in ogljikov monoksid v razmerju 1:2 do 1:3. To pozna industrija pod imenom sintezni plin ali kratko syngas, iz katerega je mogoče proizvesti najrazličnejše tvarine. Med njimi so tudi sintetična goriva in vodik. Taki pogoni obratujejo gospodarno že dolga leta, kot gorivo pa uporabljajo del biomase same. Ce bi jih ogrevali s sončno energijo, bi bil njihov izkoristek se večji.

Problemov z dolgoročnim shranjevanjem energije in njenega transporta na oddaljena mesta so se lotili v nemškem Jülichu, kjer deluje Center za atomske raziskave. Njihov namen je bil sicer izraba atomske energije, iskali pa so reverzibilni kemični sistem, kjer bi na enem kraju »termičnega toplota« vcepili energijo, obogateno kemikalijo pripeljali do potrošnika, ta pa bi reakcijo obrnil in porabil topoloto, kemikalije pa po drugem kraku toplota vrnil proizvajalcu. Kemiki poznajo več takšnih reakcij, najbolj priročna pa je proizvodnja syngasa,

ki nastaja ob visokih temperaturah in v prisotnosti katalizatorjev iz metana in vode. Petrokemija jo izrablja že dolgo. Syngas je mogoče neomejeno skladisciti, k potrošniku pa ga pripelje po cevovodih. Ta ga bodisi pozge in metan vrne proizvajalcu bodisi uporabi kot surovino za druge namene. Vrnjeni metan proizvajalec spremeni nazaj v syngas v takimenovanem »reformirju«, ki so ga v uspešnem eksperimentalnem modelu ogrevali se s fosilnimi gorivi, končni cilj pa je bila izraba toplote iz nuklearnega reaktorja.

Neprijazni odnos javnosti do jedrske energije je raziskave zavrl, nacelo termokemičnega toplotovoda pa razvijajo naprej v Weizmannovem raziskovalnem inštitutu v Izraelu, kjer sistem kurijo s sončno energijo, katalizirajo ga pa z nikljem in rodijem. Ker gre za zaprt sistem, ne potrebuje nikakršnega materiala, pa tudi okolje je povsem neprizadeto.

Opisana metoda se približuje zastavljenim ciljem. Sončno energijo razmeroma zlahka zbira jo zrcala v postavah, ki so jih tehnologi razporedili kot sončne peči, kroznike in stolpe. Stolpi so najučinkovitejši in ze v eksperimentu dajejo stotine megawattov, komercialne izvedbe pa bi jih proizvedle na tisoce.

Za samo izvedbo pretvarjanja koncentrirane sončne toplote v kemično energijo je več načinov. Najelegantnejše je spuščanje snopa zarkov naravnost v reaktorsko posodo skozi prozorno okno. Ker pa prihaja pri tem do velikih temperaturnih nihanj, več uporabljajo razne vmesne konvertorje z različnimi posredniki, od vročega zraka pa do tekočega natrija.

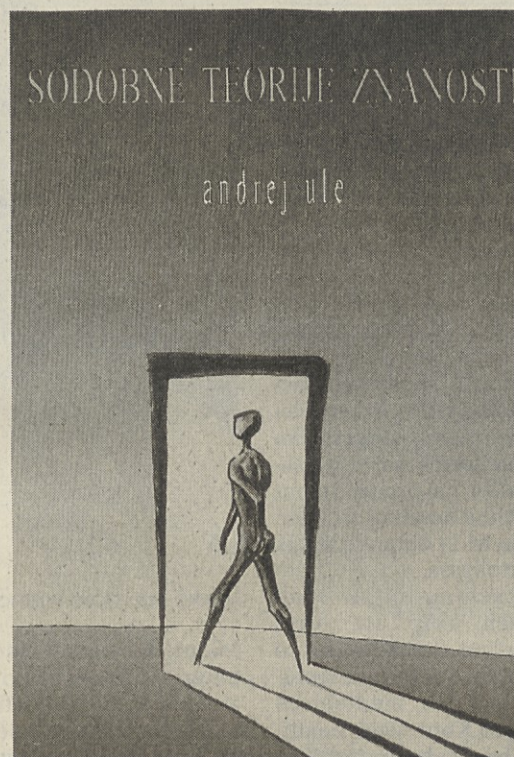
V gradnji je ze nekaj poskusnih obratov z močjo več stotilov wattov. Največ se s tem ukvarjajo v Izraelu, Nemciji, Španiji in ZDA. Sončno svetlobo v koncentrirani obliki lovijo na raznih kovinskih mrežah, keramičnih penah ali satovjih in celo na suspenzijah delcev. Ti lovilci ogrevali tok zraka, njegova toplota pa zene kemično reakcijo.

Poizkusnanj v tej smeri ni malo in pomembna so. Ce bodo uspešna, se nam obeta dovolj energije, dokler bo le se sijalo sonce.

ZNANOST

Strukturalna
rekonstrukcija
teorij

VLADO MIHELJAK

Andrej Ule: Sodobne teorije znanosti, ZPS, Ljubljana 1992.

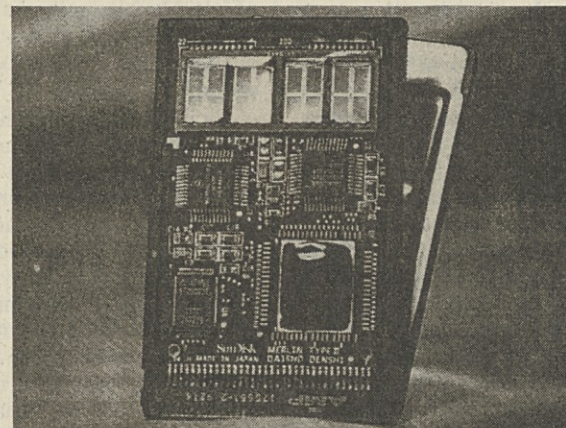
Z knjigo *Sodobne teorije znanosti* Dr. Andrej Ule ze v drugo masi vrzeli na slovenskem knjižnem trgu. Namreč, po Uletovi zaslugi ima slovenska zainteresirana bralska publika možnost na dovolj razumljiv, sintetičen in zaokrožen način spoznati care tega, kar se v svetu prodaja pod firmo teorije znanosti. Ule ne nastopa kot zgolj suhoparni posrednik se bolj suhoparne materije, ampak kot pretkani vzvodnik, ki z za teoretična znanosti - neverjetno sočnostjo, razkošnostjo in privlačnostjo diskurz poudari tiste care teorije znanosti, ki prevladajo odbojno rigoroznost njene formalne ustroje. Prvic je to storil v delu *Od filozofije k znanosti in nazaj*, ko nam je pod firmo običnih relacij med filozofijo in znanstvenoteoretično eksplikacijo podtaknil analitično teorijo znanosti - oziroma analitične teorije - od Carnapa pa do Quina. In nazadnje je to storil v svojem zadnjem delu *Sodobne teorije znanosti*, kjer nam je pod pretežno splosne pregleda znanstvenih teorij pravzaprav podtaknil strukturalno teorijo znanosti oz. koncept T-teorijskosti ter Sneya in Stegmüllerja. No, posredovanje ravno omenjenih konceptov ni nepomembno, saj sta tako analitični kot strukturalni koncept bila vedno v senci lahkotnejših in na videz atraktivnejših konceptov in obravnav. Tako so v sedemdesetih analitični koncepti bili zasenčeni z atraktivnim in glasnim "Sporom o pravi metodi", v poznih osemdesetih letih, pa vse do danes pa je strukturalna teorija v senci t.i. "Radikalnega konstruktivizma", ki bo - kot napoveduje Luhman - modni hit devetdesetih.

Strukturalna teorija, ki jo odkrivamo skozi Uletovo eksplikacijo, bo seveda dobrodošla se zlasti tistim, ki se z manj poguma in vztrajnosti spuščajo neposredno nad segmentirane in nesistemizirane originalne tekste. V prvi vrsti kajpak tistim predstavnikom posebnih znanosti, ki imajo ambicijo (strukturalne) rekonstrukcije in verifikacije teorij (torej: detaljne rekonstrukcije dejanske strukture empiričnih teorij, kot tudi detaljne rekonstrukcije poteka znanstvenega raziskovanja ob upoštevanju instakčnih, pragmatičnih in konvencionalističnih aspektov). Uletova knjiga je kar najboljša predpriprava za branje poskusov rekonstrukcije teorij v polju posebnih znanosti, je denimo, že naredila nekaj uspešnih tovrstnih poskusov (na primer Westernmannova rekonstrukcija kompleksne socialnopsihološke teorije kognitivne disonance, pa Westmeyerjeva rekonstrukcija teorije vedenjske interakcije). Pricujoče Uletovo delo je za branje tovrstnih poskusov več kot odlično orodje, zato jo bo dobrodošlo vsakemu, ki ima ambicijo rekonstruirati ali - pogosteje - brati rekonstrukcije znanstvenih teorij, kot tudi tistim, ki jih zanima zgolj, kaj se trenutno "nosi" v krogih znanstvenoteoretičnega Jet Seta.

OSEBNI RAČUNALNIKI / TECHNICAL EXCELLENCE: STANDARDI STROJNE OPREME (2) PCMCIA 2.0

Natančnejše definicije pomnilniških kartic, pri katerih lahko uporabljamo
debelejše kartice in programiramo brez systemskega RAM

PCMCIA, produkt Personal Computer Memory Card International Association, hitro postaja standard za razširitev notebookov, v izvedbi 2.0 pa bodo se bolj uporabni. Specifikacija opisuje kartico, veliko kot kreditna ali bančna kartica, z 68 nozicami, ki jo je moč dobiti v različnih debelinah, najbolj popularen pa je petmilimetrski tip II. PCMCIA 2.0 ima natančnejše definicije pomnilniških kartic, pri njem lahko uporabljamo debelejša kartice in programiramo brez systemskega RAM. Deluje v vseh

sistemih z razširitvami, od računalnikov PCMCIA »hand-held« do subnotebo-

kov (zelo lahkih) in najzmogljivejših prenosnikov. Na tržišču se že poja-

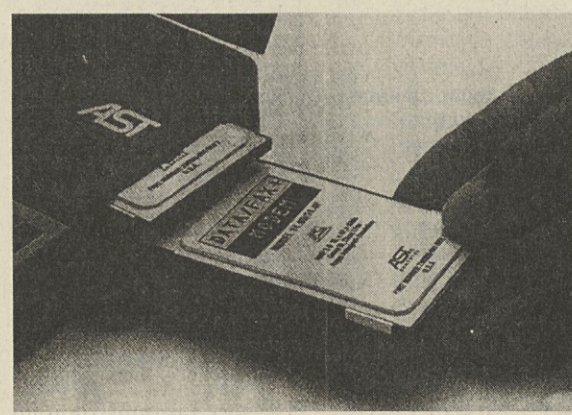
vljajo inačice katic PCMCIA, tako pomnilniških kot vhodno/izhodnih: 2400 bps modem, fax modem in mrežne povezave.

PCMCIA v praksi
Obetavna novost se hitro seli v prakso. Prvi, ki je v notebook vgradil 2 (dva) priključka PCMCIA, je firma AST Computer iz ZDA. Njihov najnovejši PowerExec (na sliki) omogoča uporabnikom, da se priključijo na mrežo ali pošljejo podatke po modemu - s karticami, ki imajo velikost kreditnih kartic. Izbirali pa bomo lahko

se med adapterjem SCSI (za priključek, npr. CD-ROM) in Flash ROM (za enostavnejše spreminjanje

programske kode).

Sicer pa je Novell že izdelal NetWare PalmDOS (za najmanjše računalni-

ke), skraćeno verzijo operacijskega sistema DR DOS, ki podpira tovrstne priključne kartice. Njihove dobre lastnosti pa bodo lahko izkoristili tudi lastniki namiznih računalnikov, saj si bodo z njimi lahko enostavno izmenjivali podatke.

PCMCIA vključuje 240 firm, zato lahko pričakujemo, da se bo v naslednjem obdobju eksplozivno razvijal. Tako je že najavljena verzija s trdim diskom 1.8 in 1.3 " ter modemu V32 (9600 bitov na sekundo).

D. Memnik

KOŠARKARSKA D LIGA / OBRAČUN NAŠIH EKIP PO PRVEM DELU PRVENSTVA

Bor Radenska in Kontovel doslej povsem zadovoljila

VANJA JOGAN

Teden kasneje v primerjavi z B ligo se je zaključil tudi prvi del prvenstva D lige, kjer sta Bor Radenska in Kontovel v dosedanjih petnajstih kolih zbrali sedem oziroma pet zmag in zasleda sedmo ter deseto mesto na skupni lestvici. Če bi se prvenstvo zaključilo sedaj, bi borovci ostali v ligi, Kontovelci pa bi morali odigrati dodatne tekme, saj je kar šest ekip na predzadnjem mestu s desetimi točkami in le tri bi ohranile status cetrtilogasa.

Začetna cilja obeh naših ekip sta torej zaenkrat dosežena, saj so borovci startali na sredino lestvice, medtem ko so pri Kontovelu dejali, da bo vsaka morebitna zmaga dobrodošla, saj je mostvo izredno pomlajevo in nekaj stebrov lanske peterke (S. Gulic, Stoka, Cuk) se doslej se ni odločilo za ponovno igranje.

Kratek pogovor smo opravili s trenerjema obeh ekip, začetno vprašanje pa je seveda, če sta zadovoljna z dosedanjim obračunom lastnih moštvev.

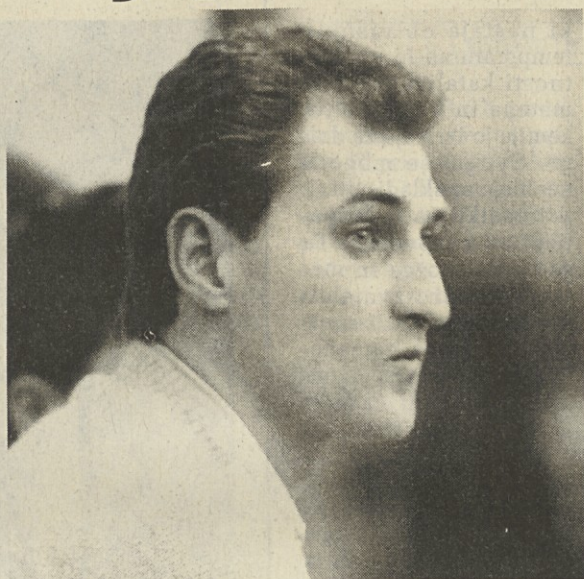
FABIO SANCIN: Izpolnili smo začetne nacrte in danasnja lestvica je realen pokazatelj naših sposobnosti. Nekaj tekem smo v razburljivih koncih zmagali, vsaj tri pa so nam tudi usle in se torej ne moremo izgovarjati na nesrečno usodo. Z igranjem sem le delno zadovoljen, saj smo od začetka sezone mnogo napredovali, zal pa nam le občasno uspe predvajati najboljšo igro, preveč pa smo podvrženi dolгим in nerazumljivim pavzam, ki so nas nekajkrat zelo drago stale.

MARKO BAN: Trenutno smo v polnem boju za obstanek, saj je kar enajst ekip, ki se niso izven nevarnosti. Izredno mi je žal, da smo nekaj tekem dobesedno podarili nasprotnikom, kar pa spada v normalni potek izenačenega prvenstva. Ligo bi razdelil v dve kategoriji, saj so stiri prvovrstena moštva za razred boljši tekmeči, medtem ko je na ostalih tekmah možen vsak rezultat in prav na to računam, da bomo v nadaljevanju lahko osvojili tiste točke, ki nas bodo pripeljale na varno.

Kateri je bil doslej najslabši dogodek, kateri pa najgorenjsi?

Sancin: V spominu mi je ostalo predvsem začetno poraz proti Boru, saj smo v prvem polčasu dobili 10-20, kar je bilo preveč.

Ban: V prvem polčasu smo dobili 10-20, kar je bilo preveč.

Marko Ban (foto Križmančič)

tekmi, ko smo v Jesolu zaigrali res odlično in zmagali kar s tridesetimi točkami razlike proti ekipi, ki je lani nazadovala iz C lige. To nam je tudi vilo zaupanja, saj nismo vedeli, da so oni očitno slabši od ostalih. Ekipa pa me je močno razočarala prav v prvem polčasu na zadnji tekmi, ko smo bili docela apatični in pasivni. K sreči je to trajalo samo 20 minut. Ob tem me je pretresla poškodba Smotlaka na tekmi s Sgt. k sreči pa se je vse dobro izteklo.

Ban: Derbi z Borom je tekma zase, mi pa smo na tistem srečanju zaigrali doslej najboljšo. Zadovoljen sem tudi s prikaza-

ali manjšimi nihanji ter z obcasnimi podvigji. Prav gotovo več pričakujem od Stefana Persija, ki je lani dokazal česa je zmožen, letos pa je se daleč od najboljše forme. Prepričan sem tudi, da nekaj več lahko pokazeta se Simončič in pa Bajc, medtem ko sta me presenetila mlada Grbec in Samec, ki sta kljub nizki minutazi zaigrala brezhibno.

Ban: Ekipo bi lahko razdelil v dve skupni. Starejši so povsem opravili svojo nalogo, nekaj več pa bi moral prispevati Paulina, ki je doslej malo treniral zaradi sluznega vojaškega roka. Pri mladih se se pozna, da niso vajeni igre na višjem nivoju, saj so preveč podvrženi nihanju, zadovoljen pa sem, da skoraj vsakikdo zaigra nad pričakovanjem. V prvem delu prvenstva je zlasti presenetil Danjel Gulic, Grilanc pa nam vsakik garantira soliden doprinos točk, kar je prav gotovo omembe vredno.

Vas je Kontovel presenetil ali razočaral?

Sancin: Mislim sem, da bodo imeli več težav, saj je prva peterka solidna, medtem ko dopolnjujejo postavbo mnogo mlajši igralci, ki pa so najbrž presenetili tudi samega Bana, saj sploh niso občutili treme in so doslej igrali nad pričakovanjem.

Kateri posamezniki so doslej v celoti izpolnili nalogo, od koga pa pričakujete nekaj več v povratnem delu?

Sancin: V glavnem so vsi zaigrali tako kot sem pričakoval, to je z večjimi

Ste od Bora pričakovali kaj več ali ne?

Ban: Bor spada v sklop prej omenjenih enajstih ekip, ki pa je doslej boljše od drugih opravila svojo nalogo.

Kakšna bo končna uvrstitev obeh naših ekip ob koncu sezone?

Sancin: Tako mi kot Kontovel bomo ostali v ligi. Mislim, da bomo mi sedmi, oni pa deseti.

Ban: Upam, da se bomo oboji rešili izpada. Lestvica bo najbrž izredno »kratka« tudi ob koncu sezone, mislim pa, da bomo tako mi kot oni zasledli končno deseto mesto.

Fabio Sancin (foto Ferrari)

LESTVICA D LIGE PO PRVEM DELU

- Don Bosco 30 točk (15 zmag - 0 porazov)
- Portogruaro 24 (12-3)
- San Daniele 24 (12-3)
- Conegliano 20 (10-5)
- Martignacco 20 (10-5)
- Virtus Videm 16 (8-7)
- Bor Radenska 14 (7-8)**
- Porcia 14 (7-8)
- Staranzano 12 (6-9)
- Kontovel 10 (5-10)**
- Sgt 10 (5-10)
- Intermuggia 10 (5-10)
- Limena 10 (5-10)
- Arte Gorica 10 (5-10)
- Udinese B. 10 (5-10)
- Jesolo 6 (3-12)

Prvi dve uvrščeni ekipi napredujeta v C ligo, zadnje štiri pa nazadujejo v promocijsko prvenstvo.

D LIGA / STATISTIČNI PREGLED

Smotlak in Grilanc najboljša v napadu Pri prostih metih pa je najbolj točen Baj

BOR RADENSKA

	Odigrane tekme	Točke	Povp.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Ivan BAJC	5	48	9,6	20:25	80,0	-
David BARINI	14	52	3,7	12:18	66,6	-
Franco CARBONARA	14	139	9,9	37:53	69,8	10
Marko DEBELJUH	14	152	10,8	49:65	75,3	17
Michel GRBEC	6	18	3,0	5:6	83,3	1
Andrea MONICOLO	15	118	7,8	36:56	64,2	-
Ivan PERČIČ	15	74	4,9	12:16	75,0	-
Štefan PERSI	15	124	8,2	55:86	63,9	3
Luciano PORETTI	14	164	11,7	34:47	72,3	-
Štefan SAMEC	5	26	5,2	2:4	50,0	-
Mauro SIMONIČ	10	51	5,1	12:23	52,1	5
Robi SMOTLAK	12	204	17,0	81:105	77,1	11
SKUPNO	15	1170	17,0	355:504	70,4	47

Statistični pregled Bora Radenske po 15. kolu (17.1.1993).

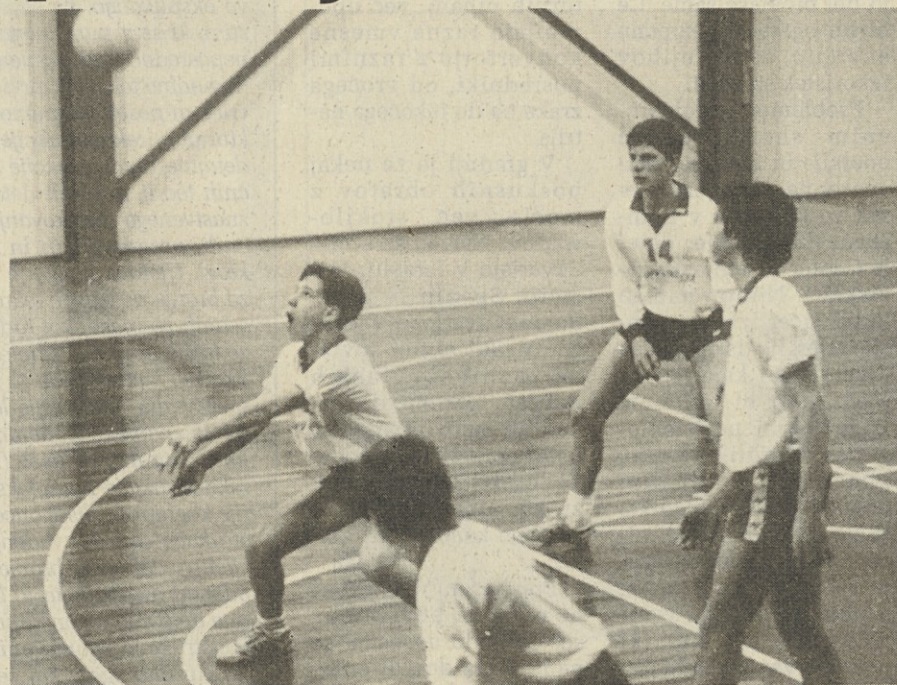
KONTOVEL

	Odigrane tekme	Točke	Povp.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Evgen BAN	8	18	2,2	-	-	-
Igor CIVARDI	14	206	14,7	40:79	50,6	-
Aljoša DANEU	14	57	4,1	14:31	45,1	1
Walter DANEU	15	56	3,7	21:28	75,0	5
Ivo GRILANC	15	252	16,8	41:57	71,9	39
Danjel GULIČ	15	153	10,2	35:60	58,3	-
Marko HMEJAK	11	49	4,4	12:16	75,0	1
Pavel KRALJ	11	26	2,3	6:7	85,7	-
Robi PAULINA	11	152	13,8	36:58	62,1	-
Walter SOSIC	15	142	9,4	50:79	63,2	-
Peter STERNI	6	41	6,8	8:15	53,3	1
Štefan TURK	5	19	3,8	3:6	50,0	-
Igor VODOPIVEC	7	19	2,7	6:8	75,0	1
SKUPNO	15	1190	79,3	304:444	68,4	48

Statistični pregled Kontovela po 15. kolu (17.1.1993).

ODBOJKA / PO ZMAGI NAD NUOVA PALLAVOLO

Dečki Sloge vse bližji pokrajinskemu naslovu

Micalessi (med sprejemom), Plesničar in Kralj na ponedeljkovi tekmi (Foto Ferrari)

Sloga - Nuova Pallavolo 3:0 (15:8, 15:8, 15:10)

SLOGA: Germani, Kralj, Marc, Metlika, Micalessi, Plesničar, Volcic.

V ponedeljek je bila na sporedu ena odločilnih tekem v borbi za pokrajinski naslov. V tem prvenstvu so namreč tri kvalitetne ekipe (Sloga, Bor in Nuova Pallavolo), ostale pa jim niso dorasle. Zato je povsem jasno, da bo treba pokrajinskega prvaka poiskati prav med njimi. Medsebojnih obračunov je več, saj igrajo v tem prvenstvu tri kola in tako vsaka ekipa sreča vse svoje nasprotnike po dvakrat. Slogaši so zaenkrat dokazali, da so najbolje pripravljeni, saj se niso izgubili niti enega seta.

Tako je bilo tudi v tem srečanju, ki pa zal ni izpolnilo pričakovanj, ki so vladala pred tekmo samo. Ko so namreč slogaši takoj začeli z ostrim servisom in so v obrambi prestregli nekaj nasprotnikovih tolčenih zog, so se igralci Nuova Pallavolo demoralizirali in našim fantom niso nudili več nobenega odpora. Točke, ki jih je tržaska ekipa dosegla, pa gre pripisati v glavnem napakam slogasev, ki so, ko so ugotovili, da jim nasprotnik ne bo grenil poti do zmage, veliko bolj lagodno zaigrali. Pred sobotno tekmo proti Boru ima zdaj Sloga dve točki več kot Nuova Pallavolo, naskok pa je dejansko se večji, saj morajo nasi fantje odigrati se zaostalo tekmo proti Volley Clubu. (Inka)

NOGOMET / MLAJŠI CICIBANI

Po zmagi nad Chiarbolo Primorje že v polfinalu

Primorje - Chiarbola 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Suc, Antonini, Milic, Pilat, Svara, Pipan, Kante (Furlan, Rebecchi, Stocca)

Mlajši cicibani Primorja so v ponedeljek z golom razlike premagali Chiarbolo in se tako uvrstili v polfinale tekmovalja CSI.

Proseski igralci tokrat niso prikazali tako lepe igre, kot v prejšnjih tekmah in so se morali do zadnje minute boriti, da so končno le dosegli tako važen rezultat.

V zacetku so proseski igralci napravili mnogo

lepih priložnosti, za kar ima precej zaslug tudi gostujoči vratar, ki je branil izredno dobro. Toda vrsto priložnosti v prvem polčasu so končno le kronali z zadetkom, ki ga je po predlozku Pipana dosegel Svara. Primorje je napadalo tudi v nadaljevanju, ko so rdece-rumeni skusali povečati vodstvo. Pri tem pa niso imeli sreče, najbližji zadetku pa je bil Furlan, ki je zadel vratič.

Na koncu je treba med posamezniki pohvaliti vratarja Furlana in Suca ter branilca Milica in Antoninija. (Gorazd)

Obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO TRST

vabi člane smučarje, naj se ob priliki tečajev na Zoncolanu, udeležijo smučarskih izletov vsako nedeljo do 31. januarja. V avtobusih je več prostih mest na voljo ljubiteljem snega. Interesenti naj javijo svojo udeležbo na celnični smučarskega odseka Valentini Fachin (tel. 634648).

SMUCARSKI KLUB DEVIN

organizira 24. januarja prevoz in tečaj na snegu v Podklostru (Arnoldstein). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sošicu 220423.

SD BREG SMUCARSKA SEKCIJA

obvesča, da je na razpolago se nekaj mest za smučarski izlet v Gerlitz, ki bo v nedeljo, 24. t.m. Zainteresirani naj se oglašijo pri Miranu Zobcu na tel. št. 228297 po 19. uri. Potreben je veljavni dokument za tujino.

KOŠARKA / DRŽAVNI MLADINCI

Menta Più (predvsem Mian) premočna za Jadran Farco

Pri deželnih mladincih lahki zmagi Bora in Kontovela, medtem ko so se cicibonaši zelo učinkovito upirali Intermuggii (Iztok Bajc 22 točk)

BRANKO LAKOVIC

Jadran Farco - Menta Più 79:93 (42:53)

JADRAN: Pavlica 4 (2:3), Brščik, Kapun 2, Starec 14 (2:5), Milic 16 (4:6), Pettiroso 5 (1:3), Godnič, Tomsic 11 (4:4), Bordon 6, Gregori 21 (3:5), trener Drvaric.

MENTA PIU': Cassani 9 (1:2), Gregorac 12 (2:5), Martinis 4, Kristancic, Campanello 2, Olivo 10 (0:2), Cadeddu, Mian 40 (3:6), Nanut 16 (1:3), Furlan, trener Grasselli.

PON: Starec (47), 3T: Gregori 2, Tomsic 1.

Jadranovi mladinci so sklenili prvi del tega prvenstva s porazom proti goriskemu moštvu Menta Più, ki uvršča enega najboljših košarkarjev te lige, Micheleja Miana, ki je tudi na ponedeljkovem srečanju pokazal vso svojo vrednost. Mian, ki igra tudi v članski gorški ekipi v B-1 ligi, je dal 40 točk, pri tem 3 »bombe«, bil je pobudnik vseh akcij gostov in tudi v obrambi je dal dokajšen doprinos.

Tokrat so jadranovci odigrali eno svojih boljših tekem v tem prvenstvu. Nastopili so brez Rebule, vseeno pa so se odločno, pošteno in samozvestno vrgli v boj in bili tri četrtine povsem enakovredni tekmeč gostom (68:71 v 36'). V zadnjem delu tekme so naši košarkarji predvsem telesno popustili, gostje so si prigrabili zanesljivo prednost 10-15 točk in tudi zasluženo zmagali.

Do konca tega dela prvenstva morajo jadranovci nadoknaditi se zaostalo tekmo z Benettonom iz Trevisa, ki bo v ponedeljek, 25. t.m. ob 19.00 v telovadnici Ervatti.

DEZELNI MLADINCI

Cicibona Radenska - Intermuggia 91:107 (47:43)

CICIBONA: Punis 15 (1:4), Korosic 2 (2:3), Rudez 11 (3:4), Križmančič 16 (2:3), Barini 22 (10:10); I. Bajc 22 (8:9); Umer 2, E. Bajc 3 (1:3); trener Jogan.

PM: 27:36. PON: I. Bajc (31), Križmančič (35), Barini (38), 3T: Punis 2.

Cicibonaši so odigrali doslej najboljšo tekmo, saj so bili proti tretjevrstnemu v vodstvu vse do 25'. Po začetnem izenačenem stanju so si belozeleni proti koncu 1. dela nabrali prednost 10 točk, Barini in Bajc pa sta bila v napadu neustavljiva. Pod kosema se je hrabro boril Križmančič, presenetil pa je Punis, ki je odlično zaigral proti svojim bivšim soigralcem. V 2. delu so bili naši problemirani z osebnimi napakami, gostje pa so nekaj minut zaigrali v neverjetnem slogu (7:7 v metu za 3), kar je privedlo do preobrata (74:65). Iztok Bajc je moral igrati zapustiti že v 31', kar je močno vplivalo na napadalni potencial naših. Gostje so morali vsekakor zaigrati z maksimalno močjo do konca (D ligaša Glavina in Bevitori nista več sedla na klop), saj so tudi rezervni igralci Cicibone zaigrali izredno pošteno, predvsem pa se je izkazal ljubinec občinstva Marko Korosic. (VJ)

Jadranovci Brščik, Bordon, Gregori, Kapun (f. Ferrari)

Ferrovio - Kontovel 61:106 (30:55)

KONTOVEL: Ban 6 (2:2), Gulic 6, Emili 2, Krizman 6 (4:4), Cingerla 3 (1:2), Kralj 8 (2:4), Hmeljak 20 (3:6), Daneu 13 (3:3), Cerne 8 (0:1), Vodopivec 13 (2:5), Turk 21 (3:4); trener Furlan. 3T: Vodopivec 1, Hmeljak 1.

Proti zadnjevrstnemu Ferrovioju so Kontovelci opravili le go formalnost, saj so že po prvem delu vodili s 25 točkami prednosti. Domačini so se hrabro borili vse do 8' (24:23), zatem pa je trener Furlan svoje fante razporedil v consko obrambo 1:3:1 in tekme je bilo konec. Vsi so dobro opravili nalogo, izkazal pa se je Dean Cerne. (VJ)

Libertas - Bor Radenska 93:106 (46:47)

BOR: Debeljuh 21 (9:12), Cupin 2, Porporati 4, Giacomini 17 (2:5), Samec 18 (2:4), Simončič 26 (0:4), Grbec 13 (3:7), Verri, Palmisano, Bandi; trener Martini. 3T: Simončič 2.

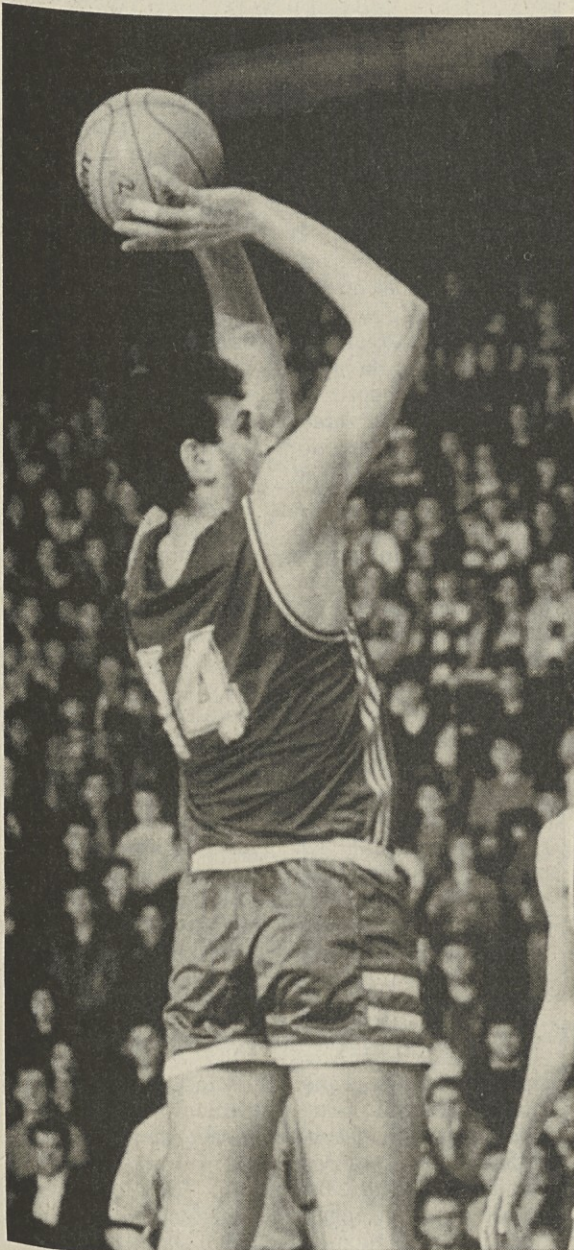
Borovci so stopili na igranje demotivirani in vidno je bilo, da so podcenjevali nasprotnike. Posledica tega je bila slaba obramba in domačini so zato vodili večji del prvega polčasa. Martinijeva ekipa je imela celo 11 točk zaostanka (38:27). Prav ob odmoru pa so belozeleni najprej izenačili in nato povedli. V drugem polčasu so borovci s pressing obrambo ukradli veliko stevalo zog in s protinapadi povisali na 50:60. V 30' je Martini zahteval minuto odmora in uredil Borove vrste, tako, da so 3' kasneje belozeleni že vodili z 69:83 nato pa tudi s 70:87. Borovci bodo odigrali v sredo, 20. t.m. ob 19.45 zaostalo tekmo proti Santosu. (U.A.)

KOŠARKA / POMEMBEN USPEH LJUBLJANČANOV V TEL AVIVU

Smelt Olimpija je z zmago zdaj že pred vrati polfinala

Za uvrstitev med štiri najboljše najbrž dovolj še dve domači zmagi

Slavko Kotnik je bil eden najzaslužnejših za uspeh

JURE ZORCIC

Hapoel - Smelt Olimpija: 89:92 (40:45)

TEL AVIV: dvorana Osishkin, gledalcev 1.000, sodnika Gíofalis Grcija in Varadi Madžarska

HAPOEL: Babayoff, Navi 2 (2:2), Fair 10 (2:3), Amsalem 4, Thirkill 30 (8:11), Sh-teinhauer 12 (4:6), Frishman 10, Dobras 21 (6:6).

SMELT OLIMPIJA: Horvat 18 (4:4), Daneu 2 (2:2), Cooper 4 (0:1), Hauptman 9 (6:8), Gorenc 20 (4:7), Kotnik 25 (13:16), Djurisić 14 (2:5).

Košarkarji Smelta Olimpije nadaljujejo svojo zmagovito serijo. Tokrat so zmagali drugo zaporedno tekmo v pokalu pokalnih zmagovalcev v gosteh, ugnali so dobro ekipo Hapoela iz Tel Aviva, na koncu sicer samo za tri točke, vodili pa so že s 16 točkami razlike. Ljubljancani so na uspeh bolj računali na naslednjem gostovanju čez teden dni, ko bodo v Rigi igrali proti Broceniju, vendar so presenetili že tokrat. Trener Sagadin je moštvo odlično pripravil za to tekmo, zlasti se, ker so v prvem polčasu ustavili nevarnega strelca, Radenka Dobrasa. Ljubljanski košarkarji so tekmo pričeli v postavi

Cooper, Gorenc, Kotnik, Djurisić, Horvat in že po nekaj minutah so Ljubljancani prevzeli vodstvo, v 12. minuti pa je bil rezultat 17:30. V tem delu je bil učinkovit mladi Boris Gorenc, Cooper in Hauptman sta solidno igrala na položaju organizatorja igre, izkazal pa se je tudi Horvat. Ljubljancani so do konca prvega dela ritem stopnjevali, nekajkrat so vodili še z 11 točkami razlike, v finišu pa so domači po napakah naših košarkarjev prednost le znižali. V drugem polčasu so nasi najprej povedli za 16 točk (62:78 v 34'), nato pa je prednost vse do zadnje minute naglo kopnela, zlasti se ko so domači zaigrali pressing po vsem igrišču. Finiš tekme je bil zelo razburljiv, najprej je Hauptman zgrešil prosti met, nato je domači igralec Dobras oba zadel, v finišu pa je American Thirkill zgrešil trojko in zmaga je odšla v Ljubljano.

Razveselljivo je, da je zelo dobro igral prvi center Smelta Olimpije Slavko Kotnik, bil je tudi učinkovit v napadu, Horvat in Gorenc sta svojo nalogo opravila zelo solidno, Djurisić pa je bil zopet prvi mož ljubljanc

ke obrambe. Ljubljancani so lahko s točkama, ki so ju osvojili pred malos-tevilnimi vendar glasnimi izraelskimi navijači zelo zadovoljni, saj jih ta zmaga ob obeh zmagah v Tivoliju, že vodi v polfinale tega tekmovanja. Ljubljancani so tokrat znova dokazali, da lahko odlično zaigrajo tudi v obrambi, ki je tudi v tem tekmovanju eno izmed njihovih glavnih orožij. Morda je bil odločilen prvi polčas, ko so Ljubljancani ustavili Dobrasa, ki je dosegel le dve točki, v nadaljevanju pa se je le malo bolj razigral.

Po tekmi je bil trener Smelta Olimpije Zmago Sagadin razumljivo zadovoljen in je dejal: »Menim, da smo kljub razburljivemu zaključku tekme zaslužno osvojili točki, ki jih lahko potrdimo na naslednjem srečanju čez teden dni v Latviji. Večinoma so naši košarkarji igrali zelo in odgovorno, čeprav bi nas lahko napake ob koncu tekme stale tudi zmage. Vendar je bila razlika v drugem polčasu že tolikšna, da so domači porabili preveč moči, da bi zbrano koncali tekmo. Pohvali bi vse košarkarje za dobro in borbena igro.«

VELESALOM ZA SVETOVNI POKAL / V VEYSONNAZU

Von Grünigen hitrejši od Tombe

VEYSONNAZ - Švicar Michael von Grünigen je dobil včerajšnji veleslalom v Veysonnazu, Italijan Alberto Tomba pa je kljub temu, da je osvojil drugo mesto, popil se eno grenko pilulo v letosnjem tekmovanju za svetovni pokal. Von Grünigen doslej še ni nikdar zmagal, italijanski as pa mora tudi včerajšnji neuspeh - če ob osvojenem drugem mestu lahko sploh govorimo o neuspehu - pripisati zgolj svojim napakam. Tomba bi najbrž včeraj zmagal, če ne bi v obeh voznjah napravil cele serije neverjetnih napak, po drugi strani pa je lahko zadovoljen, da se je sploh uvrstil, saj se je v prvi vožnji z dvema akrobatskima potezama (takoj po startu se je zapletel ob svojo palico, tri vrata pred ciljem pa je celo padel in s skrajnimi močmi po hrbtu uspel priti v zadnja vrata) rešil izpada. Tretji je bil včeraj Norvežan Lasse Kjus, četrti pa vodilni v skupnem seštevku za svetovni pokal, avstrijski Luksemburčan Marc Girardelli, ki bo imel konec tedna s smukom in kombinacijo novo možnost, da se utrdi svoje vodstvo.

V drugi vožnji se je z najboljšim časom izkazal Švicar Hans Pieren, ki se je s 14. prebil na 5. mesto.

Švicar Von Grünigen med včerajšnjo zmagovito vožnjo (Telefoto AP)

Od slovenskih smučarjev se je v drugo vožnjo uvrstil le Jure Kosir, ki je bil po prvi vožnji 28., na koncu pa je pristal na zadovoljivem 21. mestu. Preveč razlogov za zadovoljstvo pa nimajo niti v italijanskem taboru. Tomba je bil res le za sedem stotink sekunde ob prvo mesto, toda poleg sedmega mesta Sergia Bergamellija ostali azzurri niso izpolnili pričakovanih tehničnega vodstva.

REZULTATI VELESALOMA: 1. Von Grünigen (Švi) 2:29, 51; 2. Tomba (Ita) 2:29, 58; 3.

Kjus (Nor) 2:29, 71; 4. Girardelli (Luk) 2:30, 28; 5. Hans Pieren (Švi) 2:30, 31; 6. Aamodt (Nor) 2:30, 63; 7. Bergamelli (Ita) 2:30, 84; 8. Salzgeber (Avt) 2:31, 03; 9. Nobis (ZDA) 2:31, 04; 10. Piccard (Fra) 2:31, 25; 11. Wallner (Sve) in Mader (Avt) 2:31, 30; 13. Strolz (Avt) 2:31, 34; 14. Nyberg (Sve) 2:31, 44; 15. Kröll (Avt) 2:31, 60; 21. Kosir (Slo) 2:32, 52; 24. Polig (Ita) 2:32, 86.

SVETOVNI POKAL - VELESALOM (po 4. od 6 tekem): 1. Girardelli (Luk) 262 točk, 2. Tomba (Ita) 256, 3. Aamodt

(Nor) 210, 4. Kjus (Nor) 189, 5. Von Grünigen (švi) 182 itd.

SKUPNI VRSTNI RED V SVETOVNEM POKALU (po 20. od 36 tekem): 1. Girardelli (Luk) 925, 2. Tomba (Ita) 612, 3. Aamodt (Nor) 525, 4. Mader (Avt) 448, 5. Heinzer (švi) 436, 6. Fogdoo (Sve) 385, 7. Thorsen (Nor) 343, 8. Kjus (Nor) 326, 9. Strolz (Avt) 312, 10. Besse (švi) 298, 11. Skaardal (Nor) 294, 12. Stock (Avt) 268, 13. Von Grünigen (Švi) 252, 14. Ortlieb (Avt) 250, ... Kosir (Slo) 226.

TENIS / PRVENSTVO AVSTRALIJE

Poraz Lendla

Premagal ga je 25-letni Šved Christian Bergstrom

MELBOURNE - Največje presenečenje drugega dne mednarodnega odprtega teniskega prvenstva Avstralije je nedvomno izločitev 32-letnega Čeha z ameriškim državljanstvom Ivana Lendla. Premagal ga je 25-letni Šved Christian Bergstrom (po 50. mestu na svetovni teniški lestvici), ki je tudi prvi, ki je izločil Lendla v prvem kolu nekega turnirja za Grand Slam po letu 1981.

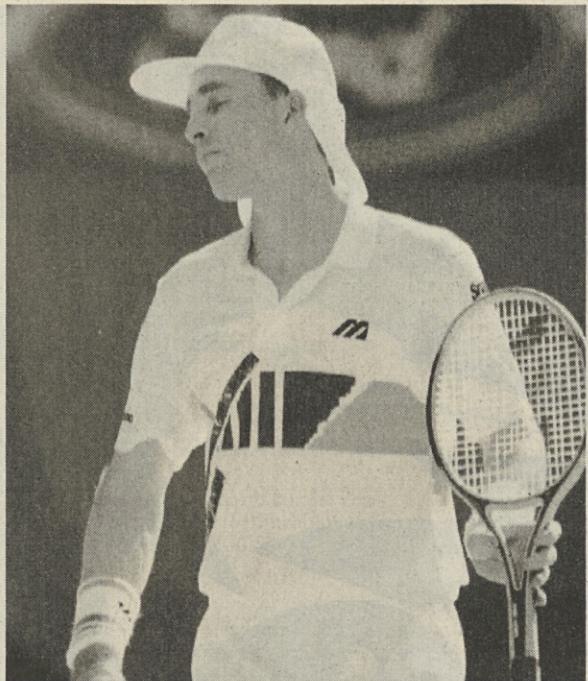
Zmaga Šveda je bila neoporečna - 6:4, 6:4, 2:6, 6:4. Lendl je po tekmi dejal, da je glavni vzrok za njegov poraz ta, da je zaradi poškodbe premalo treniral in se zato ni mogel temeljito pripraviti za ta turnir.

Že zdesetkana italijanska vrsta je včeraj izgubila se tri predstavnike: Nargisa, Bonsignorijsvo in Perfettijevo.

6:3, 6:4, Prinosil (Nem) - Yzaga (Peru) 6:3, 6:7, 7:5, 5:7, 6:1, Pioline (Fr) - Kühnen (Nem) 6:4, 7:6, 6:3, 6:2, Sampras (ZDA/3) - Steeb (Nem) 6:1, 6:2, 6:1.

Zenske

Demongeot (Fr) - Bonsignori (It) 6:1, 7:5, Porwick (Nem) - Perfetti (It) 6:1, 6:3, Javer (VB) - Cunningham (ZDA) 6:3, 6:1, Reinach (J. Afr.) - Guse (Avstral) 2:6, 6:2, 6:2, Po 8ZDA) - Kruger (Avstral) 7:5, 7:5, Santrock (ZDA) - Limmer (Avstral) 6:2, 6:4, Price (J. Afr.) - Nagatsuka (Jap) 6:3, 7:5, Langrova (Ces) - Perez (Sp) 6:0, 6:1, Habsudova (Ces) - Field (Avstral) 6:2, 6:2, Sawamatsu (Jap) - Manjokova (Rus) 7:5, 7:5.

Ivan Lendl predčasno zapuša Melbourne (AP)

NGOMET / PRIJATELJSKA TEKMA

A. Sacchi pripravil »mehiško revolucijo«

Italija - Mehika drevi ob 20.30 v Firencah

FIRENCE - Arrigo Sacchi je pripravil pravo »mehiško revolucijo«, je bil včerajšnji komentar prisotnih časnikaarjev v Firencah pred drevisnjo prijateljsko tekmo azzurrov z Mehikanci.

Italijanski zvezni trener je namreč spet vnesel v svojo reprezentanco kar precej novosti. Predvsem to, da v postavi ni večine Milanovih igralcev, odrekel pa se je tudi Vialiju. (»Dokler v Juventusu ne dobi svojega pravega igralnega mesta«, trdi zvezni selektor). Res je, da je drevisnje srečanje z Mehiko le test v okviru priprav za svetovno prvenstvo v ZDA leta 1994, na dlani pa je, da italijanska reprezentanca na dosedanjih kvalifikacijskih tekmah se ni »definira-

na« in tudi z igro se ni zadovoljila. Da Sacchiju se ni povsem jasno, kako naj sestavi svojo selekcijo, kaže tudi podatek, da je v postavo vključil 34-letnega Vierchowoda, ki je sicer že 29-krat oblekel državni dres, ni pa več rosnio mlad. In se: Di Mauro bo celo debitiral za azzurre in marsikdo se sprašuje, ce to ni le »geopolitična gesta« zveznega selektorja, saj ta nogometaš igra pri Fiorentini; vprašljiva je tudi uvrstitev Signorija v vezno linijo, da bi s podajami zalagal Roberta Baggia in Mancinija, ki so nad obema tekmečema pridobili točko. Izredno presenetljiv je poraz Olympiquea v Metz (1:2). Marseillečani so z golom Abedi Belega vodili, domaćini pa so poskebeli za nepričakovan

Mehikanci gotovo niso nogometna velesila. Novi mehiški zvezni selektor Miguel Mejia Baron, 48 let, po poklicu je zobozdravnik, ki je zamenjal Avstrijca Cesara Luisa Menottija, pa si obeta kar precej od drevisnjega srečanja.

POSTAVI.

Italija: Pagliuca, Mannini, Costacurta, Maldini (kap), Bianchi, Albertini, di Mauro, Signori, R. Baggio, Mancini.

Mehika: Campos, Gutierrez, Suarez, Ramirez Perales, Francisco Ramirez, Ambriz, Espana, Flores, Uribe, Alves Zaguinho, Garcia.

Tekma bo ob 20.30 in jo bo neposredno prenasal tudi italijanska TV na prvem programu.

TUJA NOGOMETNA PRVENSTVA / SPREMEMBA NA VRHU V ANGLIJI

Manchester United in Aston Villa z zadnjimi uspehi zdaj dve točki pred Norwichem V španskem prvenstvu La Coruna še vedno vztraja na prvem mestu pred Barcelono

MADRID - V Spaniji se komedija v nestetih dejanjih vendarle nagiba h koncu. Nadomestila jo je doslej nepoznana zvrst, ki je kot antagonista Barceloni namesto slovitih Realu postavila novince La Coruno. Deportivo je doslej pokazal najbolj prepričljivo igro. V zadnjih šestih zmagovitih tekmah pa je obenem močno izboljšal storilnost v napadu. Tako se je Brazilc Bebeto povzpela na vrh lestvice strelcev. Glede na omejen krog konkurentov, pa je cilj ekipe sedaj gotovo osvojitve more-

bitnega zgodovinskega državnega naslova. Barcelona bi v tem kolu podcenjevanje skoraj drago stalo. V drugem polčasu pa si je proti Osasuni le zagotovila novi točki. Po dolgem času je v standardni postavi zaigral tudi Goicochea, ki je dosegel zmagoviti zadetek za Katalonce. Remi v velikem madridskem derbiju je pravi odraz tekme. Groba in nervozna igra, ki sta jo pozivila Sabas in Zamorano. Z goloma Banga in Sukerja je slavila tudi Sevilla. VRSTNI RED: La Coruna 29,

Barcelona 27, Real Madrid 25, Tenerife 24, Valencia 22, Athletic Madrid, Sevilla in Athletic Bilbao 21 itd.

Očitno krizo Norwicha sta v angleškem prvenstvu izkoristila Aston Villa in Manchester United. Prva je na Villa Parku osmesila Middlesbrough (5:1), »rdci vragi« pa kar v gosteh solidno QPR Zaradi boljše razlike v golih je Manchester United tudi prevzel vodstvo na lestvici. Za vodilno dvojico je Norwich z zaostankom dveh točk, točko manj ima Blackburn, ki se se

spet vrača v pravo formo. Po vsej verjetnosti se bodo samo te ekipe borile za naslov. Veliko bolj zapletena je situacija na dnu lestvice, saj sta se z zadnjimi zmagami tudi Wimbledon in Nottingham spet vključila v borbo za obstanek. VRSTNI RED: Manchester Utd in Aston Villa 44 (24 tekem), Norwich 42 (24), Blackburn 41 itd.

Peto prestavo je vključil Jurgen Klinsmann in svoj Monaco popeljal na prvo mesto. Plavalasi Nemec, bivši igralec Interja, je odločilni gol za Monaco dose-

gel v 37. minuti. To je bil njegov letošnji stinrajši gol, na lestvici najboljših strelcev pa Klinsmann vodi pred Gravelainom (Caen), ki je doslej dosegel 12 golov.

Derbi kola v Franciji je bil Auxerreu, kjer je gostoval Nantes (1:1). Neodločen izid seveda ustreza »belo-rdečim« iz Montecarla, ki so nad obema tekmečema pridobili točko. Izredno presenetljiv je poraz Olympiquea v Metz (1:2). Marseillečani so z golom Abedi Belega vodili, domaćini pa so poskebeli za nepričakovan

preobrat. Dragoceno točko je na domaćem igrišču izgubil Paris St. Germain, kljub remiju pa Bordeaux celo dve. Garoncani bodo na novo odigrali tekmo 18. kola, ki so jo dobili po zaslugi nepravilno dosojenega prostega strela v kazenskem prostoru. Serija prizivov je koncana, zveza osmešena, nepazljivi sodnik pa je začasno na prisilnem dopustu.

VRSTNI RED: Monaco 30, Nantes 29, Paris Saint Germain, Auxerre in Marseille 27, Bordeaux 24 itd.

(Dimitrij Krizman)

NOVICE

Danes mlada reprezentanca Italije z Romunijo

LATINA - Mlada nogometna reprezentanca Italije se bo danes ob 17. uri v Latini pomerila z vrstniki iz Romunije. Selektor Maldini je sicer iskal drugega nasprotnika, tekma z Romunijo pa naj bi mu služila predvsem kot priloznost za skupni trening mladih reprezentativov. Po seriji zdravstvenih težav se v ekipo vrača igralec Lazio Marcolin, ki je bil junak ekipe, ki je lani osvojila evropski naslov. Marcolin je zadnjič igral za reprezentanco na olimpijskih igrah, danes pa bo nastopil v svoji tradicionalni vlogi levega zveznega igralca.

Italija bo nastopila v naslednji postavi: Visi, Franchini, Favalli, Altomare, Panucci, Mignani, Rossitto, Maini, Muzzi, Marcolin in Del Vecchio. Na rezervni klopi pa bodo Cudicini, Sacchetti, Colonese, Palladini, Scarchilli in Del Piero.

Mlade šentjanske smučarke na avstrijskem finalu

CELOVEC - Mlade šentjanske smučarke sportnega društva Sentjaz v Rozu so uspešno opravile korosko kvalifikacijo srednjih sol za vseavstrijski finale konec meseca januarja na Tirolskem. Stric-lanska ekipa BORG Celovec (Dunja Jamnig, Silvana Oraz, Brigita Filipis in Marion Medloversnik), je osvojila prvo mesto in steje tako tudi med favorite v finalu. Drugo mesto in prav tako nastop v avstrijskem finalu je dosegla glavna sola Pliberk. Lep osební uspeh je slavila tudi dijakinja slovenske gimnazije Tatjana Zablatnik: v svojem letniku je dosegla lepo 3. mesto. Na tekmovanju za pokal solarjev in mladincev na Katschbergu pa je Danijel Uznik (SD Sentjan) v svojem letniku zmagal, v skupni razvrstitvi pa je med 170 tekmovalci dosegel odlično peto mesto. Tatjana Zablatnik je pri solarkah osvojila dobro 5. mesto.

Uspešni mladi šahisti

CELOVEC - Po četrtem kolu tekmovanja za pokal koroskih solarjev so kar trije igralci Slovenske sportne zveze iz Celovca na čelu lestvice. Vodi Dunja Lukan pred bratom Aleksandrom Lukanom in Borisom Gollobom (vsi 3 točke). Na spredu je sedem kol, igra se pa po švicarskem sistemu.

Grosarjeva v sredini

NEW YORK - Končan je mednarodni sahovski turnir (po Bergerjevem sistemu), na katerem je nastopilo 11 sahistov. 16-letna slovenska članska prvakinja Kití Grosar je v 9. kolu remizirala z Wait-skinom, v 10. in 11. pa izgubila z Winslowom in Boninom, z obema na podoben način in v približno enaki končnici. Vrstni red ob koncu turnirja je bolj ali manj pričakovan. Zmagal je Ashley (ZDA), ki je s tem izpolnil normo za mednarodnega mojstra, pred tremi mednarodnimi mojstri iz ZDA. Edina zenska na turnirju, naša Grosarjeva, je pokazala, da lahko relativno uspešno igra tudi v moski konkurenci. Končni vrstni red: 1. Ashley 8, 5, 2. London 8, 3. Winslow 7, 4. Bonin 7, 5. Watzkin (vsi ZDA) 6, 6. Grosar (Slo) 3, 5, 7. Vulicevic (ZRI) 3, 8. Shapiro (ZDA) 2, 5, 9. Paglietti (Ita) 2, 10. Krant (Rus) 2, 11. Moskov (ZDA) 1. (V.G.)

GLEDALIŠČE / KOMEDIJA V ABONMAJU CONTRADE

Lahkotna Ninì obuja skoraj preživele mite

Tokratna Ninì Tirabusciò je živahna Delia Frediani

Živahna Dalia Frediani, ki nastopa v naslovni vlogi lahkotne komedije Ninì Tirabusciò (Foto T. Lepera)

V Trstu se izredno bogata gledališka bera ob začetku novega leta 1993 nadaljuje v Gledališču Cristallo z lahkotno komedijo Ninì Tirabusciò, ki je posvečena Neaplju in njegovi ljudsko-popularni gledališko-glasbeni kulturi, ali bolje povedano mitu o vsem tem, kakršen se je zasidral v zavesti italijanskega občinstva, ki sta ga s svojimi zabavno-lahkotnimi proizvodi dolga leta pitala najprej film in nato televizija.

Komedijo si je na kožo napisala temperamentna in simpatična Dalia Frediani. K temu jo je bržkone vzpodbudil izredni uspeh lanske lepljenke o neapeljskih popevkih, komikih in subretkah z naslovom Milleluci del varietà, v kateri je nastopala z Rosalijo Maggio. Za podobno operacijo nostalgija se je letos nalonila na komedijo Nina Bonè slovitega neapeljskega pisca Eduarda Scarpette in si zamislila zgodbo o ljubici zeni lastnika varietejskega gledališča, ki je iz ljubezni do moza pustila obe-tajajočo pevsko kariero. Ko odkrije, da jo ljubljene varu z vsemi pevskami, ki nastopajo v njegovem lokalu, se vrne na oder in čez noč zaslovi, vse skupaj pa znova pusti, ker pričakuje otroka in moza se vedno ljubi, pa

ceprav se svoji na novo odkriti osebnosti in intimni prostosti ne bo več odrekla.

Vsebinska res ni kdo ve kako globoka, vendar pa v prvem delu nadih ganjenosti, ki spomin na preteklost vedno ovije v roznate tancice minule sreče in slave, deloma odtehta površnost in neizvirnost. V drugem in tretjem delu zal zagona zmanjka, tako da je zaman ves trud igralcev, ki jim ne manjka temperameta, živahnosti in simpatije, in igra se le s teza-vo prebije do povsem pričakovanega konca.

Delo je posuto s številnimi priljubljenimi gagi, prijetna glasbena kulisa je sestavljena iz številnih popularnih neapeljskih popevk z začetka stoletja, ki jih poje Dalia Frediani ob spremljavi tričlanskega glasbenega ansambla. Vzdušje varieteja pa privablja tudi carodej z belimi golobicami.

V komediji poleg Dalie Frediani v naslovni vlogi nastopajo se Antonella Lori kot nadvse zabavna sluzkinja Rozina, Mimmo Brescia kot arhitekt Achille, Giosiana Pizzardo kot prevzetna su-bretka Lulu in se mnogo drugih. Delo je režiral Livio Galassi, sodelovali so še scenograf Paolo Petti, kostumografka Giusti Giustino in koreografinja Graziella di Rauso. (bov)

LJUDSKA KULTURA / NŠK V LJUBLJANI

Zanimiv prikaz zdravilnih rastlin tržaškega Krasa

MIMA KAPELJ

Zdravilni učinki lipo-vega cveta, zajblja ali kamilice so večini dobro znani in marsikdo se vedno seže po teh naravnih pomagalah, kljub temu, da so v lekarnah na razpolago številne terapevtske kemije inčice. Marsikomu pa je popolnoma neznana moč na primer breskove koščice ali v olju namakanega li-ljinega cveta. Za naše prednike, ki se jim k re-sci ni bilo treba mučiti z zdravstvenimi reformami, ticketi in cakanjem v ambulantah, pa je bilo zdravljenje in lajšanje težav z želisci in s kanckom vrazevernosti nekaj vsakdanjega. Tako niso zavrgli niti ze omenjenih skromnih breskovih koščic. Če je koga v družini trgalo v usesih, so koščico močno segreti v peci in skoraj zogleno položili na kroznik. Nanjo so kanili olje in z lijem usmerili zdravilne hla-pe v vneto usesno votlino.

Tako in se marsikatero zanimivo informacijo je mogoče dobiti v Sloven-skem etnografskem muzeju v Ljubljani, kjer bo se danes odprta zanimi-va razstava »Ta trava je sacana«. Ki sta si jo omi-slili in postavili mladi tržaski reziskovalki Kri-stina Kovacic in Martina Repinc ob sodelovanju Odseka za zgodovino Na-rodne in studijske knji-z-

cas. Katalog je dvoje-zicen, vsebuje pa tudi povzetek v anglescini. Celotni razstavi pa dajejo svojevrstno življenjskost diapozitivi Janka Kovacica in Petra Skoberne-ta in magnetofonski posnetki prirečevanj v na-rečju, ki sta jih Repince-va in Kovaciceva zbirali na terenu. Naj omenimo se, da je ljubljanska raz-stava prvi primer sodelo-vanja med Zgodovinskim odsekom NSK in Sloven-skim etnografskim mu-zejem.

Za smotrnejši ogled razstave je v muzeju na razpolago izčrpna brosu-ra oziroma katalog, v ka-terem so ponatisnjene ilustracije Giuliane Ger-dol (na sliki ena od ilu-stracij), in ki so tudi del razstavne opreme. Ob vsaki sliki je sheda, vse-buje botanične podatke posamezne rastline, et-nološke napotke in način uporabe zelisc, ki sta jih avtorici zbrali na terenu. O moči in zdravilnosti zelisc so bili namreč ljudje vselej seznanjeni le z ustnim izročilom, kajti knjige s tako vsebi-no segajo v sodobnejši

PORTRETI / JAKOB UKMAR

Sveti mož iz Škednja

Za Studio Tesi je knjigo napisal Alojz Rebula

IVANKA HERGOLD

Pisatelj Alojz Rebula je za italijansko založbo Studio Tesi napisal por-tretno biografijo o zna-menitem tržaškem duhovniku Jakobu Uk-marju. Vsiljuje se pri-merjava z izdajami Pa-ritanske knjige o zna-membnih slovenskih mozeih, samo da je Re-bulovo delo neprimer-no boljše, in to zaradi temeljitosti, natančno-sti, tako da bi moglo biti (prevredno tudi v slo-venščino) slovenskim založnikom in piscem za zgled, kako se pac tak portret napise.

V Rebulovem literar-nem delu je polno likov, katerim je Bog »edino dejstvo«, to so v prvih delih iskanci smi-sla in Boga v praviloma poganskem, - sploh ju-nakom s takimi vzgibi - neprijaznem okolju, ker so sredi tega drugačne-zi po izobrazbi in izvoru (npr. Klement juze, Gomer, Kandor, Neme-zian), naposled pa se ta pisatelj gon po prese-ganju realizira v literar-nih junakih-duhov-nikih, kot so na primer Jordan Kosutnik, Fride-rik Baraga, E.S. Piccolo-mini in A.M. Slomsek. Ljudje tonej, ki jih je Bog poklical, da bi pogan-skost in neprijaznost okolja spremenili v nje-govemu imenu. Pojav Duhovnika ima pri Re-buli središčni pomen.

Inteligentnost, aktiv-nost in podjetnost teh cerkvenih ljudi pri njihovi pastirski službi je čezmerna, a neverjet-no zemeljska (mestoma celo banalna), saj se temeljnemu užitku, ki spremlja spreminjanje sveta in oblast nad dušami pac ne morejo docela odreci. V tej vrsti duhovnikov ima Jakob Ukmar čisto drugačen prostor. Zdi se, kot bi bil Rebuli najbližji, po izvoru, po izobrazbi in duhovnem formatu, a tudi zaradi skupnega zgodovinsko-politične-ga prostora, tako da za-stopa v galeriji pisatelje-vih duhovnikov nemara najbolj točno, simbolno zapolnjeno mesto.

Kaj nam pravi Alojz Rebula v svoji knjigi o Jakobu Ukmarju (1878-1971)? To je na prvi po-gled predvsem zgledna zgodba o nadarjenem, a revnem krasnem sinu, ki je svoje življenje po-svetil Bogu in kot clo-vek svojim ljudem - ver-nikom. Bil je zelo ob-darjen poliglott, kot cerkveni jurist je užival ugled v samih vrhovih Cerkve, kot učinkovit in pogumen pridigar in svojevrsten spovednik ter pridigar je bil prilju-bljen in znan pri Judeh, ne glede na narodnost, po filozofski orientaciji in kot pisec je bil tomi-st, ukvarjal pa se je tudi z astronomijo. Dolgo, skoraj stoletje trajajoče, plodno, polno življenje torej. A če bi slo v knjigi zgolj za popis te življenjske vsebine, bi bila knjiga lahko zgolj informativna, zanimiva samo za duhovnike in razgledane katolicane.

»Sveti veri« je bilo podrejeno Ukmarjevo življenje in delo, saj je imela ta zanj večji po-men kot nacionalni ali socialni problemi, ni-kakor pa jih ni izključe-vala, le reševala jih je z njeno pomočjo. V knjigi je to izčrpno prikazano

ob primeru ricmanjske-ga pojava unijastva, s katerim se je Ukmar spopadal (od l. 1906-1910) in pri krajanih pozel linc in sovraštvo. k tej veri je spadala tudi njegova pastirska po-drejenost cerkveni hi-ararhiji, ne pa seveda po-svetni oblasti, ki je v Ca-su fasističnega divjanja, a tudi kasneje imela vpliv na mlacne cerkve-ne moze. Vatikanske cerkvene vrhove in tržaške skofe je »ske-denjski samotar« dolga leta opominjal z različ-nimi dopisi, pismi in spomenicami na evan-gelijsko rešitev proble-mov s slovensko manjšino, ta pa seveda ni mogla biti drugačna kot pravična, kajpada mu je pri tem prislo prav juridicno in teo-loško znanje, tako da ima za zdajšnjo enako-pravnost slovenskega jezika in tržaski skofiji resnično velike zasluge. Kaksna je bila njegova vdanost skofu, je raz-vidno iz prigode (l. 1947) v istrskem La-niscu, kjer je prislo na birmanju do fizičnega napada nanj in do uboja duhovnika Bulesica, kar je zakrivila tamkajšnja rdeca oblast. Sploh sta močnejši me-sti v knjigi prav oba dra-matična opisa življenjs-ke nevarnosti, ki prikazeta Ukmarja v svojski luči, ko se znaj-de v sovražni danosti (proti sebi ima staliniste na procesu, a ker govori po resnici, se zameri skofu Santinu, casopisi tudi zlorabljaajo zadevo v svoj politični prid, skof se mu masčuje) in iz nje izide na zunaj kot porazenec, kot že nekoč v Ricmanjih, a v resnici kot zmagovalac nad so-vraštvo. Kako si naj sicer razlagamo, da je vse do smrti hranil ok-ravljena oblacila iz La-nisca in ricmanjske ubijalske kamne? Tudi samega Santina je nav-sezadnje omehcal in pridobil več njegove naklonenosti. Ob prebi-ranju s knjižnih strani resnično zaveje po sve-tosti, saj je bil prav zara-di nje v Cerkvi učinko-vit tudi, kadar se je v svojih spisih in spome-nicah prizadeval proti pojavom rasizma, na-cionalizma, nepravilno-stim in krivicam, kjer vse pac ima demon so-vraštva veliko moč. Prav v sledovih Duhov-nikove svetosti, ki se za-svetijo na nekaterih me-stih, je največji car te knjige.

Pisatelj je popisal Uk-marjevo življenje od roj-stva do smrti, njegovo podobo pa postavil v si-rok okvir zgodovinskih ter cerkvenih do-godkov, kar je posebej pomembno, saj sloven-ski duhovnik sredi teh ne stoji nemočen, tem-vec vanje aktivno ter uspešno posega. V vseh političnih režimih ga na neki način preganajo (pod Avstrijo ga za-prejo, fasisti ga nadzi-rajo in sikanirajo, po 2. svetovni vojni v tr-zaskem peklu tudi nima lahkega življenja), tako da je zgleden lik sloven-skega vernika, ki pre-maguje ta svet v imenu svojega Boga. Lepo in svetlo branje, ki cloveka (tudi pogana) potolazi in mu ohranja upanje v dobre ljudi.

LAHKA GLASBA / JUTRI V TRSTU

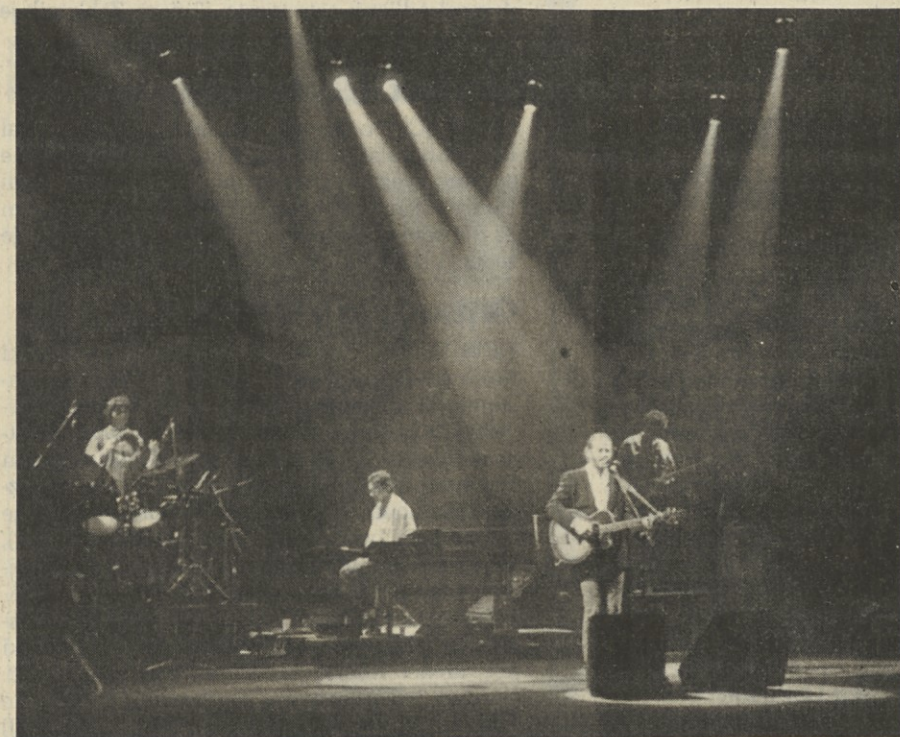
Francesco De Gregori prvi gost niza koncertov zanimivih interpretov

ANDRO MERKU

Jutri bo v tržaski Sport-ni palaci ob 21. uri nasto-pil Francesco De Gregori. Nova zimska turneja rim-skega kantavtorja je predvsem pretveza za predstavitev novega albu-ma "Canzoni d'amore", ki je izšel jeseni. Skupni imenovalec LP plošče, kot pravi že samo ime, je ljubezen, vendar neka univerzalna ljubezen, se pravi ljubezen do življenja, do svobode, do resnice. Seveda bo obcin-stvo na tem koncertu pri-sluhnilo tudi starejšim uspešnicam, kot so npr. La leva calcistica della classe 1968, Alice, Bu-onotte fiorellino, Pablo, Generale, Rimmel, Bufalo Bill in se druge. V pro-gram sodi tudi nova pe-sem Adelante! Adelante!, to je motiv, ki ga je De

Gregori izbral za svoj prvi video: posnel ga je pred mesecem v Kaliforniji in v kratkem ga bomo tudi videli na malih ekranih. V okviru celotne turneje si De Gregori med dru-gim prizadeva poglobiti komunikativno plat kon-certov: dialog s publiko bo torej poglobitveni ele-ment njegovega koncerta. Rimski kantavtor je ena tistih osebnosti v sve-tu lahke glasbe, ki so se v letih le malo spremenile. Sicer pa je De Gregorijeva usoda svojevrstna: na začetku njegove glasbene poti, ko so bile v modi protestne pesmi, so ga kritizirali, čes da je pre-malo angaziran. V trenutku popolne osamo-

svojitve pa je napisal pe-sem La storia, v kateri tr-di, da ljudje ustvarjajo zgodovino. Kljub temu, da je osrednja tematika zadnjega LP ljubezen, pa je jasno razvidno, da ostaja kantavtor angazi-ran umetnik, kot iz-pricuje npr. pesem Chi ruba nei supermercati. De Gregorija bodo spremljali Vincenzo Mancuso pri električni kitari, Lucio Bardi pri akustični kitari, Guido Guglielmetti pri basu in Rosario Gagliardo pri bobnih. Predprodaja vstopnic je bila uspešna, ce zelite prisluhniti ene-mu najvidnejših pred-stavnikov italijanske av-torske glasbe, morate kar pohitete, saj je takih pri-ložnosti v večno zaspa-nem Trstu res malo!

Francesco De Gregori na prejšnjem koncertu v Trstu (Foto križmančič)

LIKOVNOST / V TRŽAŠKEM MUZEJU REVOLTILLA

Ko filmski in gledališki lepak postane grafična umetnina

Izvirna dela za film in gledališče Andrzeja Pagowskega

SERGIJ CESAR

Reklamni lepak, pa naj bo tudi filmski ali gledališki, bi lahko sma-trali za bolj obleceno sporočilo, ki se z njim ubadajo predvsem rek-lamni grafiki, pa ni tako. Poljska, kot tudi druge sole, so tak lepak dvigni-le na umetniško raven grafičnih listov moderne dobe, morda je edina razlika v tem, da je pri grafikah ustvarjalec po-polni avtor dela, od ide-je, sporocila do obde-lave, pri lepakih pa je, po besedah samega Pa-gowskega, petdeset od-stotni avtor. Zanj je prav, da ima naročnik dela pravico do polovic-nega vpliva, ostala polo-vica pa je popolna svo-boda ustvarjalca.

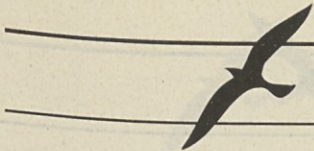
Tako nam predstavlja svoja dela za film in gle-dališče Andrzej Pagow-ski z razstavo lepakov v predverju konferencne dvorane v muzeju Re-voltella. Znamenita poljska sola pa dozivi oseb-no interpretacijo lepaka po Pagowskem, saj je vanj vdihnil predvsem svoje gledanje na osnov-no nalogo lepaka: spo-ročilo. Verjetno ni s temi svojimi deli pritegnil dodatnega stvila ljudi na filmske ali gledališke predstave, je pa z njimi ustvaril bolj zaokroženo podobo in izpopolnil prikazano delo v filmski ali gledališki dvorani. Njegova dela so osredo-točena bolj kot na do-gajanje ali temo predsta-ve, na osebek v njej in na probleme, ki ga prikazano delo vsebuje. So to predvsem predsta-

vitve pogleda in inter-pretacije samega Pagow-skega, kako z enim sa-mim simbolom prikazati cimbolj popolno sliko sporočila predstave. Gre predvsem za clovekovo usodo, od Hamleta (na sliki lepak za to predsta-vo), Macbetha do filmov Scle in Scorseseja in zaradi nje je pac clovek ali njegov obraz glavni ali edini predmet upo-dobitve; ali pa daje nje-gova popolna odsotnost se večji poudarek tej ideji. Pogled po raz-stavljenih delih nam predoci enkratno stilno enotnost predvsem pa temacnost izbranih barv, kot bi hotel ponazoriti brezizhodnost dobe, v

kateri živi umetnik. Iz-brane barve so, razen v redkih primerih, ugasle, temne in nekoliko prašne, kot bi bili to lepaki, ki so dalj casa zalepljeni na zidu, pozabljeni, zbledeli od sonca in vetra ter umazani od cestnega prahu, skratka del, ce-prav krajše, zgodovine. Iz njih veje zelo zgoscen simbolizem, saj je lepak skoncentrirano sporo-ci-lo, ki mora govoriti uni-verzalen in vsem raz-umljiv jezik. Posebnost teh del je tudi tekst kot sporočilo; izredno sko-po, samo osnovni po-datki so na njem, in sku-pna poteza skoro vseh je rocno pisano besedilo, brez kakršnihkoli grafic-

nih zahtev. Dajejo samo informacijo. Kljub temu pa je ta, na prvi pogled nemarni, rokopis del celotne podobe in stila njegovih stvaritev, znak zive prisotnosti cloveka, lahko bi rekli celo pro-tiutez slikarsko izdelani podobici celotnega dela ali pa samo po sebi likovna stvaritev. Upo-ra-ba pisanega besedila kot elementa likovne govori-ce se pac razteza od zdavnaj po delih, ki so jih v preteklosti, in tako tudi danes, uporabljali umetniki. Tistih petde-set odstotkov, o katerih govori Pagowski, je tu izredno dobro izrablje-nih za dosego postavlje-nega cilja.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. in 21.30. uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Cena vstopnice 600 in 750 SIT.

Ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polic. Režija: Dusan Jovanovic. Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.

JUTRI: ob 19.00 in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 750 in 600 SIT.

Ob 19. uri (Gallusova dvorana) W.Shakespeare: Kralj Lear.

NAPOVEDUJEMO: 28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 Arthur Schnitzler: Anatol. Za abonma Dijaški 4 večerni in izven (konto)

Ob 20. uri (Mala drama) Woody Allen: Zaigraj se enkrat, Sam.

JUTRI: ob 19.30 Strnisa: Samorog. Za izven (konto)

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. on 20. uri (Mala drama) Woody Allen: Zaigraj se enkrat, Sam.

23.t.m. ob 19. uri Henrik Ibsen: Peer Gynt. Zadnja predstava!

23.t.m. ob 20. uri (Mala drama) Luigi Pirandello: Clovec s cvetom v tisti. Za izven (konto).

Cenjene obiskovalce obveščamo, da so vse predstave W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. v mesecu januarju, razprodane. Vstopnice za predstave v februarju bodo na voljo od 30. januarja, ko bodo objavili tudi razpored predstav za mesec februar.

Rezervacij ne sprejemajo.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 uri Evald Flisar: Kaj pa Leonard? Za abonma red O in izven.

JUTRI: ob 19.30 uri M.Frayn: Hrup za odrom. Za izven in konto (razprodano).

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 19. uri A.P.Cehov, T.Brash: Platonov (za abonma petek in izven).

23.t.m. ob 19.30 E.Kishon: Bil je skranec (za izven in konto).

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE

DANES IN JUTRI: ob 19.30 H.Achternbusch: Susn (ljubljska premiera in prva repriza). Zgodba o ženski v starih časovnih obdobjih v režiji Eduarda Milerja. Vstopnice so v prodaji v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča.

Tel. 061/153-312.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 22. t.m. ob 19.30 uri Levstik-Jovanovic-Partljic: Martin Krpan. Za izven.

23.t.m. ob 20. uri Prometej brez skodelice. V izvedbi eksperimentalnega gledališča Rezares. Za izven. Tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20. uri Aldo Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi moške. Monodramski nastop Polone Vetrhi.

MARIBOR

SNG DRAMA

V PRIHODNIH DNEH: 22. in 23. tm. ob 21. uri (Mali oder) Kabaret 20. stoletja: Isadora, ko-reodramski projekt. Primabalerina Maja Serbje-novic Turcu razkriva življenje in smrt prve moderne pesalske Isadore Duncan.

25. in 26. tm. ob 19.30 Shakespeare: Hamlet.

Informacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

MINORITSKA CERKEV

V PRIHODNIH DNEH: 23. in 24. tm. ob 20. uri Grum-Zlatar-Frey: Dogodek v mestu Gogi.

SNG OPERA

DANES: ob 19.30 balet Luna nad Mississippijem, po motivih baleta Sedem smrtnih grehov B. Brechta.

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. G. Puccini: La Boheme.

30. in 31. tm. cajkovski: Hrestac.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

JUTRI: ob 17. uri Vitrac: Victor ali otroci na oblasti. Abonma Solški 4 in izven.

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 9. uri Schiller: Razbojniki. Za abonma Srednja ekonomska sola Celje II.

SLG Celje razpisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.

Spored: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališče Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Molliere-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana), Nicolai: Hamlet v pikantni omaki (Slovensko stalno gledališče Trst), Molliere: Svatba po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbeži od zene (Presernovo gledališče Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi moške (Drama SNG Ljubljana), Molliere: Namisljeni bolnik (SLG Celje).

Vpis abonmaja od 11. do 29. t. m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 19.30 uri H.Ibsen: Nora. Za abonma sobota II, izven in konto.

23. in 24. t.m. ob 19.30 R.Cooney: Zbeži od zene.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20. uri bodo v Solkanu uprizorili Vitrac: Volkodlak v izvedbi PDG Nova Gorica. Za abonente iz Postojne in Idrije.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 19.30 Mo-liere: Namisljeni bolnik. Gostovanje SLG Celje.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 29., 30. in 31. t. m. go-

stovanje ljubljanske Drame: A. Schnitzler - Anatol.

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 16.30 (red prost) - Stalno gledališče FJK in gledališka skupina Glauca Maurija bosta ponovila delo A. Schnitzlerja Anatol. Režija Nan-ni Garella, v glavni vlogi Roberto Sturno. Predsta-va v abonmaju: odrezek st. 6. Prodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

PRIHODNIH DNEH: 28. in 29. t.m. ob 20.30 bo Zadruga Argot - Società per attori uprizorila delo Umberta Marina »Volevamo essere gli U2«. Pred-stava izven abonmaja, za mladino in abonente posebni popusti. Prodaja vstopnic pri osrednji bla-gajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Ros-setti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red H) osma predstava - Cajkovski - balet Hrestac (Lo schiaccianoci). Balet in orkester gledališča Verdi, dirigent Guerrino Gruber, Koreografija Giuliana Barabashi.

Prodaja vstopnic v dvorani Tripovich od 9. do 12. in od 16. do 19. ure (razen ob ponedeljkih) - ob predstavah: od 9 do 12. in od 18. do 21. ure.

GLEDALISCE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 komedija Eduarda Scarpette Nina Bonè v izvedbi gledališke skupine Conso-zio '90 iz Neaplja. Režija Livio Galassi. V glavni vlogi Dalia Frediani. Jutri ponovitev ob 20.30.

GLEDALISCE SILVIO PELLICO

Ul. Ananian

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 22. t. m., ob 20.30 bo gledališka skupina I Commedianti upri-zorila komedijo Laure Marocco Wright v trzaskem narečju »... ma xe vignuda la grandine«. Režija Ugo Amodeo.

Prodaja vstopnic in informacije pri UTAT v Pa-sazi Protti in v tajnistvu združenja Armonia (tel. 370667).

VIDEM

PALAMOSTRE

V PRIHODNIH DNEH: od 29. do 31. t. m. go-stovanje gledaliških skupin Teatri di Thalia in Teatro dell'Elfo z Galdonijevim delom v Fassbin-derjevi priredbi La bottega del caffè.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 - Orfej v podzemlju (opera Jacques Offenbacha).

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 22. t.m., ob 19.30 Kitajski slavec in ob 19.30 ponovitev Or-feja v podzemlju.

GLEDALISCE V HISI UMETNOSTI

DANES: ob 10.30 in 20.00 - Klassenfeind (Raz-redni sovražnik). Ponovitev jutri, 21. t.m., ob 10.30 in 20.00 in v petek, 22. t.m., ob 20.00 uri.

BEIJAK

KONGRESNA HISA

DANES: ob 19.30 - Carlo Goldoni: La locandie-ra - gostuje Teatro La Piccionia (v italijanskem jeziku).

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

TIVOLSKI GRAD

DANES: ob 18. uri Muza pri muzi: Mate Bekavc, klarinet. V organizaciji Glasbene mladine ljubljanske. Vstopnine ni.

NARODNI MUZEJ

DANES: ob 20. uri koncert Godalnega kvarteta Tartini. Vpis abonmaja in prodaja vstopnic na se-dežu koncertne agencije Gallus International (tel. 061/157-008) in v galeriji Labirint (061/150-155).

UNIJSKA DVORANA

JUTRI: ob 19.30 G.Verdi: Nabucco- koncertna izvedba. V izvedbi Opere SNG Maribor.

23. in 24. t. m. ob 19.30 uri (Unionska dvorana) (za abonente in izven) Rossini: Stabat Mater. V izvedbi mariborske Opere. Informacije na tel. 062/211-461.

CELJE

NARODNI DOM

JUTRI: ob 19.30 koncert Akademskega pevske-ga zbora Celje pod vodstvom Adriane Požun-Pav-lovic, za Ljubiteljski kulturni abonma in izven.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. ob 20. uri koncert Moskega pevskega zbora zdravilšča Ro-gaska slatina.

28. t. m. ob 20. uri koncert Akademskega pev-skega zbora Maribor.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVE-LA

V PRIHODNIH DNEH: 23. t. m. ob 20. uri kon-cert zbora I cantori del friuli iz Vidma (vokalni abonma in izven). Vstopnina je 400 SIT, abonenti imajo 20% popusta.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 25. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega drustva. Nastopil bo Kvartet Fiesole.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminiem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

JUTRI: ob 21. uri celovecerni koncert France-sca De Gregorija.

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 1. februarja, ob 21. uri celovecerni koncert Francesca Gucci-nija.

GLEDALISCE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 22. t. m., ob 21.00 bo v okviru cikla Zattere 2 na sporedu kon-cert pevke Sussan Deihim, ki ga organizira Zadruga Bonaventura v sodelovanju z gledališčem Miela in Združenjem »More Music. Vstopnina znaša 15.000 lir. Informacije pri

gledališču Miela (tel.040/365119) ali pri More Music - Trzic (tel. 0481/483143).

GLEDALISCE VERDI-MILJE

V soboto, 30. t. m., ob 22. uri bo na sporedu koncert skupine Microgroove, ki ga predstavlja Globoglas.Po koncertu se bo večer nadaljeval z gla-sbo D.J. do 0.30.

SPILIMBERGO

ROTOTOM - Gaio di Spilimbergo (Porde-non)

DANES: ob 21. uri »Maciste contro tutti« - ce-lovecerni koncert italijanske punk skupine CCCP.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. uri (sejna E3) Izseljenstvo in ekonomski potencial, iz cikla Slovenski izseljen-ci. Vstop prost.

JUTRI: ob 19. uri (sejna V4) predavanje dr. Zmaga Smitka Kaj je buda v resnici rekel?, iz cik-la Društva zaprost. Informacije na tel. 061/222-815.

KNJIZNICA OTONA ZUPANCICA

DANES: ob 19.30 bo v galeriji knjižnice pred-stavitev slovenske sage Veliki voz Milosa Mikel-na. Pogovor z avtorjem bo vodila Alenka Kle-menc. V organizaciji zalozbe Mihelac.

DRUŠTVO SLOVENSKIH KNJIZEVNIH PREVAJALCEV

DANES: ob 19. uri literarni večer z naslovom Beli zerjav v hisi kac. O prevodih poezije tibetan-skega pesnika sestega dalajlame bo govoril Ivo Svetina.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

JUTRI: ob 18. uri La belle equipe, film Juliena Duviviera z Jeanom Gabinom in Viviane Roman-ce.

KLUB K 4

V PRIHODNIH DNEH: 25. t.m. ob 21. uri Ek-skalibur, Predstavitev in demonstracija tehnike Ekskalibur, ki jo vodi skupina EGA. Video, gla-sba, ples.

Vroci telefon Kluba K4 061/113-282.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

V organizaciji Zadruge Bonaventura bodo predvajali serijo filmov v izvirniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu di-rektorju Mednarodnega centra za gledališke razi-skeve v Parizu. Vstop prost.

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m., ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade« Igrajo Glenda Jackson, Pa-trick Magee, Ian Richardson.

NAPOVEDUJEMO: 2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrez Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear« . Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Pa-trick Magee.

MAJAK

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 9. uri Lev-stik-Jovanovic-Partlji: Martin Krpan. Za izven.

23.t.m. ob 16. uri Golia-Partljic: Srce igračk. Za izven.

24.t.m. ob 16. uri Golia-Partljic: Srce igračk. Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom pre-dstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po tel. 061/312-860.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 17. uri Kuzek in muca v izvedbi LS US.

OPERA IN BALET SNG

V PRIHODNIH DNEH: 29. t.m. ob 10. in 12. uri ter 30.t.m. ob 11. uri. Cipci: Sneguljica. Tel.061/331-945.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 13. uri Goljevšček: Čudežni kamen v izvedbi PDG Nova Gorica. Tel. 065/25 326.

KOSTANJEVICA

OSNOVNA SOLA

DANES: ob 11. uri Andersen: Slavček. Gostuje PDG Nova Gorica.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

DANES: ob 10.30 Andersenova pravljica »Ce-sarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verzih na-pisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marijan Kravos, kosmumi Marija Vidau, kompo-nist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Viki. Na-stopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blago-vice, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korošec.

Ponovitev v torek, 26. t. m., ob 10.30

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 24. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo An-dersenova pravljica Kraljica na zrnu graha v iz-vedbi gledališke skupine La Contrada.

GORICA

KATOLISKI DOM

V petek, 22. t. m., ob 10.00 in 12.00 uri Ander-senova pravljica »Cesarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marijan Kravos, kostumi Marija Vidau, kompozist Miran Kosuta, svetova-lec za magijo Viky. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovic, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vlamimir Jurc in Franko Korošec.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate raz-stavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/ Venezia- Topo-grafia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dija-ke in študente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstavlja 12 vo-dilnih svedskih obliko-valcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALE-RIJA

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafik Jozeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob ne-deljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odras-le 100, za študente 50 SIT. Tel 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blejskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka ob 10. do 18.ure, ob nedeljah od 10. do 13

V naročju vetra (17)

Most se lahko tudi podre - Odplul sem proti Panami
V bližini Panamskega prekopa te kaj lahko povozi čez oceanka

Most se je podrl

Naslednjega dne grem na ogled po mestu. To mestce je pravi antilski Amsterdam. Tu so kanali, evropska arhitektura, imena ulic. ... Le ljudje so bolj črni in bolj živahni. Nad zalivom, kjer je pri vezana »Neodvisna Slovenija«, se boči visok most. Prvic so ga naredili iz aluminija, pa se je med preizkušanjem podrl. Menda je bilo tudi nekaj mrtvih. Sedanj je zelezen in se vedno kljubuje rekam avtomobilov, ki se valijo cezenj. Kadar koli ga zagledam, »ocenjujem«, ce se »misli« podreti na mojo barčico.

Zvečer sedim na barki pri obeh Anglezih in pridno vlečemo iz steklenice cilenskega vina, ki sem jo prinesel s seboj. Pogovor teče o marsicem. O falklandski vojni, o Gurkih, ki so menda najhujši vojskaki. Anglez: »Z njimi ni sale, vsi se jih bojijo. Ponoci hodijo specim sovražnikom sezuvati cevleje ...«

Steklenica je prazna, pogovor se je iztekel. Ko potem ležim na svoji barki, začutim, da je nekdo stopil nanjo. Pogledam ven, tu je nekdo, ravno pokrov na sedezu hoče odpreti. Preklete! Zakricim in vzame ga

noč. To je gotovo tukajšnji »Gurk«! Ta se gotovo ne bi ustavljal pri cevlih ...

Vedno mimo bordela

Dnevi hitro minevajo. Vedno, kadar grem v mesto, moram mimo tiste javne hiše za vogalom. Tam je tudi edina restavracija dalec naokoli. Včasih se ustavim, vstopim in opazujem dame, ki posedajo ob mizah. No, okolje je tako, da je bolj ostali le pri pivu ...

Sicer bi moral odpluti, pa se mi ne gre nikamor. Dobre družbe se ne manjka, trg je odlično založen. Pa tudi evropski red je tu. Hollandcem ga nekako uspe vzdrževati in to kljub tukajšnji živahnosti in bližini Venezuele, od koder na ribiških barkah prihaja vsak dan na trg večina zivil.

Po radiu sem dobil tudi kapitana Iva iz »Arosie«, 300-metrse velikanke Splosne plovbe. Ravno kar pluje ob kolumbijski obali proti Evropi. Daje ga nasproti veter moci 9. Piha zadnji aprilski norder, veter, ki je posledica mrzle fronte, ki pride iz Severne Amerike. Ponavadi se to aprila zgodi le enkrat. Novica pa zame ni slaba. Ko se veter unese, bom

takoj odplul. Aprila najbrž takega vetra ne bo več.

24. april, 50 milj pred kolumbijsko obalo

Preklete, pa ga imam! Norder namreč. Danes zvečer, po vročem in soparnem dnevu, se je najprej začelo na severu bliskati, potem pa je zapihalo. Veter je rasel in rasel. Končno pa se je ustalil pri devetki. Ti strela dobro me daje. Kaze, da je tu tudi nasproten tok in valovi so ogabno strmi in visoki. Takole, kakih šest ali sedem metrov imajo. Pogosto se podirajo v kokpit in umaknem se v kabino. Jadram z majhno krpico prečke, za jadnico pa spet enkrat vlečem dolgo vrv. Barka se drži kar dobro.

Kolera

Ponoci dremljem v kabini in poslušam kolumbijski radio. Reklam je veliko, so pa slabe kopije tistih venezuelskih. Na radiu Caracal slišim, da sta dve glavni mafijski družini na polotoku Guajira, mimo katerega ravno plujem, zakopali bojno sekuro. Oblasti upajo, da bodo sedaj to področje »pacificirali«. Po radiu klicejo iz gozdov posamezne mafije, pa je to prava ekvilibristika ...

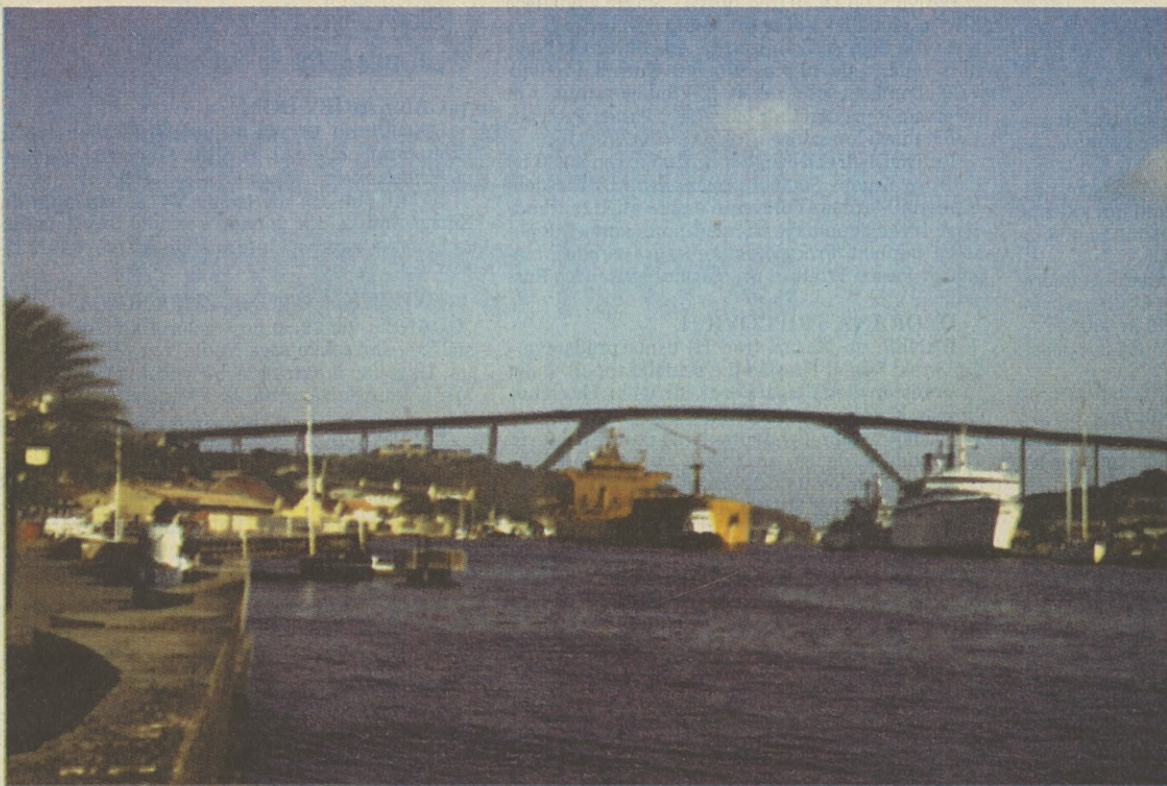
»Zakajlam« se v spisku konkurence ... Končno pa pri poročilih le pride na dan največji problem: kolera! Danes so imeli 10 mrtvih. Dobro, da sem 50 milj od brega. Kljub temu pa posode na bom več pral v morju ... Upam, da v Panami te bolezni ni.

Nedelja, 26. aprila

Veter se je danes nekoliko unesel, bil pa sem prav blizu bližnjemu srečanju tretje vrste ... Preklete! »Ninja Bonita«, lepa deklica ... To »deklico« pa si bom dobro zapomnil. Le malo je manjkalo! Z ladje so mi celo trobili, pa bi se morali umikati oni. Dremal sem v kabini po neprespani noči, pa me je predramil globok bas ladijske sirene. V kokpit me je odneslo, kot bi me ustrelil iz puške. Moral sem izklopiti avtopilot in v viharju obracati proti vetru. Zlomku pa sem se kljub temu izognil le za kakih 10 metrov. Krmni val me je popolnoma zalil. Se sreča, da sem to predvideval in dobro zaprl vhodno loputo ...

Pozicijo seveda določam astronomsko. V teh pogojih, ko barko svetilke packe nekje na strmi valovi, pa je to pomagati tudi z radiogoniometrom, pa

stara obe poziciji različni kar za 15 milj ... No, potem pa sem popoldan lahko pozicijo določil se prevec natančno. Lezal sem v kabini, pa me je zdrnil mocan zvizg. Kdo je zvizgal, vrag si ga vedi. Najbrž kar moj Angel varuh ...

Most v Willemstadu se je enkrat že podrl

Foto: Jure Šterk

vhodna vrata, potem pa merim in merim ... Pozicija opoldan: 11° 40'N, 76° 46'W, od večeraj sem preplul 120 milj. Sicer pa je ponoči pihalo kot sam vrag in s spanjem ni bilo nič. To pa ni čisto slabo ... ladij je vedno več in očitno je Panamski prekop že blizu.

Torek, 28. aprila

Pogledal sem ven in ... Od presenečenja se mi je spet »celjuz pobesala«. Kako miljo dalec je bil lep otoček, na njem pa svetilniška hišica. Barka je bila že v obalnem valometu, morje okoli nje pa rjavo ...

Spet sem na vrat in na nos izkopljal avtopilot in obrnil proc. Izza drugega otoka sta se prikazali dve ladiji. Potniška in tovorna. Sedaj vem, v kateri smeri je kanal.

Pred vhomom vanj oziroma v luko Colon pred njim sem že spet v trdi temi. Na kopnem spet morje luči, svetilnikov, ki jih je tu veliko, pa ni videti. Sem in tja luči zginevajo v nalih in takrat je taka tema, da bi jo lahko »z nozem rezal«. Ladje, ki plujejo v ali iz kanala, izginejo v dežju. Križarim sem in tja, preblizu kopnemu si ne upam. Proti jutru, ko se malo zasvita, pa se le spravim za ladjo iskati vhod v pristanisce. Ko se povsem zdani, je vhod v kanal že lepo viden.

Stiskam proti vetru kolikor morem in komaj uspeh priti med oba svetilnika na pomolih. Tam pa, natanko pred menoj, vidim dve veliki drevesi z dolgimi vejami. Natanko na

vhodu sta. Se dobro, da je že dan. Ce bi se v tisti temi zapletel v te veje, bi mi trda predla ...

Kmalu plujem po mirnem morju za ogromnimi pomoli. Z daljnogledom iscem vhod v Francoski kanal, kjer je tukajšni yacht club. Na tem zadnjem delu plovbe po Karibskem morju skoraj nisem spal. Cim prej bi hotel v »vodoravno« ...

Privezem se veliki avstralski barki ob bok. Pokaze se kosata glava: »Jaz sem Tim, Avstralec! Dobrodošli!«

Hvala bogu, končno malo gostoljubja. Na hitro pospravim po barki in se spravim v kabino. Tega sem spet najbolj potreben. Oblastniki lahko malo pocakajo...

(Se nadaljuje)

JUTRI

21. januarja

Prva polovica 20. stoletja je bila doba modernih socialnih revolucij. Ob tem moramo biti pozorni na dejstvo, da so se ti zgodovinski premiki dogajali skoraj sočasno z obema velikima svetovnjima vojnama.

Ker je bila misel, da so teznje narodov po socialni pravicnosti in svobodi sprožale svetovne vojaške konflikte vendarle nekoliko privlečena za lase, saj vemo, da so bili vzgibi za tako obračunavanje druge, potem je vsaj nenavadno, da se je velika oktohrska revolucija zgodila v času prve svetovne vojne, druge komunistične revolucije pa v času druge svetovne vojne.

Ze takoj po izbruhu revolucije v Rusiji so se mnogi čudili drugemu nepricakovanemu dejstvu, namreč, da je proletarska revolucija zajela najprej državo, kjer pravega proletariata skoraj ni bilo oziroma ga je bilo v deželi kmetov in veleposesnikov zanemarljivo malo. Vse do danes so revolucionarni dogodki dosledno demantirali trditve komunističnih ideologov, da je komunistična družbena ureditev naslednja stopnja po razvitem kapitalizmu. Vse najrazvitejše kapitalistične dežele so danes se najdlje od komunizma.

Kaj več o tem bi mogel povedati Vladimir I. Lenin, ki je umrl 21. januarja 1924.

RECEPT

Ohrovtov narastek

SESTAVINE:

800 g ohrovt, 100 g mesnate slanin, 250 g mletega mesa, 80 g masla, 1 čebula, 80 g riza, sol, poper, 3 jajca, 2 dl kisle smetane, drobtine za model, kumina, timijan, majaron

CAS PRIPRAVE: približno 50 minut

Liste ohrovt operemo, zrežemo na tanke rezance in blansiramo v slanem kropu. Na maslu prepražimo sesekljano čebulo, mleto meso in začini. Prepraženemu mesu dodamo na pol kuhan riz, ohrovt, po potrebi še sol, poper, kislo smetano, drobtine in rumenjake ter zmesamo. Iz beljakov stepemo sneg, ki ga narahlo vmesamo v to zmes.

Ognevarno posodo namastimo in posujemo z drobtinami. Vanjo damo pripravljeno zmes in pecemo približno 30 minut pri srednji temperaturi.

Ponudimo kot samostojno jed ali kot manjšo prilogo k mesu.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Irška enolončnica

SESTAVINE:

100 g riza ali testenin, 1,5 l vode, 1 žlica masla, 1/2 čebule, 1 strok česna, 1 majhna zeljna glava, 600 g krompirja, 1/2 žličke kumine, poper, lovorov list, 2 klinčka, sol, majaron, žajbelj, petersilj

Očiščeno in narezano zelje damo v lonec skupaj z očiščenim in na rezine narezanim krompirjem. Začinimo s kumino in poprom, zalijemo z vrel osojeno vodo, vsujemo še riz, premešamo in kuhamo. Ce bomo uporabili testenine, jih skuhamo posebej in nazadnje vložimo v juho. Na maslu blede zarumenimo narezano čebulo in jo dodamo kuhani juhi skupaj s strtim cesnom, z lovorovim listom, s klinčki in sesekljanimi zelisci. Se malo prevremo in ponudimo.

(Neva Miklavčič Predan)

MOJ VRT

Pravilna obdelava tal

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

Mnogi vrtnarji so prepričani, da glinena oziroma ilovnata tla niso primerna za vrt. Pa ni tako, saj lahko s pravilnim obdelovanjem tudi na takšnih vrtovih veliki pridelamo. Seveda pa drži, da mokra glinena tla postanejo hitro blatna, ko pa se izsušijo, so trda kot cement. Zato izboljševanje sestave zemlje lahko traja več let. Vendar pa dajo na koncu pravilno obdelana glinena tla mnogo boljše pridelke kot na primer pesena, zato velja poskusiti.

Strokovnjaki menijo, da je zemljo najbolje prekopati jeseni, po rahlem dežju ali tedaj, ko se je po obilnih padavinah že nekoliko osušila. Zrahljano površino potem pustimo nezravnano vse do spomladi, tako, da je cim več prsti izpostavljene mrazu in vlagi. Pred setvijo zmehčano prst samo rahlo razgrebemo.

Med prekopavanjem v zgornjo plast dodamo grobe organske snovi, kot so hlevski gnoj, slama ali listje, s katerim vnašamo v tla tudi zrak. Tako rastlinskimi koreninam olajšamo crpanje hranilnih snovi. Z enakim namenom dodajamo tudi apno, seveda le toliko, kolikor ga rastline brez skode prenesejo, in grob pesek, približno eno do dve vedri na m². S tem omogočimo boljše odvodnjanje.

Sicer pa za drenazo, kot temu pravijo, lahko

uporabimo tudi t. i. sistem globokih gred ali pa grede preprosto dvignemo nad neposredno okolico, na primer nad raven trate. Tako se poveča odcednost gredic, odvečna voda pa s trate odteka v spodnjo plast tal. Ta način je se posebej primeren za cvetlične gredice, sistem globokih gred pa za gojenje zelenjave na težkih tleh.

Naj se slisi se tako zapleteno, gre v resnici za zelo preprost način pridelovanja; namesto da bi zelenjavo gojili v dolgih vrstah in imeli med vsako dostopno pot, zelenjava raje raste na globoko prekopanih gredicah, ki so široke 1,25 m, oskrbujejo pa jih po ozkih poteh. S tem prostor za pridelavo povečamo, kar je upoštevanja vredno zlasti pri majhnih vrtovih. Na splošno velja pravilo, da po glinenih vrtovih cim manj hodimo, ker s tem unicujemo večletni trud. Med obdelavo si položimo deske in hodimo po njih.

Spomladi, pred setvijo prsti dodamo približno dve pesti krvine, ribje ali kostne moke na kvadratni meter in tla pokrijemo s približno 5 cm debelo plastjo dobro preperelega vrtnega komposta.

Na globoko obdelanih gredicah uspešno pridelujemo vse vrste zelenjave, le paradiznik, papriko in bučke moramo v času rasti se dodatno pognojiti s tekočimi gnojili. Sicer pa je zdaj že čas za

setev prvega paradiznika in paprike. Ker so dnevi v tem tednu namenjeni bolj korenovkam in cveticam, bomo setev raje opravili prihodnji teden. Seme za kaksen dan namočimo ali pa pred setvijo le dobro namočimo spodnjo plast zemlje. Posodo postavimo v toplem in temen prostor. Ko seme vznikne, prestavimo posodo na svetlo. Ko se razvija prva prava lista, prepikiramo po dve rastlinici skupaj v večje lončke ali setvene podlage.

Tako bomo vzgojili zgodnje in krepke sadike, ki jih bomo potem, ko se bo otoplilo, presadili na gredice. Na začetku jih je treba seveda zavarovati pred mrazom.

Če rastejo vrtnine na gredicah z globokimi tlemi in rahlo, z organskimi gnojili obogateno prstjo, jih lahko sadimo precej bolj na gosto. Vzdrž gredic tečejo oskrbovalne poti.

(Iz knjige Naravno vrtnarjenje G. Hamiltona)

ZDRAVA HRANA

Zaklad je v žitnih zrnih

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

Naravni, polnovredni in clovekovim potrebam prilagojeni prehrani izvemo vsak dan kaj novega. Vsemu, kar razglasajo razni »strokovnjaki«, seveda ne gre verjeti, je pa res, da so se prehranske navade v preteklih desetletjih precej spremenile, ne vedno v clovekovo korist.

Se ni dolgo tega, ko so otroški zdravniki opozarjali na nujnost zivalskih beljakovin v prehrani, danes pa zlasti v razvitih državah se soglasajo s tistimi, ki ugotavljajo, da meso, ribe in jajca za zdravo in uravnoteženo prehrano pravzaprav niso potrebni, celo pri otrocih ne. Poglavitne sestavine polnovredne prehrane naj bi bila namreč rastlinska živila, zita, zelenjava, sadje, krompir in stročnice, mleko in mlečni izdelki.

Mnogi opozarjajo tudi na posrednike, zaradi katerih je vse bolj okrnjeno prvobitno sožitje med clovekom in naravo. Pri tem imajo v mislih zlasti živilskopredelovalno industrijo, ki pripravlja močno predelana živila, kot so bela moka, skladkor in rafinirana olja.

Ce je le mogoče, uporabljajmo sveža živila. Za pripravo teh živil uporabljajmo cim manj mascohe. Uživajmo tudi zita kot so pšenica, koruza, riz, jecmen in oves, ajda in

druga. Žitno zrno namreč v kalčku in vrhnjih ovojnicah vsebuje skoraj vse za življenje potrebne hranilne snovi: beljakovine, vitamine ter rudninske in balastne snovi. Belo močnato jedro je v glavnem iz skroba, za katerega vemo, da je le energetsko bogat ogljikov hidrat. Ce k temu pristevamo se pomen balastnih snovi, ki urejajo prebavo in znižujejo raven holesterola in sladkorja v krvi, je jasno, zakaj vse več ljudi namesto belega kruha uživa kruh iz grobo mleto polnovredne moke.

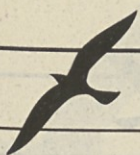
K polnovredni hrani pa velja uvrstiti se stročnice, ki so osnova makrobiotske prehrane. Stročnice so vir večine beljakovin, s katerimi lahko uspešno nadomestimo zivalske beljakovine. Seveda pa

moramo pri takšni prehrani živila med seboj dopolnjevati tako, da zadovoljimo vse potrebe organizma, kar pomeni, da moramo poznati vsebnost hranilnih snovi pri posamezni živilih.

In se nekaj besed o mascobah. Uživali naj bi jih cim manj, največ 70 do 80 gramov na dan. Ce je le mogoče, v obliki nerafiniranih olj, pridobljenih s hladnim stiskanjem. Ta vsebujejo zdravju koristne nenasičene mascobne kisline, med katerimi velja posebej omemiti linolno kislino. Enako pomembni so tudi v mascobah topni vitamini, zato uporabljajmo cim več različnih vrst olj, na primer olivno, sončnično, bučno. Primerna sta tudi surovo maslo in rastlinska margarina.

Polnovredna žitna zrna (pira, ječmen, pšenica, ...)

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1	
10.20	Video strani
10.30	Popotovanje po reki Zali, 2. oddaja, ponovitev
11.15	Sestre, 7., zadnji del ameriške nadaljevanke, ponovitev, VPS 1115
12.00	Osmi dan, ponovitev, VPS 1210
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Morske steze, 2/5 del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev, VPS 1315
14.55	Sova, ponovitev
14.55	Fina gospa, 6., zadnji del angleske naniz., VPS 1410
12.25	Velike družine, 3/4 del francoske nadaljevanke, VPS 1440
17.00	TV Dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.50	Stiri v vrsto, tv-igrice
19.15	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Zarise
20.25	Film tedna: Montreal, kakor ga vidijo..., kanadski film, VPS 2025
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38	Sport
22.43	TV jutri
22.45	Oci kritike
23.45	Video strani

SLOVENIJA 2	
09.55	Iz življenja za življenje: Pozor, plaz!, Manj kemije v gospodinjstvu, ponovitvi
10.25	Portret Marie Callas
11.25	Macke, 3/5 del angl. poljudnoznan. serije, ponovitev
11.55	Glasba, show in cirkus: Cirkus Scott, ponovitev
13.00	Poročila
16.00	Omizje: Delaj in bodi tiho, ponovitev
18.10	Beverly Hills, 90210, 3/22 del ameriške nanizanke
18.55	Finska
19.10	Slovenija - umetnostni vodnik: Dvor pri Polhovem gradu, ponovitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Sportna sredo: Lj., polfinale DP v hokeju na ledu
22.15	Slike iz Secuana: Bambus, 3. del dokumentarne oddaje
22.30	Sova
	Buntz z Beverly Hillsa, 4/13 del ameriške nanizanke
	Velike družine, 4., zadnji del francoske nadaljevanke

KANAL A	
10.30	Astroloska napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 77. dela
18.30	Bozidar Jakac: Podobe na filmskem traku, 18. del
18.40	Male zivali
19.00	Ninja zelve, 33. del ameriške risanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program
20.30	Kult-ura, pol ure kulture
21.05	On je v mojih mozganih, ameriška grozljivka - Državni poskus o nadzorovanju možganov je propadel. Poskusni ljudje, s katerimi eksperimentira dr. Rothman, postanejo prevec nasilni in nori... Na sceno stopi detektiv Tury...
	Drugacen svet, 78. del ameriške nadaljevanke
	Dnevnoinformativni program
	Porocila v anglescini: Deutsche Welle
	Astroloska napoved
	MCM

KOPER	
18.00	Otroški spored
	Studio 2 mladi

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Tamara figlia della steppa, vmes (11.00) dnevnik 1
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misteri e...
14.35	Italijanska kronika
14.45	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroski variete
16.00	Mladinski variete: Big!
17.00	Namesitiev predsednika ZDA B. Clintona
19.05	Variete: Ci siamo? (vo-di Gigi Sabani)
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Nogomet: Italija-Mehika (prijateljska)
22.20	Caffè italiano
23.00	Dnevnik 1
23.20	Boks: Rosi-Delè (SP v supervelvet kat.)
0.20	Dnevnik in vreme
0.50	Danes v Parlamentu
1.00	Rubrika opolnoci

RAI 2	
6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La scelta difficile per il dott. Gillespie
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika o motorjih, vreme
13.55	Razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in Parlamento
17.20	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	TV film: In difesa di un amore (dram., '90)
22.30	Mixer in Pegaz
23.55	Nocni dnevnik

RAI 3	
6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
16.55	Nogomet: Italija-Romunija, vmes pregled tujega tiska
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: La mia droga si chiama Julie (Fr. '69)

RETE 4	
6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: Marilena, 9.45 General Hospital, 10.35 Anche i ricchi piangono, 11.00 Ines, 11.45 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.40	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00 Maria, 16.00 La storia di Amanda, 16.50 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Nad.: Renzo in Lucia, 22.30 Pantanal
23.00	Film: Nord e Sud, vmes (23.30) vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone
15.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: Tra la vita e la morte (dram., ZDA '91, i. Henry Winkler)
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1	
6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanka
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
14.15	Varieteja: Non è la Rai, 15.00 Unomania
16.05	Varieteja: Twin Clips, 16.30 Mitico
17.00	Nan.: College, 18.00 MacGyver
19.00	Varieteja: Rock and Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Nan.: Quelli della Speciale
22.00	Film: A scuola di Ninja (kom., ZDA '88)
24.00	Nan.: Quelli della pallottola spuntata
0.30	Odprti studio, pregled tiska in sport

TMC	
7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Nan.: Doris Day Show, 11.00 Ai confini dell'Arizona, 12.00 Autostop per il cielo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Alle donne piace ladro (pust., ZDA 1966, i. James Coburn)
16.00	Risanke
16.30	Nan.: Batman
17.00	Risanke: Snack
17.30	Dok.: Prijateljska narava - Lev iz Serengetija
18.00	Sale, pepe e fantasia
18.15	Variete: T'amo TV
19.25	Vreme in TMC News
20.00	Nan.: Maguy - Votate Maguy
20.30	Film: Legami di sangue (dram., ZDA '89, i. Eric Roberts, G. Giannini, Dennis Hopper)
22.15	Sportna oddaja: Mondocalcio
24.00	TMC vesti in vreme
0.20	Variete: T'amo TV (vo-di Fabio Fazio)
1.30	Aktualno: CNN News

ITALIA 7	
7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.05	Nanizanka
13.35	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.50	Dezelnj programi
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line - Vesti
19.30	Nan.: L'uomo di Atlantide
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Una sera c'incontrammo (kom., It. '75, i. Johnny Dorelli)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
24.00	Film: Venerdì 13 (srh., ZDA '80, i. Betsy Palmer, A. King)

TELEFRIULI	
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana ...
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika o obrtništvu
20.15	Speciale ENAIP
20.30	Film: Casco e belle gambe (kom., '80, i. Kevin Dobson)

TELE 4	
(Se povezuje s sporedi Italia 1)	
14.00	Lastne oddaje:
19.30	Kronika in komentar
	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Harry O., ameriška nanizanka
13.50	Istrska paberkovanja
14.35	Out, ponovitev 3/6 dela angleske nadaljevanke
15.25	Glasbeni vrtjak
16.00	TV novice
16.05	Robin Hood iz vesolja, ameriška risana serija
	Zlati deček, angleski mladinski film
17.30	Upanje za prihodnost, pon. dok. oddaje
18.00	Otroski program
	Studio 2 mladi
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., ameriška tv nanizanka
20.15	Dragnet, ameriška tv nanizanka
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti, ameriška dokumentarna serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Arhitektovski nasveti
22.20	Sojenje neznanim storilcem, italijanski film, 1952

Avstrija 1	
09.00	Jutranji spored
10.30	Dzungle klice, ponovitev am. filma
13.10	Orlovo poletje
13.35	Sinha Moca, 79. del
14.50	Medved Barney in bober
15.05	Peter Pan in gusarji
15.30	Habakukova carovnja
15.50	Dekle iz prihodnosti
16.20	Otroci se pogovarjajo z znanimi osebnostmi
18.05	Alf: Kakor dobljeno, tako izgubljeno
18.30	Nas učitelj dr. Specht
19.30	Cas v sliki
20.15	Desiree, ameriški film; igrata Jane Simmons in Marlon Brando
22.15	Aljaska
23.00	Trdi moze ne plesejo; igrajo Ryan O'Neal, Isabella Rossellini in drugi; režija: Norman Mailer
00.55	Roznata nanizanka
	Porocila

Avstrija 2	
15.35	Tisoč mojstrov
15.45	Poklicne slike: Kemične tovarne
16.15	Zemlja in ljudje
17.30	Slovesno ustoličenje ameriškega predsednika
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Saga o domisljajcu, 2/4 del avstrijsko/nemške serije
21.50	Filmi in njihove zvezde
23.30	Dizzy Gillespie in The United Nation All Stars
00.30	Porocila: Tisoc mojstrov

Hrvaška 1	
07.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Porocila
	TV koledar
	Zgodbe iz Monticella, 45. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
10.50	Zgodbe iz ZOO: Metulji
11.30	Marijana, 3/13 del francoskega anim. filma
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 45.del
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Skupna zemlja, pon. 2/4 dela nadaljevanke
15.40	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Ucimo o Hrvaški
16.35	Malavizija:
	Divji svet otrok, 16/26 del
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Moja knjiga o dzungli, 3/27 del
18.35	Santa Barbara, 305. del
19.18	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.05	Rojalisti, fr. barvni film
23.50	Porocila

Hrvaška 2	
17.35	Video strani
17.55	Košarka - Euroliga, prenos
19.30	Pokal evr. prvakov v odbojki, posnetek
20.20	Good Sports, 5. del am. humor. serije
20.55	Zivljenjske preizkušnje, 5/13 del dokumentarne serije
21.50	Skupna zemlja, 3/4 del ameriške nadaljevanke - po romanu J. Anthonyja Lukasa
22.40	Glasbeni večer
00.10	Horoskop
00.15	Video strani

Madžarska	
08.35	Cez dan
09.00	Viljem Tell, francoska nadaljevanke
10.00	Rezerviran čas
11.00	Igra
11.15	Zoom, angleščina
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Nomadi, baletni film
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 137. del
17.30	Cez dan
17.50	Svet denarja
18.00	Za mladino
18.45	Vecerna pravljica
19.00	Miami Vice, am. nan. Dnevnik
20.00	Slepo zaupanje, 2. del ameriškega filma
23.35	Dnevnik
23.40	Dnevnik BBC

SATELIT

SUPER
5.30 Victory, poslovne novice, The Mix; 12.30 Francoske novice; 12.40 Media Europe; 13.30 Novice; 14.00 Inside edition; 14.30 Serie Noire; 16.00 The Mix; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Serie Noire; 20.00 The Rogues; 21.00 Inside Edition; 21.30 Focus; 22.00 Novice, reportage; 22.45 US Market WRA; 23.00 Race To The Yankee Zephyr (ZDA 1981); 1.00 Survival, The Mix; 2.00 China News Europe.

SKY ONE
6.00 DJ Kat Show; 9.40 Lamb Chop's Play-Along; 10.10 Risanke; 10.30 The pyramid game; 11.00 Strike It Rich; 11.30 Drznl in lepi; 12.00 Mladi in nemiri; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugi svet; 15.20 Santa Barbara; 15.45 Maude; 16.15 The New Leave It To The Beaver; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Alf; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Round Table; 22.30 Hill Street Blues; 23.30 Studs; 24.00 Star Trek: The Next Generation.

EUROSPORT
9.00 Aerobika; 10.00 EP v umetnostnem drsanju; 11.30 Aerobika; 12.00 Evroglji; 13.00 Nogomet: Dvoransko prvenstvo; 15.00 EP v umetnostnem drsanju; 17.00 Tennis: Open Avstrilije; 19.00 SP v snowbordingu; 20.00 Ameriški nogomet; 21.30 Sportne novice; 22.00 EP v umetnostnem drsanju; 24.00 Eurofun; 0.30 Sportne novice.

SCREENSPORT
8.00 Odbojka na plaži; 9.00 EP v dvoranskem hokeju; 10.00 Kegljanje; 11.00 Odbojka; 12.00 Ameriški nogomet; 14.00 Boks; 16.00 EP v dvoranskem hokeju; 17.00 Monster Truck; 17.30 Kegljanje za SP; 18.30 Kickboks; 19.30 Ameriški nogomet; 21.30 Košarka NBA; 23.30 Nogomet; 0.30 Rugby; 1.30 Dirke na ledu.

MTV
7.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 13.00 Video; 15.30 The Pulse With Swatch; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trije od enega; 18.00 The Real World; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trije od enega; 24.00 Post Modern; 2.00 Video; 3.00 Yo!; 3.30 Nocni video.

SKY MOVIES
7.00 Pregled programov; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Mister Johnson; 13.00 How To Beat The High Costs Of Living; 14.00 Just A Regular Kid; 16.00 Tales From The Darkside: Levitation; 16.30 Tales from The Darkside; A Case Of The Stubborns; 17.00 Tom Brown's Schooldays; 19.00 Mister Johnson; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 He Said, She Said; 23.05 Sher Mountain Killings (Avstr. 1990); 0.35 Young Lady Chatterley; 2.20 A Girl To Kill For.

MOVIE CHANNEL
6.00 Columbo goes to College; 8.00 Alice Through The Looking Glass; 10.00 Champagne Charlie; 12.00 The Miracle Worker; 14.00 Wake Island; 16.00 Alice Through The Looking Glass; 18.00 Perfect Furlough; 20.00 Treasure Island; 22.15 The Lookalike; 24.00 Hardware; 1.40 It Came From Hollywood; 3.10 Betty Blue...

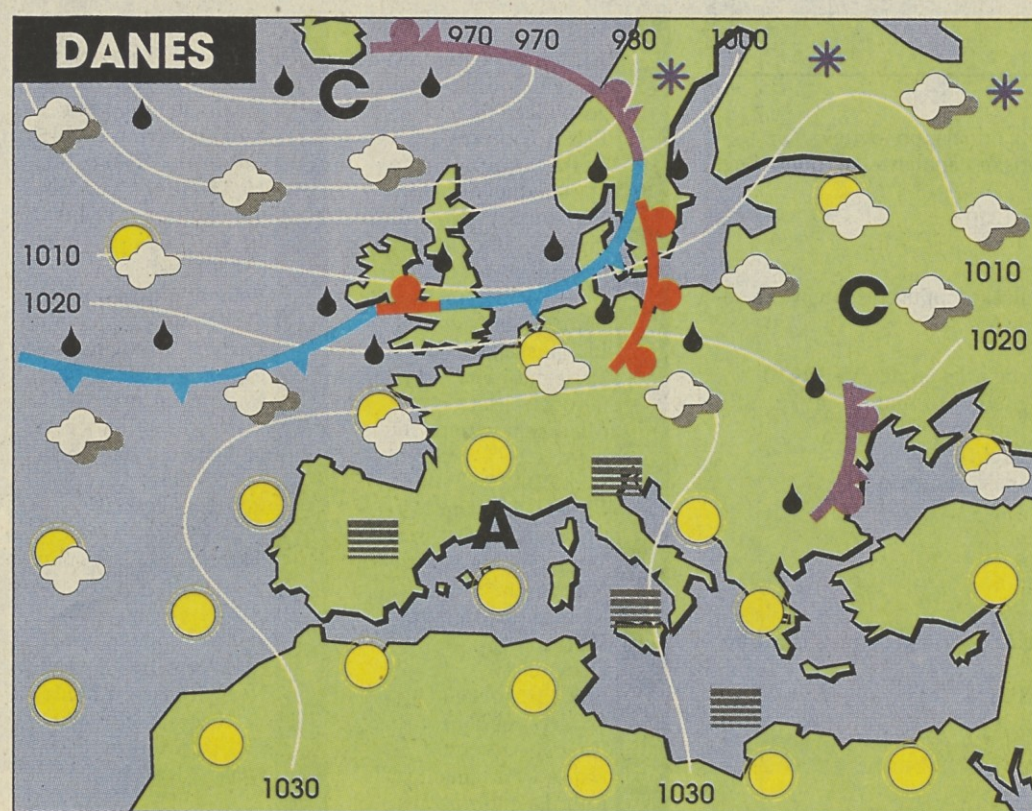
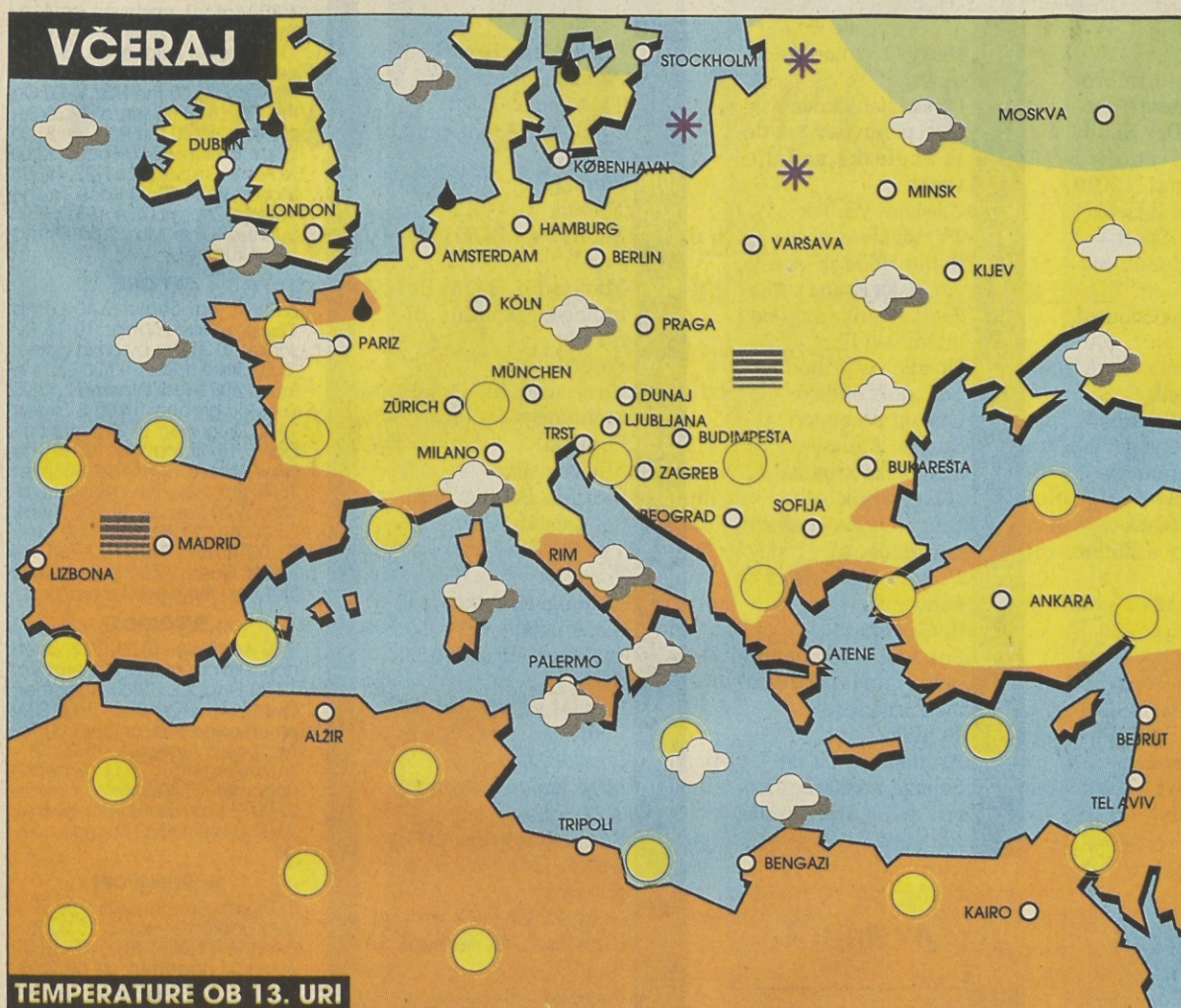
PRO 7
5.45 Serije: Agencija Maxwell; 6.50 Vicki, 7.10 Risanke, 9.05 Neizprosna, a prisrčna, 9.55 Agentka s srem; 10.50 Tri ure (vestern, ZDA 1954, i. Dana Andrews); 12.10 Ulice San Franciska; 13.05 Show Billia Cosbyja; 13.40 Colt za vse primere; 14.25 Umor ni sport za stare gospode (krim., ZDA 1985, i. George Segal); 15.55 Neizprosna, a prisrčna; 16.45 Risanke; 18.35 Show Billia Cosbyja; 19.05 Ulice San Franciska; 20.00 Porocila; 20.15 Perry Mason: Nesrečen napad; 22.05 Jake in McCabe; 23.00 Peka v mestu (krim., ZDA 1974); 0.30 Porocila; 0.40 Ponovitve.

RTL
6.00 Jutranji program; 9.00 Serije: Dr. Marcus Welby; 10.00 Bogati in lepi; 10.30 Cena je vroča; 11.00 Tvegano; 11.30 Družinski dvoboj; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Mladi in strastni; 13.20 Kalifornijski klan; 14.15 Springfieldova zgodba; 15.00 Umor je nepopust; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Kdo je sef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Enajst 99; 18.15 Australian Open 93; 18.45 Porocila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Dan potem (ZDA 1983, i. Jason Robards); 22.10 TV Stern; 23.15 Gottschalk; 24.00 Aljaska; 1.05 Australian Open 93.

SAT 1
5.30 Regionalna porocila; 6.00 Dobro jutro; 8.40 Ponovitve; 10.15 Salto mortale (Nem. 1953); 11.55 Herrmann; 12.25 Kolo sreče; 13.05 Hribovski zdravnik; 13.55 Sence strasti; 14.40 Sosed; 15.05 Colbyjevi; 16.00 NLP; 16.55 5 krat 5; 17.05 Pojdi na vse; 18.00 Regionalna porocila; 18.30 Sport; 18.45 Porocila; 18.00 Srce je adut; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Razposojenost in Salzkammergut (glas. Nem. 1963); 21.55 Schreimakersova v živo; 23.05 24 ur; 23.40 Operacija ognjeni vohar (ZDA 1991, i. Wings Hauser); 0.25 NLP; 1.20 Pregled programa, Videotext.

PREMIERE
7.00 Romeo predstavlja; 8.00 Macbeth (ris.); 8.40 L.A. Story (kom., ZDA); 12.45 Sport; 12.50 Showbiz; 14.15 Hogsy, Oskar in pesniški nabirnik (otroška krim., ZDA 1

EVROPA / FRONTALNI VALOVI NAD SEVERNO POLOVICO EVROPE

VREMENSKA SLIKA
Nad južno polovico Evrope je območje visokega zračnega pritiska. Od severozahoda je v višinah spet začel

nad naše kraje pritekati nekoliko toplejši zrak. Frontalni valovi se pomikajo nad severno polovico Evrope.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vstalo ob 07.37 in zašlo ob 16.51. Dan bo dolg 9 ur in 14 minut. Luna bo vstala ob 05. uri 51 minut in zašla ob 14. uri 47 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.56 najnižje -7 cm, ob 7.35 najvišje 40 cm, ob 14.35 najnižje -60 cm, ob 21.21 najvišje 33 cm. Jutri: ob 2.38 najnižje -10 cm, ob 8.13 najvišje 42 cm, ob 15.05 najnižje -63 cm, ob 21.48 najvišje 37 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

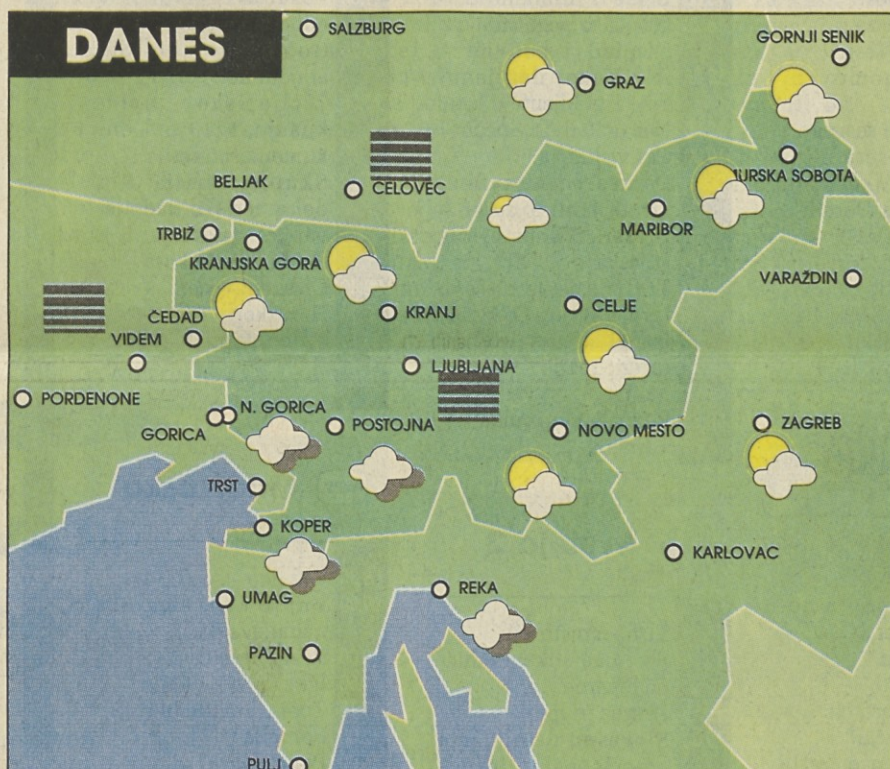
HELSINKI	2/3
OSLO	-2/4
STOCKHOLM	2/5
KÖBENHAVN	2/5
MOSKVA	1/5
BERLIN	5/8
VARSAVA	1/8
LONDON	4/10
AMSTERDAM	2/8
BRUSELJ	4/9
BONN	2/9
FRANKFURT	5/8
PARIZ	8/8
DUNAJ	1/13
MÜNCHEN	-1/9
ZÜRICH	-1/7
ŽENEVA	0/9
RIM	7/12
MILAN	4/7
BEOGRAD	0/15
NICA	14/14
BARCELONA	4/15
BUKARESTA	-3/13
CARIGRAD	2/10
MADRID	-3/12
LIZBONA	6/15
ATENE	5/16
LARNAKA	8/17
TUNIS	4/15
ALŽIR	3/19
MALTA	10/16
JERUZALEM	2/10
KAIRO	8/17

ALPE-JADRAN / SONČNO Z MEGLO

TEMPERATURE

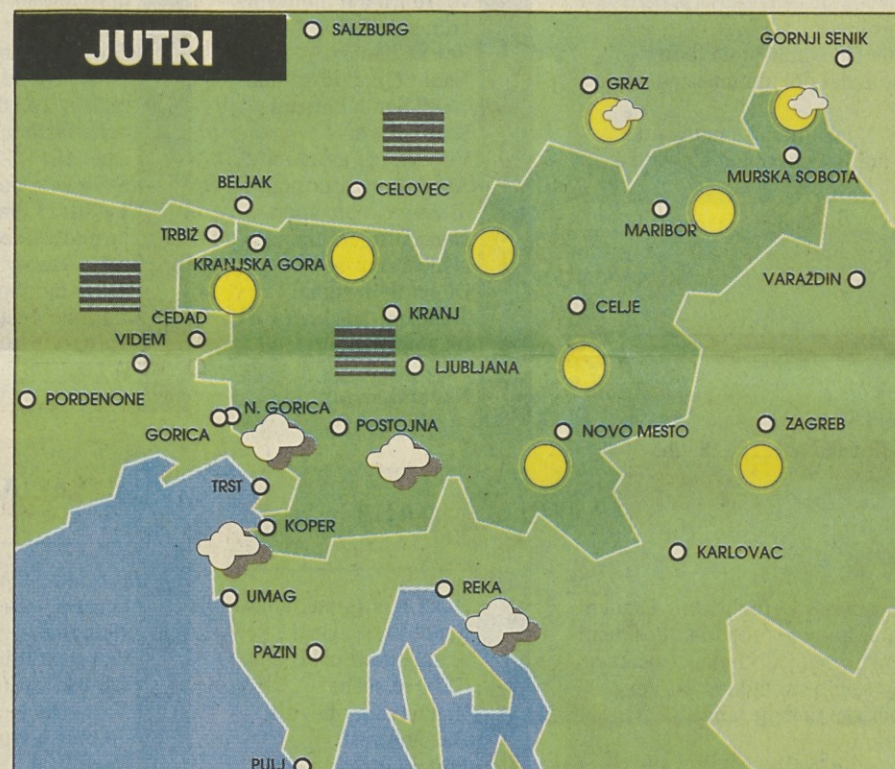
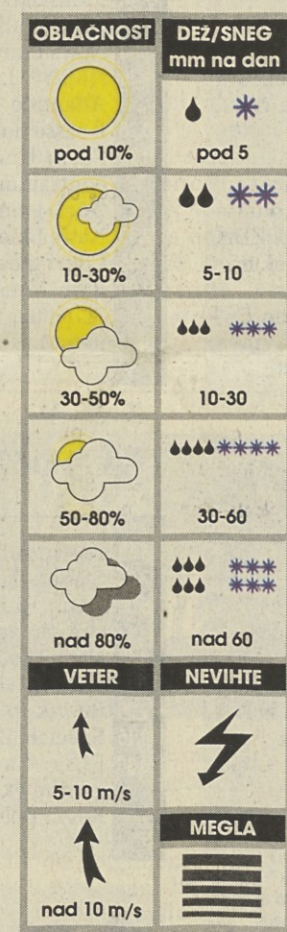
VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-1/1
TRST	5/6
CELOVEC	-7/0
BRNIK	-4/2
MARIBOR	0/6
CELJE	-4/6
NOVO MESTO	-2/5
NOVA GORICA	0/10
MUR. SOBOTA	-3/3
PORTOROŽ	3/6
POSTOJNA	-1/7
IL. BISTRICA	-2/5
KOČEVJE	-2/3
ČRNOMELJ	-4/7
SL. GRADEC	-5/2
BOVEC	-2/6
RATEČE	-5/6
VOGLE	-1/2
KREDARICA	-7/4
VIDEM	1/9
GRADEC	-2/4
MONOSTER	0/7
ZAGREB	-2/9
REKA	6/11

V SLOVENIJI: Danes bo pretežno jasno. Na Primorskem in po kotlinah se bo spet zadrževala megla, ponekod tudi večji del dneva. Najvišje dnevne temperature bodo od 3 do 10 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: V sosednjih krajih Italije, ob severnem Jadranu ter po nekaterih kotlinah se bo zadrževala megla. Drugod bo prevladovala jasno in razmeroma toplo vreme.

V SLOVENIJI: V četrtek bo pretežno jasno. Po nižinah in na Primorskem bo megla, ki se bo ponekod zadrževala večji del dneva.

OBEI: V petek se bo nadaljevalo sončno, po nižinah in na Primorskem pa megleno vreme. V višjih legah se bo še stoplilo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	60
Maribor	92
Celje	116
Trbovlje	69
Horjul	39
Zagorje	94
Šoštanj	50

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka, presežena pa je bila v Zavodnjah (282)

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	116
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	44
Sava Šentjakob:	179
Sava Radeče:	132
Sora Suha:	106
Ljubljana-Moste:	76
Savinja Laško:	107
Krka Podbočje:	107
Kolpa Radenci:	99
Soča Solkan:	188

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Nekam neizbrani ste, pa sami ne veste, zakaj. Pazite se neizgovor, nesreč, vrezin in opeklin. Večja previdnost pri vožnji pa tudi ne bi bila odveč.

BIK 21-4/20-5: Ne omahujte in prevzemite kaksno dolžnost pri kateri od organizacij ali društev, ki mu pripadate. Le tako boste dokazali, da ste predani zadevi.

DVOJČKA 21-5/21-6: Če se niste naleteli na ljubezen svojega življenja, se boste morali bolj intenzivno posvetiti iskanju. Več se pojavljajte v javnosti, sklepajte nova poznanstva.

RAK 22-6/22-7: Stres vam je za petami že ves ta mesec, kljub temu pa imate na zalogi še veliko energije in elana. Ne pretiravajte, nicesar ne boste zamudili!

LEV 23-7/23-8: Zanimiv razvoj dogodkov se vam obeta v romantični sferi oziroma v zakonu. Srečali boste osebo, ki vam bo zamešala stene, in ne boste si na jasnem o tem, kaj se dogaja.

DEVICA 24-8/22-9: Pojavljajo se nove težave in odgovornosti, ki jih lahko rešite samo vi sami. Pretirano zapravljanje bo nacele vase že tako ali tako majhne denarne zaloge.

TEHTNICA 23-9/22-10: Krepko boste premislili, preden se boste spustili v novo ljubezensko zvezo, ki vam ne bo prinesla nobenih materialnih ugodnosti. Custva so vroča, razum pa spi.

SKORPIJON 23-10/22-11: Se boljše se boste pocutili potem, ko boste izvedeli za izjemno ugodno novico o problemu, ki vas je pestil. Mirne duše se lahko vržete na delo.

STRELLEC 23-11/21-12: Zdaj je za vas zelo pomembno prijateljstvo, kot predstopnja bolj intimne zveze. Strah vas je, da ne bi ponovili boleče napake iz preteklosti.

KOZOROG 22-12/20-1: Zavedati bi se morali vašega trenutnega položaja, saj vam ponuja priložnost za sirjenje poslovnih dosežkov, hkrati pa je preizkušnja za vaše dosedanje odločitve.

VODNAR 21-1/19-2: Pogostokrat živite na robu svojih zmognosti, tudi takrat, ko bi marsikdo že zdravil obupal. To se bo še kar nadaljevalo. Pazite na prebavo.

RIBI 20-2/20-3: Srečna zvezda sije nad vašimi denarnimi zadevami, profiti in novimi nalogami. Z nekom se boste združili, da bi lažje dosegli še večji uspeh.

CESTE / V KRAJIH Z MEGLO NEVARNOST POLEDICE

Ceste po Sloveniji so v glavnem suhe in normalno prevozne, razen na območjih Ljubljane, na Primorskem in na območju Nove Gorice, kjer so vlažne in spolzke. Na teh območjih prevladuje nizka oblačnost, ki ponekod močno zmanjšuje vidljivost. Zaradi stavke delavcev Slavika je se vedno popolna zapor ceste na Črnom Kalu. Sicer pa je promet v notranjosti in na mejnih prehodih tekoč.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		FURLANIJA-JK		KOROŠKA	
Kope	20/30	Cimolais	—/—	Podklošter	—/45
Golte	10/10	Claut	5/5	Bad Kleinkirchheim	20/50
Mežica	20/30	Piancavallo	30/60	Pilberk/Peca	—/40
Straža pri Bledu	25/25	Zabnice/Ovčja vas	25/30	Sloveniji Plajberk	—/50
Rogla	30/30	Raibl	—/0	Dobroč	30/70
Kanin	0/105	Forni Avoltri	—/0	Nassfeld/Mokrine	40/80
Rahet-Pameče	25/25	Forni di Sopra	30/80	Spittal/Goldeck	10/65
Soriška planina	—/—	Paluzza-Timau	20/30	Heiligenblut	20/140
Vogel	—/—	Paulara	0/0	Katschberg	60/80
Kobla	—/—	Pontebba	—/—	Koralpe/Golica	—/35
Mariborsko Pohorje	20/35	Pradibosco	20/60	Kötschach/Mauthen	30/50
Kranjska gora	0/20	Prato Carnico	—/—	Malniz	15/120
Pokljuka	—/—	Zoncolan	10/40	AVSTRIJA	
Rog - Črmošnjice	—/—	Sauris	20/30	Arberg	25/140
Prvine	—/—	Sella Chianzutan	15/20	Seefeld	10/20
Jezersko	—/—	Nevejsko sedlo	10/25	Kitzbühel	10/30
Urvška	—/—	Višarje	35/60	Obertraum	100/200
Kravac	—/—	VENETO		Zell am See	15/80
Črni vrh	—/—	Sappada	30/100	Schladming/Planai	30/90

V VEDNOST

Delo na mareografskih postajah

Mareografska postaja je naravno ali posebej urejeno mesto z opremo, potrebno za merjenje in registriranje plimovanja. Izbrani kraj mora biti reprezentativen, kjer imajo opazovani elementi značilnosti morskih men čim širše okolice. Skoraj vse pomorske države imajo organizirano mrežo mareografskih postaj. Te postaje so lahko stalne ali prenosne.

Stalna mareografska postaja deluje neprekinjeno več let na istem mestu in je opremljena z vodomerno loto in z vodometrom. Vodomerna lota - kot najenostavnejše sredstvo za opazovanje morskih men - mora biti pritrjena vertikalno na stabilno mesto, zaščiten pred valovi in vetrovi. Ima centimetrovsko skalo, katere začetek mora biti vedno pod vodo, njena višina pa mora nekoliko presegati najvišjo morsk gladino. Odkitki na vodomerni lati so namenjeni kontroli delovanja mareografa.

Mareograf je naprava, ki neprekinjeno registrira in izpisuje vertikalne spremembe gladin morja, to je naraščanje in upadanje morja v ustreznih časovnih intervalih. Izpis tega aparata, mareogram, nam prikazuje cito oziroma krivuljo, iz katere sta razvidna časovni potek in višina plimovanja. Za odčitavanje teh višin, registriranih na mareogramu, si v profilu mareograma izberemo neko namišljeno ravnilo - mareografsko ničlo, ki mora biti tako globoko v morju, da je ne morejo doseči najnižje vode. Njen položaj točno določa oddaljenost od osnovnega mareografskega repjerja, to je fiksne točke na kopnem, ki omogoča izraziti visinski položaj vseh gladin morja. Za kontrolo delovanja mareografske postaje, opremljena s prenosnim mareografom, je postaja, na kateri se opazujejo morske mene sicer neprekinjeno, vendar le v krajšem časovnem obdobju. V Sloveniji obstaja stalna mareografska postaja v Kopru, ki deluje že od leta 1958.

Dragica Medvedšek